

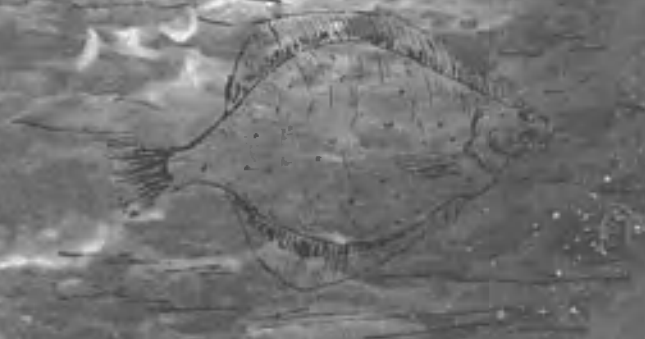

Vissers aan de eerste "Bassing" te Oostende.

DE PLATE

Maandblad

-- JAN. 1998

OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING

"DE PLATE"

V.Z.W.

Steunend lid 1998
Dhr. August. Goethaels
Stockholmstraat 21/10
8400 Oostende

Tot onze spijt moeten wij U melden dat het Grafisch Bedrijf LAMMAING, wegens onvoorziene omstandigheden, de Platekalender 1998 niet kan uitgeven.

Wij vragen begrip aan onze leden voor het feit dat deze mooie traditie dit jaar moet onderbroken worden.

Het Bestuur

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris
F. HUBRECHTSEN
Gerststraat 35 A
8400 Oostende

Verantwoordelijke uitgever
A. VAN ISEGHEM
Ijzerstraat 1
8400 Oostende

JAARGANG 27
NUMMER 1
MAAND JANUARI 1998

PENNINGMEESTER
J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

REKENING
750-9109554-54
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 2 : **F. HUBRECHTSEN** : Jaarprogramma 1998.
- blz. 4 : **I. VAN HYFTE** : In het jaar des Heeren 1855.
- blz. 7 : **J.G. DE BROUWERE** : Och ja...: Hoe ik mij het Oostende-van-toen herinner.
- blz. 9 : **J. VAN BERGEN** : Over de "Cercle des capacitaires " en August Beernaert.
- blz. 11 : **J.P. FALISE** : Jaarverslag 1997.
- blz. 21 : **J.P. FALISE** : Ledenlijst 1997.

**DE LIJST VAN DE STUKKEN DIE GEVEILD WORDEN OP
29 JANUARI
IS TE KOOP AAN DE BALIE VAN HET MUSEUM**

JANUARI - ACTIVITEIT

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden uit te nodigen tot de volgende activiteit in de loop van de maand januari.

op donderdag 29 januari 1998 om 20u

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6.

JAARLIJKSE LEDENVERGADERING

- Welkomswoord door dhr. Auguste **VANISEGHEM**, voorzitter, en hulde aan de overleden leden.
- **VEILING VAN DE PLATE** onder de leiding van dhr. Omer **VILAIN**, ondervoorzitter.

De aanwezige leden kunnen zich de lijst van de te veilen stukken aanschaffen tegen kostprijs.

De jaarlijkse veiling is voorbehouden voor de leden. Het nodige zal gedaan worden opdat leden en niet-leden die zich in regel willen stellen met de lidmaatschapsbijdrage 1998 dit kunnen doen.

**LET WEL OP : VÓÓR DE VEILING IS ER GEEN VOORDRACHT.
WE BEGINNEN MET DE VEILING STIPT OM 20 UUR.**

JAARPROGRAMMA "DE PLATE" 1998

1. Donderdag 29 januari 1997 om 20 uur.

Jaarlijkse **VEILING VAN DE PLATE** voorbehouden aan de leden onder leiding van de heer Omer **VILAIN**.

2. Donderdag 26 februari 1998 om 20u30.

HANDEL EN ECONOMIE TE OOSTENDE IN DE 18e EEUW. Avondvoordracht door dhr. Jan **PARMENTIER**.

3. Donderdag 12 maart om 14u30.

OUDE OOSTENDSE FIGUREN. Namiddagvoordracht door dhr. Omer **VILAIN**.

4. Donderdag 26 maart 1998 om 20u30.

VISIE VAN EEN AANGESPOELDE OVER OOSTENDE EN DE KUST. Avondvoordracht door dhr. Eric **DEKUYPER**.

5. Donderdag 30 april 1998 om 20u30.

DE RAIDS OP OOSTENDE VAN APRIL EN MEI 1918. Avondvoordracht door Prof. Dr. Luc DEVOS.

6. Zaterdag 16 mei 1998 om 14u30.

KEN UW STAD. Bezoek aan de KAPUCIJNENKERK. Wandelvoordracht onder leiding van de heer Jean Pierre FALISE.

7. Donderdag 28 mei 1998 om 20u30.

ARCHEOLOGIE VAN DE VOEDING AAN DE KUST. Avondvoordracht door Prof. Dr. Anton ERVYNCK.

8. Zondag 7 juni 1997 om 08u30.

STUDIEREIS. Bezoek aan de stad TURNHOUT onder leiding van de heer Jean Pierre FALISE.

9. Donderdag 10 september om 14u30.

FILMNAMIDDAG.

10. Donderdag 24 september 1998 om 20u30.

100 JAAR SOCIÉTÉ DU RAT MORT TE OOSTENDE. Avondvoordracht door dhr. Maurice QUAGHEBEUR.

11. Donderdag 29 oktober 1998 om 20u30.

DE VORMING VAN DE VLAAMSE KUSTVLAKTE. Avondvoordracht door Prof. Dr. Cécile BAETEMAN.

12. Donderdag 26 november 1998 om 20u30.

VUURTORENS TE OOSTENDE EN AAN DE VLAAMSE KUST. Avondvoordracht door dhr. Freddy PHILIPSEN.

13. Zaterdag 5 december 1998 om 19u.

Jaarlijks BANKET gevolgd door een KLEINKUNSTOPTREDEN. Organisatie de heer Jean Pierre FALISE.

14. Donderdag 17 december 1998 om 20u30.

HISTORIEK VAN DE DRINKWATERVOORZIENING TE OOSTENDE. Avondvoordracht door dhr. Lucien VALCKE.

De titels van een aantal voordrachten staan nog niet definitief vast maar zullen tijdig medegedeeld worden.

In het Heemmuseum DE PLATE worden in de loop van het jaar de volgende thematentoonstellingen georganiseerd.

Van 21 februari tot 24 mei 1998.

DE GESCHIEDENIS VAN DE KONINKLIJKE TURNVERENIGING NOORDZEE.
Realisatie en organisatie de heer Dries DEGRYSE.

Van 30 mei tot 13 september 1998.

MERKWAARDIGE AFFICHES EN PRENTKAARTEN VAN DE LIJN OOSTENDE-DOVER. Realisatie en organisatie mevr. Simone MAES en dhrs. Omer VILAIN en Ferdinand GEVAERT.

Van 20 september tot 16 januari 1999.

HOMMAGE AAN JAN DREESEN. Realisatie en organisatie dhr. Jean Pierre FALISE.

IN HET JAAR DES HEEREN 1855

door Ivan VAN HYFTE

Oudejaars is net achter de rug. Ook te Wenen waar aan het keizerlijk hof de jonggehuwden Leopold en Maria Hendrika de overstap naar het nieuwe jaar in familie hebben gevierd. Enkele dagen later vertrekken ze richting Italië om er te over-winteren. Winter is er ook te Oostende. Bij velen valt weinig of helemaal niet te vieren. Al op de tweede dag van het nieuwejaar sterft in de Kaaistraat op het nummer 10 Angelique DAVENES, dochtertje van Nicolas en Adèle LAGRAND; Vijf maanden oud. Nog veel engelenmissen zullen dit jaar in Oostende worden gehouden. Achter dit eufemisme schuilt zoveel menselijk leed...

In de salons van het Casino opent chef MEISSNER de matiné met de melodieuze ouverture "De Stelende Ekster" van ROSSINI. La Caza Ladra voor de armen ! (07-01). De "société philanthropique Poule Monstre" deelt om 11 u 's morgens 400 broden uit, eveneens voor noodlijdenden ((14-01). Eén kilo wit brood kost anders 0,49 frank. Voor onze hertogen van Brabant zijn het tijdens hun cruise op de Middellandse Zee wel geen witte-broodsweken maar in Alexandrië zijn beiden "en parfaite santé", ondanks zwaar stormweer tussen Sagosta en Sasino. Henriette was er zeeziek (15-02).

Na 3 maand noteert de ambtenaar van de burgerlijke stand 124 geboorten, 199 sterfgevallen en 20 huwelijken.

Oostende is nog steeds een vestingstad. Buiten de Westpoort houdt de Gistelse deurwaarder HANCKE een openbare verkoping in een herberg. "Zes Kalf-Koeijen en eene groote hoeveelheid alderbeste Peerde-Hooi, voortskomende van de Dixmuidse Meerschen" veranderen van eigenaar (02-04). Binnen de stad grijpt dan weer een andere verkoop plaats. In het Lokaal der Leenbank worden alle beleende goederen en "ongelost geblevene panden" van de maand januari verkocht (13-04).

De vis wordt duur betaald in de meimaand ! Een zeer zwaar stormweer (06-05) slaat 2 man overboord vanop de vissloep "Jeannette Marie". P. DURAND en A. LAUWEREINS worden nooit teruggevonden... En de Oostendse brik "Triton", op weg van Cardiff naar Lissabon, gaat verloren. De bemanning wordt opgepikt. Het is, dit jaar, al het achtste verlies voor de marine !

Ondertussen beleeft Jeruzalem een wereldprimeur. Voor het eerst sedert de oprichting van de Omar-moskee in 691 krijgt een kristen de toestemming om die heilige plaats van de Islam te betreden : onze Belgische prins Leopold samen met zijn echtgenote valt die eer te beurt.

31 mei. De regering maakt zich zorgen over de pakketbotendienst Oostende-Dover. Vorig jaar bedroegen de uitgaven aan personeel en materiaal 266.440 F terwijl er niet meer dan 101-908 F winst was. Zo vaart soms de Rubis uit voor tien, twintig passagiers ! Een Engelse privé-firma wil met geld over de brug komen, de 2 beste boten terugkopen en zelf de verlieslatende onderneming exploiteren...

Zondag 3 juni. Na ontschepping in Piraeus rijden onze hertogen, rond middernacht, naar de Atheense Akropolis om er bij volle maan het Parthenon, de Kariatiden en andere klassieke, architecturale meesterwerken te bezichtigen. De latere vorst hield blijkbaar toen al van bouwkunst...

Er is, de week erop, bij de politie heel wat te doen omtrent de 12 à 14 jarigen die de offerblok vòòr het Ecce Homo-beeld van de oude Sint Pieterskerk geforceerd hebben. De agenten waren hun reeds geruime tijd op het spoor toen ze met kleine stokjes, ingesmeerd met lijm, de offerandes stalen. Voor dieven is het gerecht overigens niet mals. Op 15 juni verschijnen Laurent en Désiré VAN BLAERE uit Mariakerke voor het Westvlaams assisenhof. Voor diefstal met geweld krijgen ze respectievelijk tien en acht jaar dwangarbeid !

Er is opnieuw reis-nieuws van onze hertogen. Op een drafje werken ze het Zuid-Italiaanse luik af : de betoverende baai van Napels (17-06), het gestolde leven van het antieke Pompei (18-06), de voelbaar warme flanken van de Vesuvius (23-06)... Drie dagen later krijgen ze op het Vaticaan de zegen van Pius IX en na de audiëntie dwalen ze als onthutste bezoekers door de immense barokke ruimtes van de San Pietro-basiliek...

Eind juni. Het zomert volop. De spoorwegen leggen trains de plaisir in. De zeewijding komt er aan. De jaarlijkse kermis brengt luidruchtige, nachtelijke fuivers op de been. La Feuille d'Ostende publiceert zijn eerste "liste des étrangers". 429 zijn het er die uit alle grote Westeuropese steden de gezonde Noordzeelucht komen opsnuiven. Veel Londenaars, dokters, Parijse renteniers, propriétaires uit Venetië, Stockholm, Dresden, Zurich, Glasgow. Het zijn "professeurs", "banquiers" en "notaires" die zo graag hun beroep laten optekenen in "Hotel d'Allemagne", "Fontaine", "Mertian", "Lion d'Or", "Saint Denis"... "Négociants" komen nog het meest voor uit Wenen, Edinburgh, Aken, Dublin of Hamburg. De toeristische industrie draait op volle toeren. Iedereen wil graag een graantje meepikken. J. CHEVALIER biedt logis aan "à un prix très modéré". Op de Keizerskaai vertrekt vòòr zijn "Hotel de Commerce" dagelijks om 12 uur de diligence naar Nieuwpoort en Veurne waar aansluiting met Duinkerke en Calais mogelijk is. In "Au Lion Blanc", Kerremelkstraat 36, kun je altijd dineren voor twee frank, "y compris la demie bouteille de bon vin". Gemeubelde appartementjes en optrekjes gaan vlot van de hand : zelfs in de Platformstraat, de Brigantijnenstraat, de St. Pietersstraat en Sint Niklaasstraat logeren gasten uit Warchau, Stuttgart, Dresden of Brussel. Zouden al die potentiële badgasten de raad opvolgen van dr. Henri NOPPE in zijn pas verschenen werkje "L'utilité des bains de mer contre les maladies et les infirmités des origines de la vie sexuelle chez la femme et les filles pubères" ?...Of kopen Duitsers uit "Hotel Schmitz" eerder "Das leuchten des meeres an der Küste bei Ostende" van dr. VERHAEGHE ?

21 juli. Voor veel boeren is het werkdag. Met het warm weer is de oogst in aantocht. Op de glacis tussen de Westpoort en de Keizerspoort wordt 32 gemeten "Hooigras alsmede het nagras" openbaar verkocht. Wel in feeststemming zijn de vrije dagjesmensen. Een train de plaisir trekt 28 wagons en 500 toeristen. Het is duidelijk hoogseizoen. Op sommige uren zijn er badkarren te kort. In de groene Jardin des Princes van directeur L. VANDENABEELE wordt een concert gegeven met "Lucia de Lammermoor" van DONIZETTI op het programma; 's avonds is er "soirée dansante" in het casino, "à grand orchestre" en vrijdag 27 juli kun je in de Cercle du Phare terecht voor een concert. De "liste des étrangers" vermeldt tot nu toe 3.156 toeristen...

3 augustus. Twee Portugeze oorlogsbodems liggen aangemeerd wanneer hun koning Don Pedro V en zijn boer, de hertog van Oporto een bezoek brengen aan Oostende. De gebruikelijke 21 kanonschoten zijn ver te horen en jagen de meeuwen weg. De 30 aristocratische officieren "aux brillantes épauettes" laten bij hun vertrek "une véritable lacune" na "dans la société des baigneurs", schrijft l'Indépendance Belge. Toch ligt de maritieme va-et-vient in de havengeul nooit stil. Daar vaart een levend scheepvaartmuseum in en uit : stoomboten, koffen, schoeners, tjalken uit Hannover, Franse loggers, Engelse sloepen, brikken, driemasters en schuiten...

12 augustus. Bericht aan de bevolking : "Geen enkele overlijdensaangifte sedert 2 augustus. Dit mag even vermeld worden". Gelukkig was daar sloopstimmerman François VERNIEUWE. Reeds 12 mensen danken aan hem hun leven. Ook nu die kleine van zeven die aan de sluisen van Sas Slijkens 28 voet diep valt. Toegesnelden reiken ladders aan...

26 augustus. Op het paleis in Laken worden de appartementen van Hunne Koninklijke Hoogheden in gereedheid gebracht. Bijna 8 maanden zijn ze van huis geweest. Aan alles komt een eind. Ook het geslaagd zomerseizoen. Op 16 september sluit de lijst met toeristen af op 10.930. "On se baigne encore comme au mois d'août"... Allen zijn dik tevreden over hun verblijf behalve één die kritisch naar de pen grijpt en zich ergert aan "...la mauvaise tenue de plusieurs cabines servant aux bains des dames qui souvent n'ont pas même de rideaux..." en aan "...des gens nus qui se baignent dans la mer..."

19 september. Eén jaar nadat een cholera-epidemie er een ware ravage had aangericht (vooral onder kinderen), viert het verpauperde Hazegras feest met verlichting want slechter van 1854 kon echt niet...(toch sterven tussen 25 oktober en 15 december drie en veertig kinderen beneden de tien jaar (= 60,5 % van alle Oostendse overlijdens) waarvan 22 kinderen geen twaalf maanden oud zijn (=30,9 %) !

Alvast weinig gunstige demografische vooruitzichten voor 1856....

Bron : La Feuille d'Ostende, 1855.

BEZOEKT ONZE THEMATENTOONSTELLINGEN

Tot 7 februari 1998 : HOMMAGE AAN WALTER DEBROCK

Vanaf 21 februari 1998 : GESCHIEDENIS VAN DE KONINKLIJKE
TURNVERENGING NOORDZEE

OCH JA....: HOE IK MIJ HET OOSTENDE-VAN-TOEN HERINNER

door Jan G. DE BROUWERE

Och ja, ik ben een oude man geworden. Goddank de tachtentig voorbij, - en soms denk ik terug : er zijn goede herinneringen, en ook minder goede. Maar aan Oostende zijn het wel van de betere !

Als kleine jongen ging ik op vakantie aan de kust, met mijn ouders vanzelfsprekend, en vader deed de kust en het hinterland met me af. Maar Oostende had zijn voorkeur.

Een eerste herinnering is die aan de Vindictive. Elk jaar ging papa met me er naar kijken, en hij wees me op de heldenmoed van de bemanning, die wél wist dat ze maar een kleine kans had ooit Engeland terug te zien : niet 1/10de kans er levend uit te geraken. En die kans kregen ze ! Een jonge midshipman heette SANDFORT, wat voor me belangrijk is : toen ik meer dan een halve eeuw geleden kennis maakte met het meisje (ze is nog steeds een echte Oostendse) met wie ik trouwen zou (in Sint-Jozefkerk), vernam ik dat ze de laatste oorlogsmaanden in de nabijheid van commander SANDFORT doorbracht. Dezelfde SANDFORT die op de Vindictive midshipman was. SANDFORT, die een zeeman was gebleven, werd later vice-consul van Groot Brittannie te Oostende, in de Karel Jansenslaan.

Wanneer ik de Vindictive, gemeerd aan het Ooststaketsel voor het eerst zag, was dat voor de kleine jongen, een soort groen spookschip. Overwoekerd door wieren. Later werd het schoongemaakt, en ik heb daar een foto van bewaard. Tot nu toe.

Van de binnenkant van de Kursaal heb ik maar een vage herinnering : zeer groot, zeer helder, zeer schoon. Veel volk in de namiddag, - maar wat deden die daar wel ? Dat vernam ik pas later.

Ik weet natuurlijk niet hoe de Koninklijke Villa er uitzag. Wel herinner ik me, dat er op de dijk nog eens een dijk was, ook in baksteen, waarboven de Villa zou gestaan hebben. Aan de voet van die dijk stond een soldaat op post, bij een zwart-geel-rood wachthuisje.

Eind augustus 1939 had de Koninklijke Renbaanmaatschappij een overweldigende "nacht van het paard" georganiseerd. Eigenlijk véél meer dan een renbaangedoe. Op het strand, zo ongeveer denk ik rechtover de Koninklijke Villa was er een ring, waar boksmatches op plaats vonden. En dan besepte ik eerst, dat vuistslagen, óók vuistslagen-met-bokshandschoenen geweldig pijn aandoen. Van ver hoorde je de slagen, en ze klonken harder dan in een zaal. Tja, Oostende, dat toen ook een theatergebouw rijk was, én een reeks mooie negentiende eeuwse huizenreeksen, was ook een bokscentrum van internationale reputatie. Op de Torhoutsesteenweg woonde zelfs een wereldkampioen...

De opgeschoten jongeling (poësis- en rethoricastudent) heeft een zeer levendige herinnering aan de hoek van de Vlaanderenstraat en het Wapenplein, daar waar nu een schoenzaak (Mach 3) uitgebaat wordt. Toen was er een café (le Manchester ?) op die hoek. Dat café had tafels en stoelen op het trottoir. Het waren ronde tafeltjes, met een wit marmeren tafelblad. Bij elke tafel twee stoelen. Een bevriende familie woonde toen in Oostende, en de zoon (net zo oud als ik) leidde me rond in "zijn" stad. Wij voelden ons groot, zo wat volwassen; En lijk heren gingen we aan zo een tafeltje aanzitten. En supérieur bestelden we dan "une menthe à l'eau". Wat achtten we ons voornaam !

Later, toen ik studeerde aan de Universiteit, (en zo een student heette toen een "hoogstudent") kwam ik terug naar Oostende. Ik dacht ooit een beroemd historicus te worden (daar is niets van gekomen : ik werd een natuurwetenschapper). De Oostendse Compagnie fascineerde me. Vader had me destijds het hoekhuis Brabantstraat/Capucijnenstraat laten bewonderen, dat de zetel van de O.C. zou geweest zijn, - en de historisch geïnteresseerde bankier vertelde over de financiële, commerciële en politieke perikelen van de Compagnie, én van de lange, lange duur van de reizen naar de Oost.

En zo had ik mij voorgenomen mijn licentiaatsdissertatie (men begon toen al van een "thesis" te spreken) aan de Oostendse Compagnie te wijden. Ik vermoedde dat er te Oostende nogal wat archief over mijn onderwerp zou te vinden zijn, en ik kwam af, naar het bibliotheek- en archiefgebouw. Na afspraak met de leidende ambtenaar, de heer Carlo LOONTIENS. Schriftelijke afspraak natuurlijk : telefoon werd vaak nog niet gebruikt.

Bibliotheek en archief waren ondergebracht in een hoekhuis Louisastraat/Wapenplein, daar waar nu een apotheek staat. Ik werd zéér hartelijk door de heer LOONTIENS onthaald, in een inrichting, echt negentiende-eeuws. Ik bedoel : niet lijk nu het geval is, voor de bevolking voorzien (daar zorgden Davidsfonds, Willemsfonds en parochiebibliotheken voor), - maar voor een klein aantal verlichte amateurs, en soms professionele bezoekers. Ik heb trouwens de indruk dat die bezoekers niet toestroomden ! LOONTIENS, - een innemend man - liet me de bibliotheek bezoeken : ze was waarlijk van onschatbare waarde : hoge rekken tot aan het plafond, lange rekken met mooie bruinlederen banden uit de 17de en de 18de eeuw. Lange rekken met zwarte lederen ruggen van 19de en 20ste eeuwse boeken. Ook enkele postincunabels, maar ik heb geen herinnering aan wiegedrukken. Het archief was helemaal als in de vorige eeuw : groene dozen, bruine pakken, blauwe pakken. Ik kan me bezwaarlijk voorstellen, dat de bommen in 1940 "alles" vernielden, en vraag me dan ook af, waar al het niet-vernieelde naartoe ging. Maar dat was in 1934, en toen dacht niemand aan oorlog, en stellig niet aan een vernielende oorlog, - en ikzelf dacht slechts aan het archief van de Oostendse Compagnie.

En dat was een ontgoocheling ! Er lag wel veel, genoeg om een goed stuk geschiedenis van de O.C. op te maken. Maar het gebrek aan een inventaris, én een willekeurige classificering uit het begin van de 19de eeuw maakte het niet toegankelijk voor een licentiaatstudent. LOONTIENS wist vanzelfsprekend dat ik beteuterd was, en hij wilde mij afleiden. Die man was beminnelijk. Ik kan me zijn voorkomen helemaal niet meer voor ogen brengen. Wel dat hij een grijze stofjas droeg, lijk alle bibliothecarissen en archivariissen er toen een droegen, en dat alles er zéér ordentelijk uitzag. Hij toonde me enkele grote perkamenten documenten, en besprak een paar mooi gekleurde geïllustreerde boeken uit de vorige eeuw, - ik denk dat het heraldische folianten waren. Er waren ook, naar ik me herinner véél kaarten en plattegronden : er was er zelfs één waarop hij me toonde dat er midden door de Vleesmarkt (nu heet dat plein Mijnplein) een straat liep, waar ik aan dacht, toen onlangs nog de opgravingen de restanten van een straat aan het licht brachten.

In de namiddag (LOONTIENS had me voor de lunch genodigd in een restaurant op de Dijk) bracht hij me naar het Fort Napoleon. Dat viel mee, en later kwam ik nog eens terug naar dat militair bouwwerk en museum. Het was indrukwekkend voor een aspirant-historicus. Denk eens : 18de eeuwse duinen, batterijen van de "grote (en laatste, dacht men) oorlog", en een fort nog uit de tijd van de keizer der koningen, en een museum in dat fort ! Maar geen museum dat aan de thans geldende museologische normen, zou hebben beantwoord. maar een echt vooroorlogsmuseum, met alles en van alles er in te zien en te bekijken. Zelfs een ceremonieel hoofddeksel van een officier van de Pauselijke Zoeaven, en dat riep me het portret op van mijn overgrootvader, die er zo een was geweest. LOONTIENS legde me uit, - en hij had stellig gelijk, - dat dát hoofddeksel het model is van de "calotte" van de katholieke hoogstudenten. Och ja : om naar het fort te trekken werd een

kortere weg begaan, - en deels gevaren. LOONTIENS trok naar het Weststaketsel, en in een roeibootje roeide een oude visser ons over de geul, naar het Ooststaketsel, waar ik jaren tevoren de "Vindictive" gemeerd zag.

Ik heb de vriendelijke LOONTIENS niet meer gezien. Studie aan een Belgische en aan een buitenlandse universiteit namen al de tijd in beslag, - en dan brak de oorlog uit. Voor de bibliotheek én voor LOONTIENS was ze rampzalig. Maar meer nog dan BEAUCOURT en VLIETINCK is hij voor mij de personificatie van de geschiedenis van Oostende.

Er zijn nog andere "souvenirs" aan mijn vooroorlogs Oostende. Vb : de heen- en terugvaart Oostende (Westerstaketsel)-Blankenberge (dat toen nog een echt vissershaventje was, - en aan het "Panorama de l'Yser", in een rond gebouw, daar waar nu het voorpleintje van het Stadhuis ligt (en waarvan de flarden in het Kon. Legermuseum hangen). En de gele bakstenen van de Villa Marie-José te Mariakerke, en het (paternalistisch ?) speelplein van de Nationale Bank op de hoek rechtover, - of de reusachtige ingangspoort van het Palacehotel. Van de wereldberoemde renbaan weet ik niet veel meer : het betreden van een lokaal of plaats waar voor geld gespeeld werd paste bij de deonthologie van mijn vader-bankbestuurder niet. Wel weet ik nog steeds, dat de hertog van Wellington, medeigenaar van de renbaan, elk jaar voor het "grand prix" uitgenodigd was, en dat "His Grace" van tijd wel kwam ook.

En hier beëindig ik herinneringen op te halen over Oostende dat mij altijd dierbaar was en is.

OVER DE "CERCLE DES CAPACITAIRES" EN AUGUST BEERNAERT

door J. VAN BERGEN

In zijn beslist lezenswaardige bijdrage over "De Affaire Rau (1892)" (1) maakt Ivan VAN HYFTE o.m. gewag van een hem onbekende Oostendse "Cercle des Capacitaires". Die onbekendheid wekt wel enige verbazing, vandaar deze pretentieloze verduidelijking, die tevens de gelegenheid biedt om even uit te weiden over de enige Nobelprijswinnaar die onze stad rijk is.

De "Cercle des Capacitaires d'Ostende" was een liberale kiesvereniging die - zoals haar homoniemen in tal van 19de eeuwse Belgische steden - in hoofdzaak gelijkgezinden samenbracht, meer bepaald met het oog op het stellen van kandidaten bij verkiezingen.

Een capacitaire (letterl. : "bekwame") was iemand die bekwaam werd geacht om aan de verkiezingen deel te nemen. Het toen geldende capaciteitenstelsel (= Fr. suffrage capacitaire) was een kiesstelsel waarbij het stemrecht afhing van zekere bij wet bepaalde kentekenen van bekwaamheid of ontwikkeling. Het was verbonden met het censuskiesrecht (in Vlaanderen "cijnskiesrecht" genoemd), dat afhing van de census of cijns, d.i. de belasting die men moest betalen om op dat kiesrecht aanspraak te kunnen maken. "Census" was oorspronkelijk het woord voor "volkstelling". De Romeinse census was een vijfjaarlijkse telling van alle burgers naar de samenstelling van hun huishouden en hun vermogen. Het zoenoffer na afloop van de census werd lustrum genoemd.

Al in 1831 werd in het pas onafhankelijk geworden België het kiesrecht voor de beide Kamers ingevoerd. Zowel wat verkiesbaarheid als wat deelname aan de verkiezingen betreft, waren

echter bepaalde voorwaarden gesteld. Die hadden aanvankelijk vooral betrekking op het inkomen. Naderhand werd het stelsel geregeld aangepast, zodat geleidelijk een ruimer kiezerskorps ontstond. Toch bleef dit tot na 1893 tot de hogere en meer bemiddelde standen beperkt. De vrij welgestelde fruithandelaar Alfons RAU behoorde dus blijkbaar tot het beperkte aantal Oostendse notabelen dat die voorwaarden vervulde.

Dat Alfons RAU, ondanks zijn verwondingen, hoe dan ook aan de verkiezingen wilde deelnemen, is dus niet zo verwonderlijk. De algemene verkiezingen beoogden overigens de installatie van een heuse grondwetgevende vergadering. Bij de voorbereiding van die grondwetsherziening, de eerste sinds 1831, had de toenmalige regeringsleider (2), de geboren Oostendenaar August BEERNAERT (1829-1912), die tot de Katholieke partij behoorde, een nogal meegaande houding aangenomen onder het motto "Il vaut mieux faire la révision que la subir" (3).

De grondwetswijzigingen, gepubliceerd in de "Moniteur Belge" (4) betroffen hoofdzakelijk de reorganisatie van het kiesrecht door de invoering van het meervoudig algemeen stemrecht, evenals de hervorming van de Senaat (5). De uitvoering van de nieuwe grondwetsartikelen zou in 1894 tot het ontslag van BEERNAERT leiden. Die fungeerde van 1895 tot 1900 als voorzitter van de Kamer (6).

August BEERNAERT speelde verder een belangrijke rol bij het totstandkomen van de eerste sociale wetten en bij het overnemen van de Congostaat door België. Op de vredesconferenties van Den Haag (1899 en 1907) stond hij aan het hoofd van de Belgische delegatie. Het leverde hem in 1909 de Nobelprijs voor de vrede op. Een borstbeeld - op het Marie-Joséplein - kon er in zijn geboortestad nog net af, een straatnaam niet. Zijn schilderende zuster Euphrosina BEERNAERT (1831-1901) was er in dat opzicht toch iets beter aan toe.

-
- (1) Ivan VAN HYFTE, Politieke moord in Oostende. De affaire Rau (1892) (De Plate 97/255-256).
 - (2) Vóór 1918 was er van een "eerste minister" nog geen sprake.
 - (3) Geciteerd door Theo LUYCKX in zijn Politieke Geschiedenis van België, 2de druk. (1949), p. 195.
 - (4) Uiteraard alleen in het Frans : pas op 3 maart 1895 is het "Belgisch Staatsblad" tweetalig geworden.
 - (5) Cf. T. LUYCK, a.w., De eerste grondwetsherziening van 1893, pp. 195-198.
 - (6) Cf. T. LUYCK, a.w., De val van het kabinet-Beernaert, p. 199.
-

FOUTIEVE DATUM OP DE FOTOBLADZIJDE VAN DECEMBER

Naast de bovenste foto staat vermeld : 1995....afscheid van Commodore Timmermans.

Dit moet natuurlijk zijn : 1955

UIT DE BEGINJAREN VAN DE MARINE TE OOSTENDE

De koninklijke familie doet Prins Albert uitgeleide voor zijn trainingskruisvaart aan boord "L.T.Z. V. Billiet"

juni 1953

Het gezelschap op weg naar de "L.T.Z. V. Billiet".

Prins Albert gaat aan boord van de "L.T.Z. V. Billiet".

Het koninklijk gezelschap heeft afscheid genomen en verlaat het schip.

J A A R V E R S L A G 1997

1. BESTUUR

Maakten deel uit van het bestuur op 31 december 1997.

de heer A. VAN ISEGHEM	voorzitter
de heer O. VILAIN	ondervoorzitter
de heer F. HUBRECHTSEN	secretaris
de heer J.P. FALISE	penningmeester-hoofdredacteur
mevrouw S. MAES	archivaris-documentaliste
de heer E. SMISSAERT	bibliothecaris
de heer G. VERMEERSCH	materiaal-meester
mevrouw R. HERRLING en de heren J. DELANGHE, F. GEVAERT, W. MAJOR, K. VERWAERDE.	

De heer J.B. DREESEN maakte als secretaris-archivaris deel uit van het bestuur tot 9 juli 1997.

a. deelname aan vergaderingen, werkgroepen en commissies

- In de loop van het jaar werden 1 buitengewone en 8 gewone bestuursvergaderingen gehouden.
- De heer J.P. FALISE vertegenwoordigde de Kring op een gewone vergaderingen en 10 werkvergaderingen van de COMMISSIE GRAFMONUMENTEN.
- De Kring was vertegenwoordigd in de Culturele Raad Oostende door de heer E. SMISSAERT. De heer W. MAJOR was hierbij plaatsvervangend lid. De heer SMISSAERT woonde 9 algemene vergaderingen bij en 12 vergaderingen van de werkgroepen "nazicht rekeningen" (1 x), "open monumentendag" (5 x), "100 jaar fusie Mariakerke-Oostende 1899-1999" (5 x), en "Infrastructuur : programma nieuwbouw stadsbibliotheek" (1 x).
- De heer J.B. DREESEN vertegenwoordigde de Kring op 3 vergaderingen van het Westvlaams Verbond voor Kringen van Heemkunde.

b. Algemene Statutaire Vergadering.

- De Algemene Statutaire Vergadering ging door op 14 juni 1997. Alle effectieve leden waren aanwezig of vertegenwoordigd bij volmacht.
- De lidmaatschapsbijdragen bleven behouden op het niveau van het jaar voordien.
- ...- Op de vergadering van de raad van beheer van 29 juli 1997 werd Mevrouw R. HERRLING en de heer Jean DELANGHE opgenomen als effectief lid.

c. Buitengewone Statutaire Vergadering.

- Een Buitengewone Statutaire Vergadering werd gehouden op 11 oktober 1997. Deze vergadering was nodig door het overlijden van de secretaris de Heer J.B. DREESEN. Alle effectieve leden waren aanwezig of vertegenwoordigd bij volmacht.

- Mevrouw Rosy HERRLING en de heer Jean DELANGHE werden aanvaard als effectief lid.
- De heren Jean DELANGHE, Freddy HUBRECHTSEN en Koen VERWAERDE werden verkozen als beheerder. Op de vergadering van de raad van beheer van 11 oktober 1997 werd de heer Freddy HUBRECHTSEN verkozen als secretaris.

2. SECRETARIAAT

a. Het secretariaat verwerkte tijdens het jaar 586 stukken in de briefwisseling.

b. *Leden*

De Kring telde op het einde van het jaar 520 leden. Dat is een vermeerdering van 3 leden ten overstaan van 1996.

c. *Necrologie*

In de loop van het jaar ontvielen ons de volgende leden : onze secretaris de heer J.B. DREESEN, dhr. Roger REUNBROUCK, dhr. Carlo VAN TROOSTENBERGH, dhr. Jozef COENYE, mevr. VAN GLABBEKE.

3. ACTIVITEITEN

a. *Voordrachten*

Er werden 10 lezingen gehouden te weten :

1. Donderdag 10 januari 1997 om 19u30.

- OOSTENDE IN BEELD. Videovoordracht door 3 leden van de Cine Club Oostende, dhrs. GYSELS, DECRU en DEVOLDER.
78 aanwezigen.

2. Donderdag 27 februari 1997 om 20u30.

- UIT DE SCHEMERZONE VAN DE ZEEMACHT TE OOSTENDE (1944-1949).
Avondvoordracht door dhr. J.B. DREESEN.
72 aanwezigen.

3. Donderdag 27 maart 1997 om 20u30.

- HITLER IN VLAANDEREN. Avondvoordracht door de heer Lucien VANACKER.
72 aanwezigen.

4. Donderdag 24 april 1997 om 20u30.

- OOSTENDE IN DE FRANSE TIJD EN TIJDENS DE PERIODE VAN HET VERENIGD KONINKRIJK. Avondvoordracht door Prof. Dr. Luc FRANÇOIS.
78 aanwezigen.

5. Donderdag 29 mei 1997 om 20u30.

- DE OOSTENDSE JOOD. Avondvoordracht door Prof. Dr. Luc DEQUEKER.
72 aanwezigen.

6. Donderdag 25 september 1997 om 20u30.

- JAZZ TE OOSTENDE IN HET INTERBELLUM. Avondvoordracht door de heer Georges VAN DUYPENBODEN.
42 aanwezigen.

7. Woensdag 8 oktober 1997 om 14u30.

- HENRI STORCK. Namiddagvoordracht met videofilm door Robbe DE HERT. Voorstelling door dhr. P. VANSLAMBROUCK.
22 aanwezigen.

8. Donderdag 30 oktober 1997 om 20u30

- DE MOERZEEEN IN DE NOORDZEE. Avondvoordracht door Ir. VAN CAUWENBERGH.
34 aanwezigen.

9. Donderdag 27 november 1997 om 20u30.

- PORTUGESE AANWEZIGHEID TE OOSTENDE. Avondvoordracht door dhr. Dirk OOSTERLINCK.
37 aanwezigen.

10. Donderdag 18 december 1997 om 20u30.

- DE BOUW VAN DE PRINS FILIP. Avondvoordracht met videofilm van de heer August GOETHAELS.
67 aanwezigen.

Dit geeft een totaal van 574 aanwezigen voor 10 lezingen wat een gemiddelde maakt van ca. 57 per lezing.

b. Studiebezoeken

1. Woensdag 12 maart 1997 om 14u30.

- KEN UW STAD. Bezoek aan de Oesterhoeve aan de Spuikom. Wandelvoordracht georganiseerd door dhr. E. SMISSAERT.
70 aanwezigen.

2. Zaterdag 10 mei 1997 om 14u30.

- KEN UW STAD. Bezoek aan de Sint Godelievekerk. Wandelvoordracht georganiseerd door dhr. J.P. FALISE.
25 aanwezigen.

c. Podiumoptreden

Een OOSTENDS KLEINKUNSTGEBEUREN, voorafgegaan door een banket, ging door op 6 december 1997 om 19 uur in de zaal van het Restaurant BENNY. Er waren 54 aanwezigen. De heer MESSENS verzorgde het kleinkunstgebeuren met een uitgebreide waaier van Oostendse volksliedjes en "old-timers".

d. Studiereis

De studiereis, onder leiding van de heer DREESEN, ging door op 7 juni 1997 met een bezoek aan HET VISSERIJMUSEUM te Oostduinkerke, Cassel en het MARITIEM MUSEUM te Duinkerke. Er waren 73 deelnemers aan deze uitstekend geslaagde reis.

e. Andere activiteiten

1. Jaarlijkse veiling op 30 januari 1997

De jaarlijkse VEILING VAN DE PLATE, voorbehouden aan de leden, ging door onder leiding van de heer Omer VILAIN. Er waren 72 aanwezigen. Er werden 264 stukken aangeboden waarvan de opbrengst 44.025 fr. bedroeg. De Kring haalde uit deze operatie 8.806 fr. De verkoop van eigen dubbelstukken bracht 1.525 fr. op.

2. Driekoningenviering op vrijdag 10 januari.

De Driekoningenviering werd dit jaar georganiseerd door de Kring en ging door in het Heemmuseum. Er waren 55 aanwezigen met een sterke vertegenwoordiging van Ter Cuere, 't Schorre en de VVF. De heren VERMEERSCH en LAMBERT, schepenen, vertegenwoordigden de stad.

Van het bestuur waren aanwezig : dhrs. en mevrouwen DREESEN, FALISE, GEVAERT, MAJOR en SMISSAERT en dhrs. VILAIN en VAN ISEGHEM. Van de effectieve leden dhrs. en mevrouwen BERARD, FRANÇOIS, HUBRECHTSEN, VAN HYFTE, VERWAERDE en dhrs. NUYTEN, RUBBENS, en van TIEGHEM. Dhr. Julien MESSENS verzorgde het muzikaal gedeelte.

De deelnemers werden ontvangen met een elexirtje, waarna de taart geserveerd werd. Het was dhr. DREESEN die zich als Koning trok en als Koningin zijn echtgenote Rose HERRLING koos.

Mevrouwen DREESEN, FALISE en SMISSAERT zorgden voor het droogje en het natje.

3. In ontvangstname Prijs Kulturele Raad Oostende op 17 januari 1997

De overhandiging van deze prijs aan onze Kring gebeurde in de Alice Freyzaal van het stadhuis. Er waren meer dan 100 aanwezigen. Vanwege het stadsbestuur de schepenen LAMBERT en MIROIR, alsook enkele gemeenteraadsleden. Van de Kring waren aanwezig dhr. DEWULF, dhr. en mevr. DREESEN, dhr. FALISE, dhr. en mevr. FRANÇOIS, dhr. en mevr. HUBRECHTSEN, dhr. en mevr. MAJOR, dhr. en mevr. SMISSAERT, dhr. en mevr. VAN HYFTE, dhr. VAN ISEGHEM en dhr. VILAIN.

Voerden het woord dhr. schepen LAMBERT namens het Stadsbestuur, mevr. Rita BRAET namens de Kulturele Raad Oostende. Dhr. CUFFEZ gaf, namens de Kulturele Raad, de historiek van De Plate. Het dankwoord, namens de Kring, werd uitgesproken door dhr. DREESEN. Het geheel werd muzikaal opgeluisterd door een koor van mevr. Aimé

THONON. Het was mevr. THONON, laureaat 1995, die de prijs overhandigde aan dhr. VAN ISEGHEM, voorzitter.

4. Statutaire vergadering Gouwverbond te Dadizele

De statutaire vergadering van het Gouwverbond ging door te Dadizele op zaterdag 15 maart. De Kring was vertegenwoordigd door dhr. en mevr. DREESEN en door dhr. en mevr. FALISE.

Na de statutaire vergadering werd er onder leiding van een gids een bezoek gebracht aan de basiliek van Dadizele.

5. Heemdag van het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde

De Heemdag ging door op zaterdag 19 april 1997 te Wevelgem. De Kring was vertegenwoordigd door dhr. en mevr. DREESEN en door dhr. en mevr. FALISE.

Op het programma stond een voordracht "De prostitutie in Kortrijk 1836-1914", een heemkundige wandeling met bezoek aan het Gemeentehuis, zijn hovingen en prieeltjes, het Sint Pauluscollege en de kloosterhoeve met duiventoren en Westpoort. Nadien werd er door het gemeentebestuur een receptie aangeboden in het oud gemeentehuis. De avond werd besloten met een banket.

Er waren 85 deelnemers aan deze geslaagde heemdag.

6. Wereldmuseumdag

In het teken van de Wereldmuseumdag werd het museum gratis opengesteld voor het publiek op 17 en 18 mei telkens van 10 tot 18 uur.

Op zaterdag 17 mei waren er 197 bezoekers en op zondag 18 mei 480 bezoekers. Dat is aanzienlijk minder dan op de twee vorige Open Museumdagen.

Verleenden hun medewerking : dhr. en mevr. FALISE en de heren SMISSAERT, VAN ISEGHEM en VERMEERSCH.

7. Paster Pyphuldiging op 3 juni 1997

De heren DREESEN, FALISE en VAN ISEGHEM vertegenwoordigden de Kring op deze herdenking. De voorzitter legde in naam van de Kring een ruiker bloemen neer.

8. Voorstelling boek "Droogenbroodroute (lijn Brugge-Kortrijk) op 10 september 1997

Dhr. en mevr. FALISE vertegenwoordigden de kring op deze manifestatie waarvoor de uitnodiging uitging van het Westvlaams Verbond voor Kringen van Heemkunde en de NMBS.

9. Raadsvergadering van het Gouwverbond

De raadsvergadering ging door op zaterdag 18 oktober. Mevr. HERRLING en dhr. en mevr. FALISE vertegenwoordigden de Kring op de 3de Raadsvergadering van het Westvlaams Verbond voor Kringen van Heemkunde. in het oud gemeentehuis van Gistel.

Op deze vergadering werd dhr. FALISE verkozen als bestuurslid van het Verbond

Na uitreiking van de prijzen "Geslaagde restauraties 1997" werd een bezoek gebracht aan de Oostmolen o.l.v. dhr. Marcel DENDUYVER.

10. Open Monumentendag 1997

De Monumentendag 1997 ging door op 14 september. Het onderwerp was "Arbeid". Ons bestuurslid dhr. SMISSAERT werkte mee aan deze dag.

11. Werkgroep Bibliografie van Oostende

De werkgroep, bestaande uit mevr. VERMAUT en dhrs. FARASYN, GEVAERT, HUBRECHTSEN, PARMENTIER en VAN HYFTE, vergaderde op 22 april 1997 en op 02 december 1997 onder leiding van dhr. FRANÇOIS. Dhr. SMISSAERT bood, door omstandigheden, zijn ontslag aan als lid van deze werkgroep.

12. Hommage aan Walter Debrock

Er waren een 80-tal personen aanwezig op de academische zitting die doorging op 11 september 1997 en waarop dhr. O. VILAIN en dhr. R. LARIDON het woord voerden. Nadien werd een videofilm vertoond over het leven van Walter DEBROCK. Na de academische zitting opende mevr. DEBROCK de thematentoonstelling en werden haar door de Kring bloemen aangeboden. Er werd aan de aanwezigen een receptie aangeboden. Mevr. FALISE, en SMISSAERT zorgden voor de drank en de versnaperingen. De Kring was vertegenwoordigd door mevrouwen FALISE, MAJOR en SMISSAERT en dhrs. DEWULF, FALISE, HUBRECHTSEN, NUYTEN, OUVRY, SMISSAERT, VAN ISEGHEM, VERMEERSCH en VILAIN.

13. Thematentoonstellingen

In het Heemmuseum DE PLATE werden in de loop van het jaar de volgende thematentoonstellingen georganiseerd.

- van 18 januari tot 23 maart 1997

LEOPOLD II EN OOSTENDE. Realisatie en organisatie door de heer Emiel SMISSAERT.
923 bezoekers.

- van 29 maart tot 8 juni 1997

SCHEEPJES ONDER GLAS. Realisatie en organisatie door de modelbouwclub "Het Disseltje" onder leiding van de heren VERLEENE en CASIERS.
1.748 bezoekers.

- van 14 juni tot 15 september 1997

JAZZ TE OOSTENDE. Realisatie en organisatie door de heer Georges VAN DUUVENBODEN.
944 bezoekers.

- van 20 september tot 17 januari 1998

HOMMAGE AAN WALTER DEBROCK. Realisatie en organisatie door dhr. Emiel SMISSAERT.
667 bezoekers.

4. MUSEUM

a. Huize Louise Marie.

De verhuis naar Huize Louise Marie neemt stilaan concretere vormen aan.

Op 24 maart 1997 woonde dhr. DREESEN, samen met de betrokken schepenen een desbetreffende vergadering bij.

In de loop van de maanden maart-april werden de radiators van de centrale verwarming vervangen.

Teneinde de verhuis grondig voor te bereiden werd er in de maand september een werkgroep opgericht waarvan dhrs DE LANGHE, FALISE, HUBRECHTSEN en MAJOR deel uit maken. Deze werkgroep kwam voor de eerste maal bijeen op 28 oktober 1997 samen met dhr. HOSTYN. Er werd aan de directeur van de dienst gebouwen van de stad een omstandige nota overgemaakt betreffende de uit te voeren werken die nog op het budget 1997 kunnen worden uitgevoerd.

Op 8 november 1997 werden de effectieve leden uitgenodigd voor een bezoek aan de nieuwe locatie.

Op 3 december 1997 kwam de werkgroep, samen met dhr. HOSTYN, bijeen om een begin te maken met een "verhuis-draaiboek".

b. Bezoekers

4.176 bezoekers bezochten in de loop van het jaar het museum. Dit is ten opzichte van 1996 een vermindering van 309 personen.

In de loop van het jaar werden, buiten de openingsuren, 34 groepen en klassen leerlingen rondgeleid.

Op vraag van het Stadsbestuur werd gratis toegang tot het museum verleend op 19 en 20 april (Week van de Zee) en op 17 en 18 mei (Wereldmuseumdag).

c. Werkgroep Museum

De Werkgroep Museum, waarvan deel uitmaken(maakte) mevr. S. MAES, en de heren J.B. DREESEN, OUVRY, VERMEERSCH en de dhr. FALISE als gelegenheidsmedewerker, kwam met een of meerdere leden 88 maal bijeen.

Hierbij werd het archief geïnventariseerd en geklasseerd.

5. ARCHIEF

Het archief werd tot en met de maand juni beheerd door de heer J.B. DREESEN, nadien door mevr. MAES. Er wordt nog steeds gewerkt aan de inventarisatie ervan. Zolang de inventarisatiewerken niet beëindigd zijn blijft het archief gesloten. Individuele vragen kunnen gericht worden aan mevr. MAES. Zij zullen behandeld worden rekening houdende met het werkschema voor de inventarisatie.

6. DOCUMENTATIECENTRUM

Het documentatiecentrum wordt aangevuld en beheerd door mevr. MAES. Het kan door de bezoekers vrij geconsulteerd worden op de openingsuren van het Heemmuseum. Een

steekkaartenbak vergemakkelijkt de opzoekingen. De Kring beschikt over een fotocopiëtoestel. Fotocopies dienen aangevraagd te worden aan de balie.

7. MEDIATHEEK

De mediatheek wordt beheerd door de heer Emile SMISSAERT. Hij zette in de loop van het jaar 68 boeken op steekkaart. Hij maakte eveneens een nieuwe lijst van de ingebonden tijdschriften gezien de vorige dateerde van 1991. De mediatheek is niet open voor het publiek en de werken dienen aangevraagd aan de balie en mogen ter plaatse ingezien worden. Er is geen uitlening. De werken in de kast "naslagwerken" kunnen door de bezoekers vrij geconsulteerd worden tijdens de openingsuren van het Heemmuseum.

8. TIJDSCHRIFTENKAST

Een tijdschriftenkast met een 40-tal ruilabonnementen van diverse Heemkringen in het Vlaamse land staat ter beschikking van het publiek op de openingsuren van het Heemmuseum. De tijdschriften kunnen ter plaatse geconsulteerd worden. Het beheer wordt verzekerd door mevr. MAES en dhr. FALISE.

9. VERZAMELING VAN DE KRING

a. Bruikleen

- Een reeks schilderijen van Emile BULCKE die permanent tentoon worden gesteld in het Museum voor Schone Kunsten en waarvan de inventaris in de Kring berust.
- Enkele stukken die permanent tentoon worden gesteld in het toonvenster van het Heemmuseum op de hoek van het Feest- en Cultuurpaleis en waarvan de inventaris in de Kring berust.
- Enkele stukken die zich permanent in Huize Louise-Marie bevinden, en waarvan de inventaris in de Kring berust.
- Een drietal stukken werden in bruikleen gegeven voor een tentoonstelling "Boeien en Vuurtorens" door de Cercle Georges Lecoq in Jette.
- Dhr. CLAES gaf de maketten van de 5 vuurtorens die hij maakte in bruikleen aan het Heemmuseum.
- Enkele stukken werden in bruikleen gegeven voor de zomertentoonstelling "Radio en Televisie".
- Enkele stukken werden in bruikleen gegeven voor de tentoonstelling in het buurthuis van het Westerkwartier.
- Een kruisbeeld en het Mariabeeld plus houten schrijn werden in bruikleen gegeven voor een tentoonstelling in het Museum voor Schone Kunsten.

b. Controle en aanvulling van de inventaris

In het kader van de activiteiten van de "Werkgroep Museum" werden verschillende stukken gelocaliseerd, geïnventariseerd en gemerkt.

c. Aanwinsten, schenkingen, aankopen en opnamen in inventaris

In het totaal werden in 1997 320 nummers aan de inventaris van de Kring toegevoegd. Voor het grote deel waren het schenkingen van leden en belangstellenden.

De Kring kocht een sierbord aan en een pakket van 176 aankondigingen daterend uit de 18e en 19e eeuw van vertrekkende schepen of verkopeningen te Oostende. Voorts waren er een reeks opnamen in inventaris van stukken die vroeger niet waren opgenomen. Dhr. DREESEN en later mevr. MAES verwerkte de lijst op de computer naar inventarisnummer, code, belang en oorsprong. Vanwege de omvang van de lijst wordt deze niet opgenomen in het verslag maar wordt in 1998, in delen, gepubliceerd in het tijdschrift.

Dhr. DE LANGHE is begonnen met het maken van een moderner computerprogramma waardoor opnamen en terugvinden in de inventaris, in het vervolg gemakkelijker zouden moeten verlopen.

d. Archief

Dhr. DREESEN vulde en herschikte in het jaar 20 farden en/of archiefdozen met gemerkte stukken zodat het totaal van het aantal farden en archiefdozen op 210 werd gebracht.

e. Documentatiecentrum

Mevr. MAES verzamelde en vulde in de loop van het jaar, 4 farden met krantenknipsels over gebeurtenissen met betrekking tot Oostende en de kuststreek. Ze noteerde de inhoud op steekkaarten die ter beschikking staan van de bezoekers. De volledige verzameling bestaat nu uit 45 geïnventariseerde farden.

54 belangstellenden maakten in de loop van het jaar gebruik van de gegevens van het documentatiecentrum.

f. Mediatheek

De heer SMISSAERT zette in de loop van het jaar 68 boeken op steekkaarten. De bibliotheek van de Kring bevat momenteel 756 boeken die verwerkt werden op steekkaarten.

Door de zorgen van de Kring werden, in de loop van het jaar, 24 jaargangen van tijdschriften ingebonden. Het totaal aantal ingebonden tijdschriften bedraagt momenteel 318.

9. PUBLICATIES

a. Tijdschrift

Van het tijdschrift verschenen 9 nummers op de vooropgestelde data : januari, februari, maart, april, mei, september, oktober, november en december. In totaal werden 280 bladzijden gepubliceerd waaronder 2 kleur-fotobladzijden, 6 zwartwit-fotobladzijden en 18 bladzijden met kaarten, foto's en tekeningen. De 2 kleur-fotobladzijden werden ons geschonken door dhr. Jan NUYTTEN.

De inhoudstafel van de jaargang 1996 (30 bladzijden) werd opgemaakt door de heer SMISSAERT. Dhr. FALISE zorgde voor de samenstelling en de opmaak van het tijdschrift. De heer VAN ISEGHEM belastte zich met de verzending.

b. Kalender

Dank zij de inzet van het GRAFISCH BEDRIJF LAMMAING werd aan elk lid een kalender 1997 aangeboden waarvoor de heer VILAIN de zichtkaarten en de teksten leverde. Als thema werd "Oostende gezien op kunstwerken" behandeld.

c. Ruilabonnementen

Werden uitgewisseld met de volgende Heemkringen of Verenigingen.

Bachten de Kupe, Veurne. De Zonnebeekse Heemvrienden, Zonnebeke. Geschiedkundige Kring Ernighagem, Eernegem. Gidsenkring Lange Nelle, Oostende. Heemkring 't Schorre, Oostende. Heemkring Coclariensia, Koekelare. Heemkring David Jonckheere, Aartrijke. Heemkring Den Hert, Ingelmunster. Heemkring Dorp en Toren, Deerlijk. Heemkring Dr. Vandamme, Blankenberge. Heemkring Graafschap Jette, Brussel. Heemkring Graningate, Middelkerke. Heemkring Karel Van De Poele, Lichtervelde. Heemkring M. Van Coppenolle, Brugge. Heemkring Oud Ruiselede, Ruiselede. Heemkring Pastoor Ronse, Zedelgem. Heemkring Sint Guthago, Brugge. Heemkring Wibilinga, Wevelgem. Heemkundige Kring Eisden, Eisden. Heemkundige Kring Erpe-Mere, Mere. Heemkundige Kring Houtland, Torhout. Iepers Kwartier, Ieper. Kon. Commissie voor Volkskunde, Antwerpen. Culturele Raad, Oostende. Vrienden van het Noordzeeaquarium, Oostende. Oudheidkundige Kring Land van Waas, Sint Niklaas. Rollarius, Roeselare. Ter Cuere, Bredene. Tijdingen, Oostende. Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Antwerpen. Westvlaams Verbond voor Kringen van Heemkunde, Aartrijke. Familiekundige, Heemkundige en Geschiedkundige Kring Ghestela, Gistel. Tijdschrift van het Gemeentekrediet, Brussel.

d. Abonnementen.

- De Kring is geabonneerd op "Marswin" tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Vereniging voor de bestudering van Zeezoogdieren. Alsook op het tijdschrift "Tradities" uit Nederland.
- De heer VAN ISEGHEM stelde zijn abonnement op "Ons Heem" en "Het Visserijblad" ter beschikking van de Kring.
- De heer DREESEN stelde zijn abonnement op "Neptunus" en "De Zeewacht" ter beschikking van de Kring.
- Mevr. HERRLING stelde haar abonnement op "Branding" ter beschikking van de Kring.

e. Andere publicaties.

Er werden in 1997 geen andere publicaties uitgegeven.

10. GIFTEN

De Kring mocht een geldelijke gift in ontvangst nemen van : mevr. BERDEN, Oostende; mevr. Marie-José DEBROCK, Brussel; mevr. Gilberte DEVRIENDT, Oostende; de heer Willy KOOY, Oostende; de heer Jacques LALEMAN, Oostende; de heer Jan NUYTTEN, Oostende; de heer PANESI, Oostende, mevr. VAN GLABBEKE, Brussel.

Gedaan te Oostende op de eerste dag van het jaar 1998.

J.P. FALISE
Penningmeester- Hoofdredacteur

A. VAN ISEGHEM
Voorzitter

EFFECTIEVE LEDEN 1997

Dhr.	Julien	Berard	Kerkstraat 32/5	8400 Oostende
Dhr.	Germain	Billiet	Duinenstraat 86	8400 Oostende
Dhr.	Jean	De Langhe	Vindictivelaan 6/2	8400 Oostende
Mevr.	Marie-José	Debrock	Toxandriestraat 8	1040 Brussel
Dhr.	Lionel	Dewulf	Rivierstraat 30	8400 Oostende
Mevr.	Rosy	Dreesen	Rode Kruisstraat 4	8400 Oostende
Dhr.	Jean Pierre	Falise	Hendrik Serruyslaan 78/19	8400 Oostende
Dhr.	Daniël	Farasyn	Ernest Feysplein 15/85	8400 Oostende
Dhr.	Luc	François	Chrystantenstraat 19	8400 Oostende
Dhr.	Ferdinand	Gevaert	Duinenstraat 40	8450 Bredene
Dhr.	Norbert	Hostyn	Brusselstraat 18	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Hubrechtsen	Gerststraat 35A	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Laga	Brabantstraat 2/24	8400 Oostende
Mevr.	Simone	Maes	Hendrik Serruyslaan 78/19	8400 Oostende
Dhr.	Walter	Major	Kastanjelaan 52	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Nuytten	Torhoutsesteenweg 88 1	8400 Oostende
Dhr.	Robert	Ouvry	Vlaanderenstraat 45/3	8400 Oostende
Dhr.	Hubert	Rubbens	Laurierstraat 3	8400 Oostende
Dhr.	Emiel	Smissaert	Hendrik Serruyslaan 4/9	8400 Oostende
Dhr.	Edgard	Van Haverbeke	Christinastraat 2/5	8400 Oostende
Dhr.	Ivan	Van Hyfte	Kastanjelaan 58	8400 Oostende
Dhr.	August	Van Iseghem	Ijzerstraat 1	8400 Oostende
Dhr.	Paul	van Tieghem	Léon Spilliaertstraat 18	8400 Oostende
Dhr.	Gilbert	Vermeersch	Blauwkasteelstraat 98/2	8400 Oostende
Dhr.	Roland	Versluys	Brugsesteenweg 53 A	8450 Bredene
Dhr.	Koenraad	Verwaerde	A. Choqueelstraat 1	8400 Oostende
Dhr.	Omer	Vilain	Rogierlaan 38/11	8400 Oostende

BESCHERMENDE LEDEN 1997

Mevr. Mary	Ackein	Spoorwegstraat 35	8400 Oostende
Mevr. G.	Berden-Boydens	Velodroomstraat 4	8400 Oostende
Dhr. Etienne	Blommaert	Torhoutsesteenweg 38	8400 Oostende
Dhr. André	Brissinck	Stuiverstraat 284	8400 Oostende
Dhr. Jean	Ceux	Epsomlaan 59	8400 Oostende
Dhr.	Claeys-Bens	Prinses Stefanieplein 37/4	8400 Oostende
Mevr. Paula	D'Hulster	Nieuwpoortsesteenweg 399	8400 Oostende
Dhr. Henk	de Bruin	Söderblomplaats 310	3069 sk Rotterdam (NI)
Dhr. Jan	De Bruycker	Nieuwpoortsesteenweg 156	8400 Oostende
Mevr. Yolande	Degraeve	Rogierlaan 39/1	8400 Oostende
Dhr. Luc	Devisch	Heilig Hartlaan 15	8400 Oostende
Mevr. Gilberte	Devriendt	Hertstraat 4	8400 Oostende
Dhr. Albert	Driessen	Wezellaan 9	8400 Oostende
Dhr. François	Duchateau	Leffingestraat 56/3	8400 Oostende
Dhr. Eduard	Dury	August Vermeylenstraat 28/9	8400 Oostende
Dhr. Pierre	Ente	Leopold I plein 5/7	8400 Oostende
Dhr. Gilbert	Hollevoet	Torhoutsesteenweg 319	8400 Oostende
Dhr. Paul	Hostyn	Bruggelaan 12	8450 Bredene
Dhr. August	Hulpiau	Langestraat 41 B	8400 Oostende
Dhr. Willy	Kooy	Euphr Beernaertstraat 82/5	8400 Oostende
Dhr. Jacques	Laleman	Kapucijnenstraat 4	8400 Oostende
Dhr. Edwin	Liétard	Wapenplein 14/3	8400 Oostende
Dhr. Wilfried	Merlevede	Termeredellelaan 5	3020 Winksele
Mevr. Ghislaine	Noterman	Rogierlaan 19/7	8400 Oostende
Dhr. D.	Panesi	Kapellestraat 105	8400 Oostende
Dhr. Jean	Petit	Plantenstraat 13	8400 Oostende
Dhr. Jan	Piers	Hendrik Serruyslaan 42	8400 Oostende
Mevr.	Van Glabbeke	E. Van Becelaerelaan 24/20	1170 Brussel
Mevr. Angela	Van Lancker	Albert I Promenade 38/4	8400 Oostende
Dhr. Alain	Vanhooren	Tentoonstellingsln. 460/F1	1090 Jette
Dhr. Henri	Vantomme	Marcel Aubertinlaan 65	2600 Antwerpen
Dhr. Jean	Vyvey	Alfons Pieterslaan 68	8400 Oostende
Mevr. Carine	Wybouw	Leffingestraat 293	8400 Oostende

STEUNENDE LEDEN 1997

Dhr.	André	Allein	Prins Roselaan 115	8400 Oostende
Mevr.	Marina	Bailliere	Molenaarsstraat 43	8400 Oostende
Dhr.	Simon	Ballière	Kastanjelaan 37	8400 Oostende
Dhr.	Maurits	Bauwens	Prins Albertlaan 43	8400 Oostende
Dhr.	Eddy	Beauprez	Werkzaamheidstraat 1/7	8400 Oostende
Dhr.	André	Beirens	Nijverheidstraat 42	8400 Oostende
Dhr.	Dirk	Beirens	Floralaan 7	8400 Oostende
E.H.	Jozef	Bekaert	H. Hartplein 4	8400 Oostende
Mevr.	Lucienne	Berteloot	Albert I Promenade 35/23	8400 Oostende
Dhr.	Fernand	Blomme	Irisstraat 12	8400 Oostende
Dhr.	Edward	Boogaerts	Zeelaan 77	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Borrey	Stuiverstraat 379	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Bouckennooghe	Albert I Promenade 44/14	8400 Oostende
Dhr.	André	Bousse	Alfons Pieterslaan 97/6	8400 Oostende
Dhr.	Renaud	Boussy	Kapucijnenstraat 23/1	8400 Oostende
Dhr.	R.	Buyse	Postbus 85	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Byn	Steense Dijk 287	8400 Oostende
Dhr.	Luc	Caenen	Elsensesteenweg 277/1	1050 Brussel
Dhr.	August	Calcoen	Rogierlaan 38/9	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Calcoen	Verenigingstraat 12	8400 Oostende
Dhr.	Wilfried	Callens	Karel Janssenslaan 8	8400 Oostende
Dhr.	Eduard	Callier	Prinses Stefanieplein 63/5	8400 Oostende
Dhr.	Ignatius	Camerlinck	Kaaistraat 3/3	8400 Oostende
Dhr.	Pieter	Carbon	Kerkstraat 27	8400 Oostende
Dhr.	Lucien	Carrein	Resedalaan 13	8400 Oostende
Dhr.	Gerard	Claeys	Stationstraat 25	8420 De Haan
Dhr.	Jan	Claeys	Tweebruggenstraat 2	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Clibouw	Ettlingenstraat 95	8430 Middelkerke
Mevr.		Coenye	Nieuwpoortsesteenweg 10/1	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Coopman	J. de ter Beerstlaan 15	8450 Bredene
E.H.	Jan	Corneillie	de Smet de Naeyerlaan 26	8400 Oostende
Dhr.	Guillaume	Cornillie	Blauw Kasteelstraat 56	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Corveleyn	Buitenpad 2	8400 Oostende
Mevr.	Anne-Marie	D'Hiedt	Leopold II laan 17/6	8400 Oostende
Mevr.		Daele	Verenigingstraat 133	8400 Oostende
Mevr.	Mariette	Dasseville	Witte Nonnenstraat 34	8400 Oostende
Mevr.	L.	De Roose	Albert I Promenade 37/4	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	De Vliegheer	Steenweg op Bergen 506	1070 Brussel
Dhr.	Willy	Deckmijn	Heilig Hartlaan 7	8400 Oostende
Dhr.	Daniël	Declercq	Violierenlaan 49	8400 Oostende
Mevr.		Decock	Jozef II straat 44	8400 Oostende
Dhr.	Hubert	Decombel	L. Van Tyghemlaan 24	8400 Oostende
Dhr.	A.	Dedeckere	Rogierlaan 19/11	8400 Oostende
Dhr.	Octaaf	Defoor	De Rudderstraat 2/23	8400 Oostende
Dhr.	Jean-Pierre	Degroote	Walakker 10/6	8200 Sint-Michiels
Dhr.	Marcel	Dehondt	Timmermanstraat 17	8400 Oostende
Mevr.	Simonne	Dekeyser	Sint Sebastiaanstraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Alain	Delanghe	Elisabethlaan 228/1	8400 Oostende
Mevr.	Nora	Delanghe	Sint Franciscusstraat 16	8400 Oostende
Dhr.	August	Deleger	Aartshertoginnestraat 39	8400 Oostende
Mll.	Jeanne	Demulder	Vindictivelaan 14/25	8400 Oostende

STEUNENDE LEDEN 1997

Dhr. Marcel	Denduyver	Aartshertoginnestraat 38	8400 Oostende
Mevr. Jozef	Denorme	Lommergang 1/28	8301 Heist-aan-Zee
Dhr. Etienne	Derycke	Duivenstraat 1	8400 Oostende
Dhr. D.	Descamps	Stockholmstraat 47	8400 Oostende
Dhr. Daniël	Deschacht	Lotuslaan 19	8400 Oostende
Dhr. Arie	Desnerck	Passchijnstraat 63	8400 Oostende
Dhr. Raoul	Develder	Rietstraat 37	8400 Oostende
Mevr. Isabelle	Devisch	Epsomlaan 70	8400 Oostende
Mevr. Maria	Devisch	Driftweg 65	8450 Bredene
Dhr. André	Devisscher	Rue du Linchet 10	1435 Mont-St-Guibert
Mevr. Godelieve	Devisscher	Nieuwpoortsesteenweg 851	8400 Oostende
Dhr. Daniël	Devos	Verenigingstraat 114	8400 Oostende
Dhr. Willy	Devriendt	Brugsesteenweg 53	8450 Bredene
Dhr. Joseph	Dewolf	Broederlijkheidstraat 6	8400 Oostende
Dhr. Roger	Dhondt	Elisabethlaan 336/16	8400 Oostende
Mevr. M.-A.	Dreesen	Werkzaamheidstraat 72	8400 Oostende
Dhr. Claude	Everaert	Ieperstraat 14/21	8400 Oostende
Dhr. Patrick	Florizoone	Albert I laan 103 A	8620 Nieuwpoort
Dhr. J.	Francier	Torhoutsesteenweg 509	8400 Oostende
Mevr. Suzanne	Geeraerd	Albert I Promenade 86/3	8400 Oostende
Dhr. Thierry	Gerard	Torhoutsesteenweg 162/14	8400 Oostende
Dhr. Xavier	Geuskens	Nethestraat 17	3941 Hechtel-Eksel
Dhr. en Mevr.	Ghaye	Prinses Stefanieplein 1/8	8400 Oostende
Mevr. Germaine	Gilles	Koninginnelaan 64	8400 Oostende
Mevr. Maria	Gilles	Christinastraat 117	8400 Oostende
Dhr. Hugo	Goberecht	Paul Michielslaan 45	8400 Oostende
Mevr. Maria	Godderis	Koningstraat 104	8400 Oostende
Dhr. August.	Goethaels	Stockholmstraat 21/10	8400 Oostende
Mevr. Jenny	Groenvynck	Albert I Promenade 87/2	8400 Oostende
Dhr. Willy	Groenvynck	Schermpantenstraat 77/9	8400 Oostende
Dhr. Camille	Halsberghe	Madelifjeslaan 66	8400 Oostende
Dhr. Wilfried	Hoorelbeke	Klaprozenlaan 7	8400 Oostende
Dhr. Carlo	Hostyn	Werkzaamheidstraat 76	8400 Oostende
Dhr. Jan	Hostyn	Zwaluwenstraat 118	8400 Oostende
Dhr. Jean	Hostyn	Taboralaan 6	8400 Oostende
Dhr. Luc	Hostyn	Waregemlaan 3	8400 Oostende
Dhr. André	Jonckheere	Dorpstraat 1	8400 Oostende
Dhr. Roger	Jonckheere	Eigen Haardstraat 19	8400 Oostende
Dhr. Johan	Joye	Violierenlaan 124	8400 Oostende
Dhr. François	Krijger	Steense Dijk 615	8400 Oostende
Mevr. Suzanne	Laloux	Prinses Stefanieplein 31/7	8400 Oostende
Dhr. R.	Lamoot	Albert I Promenade 38/8	8400 Oostende
Mevr. Monique	Lannoye	Brusselstraat 2/15	8400 Oostende
Dhr. Hubert	Lateste	8 Zalighedenstraat 2	8470 Gistel
Dhr. Alfons	Laureys	Olmenlaan 2	8460 Oudenburg
Dhr. en Mevr.	Lauwercins	Oude Burggrave 29	9940 Evergem
Dhr. Vic	Leerman	Stanleylaan 69	8400 Oostende
Dhr. Willy	Lenaers	Koninginnelaan 52B/23	8400 Oostende
Mevr. Edith	Lescrauwaet	Torhoutsesteenweg 28/10	8400 Oostende
Dhr. Joseph	Liebrechts	Steensedijk 360	8400 Oostende
Mevr.	Louagie	Carnegielaan 39	3500 Hasselt

STEUNENDE LEDEN 1997

Dhr.	Bernard	Maertens	Sint Paulusstraat 40	8400 Oostende
Mevr.	Jozef	Maes	Nieuwpoortsesteenweg 457	8400 Oostende
Dhr.	Noël	Maes	Vissersstraat 19	8460 Oudenburg
Dhr.	Rene	Maes	Petunialaan 11	8400 Oostende
Dhr.	Paul	Marin	Warschaustraat 29 A	8400 Oostende
Dhr.	Peter	Marin	Salvialaan 48	8400 Oostende
Dhr.	Bernard	Maseman	Diksmuidestraat 6/17	8400 Oostende
Dhr.	François	Masschaele	Prins Roselaan 93	8400 Oostende
E.H.	Aymar	Michiels	Gentstraat 3	8400 Oostende
Dhr.	André	Missiaen	Steense Dijk 364	8400 Oostende
E.H.	André	Missiaen	Kapucijnenstraat 5	8400 Oostende
Dhr.	Johny	Monteyne	Luchthavenstraat 47	8400 Oostende
Dhr.	Wilfried	Montmorency	Sint Paulusstraat 10-12	8400 Oostende
Mej.	M.	Mornauw	Vindictivelaan 14/2	8400 Oostende
Dhr.	Jozef	Mortier	St Paulusstraat 14/1	8400 Oostende
Dhr.	Herman	Musin	Twee Stationstraat 45	1070 Brussel
Mevr.		Mycke-Van Paemel	Stenenstraat 15	8400 Oostende
Dhr.	Gerard	Neirynek	Mijnplein 9	8400 Oostende
Dhr.	Vic	Neirynek	Romestraat 36	8400 Oostende
Dhr.	Rigobert	Neyman	Jules Peurquaetstraat 53	8400 Oostende
Dhr.	Gilbert	Nieuwenhuyse	Elisabethlaan 1 A	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Olsen	Prinses Stefanieplein 39	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Panckoucke	Bloemenstraat 11	8400 Oostende
Dhr.	R.	Parmentier	Wilgenlaan 40	8400 Oostende
Dhr.	André	Perdaens	Acacialaan 10	8400 Oostende
Dhr.	Louis	Pincket	Kerkstraat 21/1	8400 Oostende
Dhr.	Etienne	Pitteljon	Leopoldlaan 179	8430 Middelkerke
Mevr.	S.	Ponjaert	Christinastraat 144/3	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Poppe	Jozef II straat 29/8	8400 Oostende
Dhr.	Ferdinand	Porta	Van Iseghemlaan 145	8400 Oostende
Dhr.	John	Pottier	Adolf Buylstraat 47/2	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Pottiez	Rietstraat 51	8400 Oostende
Dhr.	Valère	Prinzie	Euphr Beernaertstraat 48	8400 Oostende
Dhr.	Emiel	Provoost	Paul Michielslaan 33	8400 Oostende
Dhr.	Oscar	Provoost	P. Raedemaekersstraat 33	1830 Machelen
Dhr.	Frans	Puystiens	Derbylaan 1	8450 Bredene
Dhr.	Jean-Marie	Pylyser	Vaardijk Zuid 5	8432 Middelkerke
Mevr.	Martine	Quaegebeur	Feeënpad 4	8400 Oostende
Dhr.	Willy	Rappelet	Oud Stationstraat 4	8400 Oostende
Dhr.	Omer	Simoens	Adolf Buylstraat 1/2A	8400 Oostende
Dhr.	S.	Smis	Vindictivelaan 14/9	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Standaert	Dahlialaan 54	8400 Oostende
Mevr.	Irène	Steelandt	Vindictivelaan 11/1	8400 Oostende
Dhr.	Henri	Storck	Groeselenberg 93 B	1180 Brussel
Dhr.	Roland	Stubbe	Nieuwpoortsesteenweg 711	8400 Oostende
Mevr.	Dionise	Szylhabel	Maria Theresiastraat 21	8400 Oostende
Dhr.	Walter	Taeckens	Klaprozenlaan 40	8400 Oostende
Dhr.	Jack	Taeymans	Milisstraat 67	2140 Borgerhout
Dhr.	Roger	Timmermans	Sint Sebastiaanstraat 24	8400 Oostende
Dhr.	Omer	Titeca	Mosselstraat 29	8470 Gistel
Dhr.	Lucien	Valcke	Spalaan 66	8400 Oostende

STEUNENDE LEDEN 1997

Dhr.	Jean-Pierre	Van Acker	K. Van De Woestijnestr. 12	8400 Oostende
Mevr.	Mona	Van Besien	Léon Spilliaertstraat 51/2	8400 Oostende
Dhr.	François	Van Canneyt	Prins Boudewijnstraat 14	8400 Oostende
Dhr.	Georges	Van Duyvenboden	Blauwvoetstraat 7	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Van Huele	Euphr Beernaerstraat 42	8400 Oostende
Mevr.	Armanda	Van Put	Leopold II laan 34/9	8400 Oostende
Dhr.	Andreas	Van Steen	Rosenlaan 5	8400 Oostende
Dhr.	André	Vancoillie	Zilverlaan 127	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Vancraeynest	Blauw Kasteelstraat 103	8400 Oostende
Dhr.	Gerard	Vandamme	Voorzienigheidstraat 14	8400 Oostende
Dhr.	Robert	Vandenbergh	Lonchamplaan 84	8400 Oostende
Dhr.	Albert	Vandenbussche	Rode Kruisstraat 1	8400 Oostende
Dhr.		Vandermeulen	Mercatorlaan 19/34	8400 Oostende
Dhr.	François	Vandevelde	Gistelsesteenweg 48	8400 Oostende
Dhr.		Vandewalle	Edith Cavellstraat 82	8400 Oostende
Dhr.	Philip	Vanthuyne	Christinastraat 112/2	8400 Oostende
Dhr.	René	Vanwalleghem	Aartshertoginnestraat 54/9	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Vens	Schippersstraat 45/7	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Verburgh	Golvenstraat 4/4	8400 Oostende
Dhr. en Mevr.		Verburgh-Serrano	Zwanenlaan 75	8400 Oostende
Mevr.		Vercruysse	Kraanvogelstraat 1	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Verhaeghe	Dr. Verhaeghestraat 20	8400 Oostende
Dhr.	Francis	Verkempinck	Koebrugstraat 29	8400 Oostende
Mevr.	Yvonne	Verkeyn	Torhoutsesteenweg 179/3	8400 Oostende
Dhr.	Charles	Vermeesch	Dilbeeklaan 34	8400 Oostende
Dhr.	Dries	Vermeesch	Kievitstraat 3	8400 Oostende
Dhr.	Luc	Vermeire	Elisabethlaan 208/2	8400 Oostende
Dhr.	Guy	Verschorre	Gerststraat 102	8400 Oostende
Dhr.	Willy	Versluys	Kapellestraat 167	8450 Bredene
Mevr.	D.	Verstappen	Amsterdamstraat 12	8400 Oostende
Dhr.	D.	Verstraete	Honoré Borgersstraat 88	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Verstraete	Bronstraat 18	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Vilain	Joseph Petrestraat 8/11	1500 Halle
		Vrienden Sted. Musea	Maurits Sabbestraat 23	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Vynck	Kemmelbergstraat 61	8370 Blankenberge
Dhr.	Wilfried	Vyncke	Nijverheidstraat 26/1	8400 Oostende
Dhr.	Albert	Vyvey	Leopold I plein 2/1	8400 Oostende
Dhr.	Emile	Wallyn	Stockholmstraat 39/2	8400 Oostende
Dhr.	Guido	Walters	Honoré Borgersstraat 107	8400 Oostende
Dhr.	Claude	Waterlot	Zeedijk 134/4	8400 Oostende
Dhr.	Jacques	Wellecomme	Postbus 91	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Wendelen	Oosthelling 11/26	8400 Oostende

AANGESLOTEN LEDEN 1997

Dhr.	Andy	Allemeersch	Cirkelstraat 16 A	8400 Oostende
Dhr.	Gilbert	Ameloot	Lindenlaan 8	8400 Oostende
Dhr.	Rafaël	Ampe	Vogelzangdreef 2	8400 Oostende
Mej.		Antony	Stockholmstraat 21/5	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Arnoys	Steenbakkersstraat 50	8400 Oostende
Dhr.	John	Aspeslagh	Hermitagestraat 22	8610 Kortemark
Dhr.	Louis	Aspeslagh	Jozef II straat 25	8400 Oostende
Dhr.	Chris	Asseloos	Ettelgemstestraat 1 A/3	8460 Oudenburg
Dhr.	Eddy	Bacquaert	Sprookjespad 11	8400 Oostende
Dhr.	Eduard	Baels	Warschaustraat 12/8	8400 Oostende
Dhr.	Erwin	Baert	Nieuwe Langestraat 87	8400 Oostende
Dhr.	Hubert	Baete	Hendrik Serruyslaan 50/11	8400 Oostende
Mevr.	Nicole	Bakker	De Schans 8	2140 Borgerhout
Mevr.	J.	Beauprez	Koninginnelaan 31/5	8400 Oostende
Dhr.	Jean-Marie	Bekaert	Brusselstraat 8/6	8400 Oostende
Dhr.	August	Beyen	Sint Riquierstraat 12	8450 Bredene
Dhr.	Julien	Beyen	L. Van Tyghemlaan 47	8400 Oostende
Dhr.	M.	Blomme	Esdoornlaan 45	8400 Oostende
Dhr.	Laurent	Boehringer	Rietstraat 45	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Bollaert	Postbus 124	8400 Oostende
Mevr.	Simonne	Borgoo	Van Hembdenstraat 51	8400 Oostende
Dhr.	Robert	Boterberghe	Eric Jameslaan 11	8370 Blankenberge
Dhr.	D.L.	Bouquillon	Hendrik Serruyslaan 58/2	8400 Oostende
Dhr.	Marc	Boussy	Prinses Stefanieplein 23/6	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Braet	Eekhoornstraat 20	8400 Oostende
Mevr.	Mimi	Broucke	Koninginnelaan 79/9	8400 Oostende
		Brugse Boekhandel	Dijver 2	8000 Brugge
Dhr.	Rudy	Buldeel	Oud Vliegveld 61	8400 Oostende
Dhr.	Georges	Bulthé	Cervantesstraat 6/25	1190 Brussel
Dhr.	Johnny	Capon	Spalaan 31	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Capon	Westlaan 19	8400 Oostende
Dhr.	Albert	Casier	Sint Hubertuslaan 84	8200 Brugge
Dhr.	Gabriël	Casier	Stokkellaan 192	8400 Oostende
Dhr.	Jaak	Casselmann	Boogschuttersstraat 4	8400 Oostende
	Vlaams	Centrum Genealogie	Kronevoordestraat 2 A	8610 Handzame
Dhr.	Herman	Chaffart	Gasthuisstraat 13	8600 Diksmuide
Dhr.	Jan	Christiaens	Christinastraat 2/6	8400 Oostende
Dhr.	Pierre	Claes	Kerkstraat 44	8400 Oostende
Dhr.	Leo-Jozef	Claeys	Rudderveordestraat 40	8210 Zedelgem
Dhr.	André	Coolsaet	Langestraat 119	8400 Oostende
Dhr.	François	Coopman	Wilgenlaan 38	8400 Oostende
Mevr.	Maria	Coppin	Leopold II laan 22	8400 Oostende
Dhr.	Julius	Cornette	Vindictivelaan 20/15	8400 Oostende
Dhr.	Karel	Coulier	Middenlaan 1	8400 Oostende
Dhr.	Francis	Cresis	Aug. Beernaertstraat 21	8400 Oostende
B.V.B.A.		Cuvelier	Velodroomstraat 10	8400 Oostende
Dhr.	Jean-Marie	Cuypers	Ooststraat 67/1	8400 Oostende
Dhr.	Piet	Daman	Zegelaan 16	8450 Bredene
Dhr.	R.	Danis	Prins Albertlaan 68	8400 Oostende
Mevr.	Elisabeth	Dasseville	Veilinglaan 93	1861 Meise
Dhr.	Emmanuel	de Bethune	Kasteeldreef 10	8510 Kortrijk

AANGESLOTEN LEDEN 1997

Dhr.	Jan	De Brouwere	Troonstraat 49/2	8400 Oostende
Dhr.	Jeroom	De Coster	Steense Dijk 345	8400 Oostende
Dhr.	R.	De Fraeye	Steense Dijk 248/4	8400 Oostende
Dhr.	Andries	De Gryse	Perzikenlaan 28	8400 Oostende
Dhr.	Eric	De Kievith	Romestraat 47	8400 Oostende
Mevr.	Gerarda	De Kievith	Albatrosstraat 17	8400 Oostende
		De Kinkhoren	Zeedijk 330	8400 Oostende
Mevr.	Margueritte	De Lange	Nieuwpoortsesteenweg 186/4	8400 Oostende
		De Peperbusse	Prins Boudewijnstraat 7	8400 Oostende
Dhr.	Fernand	De Vriese	Stockholmstraat 39/6	8400 Oostende
Dhr.	Jacques	Debrauwer	Kapellestraat 62/36	8450 Bredene
Mevr.	Jeannine	Dechaene	Koningstraat 33	8400 Oostende
E.H.	Roger	Decock	Leopold I plein 5A/3	8400 Oostende
Dhr.	Fernand	Decorte	L. Van Tyghemlaan 32	8400 Oostende
Dhr.	W.	Decreton	Koebrugstraat 11	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Dedrie	Ernest Feysplein 15/22	8400 Oostende
Mevr.	Raymonda	Dedrie	Plakkersstraat 17	8400 Oostende
Mr.	G.	Defauw	Schelpenlaan 1	8434 Westende
Dhr.	A.	Degraeve	Koningstraat 55/3	8400 Oostende
Dhr.	Eric	Degraeve	Verenigingstraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Anton	Degrieck	Hamsterstraat 19	8400 Oostende
Dhr.	Franz	Dehondt	Sint Franciscusstraat 59	8400 Oostende
Dhr.	Louis	Deknock	Sinte Clarastraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Gilbert	Delanghe	Dilbeeklaan 26	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Delanoye	Vrijheidstraat 80	8400 Oostende
Dhr.	Robert	Demaegdt	Kievitstraat 17	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Denecker	Sacramentenstraat 7	8430 Middelkerke
Dhr.	Daniël	Depovere	Zilverlaan 135	8400 Oostende
Dhr.		Depreter	Rue de la Gaine 46	1541 St Pierre-Capelle
Dhr.	Pol	Dermul	Oosthelling 11/13	8400 Oostende
Mevr.	Simonne	Desaever	Torhoutsesteenweg 63/8	8400 Oostende
Dhr.	Frederik	Deschacht	Beukenlaan 58	8400 Oostende
Dhr.	Gustaaf	Deschacht	Lariksenlaan 14	8400 Oostende
Dhr.	Eugeen	Deschepper	Mariakerkelaan 8	8400 Oostende
Dhr.	J.	Deschepper	Ieperleedstraat 53	8430 Middelkerke
Dhr.	Aleks	Deseyne	Lisdoddestraat 5	9032 Wondelgem
Dhr.	Jean Pierre	Desmedt	Kwartelstraat 18	8400 Oostende
Dhr.	Antoine	Desmyter	Brusselstraat 8/9	8400 Oostende
Dhr.	Georges	Devent	Graaf d'Ursellaan 12-13	8301 Knokke-Heist
Dhr.	Jean-Pierre	Devolder	Amsterdamstraat 49	8400 Oostende
Dhr.	Hugo	Devos	Stenedorpstraat 29-31	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Devos	Mimosalaan 51	8400 Oostende
Dhr.	Norbert	Devos	Klaprozenlaan 22/4	8400 Oostende
Dhr.	Armand	Devreese	Elisabethlaan 365	8400 Oostende
Dhr.	Johan	Dhondt	Sint Bertinuslaan 29	8480 Ichtegem
Dhr.	Raymond	Dillen	Pontonstraat 14	8400 Oostende
Dhr.	Kamiel	Dirickx	Taboralaan 182	8400 Oostende
Dhr.	Bernard	Duflou	Oud Vliegveld 63	8400 Oostende
Mevr.	Roos	Dumolin	Jozef II straat 29/11	8400 Oostende
Dhr.	Luc	Dupon	Fleriskotstraat 71	8432 Middelkerke
Mevr.	Simonne	Dupres	Zandheuvel 1/44	8450 Bredene

AANGESLOTEN LEDEN 1997

Dhr.	François	Falin	Stormmeeuwstraat 5	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Fiers	Dennenlaan 14	8400 Oostende
Dhr.	André	Fischer	Halfweghuisstraat 36	8490 Jabbeke
Dhr.	Daniël	Floré	Torhoutsesteenweg 19	8210 Loppem
Dhr.	Jaak	Fonteyne	Orchideelaan 10	8400 Oostende
Mej.	Anne-Marie	Frédéric	Gerststraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Charles	Geldhof	Hof ter Mere 4	9000 Gent
Dhr.	Hans	Geldhof	Alb. Rodenbachstraat 9	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Geldhof	Prinsenlaan 39	8400 Oostende
		Gemeentekrediet	Pachecolaan 44	1000 Brussel
Dhr.	Adhemar	Gerard	Rogierlaan 9/6	8400 Oostende
Dhr.	Guido	Geselle	Strobloemlaan 33	8400 Oostende
Dhr.	Piet	Gevaert	Eksterstraat 5	8450 Bredene
Dhr.	Maurits	Ghys	Vlinderstraat 3	8400 Oostende
Dhr.	Julien	Goekint	Zandvoordeschorredijkst 65	8400 Oostende
Dhr.	Albert	Goes	Oudenburgsesteenweg 12	8400 Oostende
Dhr.	Dirk	Goes	Westlaan 29	8400 Oostende
Dhr. & Mevr.		Goes-Bousmans	Westbilklaan 12	8470 Gistel
Dhr.	Jan	Guillemin	Koninginnelaan 50/4	8400 Oostende
Dhr.	René	Helsmoortel	Sint Lodewijkstraat 11	8400 Oostende
Mevr.	Berthe	Hendrickx	Frans Musinstraat 45/3	8400 Oostende
Dhr.	Paul	Hendrickx	Torenvalkstraat 8	8400 Oostende
Mevr.	Nadia	Herrling	Meeuwenlaan 7/9	8450 Bredene
Mevr.	Léo	Hollevoet	Wilgenlaan 32	8400 Oostende
Dhr.	Jef	Hostyn	Frère Orbanstraat 89	8400 Oostende
Dhr.	Eric	Ingelbrecht	Meeuwenlaan 28	8400 Oostende
Dhr.	Simon	Ippel	Verenigingstraat 161	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Jacobsen	Stockholmstraat 39/4	8400 Oostende
		K.U. Leuven	Oude Markt 13	3000 Leuven
Dhr.	Robert	Kint	Europagalerij 13/338	8400 Oostende
Dhr.	Alphons	Koten	Fazantstraat 7	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Labyt	Sartlaan 57	8400 Oostende
Dhr.	Adrien	Lafère	Mercatorlaan 17/12	8400 Oostende
Dhr.	Alfred	Lammaing	Torhoutsesteenweg 354	8400 Oostende
Dhr.	Daniël	Lamoot	Hoogwegel 20	8460 Oudenburg
Dhr.	Eric	Laroye	Koningstraat 37/1	8400 Oostende
Mevr.	Nicole	Lauwers	Jozef II straat 7 A	8400 Oostende
Dhr.	O.	Lavens	Grotestraat 175	8421 De Haan
Dhr.	Willy	Lecluyse	Vlinderstraat 14	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Legier	Leopold II laan 2	8400 Oostende
Dhr.	Frederic	Leirman	Torhoutsesteenweg 18	8400 Oostende
Dhr.	Albert	Lermyte	Mariakerkelaan 18	8400 Oostende
Dhr.	Frederic	Logghe	Onafhankelijkheidsstraat 52	8400 Oostende
Dhr.	Gregoire	Lombrez	Duinenweg 347	8430 Middelkerke
Dhr.	W.	Loontiens	Groenendaallaan 8	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Lowyck	Zwaluwenstraat 77	8400 Oostende
Dhr.	Marc	Loy	Batterijstraat 70	8450 Bredene
Mevr.	Georgette	Maene	Vindictivelaan 2/6	8400 Oostende
Dhr.	André	Maes	Gerststraat 103	8400 Oostende
Dhr.	Jacky	Maes	Christinastraat 117	8400 Oostende
Dhr.	Erwin	Mahieu	Duinenstraat 186	8450 Bredene

AANGESLOTEN LEDEN 1997

Dhr.	Maurice	Malesys	Torenvalkstraat 8	8400 Oostende
Mevr.	Godelieve	Malfrout	Edith Cavellstraat 58	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Marlein	Jozef II straat 35	8400 Oostende
Dhr.	Johny	Masschelein	K. Van De Woesteynestraat 1	8430 Middelkerke
Mevr.	Claire	Mechiels	Groentenmarkt 5/2	8400 Oostende
Dhr.	Jacques	Mertens	Léon Spilliaertstraat 35	8400 Oostende
Dhr.		Messens	Esdoornlaan 20	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Messiaen	Henri Jasparlaan 37	8434 Westende
Dhr.	August	Michiels	Nieuwpoortsesteenweg 487	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Milh	Serafien De Rijckelaan 21	9840 De Pinte
Dhr.	Herman	Moerman	Parijsstraat 11/6	8400 Oostende
Dhr.		Morsa	Rogierlaan 28/5	8400 Oostende
Dhr.	Jozef	Mortier	Karel Janssenslaan 29/7	8400 Oostende
Mevr.		Nefors-Schuyesmans	Rogierlaan 41/4	8400 Oostende
Mevr.	Mireille	Neyman	Vredestraat 32	8400 Oostende
Dhr.	Roland	Pierloot	Elisabethlaan 21	8400 Oostende
Dhr.	Willy	Pieters	Troonstraat 256/3.01	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Plovie	Eigen Haardstraat 9	8400 Oostende
Mr & Mrs		Pollaud Duliand	40 Avenue J.J. Rousseau	F - 40000 Mont de Marsan
Mevr.	Annemarie	Pollet	Honoré Borgersstraat 3	8400 Oostende
Dhr.	André	Porta	Euphr Beernaertstraat 116	8400 Oostende
Dhr.	Jacques	Priem	Frans Musinstraat 19	8400 Oostende
Dhr.	F.	Proot	Plantenstraat 47	8400 Oostende
Dhr.	Werner	Rabau	Kaaistraat 13/2	8400 Oostende
Dhr.	René	Reunbrouck	Voorhavenlaan 171	8400 Oostende
Mevr.		Reunbrouck	Spaarzaamheidstraat 88	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Rigaux	Ter Heydelaan 336/4	2100 Deurne
Dhr.	Johny	Rivers	Sint Franciscusstraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Gaspard	Roels	Waregemlaan 9	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Roels	Cyclamenlaan 13	8400 Oostende
Dhr.	Dirk	Rotsaert	J. de ter Beerstlaan 16	8450 Bredene
Dhr.	F.	Rotsaert	Frankrijklaan 6	8450 Bredene
Mevr.	J.	Ryckbost	Flaminckapark 1	8490 Jabbeke
Dhr.	Roger	Sanders	Vrijheidstraat 83	8400 Oostende
Dhr. en Mevr.		Sanders	Platformstraat 3	8400 Oostende
Dhr.	Rene	Saudemont	Borsig-Allee 15	D - 53125 Bonn
Mevr.	Marcelle	Schoeters	Koningstraat 56/5	8400 Oostende
Dhr.	Hugo	Schramme	Petunialaan 41	8400 Oostende
Dhr. en Mevr.		Segers	Amsterdamstraat 33/1	8400 Oostende
Dhr.	Edmond	Serie	Taboralaan 50	8400 Oostende
Dhr.	Ghislain	Servaes	Torhoutsesteenweg 328	8400 Oostende
Dhr.	Hilaire	Servaes	Tarwestraat 50/7	8400 Oostende
Dhr.	Pascal	Servaes	Peter Benoitstraat 38	8400 Oostende
Dhr.	Raf	Seys	Ringlaan 1	8680 Koekelare
Mevr.		Seys	Ooststraat 36/8	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Simoens	Groentemarkt 11/11	8400 Oostende
Mevr.	Yvonne	Simon	Van Iseghemlaan 98/9	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Simons	Clementinaplein 10-12/1	8400 Oostende
Dhr.	Eric	Six	Van Iseghemlaan 106	8400 Oostende
Dhr.	Norbert	Slambrouck	Sterrebeeklaan 4	8400 Oostende
Mej.	Suzanne	Soete	Hendrik Serruyslaan 18	8400 Oostende

AANGESLOTEN LEDEN 1997

E.H.	Frans	Sonneville	Vindictivelaan 9	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Stemgee	Van Tyghemlaan 39	8400 Oostende
Mevr.	Annie	Storme	Orchideelaan 5	8400 Oostende
Mevr.	Adolphine	Sweetlove	Koningstraat 31/2C	8400 Oostende
Dhr.	Gustaaf	Sys	Roeselarestraat 68 B	8600 Esen
Dhr.	J. Cl.	Taillieu	Witte Nonnenstraat 35	8400 Oostende
Dhr.	Ronald	Tulpin	Emiel Moysonplein 1/25	8400 Oostende
Dhr.	Roland	Tuytens	Alfons Pieterslaan 102-104	8400 Oostende
Dhr.	Jean-Pierre	Tyngat	Ossenmarkt 14	2000 Antwerpen
Dhr.	Jos	Valcke	Duivenstraat 4	8400 Oostende
Dhr.	Jacques	Van Bergen	Petunialaan 29	8400 Oostende
Dhr.	Luc	Van Coolput	Dasselt 43	9400 Ninove
Mevr.	Beatrice	Van De Steene	Warschastraat 3/24	8400 Oostende
Mevr.	Jeannine	Van Den Broeck	E. Beernaertstraat 98/5	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Van Den Kieboom	Cyclamenlaan 1 A	8400 Oostende
Dhr.	Paul	Van Der Heyde	Dorpstraat 60	8432 Leffinge
Dhr.	Roger	Van Der Heyde	Oude Molenstraat 24	8400 Oostende
Dhr.	Jocelyn	Van Eycken	Sint Sebastiaanstraat 20	8400 Oostende
Mevr.	D.	Van Langenhove	Troonstraat 252/4	8400 Oostende
Dhr.	Lucien	Van Outryve	Brabantstraat 2/20	8400 Oostende
Mevr.	Nadia	Van Steenberge	Koninginnelaan 52 B/4	8400 Oostende
Dhr.	Carlo	Van Troostenberghe	Oostendebaai 27	8430 Middelkerke
Dhr.	Marcel	Vanblaere	Marie-Joséstraat 5	8400 Oostende
Dhr.	Patrick	Vandamme	Sluizenstraat 83	8450 Bredene
Dhr.	Louis	Vande Castele	Sint Riquierstraat 17	8450 Bredene
Mevr.	Elisabeth	Vandecasteele	Euphr Beernaertstraat 68/1	8400 Oostende
Dhr.	Edwin	Vandenbergh	Eikhofstraat 19	8600 Diksmuide
Mevr.	Georgette	Vandendriessche	Leopold I plein 5A/12	8400 Oostende
Dhr.	Norbert	Vandenhouwee	Madeliefjeslaan 5	8400 Oostende
Dhr.	Rene	Vandercruyssen	Mariakerkelaan 330	8400 Oostende
Dhr.	Martin	Vanderstraeten	Taboralaan 49	8400 Oostende
Dhr.	R.	Vandevoorde	Avenue de la Reine 89	1210 Brussel
Dhr.	Daniël	Vandewinkel	Van Iseghemlaan 36/13	8400 Oostende
Dhr.		Vandooren	Zwaluwenstraat 145/4	8400 Oostende
Dhr.	Pierre	Vanhecke	Henri Lalouxlaan 45	8670 Koksijde
Dhr.	R.	Vanhix	Pycke de ten Aerdelaan 30	8400 Oostende
Mevr.	Katrien	Vanhooren	Elisabethlaan 234/9	8400 Oostende
Dhr.	André	Vansieleghem	Havenstraat 22	8400 Oostende
Dhr.	Geert	Vanthuyne	Nieuwpoortsesteenweg 53/1	8660 De Panne
Dhr.	Raymond	Vantournhout	Metselaarsstraat 42	8400 Oostende
Mevr.	Maria	Vanwalleghem	Torhoutsesteenweg 63/4	8400 Oostende
Mevr.	Jeannine	Vanwelsenaers	Limbalaan 29	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Velghe	Sportstraat 49	8400 Oostende
Mevr.	Odile	Verbiest	Stockholmstraat 39/7	8400 Oostende
Mevr.	Diane	Verelst	Stuiverstraat 288	8400 Oostende
Dhr.	Fernand	Verhaeghe	Violierenlaan 53	8400 Oostende
Dhr.	Julien	Verhaeghe	Meeuwenlaan 18/6	8400 Oostende
Dhr.	Henri	Verkouille	Zwanenlaan 44	8400 Oostende
Mevr.	Claudia	Vermaut	Platanenlaan-West 17	8420 De Haan
Mevr.	Anne-Marie	Viaene	p/a Prof. Mac Leodstr 13/1	8400 Oostende
Dhr.	Herman	Viaene	Mac Leodstraat 4	8400 Oostende

AANGESLOTEN LEDEN 1997

Mevr. Maria	Vieren	Gerststraat 12	8400 Oostende
Dhr. Guido	Volcke	Vanderstichelenstraat 135	8400 Oostende
Dhr. Marcel	Wandels	Nieuwstraat 9	8400 Oostende
Dhr. Rudi	Weise	Voorhavenlaan 1/14	8400 Oostende
Mevr. Rita	Werbrouck	Louisastraat 35/8	8400 Oostende
Dhr. E.A.	Weynen	Brugse Steenweg 49	8450 Bredene
Mevr. Denise	Willaert	Kapucijnenstraat 23/3	8400 Oostende
Mevr. Marie-José	Willaert	Stockholmstraat 35/2	8400 Oostende
Dhr. Roland	Wittezaele	Kerkstraat 11	8400 Oostende
Mevr. Catharine	Wybo-Dreesen	Thomas Van Loostraat 40	8400 Oostende
Dhr. René	Wybouw	Kanaalstraat 7	8470 Gistel
Dhr. Roland	Wybouw	Ieperleedstraat 13	8432 Middelkerke
Dhr. Marcel	Zoete	Spaarzaamheidstraat 24	8400 Oostende
Dhr. Leonard	Zonnekeyn	Ooststraat 6/4	8400 Oostende

BON COCK
CAMERA
SERVICE

Jozef II straat 44
Hoek Christinastraat
8400 Oostende

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag
- van 21 februari t/m 01 maart (gesloten 24 februari)
- van 04 april t/m 19 april (gesloten 7 en 14 april)
- van 21 mei t/m 24 mei
- van 13 juni t/m 13 september (gesloten elke dinsdag)
- van 31 oktober t/m 08 november (gesloten 01 en 3 november)
- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

NIEUWIGHEID

VOORTAAN IS HET MUSEUM 'S NAMIDDAGS OPEN OM 14 U !!!!

B. & C. Nuytten N.V.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET UITVAARTKONTRAKT IS
DE ABSOLUTE **ZEKERHEID** DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS **UW WENSEN** EN DAT
UW FAMILIE ACHTERAF **GEEN FINANCIËLE**
BESLOMMERINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39

Vissers aan de eerste "Bassing" te Oostende.

DE PLATE

Maandblad

FEB. 1966

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris
F. HUBRECHTSEN
 Gerststraat 35 A
 8400 Oostende

Verantwoordelijke uitgever
A. VAN ISEGHEM
 Ijzerstraat 1
 8400 Oostende

JAARGANG 27
NUMMER 2
MAAND FEBRUARI 1998

PENNINGMEESTER
J.P. FALISE
 H. Serruslaan 78/19
 8400 OOSTENDE

REKENING
 750-9109554-54
 000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 41 : **J.M. BEKAERT** : Napoleon Bonaparte te Oostende. 9, 10, 11 juli 1803.
- blz. 44 : **R. TIMMERMANS** : Van Kemmelberg tot Ensor.
- blz. 46 : **N. HOSTYN** : Oostendse muziekgeschiedenis. 1913-1940 (1).
- blz. 49 : **E.H. J. VERBRUGGE** : Over de Sint Rafaël parochie te Raversijde. 1965-1984.
- blz. 52 : **D. DEGRYSE** : 70 jaar O.T.V. Noordzee.
- blz. 53 : **A. SMISSAERT (+)** : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (49).
- blz. 58 : **E. LIETARD** : Oostendse numismatiek.

FEBRUARI - ACTIVITEIT

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's die doorgaat op

donderdag 26 februari 1998 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6.

Onderwerp : **HET MARITIEME OOSTENDE TIJDENS DE 18e EEUW ; VAN KAPERSNEST TOT EUROPESE DOORVOERHAVEN**

De spreker : de heer Jan **PARMENTIER**, doctorandus en assistent aan het seminarie voor Koloniale en Overzeese Geschiedenis van de Rijksuniversiteit Gent en gespecialiseerd in alles wat met het maritieme verleden van Oostende in de 18e eeuw te maken heeft.

Het maritiem-economische leven te Oostende kende een evolutie die tijdens de 18e eeuw gekenmerkt werd door een rendabele kaapvaart bij de overgang van het Spaanse naar het Oostenrijkse bestuur (1700-1713). Niettemin bleef Oostende in vergelijking tot haar burens Duinkerke en Brugge, een kleine gemeenschap met een beperkte economische slagkracht. Dat de Zuid-Nederlandse Oost-Indiëvaart, vooral gefinancierd vanuit Antwerpen en Gent, deze haven als maritieme en commerciële thuisbasis koos betekende een zekere expansie van de lokale handelsactiviteiten. Echte Oostendse participatie bleef beperkt tot enkele kapitaalkrachtige handelaars. Wel zorgde de stad voor het leeuwendeel van het maritieme personeel en deden lokale toeleveringsbedrijven goede zaken. Ook floreerde de commissie-handel voor Hollandse, Zeeuwse en Engelse afnemers.

De Oost-Indiëvaart (tot 1735) was tevens een springplank voor een aantal kleine handelaars om als reders-kooplieden succesvol enkele firma's uit te bouwen tijdens de volgende decennia die een trafiek onderhielden van het Noorse Bergen tot het Zuid-Spaanse Cadiz.

De maritieme handel echter met de buurlanden (Frankrijk, Engeland en de Nederlandse republiek) bleef de voornaamste inkomstenbron voor de Oostendse gemeenschap. Dit beeld wijzigde nauwelijks tot ca. 1770, ondanks de Franse bezetting in de jaren '40. Wel steunde de Oostenrijkse overheid enige economische initiatieven na 1755 zoals de Cie voor de Houtzaagmolens, de oesterkwekerijen en de zoutziederij. De kabeljauw- en haringvisserij kreeg een extra stimulans door de bescherming van de Zuid-Nederlandse afzetmarkt. Zo kon de vissersvloot te Oostende en te Nieuwpoort uitgebreid worden en was de aanvoer rond 1770 al voldoende voor de globale nationale consumptie. Deze dynamiek vertaalde zich in een **CONSTANDT** stijgende sloopstrafiek. De Oostenrijkse neutraliteitspolitiek maakte tijdens de Amerikaanse vrijheidsoorlog en vooral gedurende de vierde Engels-Nederlandse zee-oorlog van Oostende het gedroomde handelscentrum en de transithaven bij uitstek voor de oorlogvoerende naties. Investeren in maritieme handel betekende in deze korte periode voor bijna iedere Oostendse handelaar een winstgevende bezigheid. Vooral de handel in neutrale paspoorten, valse poortersbrieven en gefingeerde cognossementen bleek een eenvoudige en risicoloze manier om geld te verdienen voor elke Oostendse firma. De buitenlandse inbreng zorgde ervoor dat Oostende plots ook uitgroeide tot een centrum van West- en Oost-Indiëvaart. Tevens verbeterde de haveninfrastructuur gevoelig en kon Oostende rond 1785 bogen op een middelgrote Europese haven. Eens de vrede hersteld, slonk de sloopstrafiek gevoelig, maar die bleef toch opmerkelijk hoger dan tijdens de pre-oorlogse periode.

Opmerkelijk was dat de eens zo roemrijke Oost-Indiëvaart naar Oostende was teruggekeerd en er bleef tot aan de Franse invasie, maar ditmaal vooral geleid door Engelse en Zwitserse firma's. Deze lezing door de heer Jan PARMENTIER, in onze kring zeer goed gekend door zijn talrijke voordrachten die hij reeds gehouden heeft over o.a. de Oostendse Compagnie, brengt opnieuw heel wat kennis bij over onze stad en zijn rijke maritieme geschiedenis. Een voordracht dus om niet te missen.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet leden. Men zegge het voort.

MAART I - ACTIVITEIT

Wij vestigen U aandacht op onze eerste maart-activiteit die doorgaat op donderdag 12 maart om 14u30

De heer Omer VILAIN komt er spreken over Oostendse figuren van allerlei slag.

Meer daarover in ons volgend tijdschrift maar houdt nu reeds deze namiddag vrij.

Freddy HUBRECHTSEN

NAPOLEON BONAPARTE TE OOSTENDE 9 - 10 - 11 - JULI 1803

door **Jean Marie BEKAERT**

In september 1934 legde kunstschilder René HANSOUL de laatste hand aan een imponerend schilderij bestemd voor het museum van het Fort Napoleon. Het kunstwerk verbeelde Napoleon Bonaparte, toen nog eerste consul, staande op het oosterhavenhoofd. De republikeinse kalender vermeldde die dag als de 21 Messidor van het jaar XI (10 juli 1803), dag waarop Napoleon besliste hier een batterij te installeren. Dit bastion, heden als Fort Napoleon gekend, werd door de Fransen als KEIZERLIJK Fort ingehuldigd.

Tot onlangs ontbrak het aan gegevens over dit bezoek van de Eerste Consul aan Oostende. De door de locale geschiedschrijving vermeldde data stemden meestal niet overeen met wat wij terugvonden in een reeks rekeningen bewaard in de verzameling VAN ISEGHEM.

In de meeste gevallen werden de facturen slechts enkele dagen na het vertrek van Napoleon opgemaakt en voor uitbetaling naar de gemeentelijke overheid gestuurd. Met dit archief beschikken wij meteen over heel wat objectieve historische gegevens. Volgens deze documenten blijkt dat Napoleon wel drie dagen te Oostende verbleef, en niet één dag zoals sommige bronnen voorhouden.

Jean PILAEYS, "sonneur de cloches de la grande église", diende zijn rekening in ten belope van 165 fr 70 "pour avoir sonné dis fois toutes les cloches à l'occasion de l'arrivée du Premier Consul Bonaparte et ensuite son départ" (an XI Messidor le 20, 21 et 22, zijnde naar de oude normen de 9, 10 en 11 juli 1803). Verder specificeerde de rekening : "tienmaal de klokken geluid met dertien man". Destijds was dit beroep nog personeelsintensief !!

Buiten de grachten bij de ingang van de Westpoort werd een tent geplaatst. Verschillende facturen hadden betrekking met de tent waar de Maire, zijn schepenen en alle openbare ambtenaren de Eerste Consul opwachttten. Deze verliet Nieuwpoort op 20 Messidor 's avonds om 9 uur en kwam 1 uur later te Oostende aan. Bij zijn aankomst hield de Maire een gelegenheidstoespraak, overgenomen door de "Moniteur" van 25 Messidor jaar XI. Deze ving aan met "Citoyen Premier Consul. Daignez accepter les clés de la ville d'Ostende".

Vermelden wij de rekeningen met betrekking tot de tent :

- Charles MOUQUE, tapetsier, levering van behang alsook van de zomen dienstig voor de tent van de Westpoort : 110 fr.
- F. MOUQUE, hebbende meermalen en in verscheidene kleuren tien triomfbogen alsook een tent (binnen en buiten) en het behang dienende voor het plafond van de tent geleverd en meerdere versieringen verwezenlijkt voor de triomfbogen met groen, papier en andere benodigdheden".

Men had dus 10 triomfbogen geplaatst.

Andere rekeningen geven hier nopens meer uitleg :

- J.M. VAN CLEEMPOEL, van 20 tot 22 Messidor jaar XI, aan de triomfbogen, 1.000 vetlampions en 217 lampions aan het naambord "Vive Bonaparte" aan het stadhuis".

Naar alle waarschijnlijkheid had men aan de gevel van het stadhuis een transparant gehangen waarop die boodschap prijkte. Verder bracht VAN CLEEMPOEL de vernieuwing van de vetkaarsen en "pour avoir cloué et allumé les lampions pendant les deux soirs" ook in rekening.

- Adrien CORNELIS leverde 100 lampions voor de verlichting van het stadhuis op 20 Messidor Jaar XI.
- Philippe DECHAENE, "charpentier ordinaire de la mairie", vroeg betaling voor het vervaardigen van tien triomfbogen, de gewelven, de tent buiten de Westpoort en al de leuningen". Zijn factuur vermeldde eveneens de linten die het portret van de Eerste Consul versierden. Indien het portret nog bestaat, waar kwam het terecht ?

Waar de triomfbogen opgesteld stonden kunnen wij uit enkele facturen afleiden.

- Jean DIERYCKX leverde op 19 Messidor, 8 vijzen met moeren voor de "porte triomphale" aan het kerkhof, en 1 kram voor de triomfboog aan de Aartshertoginnestraat. Hierbij kwam nog het leveren van twee kettingen te plaatsen in de keukenschouw; totale kost 5 fr 80.
- Jean VIERYCKX, meester-smid, legde een rekening voor met vermelding van de triomfbogen van de Weststraat, de Dokbrug en de Kaaipoort.
- Isabelle COSYN leverde 28 toortsen of fakkels op 10 juli 1803 en François MOUQUE 400 blikken lampions, met vet gevuld, "servant à la lumination".

Het plaatsen van de triomfbogen vergde delfwerken, waarvan de putten later dienden gevuld te worden in de Aartshertoginnestraat, aan de Kaai, aan de Plate-forme, aan de St. Eulaliepoort en aan de Blauwe Sluis. J. ELLEGEERT werd voor dit werk vergoed.

Naar alle waarschijnlijkheid vatte een triomfboog vuur. Dit valt uit te maken in de rekening van W. WEYSEN, waar een uitgave van 14 centiemen aangerekend werd; "betaald aan een man voor het vuur aan een boog uit te doven". WEYSEN betaalde eveneens 24 man om de wagens en de paarden op de pontons te trekken, voor de oversteek van de havengeul. Dit vermoedelijk bij het vertrek.

De Eerste Consul bezocht haven en dokken per sloep, want François MOUQUE vroeg betaald te worden "pour avoir peint plusieurs fois dix canots en différentes couleurs" alsook "pour avoir fait des ornements sur 8 canots et avoir peint le nom sur le grand canot en lettres d'or et avoir peint les noms sur 8 canons en lettres blanches".

- Thomas MOUQUE legde een factuur voor "pour avoir travaillé à 8 canots avec coussins de soie et garniture de soie".
- Joseph VERBOUWEN bouwde een paviljoen voor de sloep "Ville d'Ostende".
- Kunstschilder PIETERS vervaardigde opschriften met latijnse en franse versen die de Eerste Consul prezen.
- J.B.M. SCHOTTEY, Lievin D'HEYT en François DE GROU leverden elk 4 vaten bier. Hun rekeningen met gelijklopende tekst vermeldden dat de vaten bier besteld werden "à l'effet de les distribuer à l'occasion de la joie publique que l'on a témoignée à l'arrivée du Premier Consul Bonaparte, le héros de la France, le bienfaiteur et le protecteur de la ville et du port d'Ostende".
- Brouwer DE KNUYT werd verzocht een vat speciaal bier te leveren voor het huispersoneel van de Eerste Consul gelogeed bij de "citoyen" CARPENTIER.

Napoleon Bonaparte was toen aan zijn tweede bezoek toe te Oostende. Nog driemaal zou Napoleon onze stad aandoen; in 1804, 1810 en 1811. Bij zijn eerste bezoek, op 13 februari 1798, inspecteerde Generaal Bonaparte de Oostendse versterkingen.

Enkele weken na het bezoek van Bonaparte kreeg Oostende het bezoek van LEBRUN, Derde Consul. Hem werd op 4 augustus 1803 ook een banket aangeboden.

De weduwe VANHOUCKE diende haar rekening in voor dit maal waar 30 gasten aanzaten en waar 20 flessen Bordeaux-, 14 flessen Bourgogne-, 8 flessen Rhojn- en 8 flessen Champagnewijn uitgeschonken werden. Het maal door 7 kelners opgediend kostte 393 fr 50.

Bronnen

- Georges SOYER. Le drame révolutionnaire et Napoléonien à Ostende (1928)
- Ch. VAN ISEGHEM. André Van Iseghem, bourgmestre et maire d'Ostende (1894). Notes biographiques.
- Echo d'Ostende et du Littoral. 68 - 22-08-1934. La visite de Napoléon Bonaparte à Ostende en juillet 1803.
- J.M. BEKAERT. Huizen en mensen in de Adolf Buylstraat. 1604-1990.
 - Deel 1 - p. 47 - J.M. CAN CLEEMPOEL - 1a A. Buylstraat.
 - Deel 1 - p. 111 - Charles MOUQUE - 11 A. Buylstraat.
 - Deel 3.- p. 724-725 - Philippe DECHAENE - 41 A. Buylstraat.

VAN KEMMELBERG TOT ENSOR

door Roger TIMMERMANS

Kemmelbergstraat nr. 21. Afgebroken. Nog een villa van einde 19de eeuw die plaats moet maken voor een zoveelste flatgebouw.

Door gebrek aan voldoende voorzorgen tijdens de bouwwerken, begint de zijgevel van het aanpalende huis, nr. 19, te verzakken en te scheuren. "Villa Edith", een ontwerp van architect Jean GOBIN, dreigt daardoor onbewoonbaar te worden.

Daarna bekeek ik ook de zijgevel van het andere aanpalende huis, nr. 23, "Flandre Villa" (1889) ontworpen door architect Antoine DUJARDIN. Daar las ik tot mijn grote verwondering, afgedekt door transparante plasticfolie ter bescherming van de gevel, volgende tekst :

TERRAINS A VENDRE
S'ADRESSER A Mr Ls DELBOUILLE
AVENUE LEOPOLD 10

Na gedurende meer dan honderd jaar verscholen geweest te zijn achter een muur, was deze publiciteit, goed bewaard en duidelijk leesbaar, opnieuw te voorschijn gekomen. Voor het nageslacht werd er dan ook een foto van gemaakt. Intussen is deze tekst reeds weer verdwenen achter een nieuwe muur. Wellicht voor nog eens honderd jaar.

De grond van de afgebroken villa maakte deel uit van een terrein dat eigendom was van en te koop aangeboden werd door Notaris DELBOUILLE.

De vrijgekomen gronden, na afbraak van de stadsmuren, plus nog andere terreinen werden te koop gesteld door de Belgische Staat. Door het uitbrengen van het hoogste bod was Notaris DELBOUILLE er eigenaar van geworden. Waarna hij op zijn beurt de percelen doorverkocht.

Verder viel me op dat in dezelfde straat nog meerdere villa's uit de periode 1885-1990 tot nu stand hebben gehouden tussen de nieuwe flatgebouwen. Een paar staan er weliswaar verlaten en troosteloos bij. Wachtend op de slopersploeg ? Andere zijn aan een grondige restauratie- en opknopbeurt toe. Enkele villa's zien er beter onderhouden uit.

Om verdere verloedering van de resterende villa's tegen te gaan, zou men kunnen overwegen om, van overheidswege, premies of subsidies te verlenen aan de eigenaars die hun huisgevel in de oorspronkelijke staat laten herstellen. Een modernere aanpak, aangepast aan de eisen van deze tijd, zou ook moeten kunnen. Zie de geslaagde renovatie van de twee naast elkaar gelegen villa's in de IJzerstraat nrs. 6 en 8. Ongetwijfeld zorgt zo'n restauratiebeurt voor een belangrijke meerwaarde van het gebouw en voor de opwaardering van de straat in haar geheel. Zo zou toch tenminste gedeeltelijk behouden blijven, wat eens het typisch karakter aan de Kemmelbergstraat gaf.

Met het wegdek dat nog vernieuwd wordt, zou het een prachtige straat kunnen worden, met KONINKLIJKE referenties : bebouwd tijdens de regering van LEOPOLD II, beginnend aan het LEOPOLD I plein, de KONINGstraat dwarsend om te eindigen centraal aan de ALBERT I Promenade, met daarvoor het strand en de zee.

Precies in de periode dat de Rue de Vienne, nu Kemmelbergstraat, tot stand kwam, penseelde James ENSOR een van zijn beroemde meesterwerken, nl. "De Baden van Oostende" (1890). Het tafereel, de badkarren op het strand en de baders in zee, speelt zich af vóór genoemde straat. Waarom zou men dan niet, in hommage aan deze grote Oostendse kunstenaar en met het Ensorjaar in het verschiet (1999), de naam van Kemmelbergstraat kunnen wijzigen in "Baron James Ensorstraat". Een gedroomde gelegenheid toch.

Meteen zou James ENSOR "zijn straat" krijgen in de buurt van een andere beroemde Oostendse kunstenaar, nl. zijn collega-kunstschilder Léon SPILLIAERT, die reeds sedert vele jaren een straat naar zijn naam kreeg.

Eenzaam en verlaten, bijna onopgemerkt door de talrijke wandelaars, tuurt het beeld van James ENSOR, vóór de Venetiaanse Gaanderijen, naar de zee. Weinig zichtbaar, gedeeltelijk weggestoken achter het muurtje, schijnt de buste minuscuul tegenover die enorme gevel op de achtergrond. Het plaatsen van een kunstwerk heeft tot doel dat het zou bekeken worden door de voorbijgangers. Maar hier is dit ontgensprekelijk niet het geval.

Mijn voorstel zou zijn het beeld te integreren in de nieuwe horlogetoren op de Albert I Promenade. Kijkend over de Zeedijk, zou het beter zichtbaar zijn, meer de aandacht trekken en bekeken worden. Zou het tot een straatnaamwijziging komen, dan ziet onze beroemde Oostendenaar meteen hoe het reilt en zeilt in zijn eigen straat, de Baron James Ensorstraat.

Het is misschien hoog tijd, maar waarschijnlijk nog niet te laat om dit voorstel ter studie te nemen als het interessant lijkt.

Bronnen

- Eddy SURMONT. Belle Epoque-villa staat op instorten. Het Laatste Nieuws dd. 16 mei 1997.
 - Marc CONSTANDT. Delbouille en Dujardin - Twee pioniers van het Oostendse toerisme (1981).
 - Patrick FLORIZOONE. James Ensor - De Baden van Oostende (1996).
-

DRINGENDE VRAAG i.v.m. DE "BOOT VAN OOSTENDE"

Als post-doctoraat onderzoekster aan het Centre for Maritime Archeology te Roskilde, Denemarken, maak ik een studie van antieke en middeleeuwse scheepsvondsten uit Noordwest en Centraal Europa. In het kader van dit project ben ik geïnteresseerd in het scheepswrak dat in 1952 op de Torhoutsesteenweg 133 te Oostende is gevonden. Een artikel uit het tijdschrift De Biekerf van 1956 beschrijft deze vondst kort. Volgens onze huidige kennis van de geschiedenis van de scheepsbouw zou het wrak eerder vroeg-middeleeuws dan Romeins zijn. Aangezien we weinig weten over vroeg-middeleeuwse scheepsbouw in de lage landen, is dit scheepswrak potentieel van groot belang. Het wrak werd niet opgegraven en bevindt zich nu, volgens de huidige eigenares, onder het huis.

Hiermee wil ik vragen of iemand meer inlichtingen over dit wrak heeft, zoals bijvoorbeeld beschrijvingen, tekeningen of foto's genomen door omstaanders toen het wrak tevoorschijn kwam. Ik zou het erg op prijs stellen als men mij dergelijke gegevens kon toesturen. Gelieve uw antwoord te zenden naar :

Aleydis Van de Moortel
c/o Centre for Maritime Archeology
P.O. Box 317
DK-4000 Roskilde - Denmark

OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS 1918-1940

door Norbert HOSTYN

1. WOORD VOORAF

Tot voor enige jaren verscheen in "De Plate" een reeks artikels "Oostendse muziekgeschiedenis 1850-1914" (1), aanvankelijk gestart door ondertekende, maar mettertijd overgenomen door musicologe Ann CASIER die een lijvige licenciatsthesis aan dit onderwerp had gewijd (2)-. In deze nieuwe reeks bekijken we de periode 1918-1940, het zgn. "interbellum".

Onze aandacht concentreert zich weerom op de twee voor de hand liggende polen : het muzikleven in het Kursaal en de historiek van het conservatorium; daarnaast uiteraard enkele losstaande figuren.

2. DE SITUATIE IN 1919

11 november 1918 betekende Wapenstilstand.

Het mondaine leven in Oostende hernam in de late lente van 1919 zijn gewone gang. Of toch niet zo gewoon, want er was veel veranderd. Op de eerste plaats het Oostends toeristenpubliek : voor de oorlog hoofdzakelijk een zéér bemiddeld aristocratisch gezelschap uit eigen land en de buurlanden maar voor een groot deel ook afkomstig uit Oost- en Midden-Europa; een groep die nu door gewisselde politieke toestanden Oostende niet meer aandeed.

Daarnaast een nieuw fenomeen : toevloed van Britse fronttoeristen, en later ook hun kinderen. Een fenomeen dat tot in de jaren '60 zou aanhouden. Nieuwe sociale verworvenheden o.m. in verband met verlofregelingen bracht ook de "gewone" burger als toerist naar de badstad (3). Gewone burgers met andere, minder elitaire interesses.

Het - weliswaar uitgedunde - publiek dat het Kursaal voor de oorlog had gekend kwam er graag terug en vond er liefst de muzikale tradities terug : de symphonische concerten, de orgelrecitals, de bals....

Maar - met het opgroeien van nieuwe generaties - zou ook het toen moderne amusementsmuziek méér en méér belangrijk worden voor het Kursaal.

In de zomer van 1919 heropende het Kursaal nadat het onder toezicht van de architect Alban CHAMBON in recordtempo werd gerestaureerd.

De geliefde en geëerde conservatoriumdirecteur en orkest-dirigent Léon RINSKOPF was er niet meer bij : tijdens de oorlog was hij naar Frankrijk uitgeweken en overleed daar in Deauville, zonder Oostende nog terug te zien (4).....

Oostende zou hem niet vergeten : er zou een bronzen herinneringsplaket komen in het Kursaal (nu in het Conservatorium).

De directie van het Kursaalorkest werd toevertrouwd aan Léon JEHIN.

3. LÉON JEHIN

Léon JEHIN werd in Spa geboren in 1853.

Hij deed zijn studies bij zijn vader Antoine, aan het Conservatorium van Liège en nadien aan dat van Brussel. Hij had LEONARD, COLYNS, VIEUXTEMPS en WIENIAWSKI als vioolleraars. Ch. BOSSELET als leraar harmonie, KUFFERATH als leraar fuga en contrapunt en GEVAERT voor compositie. JEHIN werd er assistent-harmonieleraar en assistent-dirigent van de orkestklas.

Hij was ca. 1874-1880 eerste violist, later dirigent van de Symphonische Concerten van de Waux-Hall te Brussel.

In 1881 werd hij eerste dirigent in de Kon. Schouwburg in Antwerpen. Zes maanden later werd hij assistent-dirigent van het orkest van de Muntschouwburg in Brussel. Daar bleef hij in dienst tot december 1888. Op 7 maart 1885 dirigeerde hij er de première van de Franse versie van WAGNER's "Meistersinger" (Les Maîtres Chanteurs).

Na een korte passage bij de opera Covent-Garden in Londen, waar hij o.a. "Lohengrin" van WAGNER dirigeerde, werd hij in 1889 dirigent van de klassieke concerten en van het theater in Monte-Carlo. Hij was tevens kapelmeester van de Prins van Monaco. De roddelpers van toen dichtte hem ook een verhouding toe met de Prinses...

In de seizoenmaanden dirigeerde hij Casinoconcerten in Royan, Aix-les-Bains en Spa. JEHIN was trouwens in Spa toen de oorlog hem in de zomer van 1914 verraste. Verder dirigeerde hij ook in het Imperial Institute (London), te Lille, te Angers...

In Monte-Carlo zorgde JEHIN voor heel wat creaties :

- "Hilda" van César FRANCK (8.3.1894)
- "Ghisèle" van César FRANCK (6.4.1896)
- "Chérubin" van Jules MASSENET (14.2.1905)
- "Le Jongleur de Notre Dame" van Jules MASSENET (18.2.1902)
- "Thérèse " van Jules MASSENET (7.2.1907)
- "Roma" van Jules MASSENET (17.2.1912)
- "Don Quichotte" van Jules MASSET (19.2.1910)
- "Cléopatra" van Jules MASSENET (23.2.1914)
- "L'Ancêtre" van Camille SAINT-SAENS (24.2.1906)
- "Déjanire" van Camille SAINT-SAENS (14.3.1911)
- "Hélène" van Camille SAINT-SAENS (18.2.1904)
- "Masques et Bergamasques" van Gabriël FAURE (10.4.1919)
- "Pénélope" van Gabriël FAURE (4.3.1913)
- "Renaud d'Arles van Noël DES JOYEUX
- "La Jacquerie" van Edouard LALO
- "Nausicaa" van Reynaldo HAHN
- "Théodora" van Xavier LEROUX
- "Naïs Micoulin" van Alfred BRUNEAU

Het was JEHIN die de eerste uitvoeringen in Frankrijk dirigeerde van WAGNER's "Tristan und Isolde (Aix-les-Bains) en "Parsifal" (Monte-Carlo).

Een andere verdienste was het van onder het stof halen van 17de eeuwse Franse opera's van LULLY : "Fêtes d'Hébé" en "Armide".

JEHIN behoorde in Parijs tot de kennissenkring van de daar studerende jonge Brusselse kunstschilder-melomaan-Wagneriaan Henri EVENEPOEL. We vinden JEHIN's naam dan ook regelmatig terug in EVENEPOEL's brieven aan zijn vader.

Het was dus een dirigent van formaat die de Oostendse Kursaaldirectie contracteerde voor de zomerconcerten.

De lokale pers (La Saison d'Ostende) stond meteen gunstig tegenover de nieuwe Kursaaldirigent. Onvermijdelijk was - in den beginne - de vergelijking met de betreurde Léon RINSKOPF.

In 1919 werd JEHIN geassisteerd door Félicien DURANT.

In "La Saison d'Ostende" lezen we in 1920 dat JEHIN wegens zijn beroepsbezigheden in Monaco slechts einde mei-begin juni naar Oostende kwam. Zolang dirigeerde Jules TOUSSAINT DE SUTTER het orkest. TOUSSAINT DE SUTTER was in juni 1919 aangesteld als conservatoriumdirecteur in opvolging van de tijdens de oorlog in ballingschap overleden RINSKOPF. Tweede assistent was Maxime VANNESTE. Idem in 1921.

"La Saison d'Ostende" schrijft anno 1920 dat het orkest nog een 100 man sterk is, nog zeer imposant maar toch kleiner dan de vooroorlogse toestand.

In 1922 liep de JEHIN-periode reeds ten einde. Toen werd als dirigent François RASSE aangeworven. Jules TOUSSAINT DE SUTTER en Maxime VANNESTE bleven tweede en derde in rang.

JEHIN had ook eigen composities :

- een "Suite Symphonique" voor cello en orkest werd op 2 juli 1920 in het Kursaal uitgevoerd door Marguerite CAPONSACCHI, cellosolo.
- een "Marche Nuptiale".
- een "Marche Jubilaire".
- "Scènes de Ballet" (Introduction; Jeux et Danses - Pas Guerrier - Intermezzo - Apparition et Bacchanale) (uitgevoerd in het Kursaal in 1919).

Léon JEHIN was gehuwd met Blanche DESCHAMPS, zangeres bij de Muntchouwburg te Brussel in de jaren 1882-1887. Zij creëerde rollen in "Hérodiade" van Jules MASSENET en in "Sigurd" van Ernest REYER. Later werkte ze in de Opera én de Opéra Comique te Parijs. Ze overleed in juni 1923 in Monte-Carlo. JEHIN overleed eveneens in Monte-Carlo, in 1928.

-
- (1) Van 1979 tot 1984 (N. HOSTYN) en van 1986 tot 1990 (A. CASIER).
 - (2) Ann CASIER. Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914 (licenciaatsverhandeling K.U.L.), 1984.
 - (3) Het sociaal toerisme, in : Te kust en te kuur (tentoonstellingscatalogus), Brussel (ASLK), 1987.
 - (4) N. HOSTYN, Leon RINSKOPF, in De Plate, 82/17, 29, 67, 76, 107, 124.

UIT DE BEGINJAREN VAN DE MARINE TE OOSTENDE

1960

Het huwelijksgeschenk van de stad Oostende
aan de vorsten

De zorg voor de 0.1 Koningin Fabiola werd aan de
Zeemacht toevertrouwd.

OVER DE SINT-RAFAËL PAROCHIE TE RAVERSIJDE

1965-1984

door E.H. Joris VERBRUGGE
Erepastoor Sint-Rafaël

VOÓR DE OPRICHTING VAN DE PAROCHIE SINT-RAFAËL

Vóór de oprichting van Raversijde als nieuwe parochie, was de wijk voor burgerlijke zaken nog steeds verbonden met de gemeente Middelkerke. Voor kerkelijke en geestelijke zaken werd de wijk bijgehouden door de parochie Mariakerke.

Een ideale oplossing was het niet, en voor de inwoners vergde het toch heel veel van hun tijd en inspanning. Moest iemand begraven worden, dan werd de afgestorvene eerst vervoerd naar de kerk van Mariakerke (\pm 2,5 km). In die tijd ging men nog te voet achter de lijkbaar. Na de kerkelijke dienst te voet naar het kerkhof te Middelkerke (6 km). Na de begrafenis terug naar huis (4 km). Voor dopen en huwelijken, dezelfde procedure. De verzuchting toch een eigen parochie te hebben was in de tijd zeer groot.

LICHTE VERBETERING

Vanaf het jaar 1935 tot 1946 was Z.E.H. Albert LOWIE pastoor te Mariakerke. Hij had tevens de kerk op O.L. Vrouw ter Duinen onder zijn hoede.

In 1937 kreeg O.L. Vrouw ter Duinen een vaste priester. Van toen af hing ons dorp van dit kerkje af dat slechts op 1/2 km veraf stond. De twee volgende priesters die het godsdienstig leven van Raversijde behartigden waren E.H. SPRIET (1939-1958) en E.H. DUINSLAGER (19*59-1965).

EERSTE STAPPEN

De hoop op een nieuwe parochie bleef steeds levendig. Camiel PYLYSER (later 1e schepen van Middelkerke), een rasachte Raversijdenaar verwierf inlichtingen en ondernam stappen om een eigen parochie te bekomen. De voltallige gemeenteraad, alsook de burgemeester en gemeentesecretaris waren met dit plan volledig akkoord.

In zijn boek "Zij en Ik" vertelt Camiel PYLYSER beknopt hoe dit alles moest gebeuren.

- eerst gepraat met kerkelijke overheid over de eventuele mogelijkheid.
- uitzien naar gepaste ligging bouwgrond voor kerk en pastorie.
- aankoop ervan en eventueel onteigening voor openbaar nut.
- architect aanstellen - opgemaakte plannen voorleggen ter goedkeuring aan de verschillende diensten.
- als alles in orde is moet de bisschop daar een priester aanstellen.
- intussen was het aantal inwoners te Raversijde gestegen tot 960.

ST-RAFAËL : PAROCHIE RAVERSIJDE

Op 27 juli 1965 opgericht door Mgr. DESMEDT en onder de bescherming gesteld van de aartsengel Rafaël.

E.H. Denis VANGANSBEKE wordt benoemd als eerste pastoor. Op dat ogenblik bezat de nieuwe parochie nog geen kerk, geen pastorie en geen kerkraad.
In het begin werd de zondagsmis opgedragen in de eetzaal van de "Home Morgenster", Westlaan.
De pastoor bleef in Oostende wonen.

Op 19 november 1965 benoemde de bisschop een deel van de leden van de kerkraad. Het andere deel werd door de gouverneur van de provincie benoemd in december 1965.

De eerste zondag van januari 1966 hield de voltallige kerkraad zijn eerste vergadering.

Op 4 februari 1966 keurde de gemeenteraad van Middelkerke de aankoop van de grond voor de bouw van de pastorie goed.

Na 10 maanden had de parochie St-Rafaël Raversijde nog steeds geen voorlopige kerk en geen pastorie. Daarom stelde de familie Eug. VANDERLINDEN-VIDTS (Hotel Midland) haar grond ($\pm 1000 \text{ m}^2$) gelegen Duinenstraat 87 ter beschikking om er een noodkerk op te bouwen.

Camiel PYLYSER, voorzitter kerkfabriek, die aannemer van bouwwerken was, bouwde de noodkerk in een recordtempo van 13 dagen. Hij had vroeger reeds twee kapellen ter ere van O.L. Vrouw te Raversijde gebouwd nl.

in 1954 - op grond en met toelating van Léon DEPUTTER in de Schoolstraat

in 1961 - langs de Duinenweg, met de toelating van de familie BAERVOETS op grond van de V.Z.W "Ons Geluk". De glasramen van deze kapel werden geschonken door Mevr. Yvonne DECROËS en vervaardigd door glazenier Cor WESTERDUYN.

Op zondag 29 mei 1966, hoogdag van Pinksteren werd de noodkerk door de pastoor ingezegend en werd de eerste H. Mis er opgedragen. Raversijde had, na tien maanden wachten zijn eigen noodkerkje. Huwelijken en begrafenissen die vroeger in de O.L. Vrouw ter Duinen moesten doorgaan, konden nu in eigen parochie doorgaan.

Pastoor VANGANSBEKE die op Raversijde geen gepaste woning vond bleef te Oostende wonen tot aan zijn benoeming te Dadizele op 19 november 1967. Hij was pastoor te Raversijde gedurende 2 jaar en 4 maanden.

Op 12 december 1967 benoemt de bisschop E.H. Joris VERBRUGGE tot nieuwe pastoor te Raversijde. De bisschop zegde uitdrukkelijk dat de nieuwe pastoor op zijn parochie moest wonen. Na een maand zoeken op de parochie om een huis te huren moest de nieuwe pastoor, noodgedwongen, zijn intrek nemen in een appartement - Residentie "Costa Bella", Zeedijk 357.

Nu er een voorlopig kerkje is zal de pastoor uitzien naar een definitieve woning (het bouwen van een pastorie).

Op 31 maart 1969 werd de grond voor het bouwen van de nieuwe kerk aangekocht nadat onderlinge akkoorden waren afgesloten tussen de gemeenteraad van Middelkerke, het bisdom en de kerkfabriek van het H. Hart Oostende. Kostprijs 1.459.860 Fr. waarvan de gemeente Middelkerke 1.105.000 Fr betaalt en de V.Z.W. Bisdom Brugge 354.800 Fr. bijpast. Noteren we dat de onderhandelingen begonnen waren in 1962.

Op 19 november 1969 aanbesteding voor het bouwen van de pastorie.

Op 23 november 1970 aanvang van de bouw pastorie, t.t.z; één maand vóór de fusie Raversijde met Oostende.

Op 28 oktober 1971 kan de pastoor na 4 jaar benoeming en driemaal verhuisd te hebben in appartementen in de Residentie "Costa Bella" zijn intrek nemen in de nieuw gebouwde pastorie, Transvaalstraat (vroeger Dwarsstraat).

Op 27 juni 1969 koopt de V.Z.W. Bisdom Brugge de grond (1.000 m²) en het noodkerkje aan de P.V.B.A. "Ons Geluk", vertegenwoordigd door de familie Eug. VANDERLINDEN-VIDTS voor de som van 2.284.750 Fr. schrijfkosten inbegrepen. Waar het geld vandaan kwam publiceer ik liever niet.

November 1969 : een schrijven aan de architect VANDEMEULEBROUCKE het plan van de kerk van Raversijde te halveren gezien de kerk veel te groots opgevat was en te duur zou uitvallen (raming in 1969 : 35 miljoen ! 1.000 stoelen voorzien !!).

Augustus 1970 : de wanden van het noodkerkje worden tegen rotten beveiligd en meteen verfraaid met plasticplanchetten en watervensters tot bungalow van de Heer.

November 1970 : nieuw plan van de definitieve kerk, heropgemaakt door architect VANDEMEULEBROUCKE. Nieuwe raming (\pm 8.000.000 Fr) goedgekeurd door Middelkerke en geweigerd door Oostende.

1972 : plan bouw kerk goedgekeurd door Stadsbestuur Oostende maar niet opgenomen in de begroting 1972 : geen kredieten. Burgemeester PIERS vraagt aan de pastoor of het wel verantwoord is op Raversijde een nieuwe kerk te bouwen gezien "het stemmig noodkerkje". De pastoor heeft geantwoord dat de H. Burgemeester niet mocht vergeten welke onderhoudskosten we reeds hadden om het in stand te houden, en dat het de wil was van de bisschop dat er een kerk komt; dat we niet alleen leven in 1972 maar moeten vooruitzien wat Raversijde zal zijn binnen 25 jaar !

April 1972 : de pastoor geeft vijf schilderijen voor het kerkje.

April 1973 : schilderen en herstel binnenkant. Handgesmeed kruis in koor (gift van 12.500 Fr). Nieuwe zitstoelen i.p.v. knielstoelen.

April 1975 : schrijven gericht aan het Stadsbestuur om aan te dringen tot bouwen van definitieve kerk gezien de enorme onderhoudskosten.

April 1976 : klankinstallatie.

Juli 1977 : omheining kerkpleindomein (kant Wwe.VANHEVEL) met "Colstrop" van de firma Cras-Waregem (Colstrop = gevlochten zweeds hout).

Oktober 1978 : volledig herstel van het dak van het kerkje (roofing) t.b.v. 465.000 Fr door firma Houthoofd-Leffinge.

18 april 1980 : schrijven van de Minister van het Vlaams Gewest Marc GALLE met principiële belofte van staatssubsidie voor het bouwen van een nieuwe kerk te Raversijde. Het departement zal principieel 5.511.200 Fr voorzien voor de kosten van deze werken

De pastoor gaat fier als een pauw naar het Stadsbestuur met die brief. Burgemeester PIERS omhelst hem en zegt "proficiat Mr. Pastoor dat ge dat bekomen hebt maar wij kunnen niet bouwen, we hebben geen geld...wel veel schulden" ! Zou je niet doodvallen ?

Juni 1981 : het kerkje wordt verrijkt met een geschilderde kruisweg in 1935 geschilderd door een kunstschilder uit Moere.

April 1982 : nieuw electronisch orgel (400.000 Fr) betaald met de verkoop van het vorig orgel (50.000 Fr) en bijgepast met de opbrengst van een tombola gehouden gedurende twee seizoenen.

September 1982 : de pastoor bouwt, met eigen gelden, een zaaltje aan de kerk, volledig uitgerust met bergplaatsje en sanitaire voorzieningen, ten gerieve van de parochie. Hij was de vele beloften van de stad Oostende die een polyvalente zaal ging bouwen (waarvan ook een plan bestaat) effenaf beu ! De parochie moest het reeds 17 jaar stellen zonder enig vergaderzaaltje.

Januari 1984 : de pastoor bekomt op zijn verzoek eervol ontslag van de bisschop. Hij wil van de parochie geen afscheidsgeschenk en geeft zelf ten afscheid een altaar (140.000 Fr).

12 januari 1984 wordt E.H. Raf DELY tot opvolger benoemd en blijft tevens legeraalmoezenier te Lombardsijde.

70 JAAR O.T.V. NOORDZEE

door **Dries DE GRYSE**

Op 28 juli 1997 was het 70 jaar geleden dat de "Oostendse Turnvereniging Noordzee" opgericht werd. Ter dezer gelegenheid is het welgepast om een tentoonstelling te wijden aan de geschiedenis van een zo roemrijke vereniging en haar stichters (1).

Als gevolg van een onenigheid in de rangen van het Vannestegenoooschap en de heer BODART, die in zijn ambt van leider geschorst werd, werd de Oostendse turnvereniging in het leven geroepen.

Oorspronkelijk werd het plan opgevat de nieuwe vereniging "Olympia" te noemen, doch tijdens besprekingen met leiders van turnverenigingen uit het binnenland werd voorgesteld de vereniging in wording gewoonweg "De Oostendse Turnvereniging" te noemen, waarop een aanwezige liet opmerken : "Uw bakermat ligt bij de zee, waarom niet Noordzee" ?

Zo werd dan uiteindelijk op 28 juli 1927 de "Oostendse Turnvereniging Noordzee" opgericht onder de kensprek "door oefening naar schoonheid en gezondheid".

De voorzitter werd Raymond VANHUELE en Henri BODAERT werd algemeen bestuurder. De leidende elementen waren : Albert LUSYNE, Julien BRUSEEL, Eugène BUTS, Arther DEFER, August HAGERS en Alfons LUYENS. Later werd het bestuur uitgebreid tot 14 leden-medestichters waaronder Ernest DESMET, Bertrand FONTEINE, Henri IPPEL, Karel JONCKHEERE, August MAECKELBERGHE, Desiree VAN DUIVENBODEN en Henri GEESTERLINCK. Mevr. Damida COUTELLE-HODELET werd later opgenomen om de aspirant-meisjes te leiden.

Na de oprichting groepeerde Henri BODAERT zijn gymnasten in de pas opgericht "OTV Noordzee", en men telde al gauw 54 leden. Van in het begin was het bestuur zeer werklustig, maar

gemakkelijk was het niet. Alhoewel men over geen turnzaal beschikte, werden de oefeningen verder gezet onder de blote hemel op het strand. Tot men over een kleine ruimte kon beschikken.

Onder de waakzame en zeer bevoegde leiding van de dynamische Henri BODAERT nam de vereniging een grote vlucht en OTV Noordzee werd één van de mooiste en roemrijkste verenigingen in binnen- en buitenland.

(1) Deze tentoonstelling gaat door in het Heemmuseum vanaf 21 februari tot 24 mei 1998

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (49)

door **Aimé SMISSAERT (+)**

Deze avond hielden de Duitsers feest in onze Koninklijke Schouwburg.

Zekere laaggezonken schepsels die in de droevige omstandigheden die wij beleven, vaderland, eer en faam vergetende, zich overleveren aan openbare ontucht, worden op bevel der Duitse overheid, tweemaal per week, den Dinsdag en den Vrijdag, in het huis van den heer Dr. VANDEMAELE, Karel Janssenslaan, aan een geneeskundig onderzoek onderworpen. De Duitsers hadden opgemaakt dat, op de uren voor dit onderzoek, gesteld, talrijke nieuwsgierigen samschoolden voor gezegd huis. Deze morgen nu, was de Karel Janssenslaan afgezet van aan de Leopoldlaan tot aan de Leopold I plaats door Duitse gendarmen. Het gedeelte van het Leopoldpark, uitgevende op de Karel Janssenslaan, was eveneens afgezet. Niemand mocht door tenzij degene die het onderzoek wekwestie moesten ondergaan. Het getal nieuwsgierigen die zich verdrongen in den omtrek van het park, om toch iets te zien, was zeer groot : de walg en de verontwaardiging stonden op eenieder'sgelaat te lezen, walg voor de hellevegen, die dan nog de schaamteloosheid hadden te spotten toen ze voorbij trokken, verontwaardiging tegenover de Duitse overheid die zulke tooneeltjes in 't midden van de stad doet voorvallen.

Een heer van vreemde nationaliteit kreeg heden toelating van wege de Duitse kommandantur om zijne villa, op den Zeedijk, een bezoek te brengen. Toen zulks afgelopen was wilde hij de ramp die van de zee naar de straat leidt, afdalen, en stapte te dien einde over de touw, dweers over de straat gespannen. "Halt !" klonk het eensklaps. Een officier trad op hem toe en de heer had goed de geschrevene toelating der kommandantur te toonen, er was geen gehoor in Israël : niemand heeft het recht over de touwen, dweers over de rampen van de Zeedijk gespannen, te stappen indien hij van geen Duitse soldaat is vergezeld. De heer moest mede naar de kommandantur en zag zich daar veroordeelen tot eene boet van 25 mark. "Indien gij niet betaalt, snauwde men hem toe zullen wij u ievers naar toe zenden". - "Naar waar", vroeg hij - "40 mark boet" luidde het antwoord. Goedschiks, kwaadschiks, hij mocht betalen.

Op den Vuurtoren leeft men thans in de weelde ! In de Blankenbergh- en Avisostrat branden thans kleine elektrische lampen; de andere straten zullen volgen.

Heden avond, een 10tal minuten na den zevenen werd Frans VERSCHAVE, een werkman op de Vuurtorenwijk wonende, in 't naar huis gaan, door de Duitsers aangehouden. Hij mocht 10 mark betalen om na 7 ure op straat geweest te zijn.

Woensdag 24e Februari. -

HONDERD DRIEENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

In het "Palace Hôtel" zijn de werklieden bezig met inrichtingen te maken voor warme baden, tendienste der soldaten.

Op bevel der duitsche overheid begon men heden met het overschilderen der Fransche opschriften op de naamplaten der straten. De Vlaamsche mogen blijven.

Vrouw weduwe Charles DENYS, herbergierster, A. Pieterslaan, werd heden veroordeeld tot 200 mark boete : een duitscher, die door zijn volk wordt opgezocht, was hare herberg binnengetroden. De duitschers, die over de deur in het huis van Dr. VERMEIRSCH een bureel hebben, hadden zulks bemerkt. Twee gendarmen werden de herberg binnengezonden. De herbergierster, ondervraagd, verklaarde dat de duitscher hare woning had verlaten : tot haar ongeluk zochten de gendarmen het huis af en vonden den verborgen duitscher.

Deze avond, vanaf 5 1/2 ure, brandde, voor de eerste maal sedert de bezetting onzer stad door de duitschers, de groote lichttoren.

Donderdag 25e Februari. -

HONDERD VIERENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Wie niet lachen deze morgen zijn onze huisvrouwen die op de markt geen boter vinden. Winkeliers en andere liefhebbers zijn de weinige boterboerinnen die nog naar stad komen, gaan afwachten aan de bruggen der de Smet de Naeyerlaan, en daar wordt de boter aan den man gebracht aan 4 tot 4,50 f, de kilo.

Groensels zijn er op de markt niet meer te krijgen, tenzij een weinig porei, selderij, wortels en uitgelopen koolen. De porei gaat 10 en 15 c. het staal; de selderij 15 c., de koolen 30 en 35 c., de wortels 30 c. de kilo, de ajuinen gaan 70 c. en 1 f. de kilo; geene appelen meer te krijgen. Een half mandje spruiten (nog geen kilo en de eenigste die op de markt waren) werd deze morgen voor 1,25 f. verkocht; De eieren staan aan 15 c. Gelukkig zijn de aardappelen niet duur : 30 c. de 3 kilos (aan de voortverkoopers), in de winkels 10 tot 12 f. de 100 kilos.

Wat nu het vleesch betreft : zwijnenvleesch 2.40 f. de kilo, ossenvleesch 3 f. met beenderen, 4 f. zonder de beenderen, bouilli 2 f., kalfvleesch en schapenvleesch, niet meer te krijgen. De sinaasappelen geen denzelfden prijs als andere jaren, 10 c. 't stuk en 2 voor 25 c.

Nog altijd mag er niemand over de bruggen der Nieupoortsche vaart komen, tenzij eene boerin van Eerneghem, die met konijnen, kiekens en boter en eieren komt voor het "Hôtel de la Couronne" en de "Renommée".

Het uitvagen der Fransche opschriften op de naamplaten der straten moet binnen de 4 dagen geëindigd zijn, anders zal de stad eene ferme boete opgelegd worden. De schildersbazen, MM. GALEYN en NEFORS zijn, door de stad, met dit werk belast.

Gister avond en heden, den ganschen dag, hadden wij storm uit het N. Het sloepken van Coxyde, door de duitschers op 4 mijlen Noordwaarts onzer haven geankerd, zonk deze nacht.

Volgende plakbrief, in t' Vl., Fr. en duitsch opgesteld, werd heden uitgeplakt :

BERICHT

De inwoner van Cortemarck, Alidoor VANDAMME, heeft bespiedingsdienst gedaan met teekens te geven aan de vijand. Als hij tegen zijne aanhouding heeft willen wederstaan, is hij dood geschoten geworden.

Om de misdaad van VANDAMME te straffen, heeft de militaire overheid de navolgende maatregelen getroffen :

1° de pastoor BLANCKE en de onderpastoor BARRA, verantwoordelijk voor het gedrag van hunne parochieleden, worden als krijgsgevangenen naar Duitschland gebannen.

2° De gemeente Cortemarck moet eene boete betalen van 5.000 M.

De Opperbevelhebber

Ziehier, als staaltje der duitsche talenkunde, de Fransche tekst :

AVIS IMPORTANT

Alidor VANDAMME, habitant de Cortemarck, s'est livré à l'espionnage en donnant des signaux à l'ennemie. S'opposant à son arrestation il a été tué par un coup de fusil.

L'autorité allemande a pris par suite du crime commis par VANDAMME les mesures coercitives suivantes :

1° le curé BLANCKE et le vicaire BARRA, responsables des membres de leur paroisse, seront déportés comme prisonniers de guerre en Allemagne.

2° La commune de Cortemarck a à payer une amende de cinq mille M. (5000 M.)

Le Commandant en chef

In het duitsch staat er nog bij :

Die Militärbehörde gibt diese Massnahmen bekannt um die Bevölkerung keinen Zweifel darüber zu lassen, dass jede feindliche Handlung mit unachsichtlicher Strenge bestraft wird.

(De militaire overheid maakt deze maatregelen bekend om aan de bevolking geen twijfel over te laten dat ieder vijandelijke handeling met onverbiddelijke strengheid zal gestraft worden.

Vrijdag 26e Februari. -

HONDERD VIJFENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze nacht, rond 12 1/4 ure, brak een ernstige brand uit in de drukkerij Alfons LEYS, Thouroutschesteenweg. De drukkerij is gelegen op den koer van het huis; Het duurde geruimt tijd eer de pompiers ter plaats waren. Meer dan een uur moesten zij werken vooraleer het brandend element meester te worden. De heer Burgemeester en de duitsche plaatsbevelhebber waren vanaf 12 1/2 ure ter plaats. De schade, door verzekering gedekt, bedraagt tusschen de 30 en de 40.000 f.

Gister avond werden 28 gevangen soldaten, 27 Belgen en 1 Franschman alhier binnengebracht. De Franschman, die erg gekwetst was, stierf terwijl men hem overbracht.

Die soldaten mieken deel van eene patrouille van 100 man, die in den nacht van Woensdag tot Donderdag, tusschen de Rattevalle en Slypebrug door de duitschers verrast. 5 mannen der patroelje werden gewond en de andere, behalve de 27 gevangenen, konden de vlucht nemen. De duitschers hadden 5 dooden en 3 gekwetsten. De gevangenen werden naar Leffinghe overgebracht, alwaar zij in het huis van den heer notaris VANDER HEYDE opgesloten werden. Men gaf hen daar chocolade en brood, 's noens kregen ze soep, 's avonds voor hun vertrek naar Oostende, nogmaals chocolade en worsten. Deze morgen werden de 27 gevangenen, allen jongens van beneden de 20 jaar en toevoorende aan het 8e linie, naar de Kommandantur overgebracht, waar men te vergeefs poogde ze inlichtingen te doen geven. Na hen elk eene kop thee, wat brood, een pakje tabak en een pakje cigarettten gegeven te hebben, leidde men ze naar de statie.

Ziehier de namen der 27 Belgische krijgsgevangenen, welke naar Duitsland zijn overgebracht :

ALBERGHS Baziel - BELIENS Emiel - BESAEN Theof., 1e serj., gekwetst - BOON Theofiel - CALLEBAUT Renaat - CAMERLINCK Gustaaf, Onderluitenant, Antwerpen - CASTADOT Hendrik - CLEYMAN Alfons - CLEYMAN Jozef - DESCHAMPS Michel - DESSAUVAGES Ernest - DUMONT Alfons - HENDRICKX Hendrik - LAUWERS Achiel, korporaal - LEBOEUF Alidoor - LEURPUIN Achiel - LOOS Jan-Lodewijk - MARLIER Louis - MET DEN ANEXT Karel, serjant, Brussel - MEUNIER Ferd.- Victor - NISOLE Jozef - PAUWELS Eduard - VAN ACKER Ivo - VAN BRANTEGHEM Renaat, Parijs - VAN DEN BROECK Frans - VAN MALDERGHEM Emiel - VERSCHUEREN Hendrik.

* * *

Tegen den avond kwam alhier langs de Brugsche vaart, een Hollandsch scheepken binnen, met allerhande koopwaren beladen, hier gestuurd door den h. schepen MOREAUX. Het is hetzelfde scheepken dat hier over eenige weken toekwam.

Het scheepken heeft 490 zakken bloem van 62 kilos en 120 zakken bloem van 22 kilos en half aan boord, gezonden door hetzelfde Amerikaans Hulpfonds, dat reeds bij de eerste reis, met gezegd scheepken, ons bloem had gestuurd. Daarbuiten waren nog andere koopwaren aan boord welke het Stadsbestuur zal verkoopen aan de winkeliers. De kleine winkeliers zullen de twee eerste dagen komen koopen, het overige zal vervolgens ter beschikking der groote winkeliers gesteld worden. Deze verkooping geschiedt in de Hanger n° 3 der nieuwe dokken waar het scheepken gelost wordt.

Een tweede scheepken is ook toegekomen, met een gedeelte meel aangekocht door het Stadsbestuur, alsook andere koopwaren bestemd voor de Cooperatief der Staatsbedienden en voor de socialistische Cooperatief "De Noordstar".

* * *

De gemeentebesturen der landelijke gemeenten rond Oostende, hebben van de duitsche overheid bericht gekregen dat de landerijen in den korst mogelijken tijd moeten bemest, beplant en bezaaid worden.

Bij August FINCIOEN, landbouwer te Steene, stollen duitsche soldaten heden eenen stier dien zij overgebracht hebben naar het nr 35 der Sportstraat. Dezen avond, 11 ure, hebben zij gepoogd het dier af te maken, doch daar zij daarin niet lukten, schoten zij het neder.

Tussen 11 en 11 1/2 ure werd de middenstad opgeschrikt door eene hevige ontploffing : eene mijn (andere zeggen eene bom) was ontploft recht voor den Kursaal, meer dan 25.000 f schade toebrengend aan dit gebouw : tal van ruiten werden gebroken en niettegenstaande de houting afsluitingen, werden verscheidene der groote spiegelruiten van de rotonde verbrijzeld.

Van heden af kost het bier 25 frank de ton.

* * *

Het is thans de beurt aan de duivenmelkers om door de duitschers geterg en geplaagd te worden. Verscheidene hunner kregen heden het bezoek van "sauerkrautfresser's" en 4 der duivenmelkers, MM. Charles AMELOOT, melkboer wonende Veldstraat 9; Louis MAERTENS, metser, wonende Metserstraat 6, COMMEYNE en MOMMERENCY, eveneens metsers, moesten mede naar de

Kommandantur. De eerste moest 100 mark boet betalen, de andere vroegen den Duitschers 20 mark elk, doch daar zij alle 3 verklaarden geen geld te hebben, werden zij met een krachtig "heraus, Spitzbube !" buitengewalst. Blijft nu te zien als het daarbij blijven zal ! Want sedert eenige dagen schijnen de Duitschers wederom duivels haperachtig achter geld, en voor het minste mispuntje, moet men mede naar de Kommandantur en mag men afspinnen.

Zulks ondervond deze week een der 2 tafeln knechten (garçons) van het "Hôtel du Phare". Een 30 tal officieren zaten aan tafel, toen een Duitsche majoor binnen trad en den wens te kennen gaf rap bediend te worden. De tafeln knecht deed hem opmerken dat zijn kameraad en hij reeds de handen vol hadden met het bedienen van al die officieren. "Toe, spoed u wat, weersprak de majoor, hier is mijn bon voor het diner en 25 cent. drinkgeld voor u". De tafeln knecht richtte zich tot den toog en kon niet nalaten daar te zeggen : "Die heeft wel veel pretentie, met zijne 25 cent. drinkgeld ! Zou men niet zeggen dat hij mij tien frank geeft". Een hand viel loodzwaar op zijnen schouder, hij wendde zich om en ...stond voor den majoor. "Rap, naar de Kommandantur" luidde het. Onze tafeln knecht kwam er van af met 300 mark boet en 14 dagen gevang. Hij zit thans te mijmeren in het gevang Houley !

Volgens we later vernamen, zou de koffijhuisbediende in kwestie, slechts gedurende den winter garçon spelen ; binst den zomer is hij omnibusvoerder voor het hotel. Hij had de Duitsche majoor te bedienen, doch deed zijn werk niet naar den gril van den Duitscher, die hem daarover op zuurzoeten toon opmerkingen deed. De garçon antwoordde dat hij niet beter opdienen kon : de majoor werd kwaad en deed hem naar de Kommandantur leiden. Men kent het overige.

* * *

Deze week kreeg ons Stadsbestuur een brief vanwege de Kommandantur waarin deze zijn verwondering uitdrukte dat het brood voor de burgers bestemd, beter is als dit voor de soldaten. Daarop antwoordde de stad dat zij daaraan niets kon helpen : de stad moet bloem of meel koopen of krijgen en zij moet het gebruiken zooals het is, aangezien de Duitsche overheid de toelating niet verleen wil over de bruggen der Nieupoortsche vaart rogge te gaan halen om bij het meel te voegen. Overigens niet alleen de Oostendenaars eten goed brood, maar ook de Duitsche officieren die hunne eetmalen in de restaurants nemen.

* * *

Deze namiddag werd eene groote steekkar meubelen enz. uit het huis van den advokaat DE TOLLENAERE, Euphrosina Beernaertstraat, gehaald en naar de groote statie gevoerd. Dit huis, sinds weken op weken bewoond door eene plichtvergetene vrouw en eenen Duitschen officier, zal dus op zijne beurt door de moderne Baekelandts geplunderd worden !

(wordt vervolgd)

NUT EN VERMAAK 1949

Deze amateurstoneelmaatschappij werd gesticht te Bredene in 1880 en is later naar Oostende verhuisd. Ze kreeg bij de stichting de benaming "NUT EN VERMAAK".

Er werden in 1930, ter gelegenheid van haar gouden jubileum grote toneelvoorstellingen gegeven. Er werden nog verschillende andere feestelijkheden gehouden en dit om deze viering meer luister bij te brengen.

In 1955, bij de viering van het 75-jarig bestaan, werden alle toneelspelers en leden gehuldigd en ontvingen ze een medaille.

Het eeuwfeest van de kring werd gevierd in 1980 met grote uitbundigheid en met verschillende opvoeringen.

De hieronder beschreven en afgebeelde medaille is deze die door de kring geschonken werd aan dhr. Arthur LOONTIENS in 1949. De viering was opgezet om zijn zilveren jubileum en zijn prestaties op het gebied van de toneelkunst in het daglicht te plaatsen.

MEDAILLE IN VERZILVERD BRONS Ø 45 mm

- R. Harp omring door 2 lauwertakken met onderaan 2 maskers.
- V. Eiken- en lauwertak in kransvorm met bovenaan een kroon. In het midden een tekst verdeeld over 4 lijnen :
NUT EN VERMAAK/ AAN/ ARTHUR LOONTIENS/ 1949

K.V.G.O. WEST 1951

De voetbalsupportersclub van het Koninklijk Vanneste Genootschap Oostende van het Westerkwartier werd in het leven geroepen in het jaar 1926. Hun lokaal was gelegen in het café "Rozenhof" in de Spaarzaamheidstraat 33.

Op 18 maart 1951 werd hun 25-jarig bestaan gevierd met een groot feest. Deze viering werd opgeluisterd door een officiële ontvangst op het stadhuis en de schenking van de erepenning van de stad Oostende door burgemeester A.VANGLABBEKE.

De hieronder afgebeelde en beschreven medaille is deze die op 18 maart aan de club werd geschonken.

MEDAILLE IN VERZILVERD BRONS Ø 50 mm

R. OOSTENDE

Gekroond wapenschild van Oostende boven de boeg van een boot en 2 roeispanen.

V. Een tekst verdeeld over 8 lijnen :

EREPENNING/ AANGEBODEN DOOR DE/ STAD OOSTENDE/ AAN DE
SUPPORTERSCLUB/ K.V.G.O. WEST/ TER GELEGENHEID VAN/ HAAR 25 JAAR
BESTAAN/ 18 MAART 1951

DE DUINPIEPER 1964

Deze ornitologische vereniging werd te Oostende tot het leven geroepen op 14 december 1952 en had tot doel de vele vogelliefhebbers van Oostende en omstreken bij elkaar te brengen.

De samenkomsten brachten enerzijds de zondige onderlinge uitwisseling van diverse kweek- en competitie gegevens over de vogels te weeg, anderzijds werd er opbouwend werk geleverd door de aangesloten leden om een volledig gamma van verschillende vogelfamilies samen te stellen.

De kring is aangesloten bij de overkoepelende organisatie A.O.B. (Algemeen Ornitologische Bond).

In 1977 werd bij de jaarlijkse vogelshow in het Feest- en Cultuurpaleis te Oostende door de voorzitter van de A.O.B. een vlag geschonken aan het bestuur en de leden van de Duinpieper.

Jaarlijks worden er lokale en nationale kampioenschappen gehouden om de diverse kampioenen te verkiezen. Er wordt door de Duinpieper ook een jaarlijkse ruil- en verkoopdag georganiseerd.

De hieronder afgebeelde en beschreven medailles werden geslagen ter gelegenheid van het jaarlijks kampioenschap georganiseerd door de Duinpieper in 1964.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 50 mm

- R. 2 vogels op een tak naar elkaar kijkend en onderaan de kop van een parkiet.
- V. Een tekst verdeeld over 5 lijnen :
STAD OOSTENDE/ DE DUINPIEPER OOSTENDE/ KAMPIOEN/ GROTE INLANDSE/
1963 - 64.

MEDAILLE IN VERZILVERD BRONS Ø 50 mm

- R. 2 vogels op een tak naar elkaar kijkend en onderaan een kop van een parkiet.
- V. Een tekst verdeeld over 5 lijnen :
STAD OOSTENDE/ DE DUINPIER OOSTENDE/ KAMPIOEN/ KRUISINGEN MET
KANARIEBLOED/ 1963-1964

LUDOVICUS VANDENBRUGGEN

De heer Ludovicus, Dominicus VANDENBRUGGEN zag het levens licht te Geronville (Groot Hertogdom Luxemburg) op 27 februari 1828 en is overleden te Oostende op bijna 77-jarige leeftijd op 5 februari 1905. Hij was brouwer van beroep.

Hij was de zoon van Ludovicus, Josephus VANDENBRUGGEN, geboren te Gent en van mevr. Sophia DRYAEL, geboren te Eeklo.

VANDENBRUGGEN junior was voor een eerste maal gehuwd te Oostende op 27 september 1859 met mevr. Sophie NOTTEBAERT, geboren te Deinze op 19 februari 1825 en weduwe van dhr. Louis VERGRACHT. Ze is overleden te Oostende op 56-jarige leeftijd op 25 juli 1881.

Hij huwde voor een tweede maal te Oostende met mevr. Theresia HAELTERMAN, geboren te Laarne op 20 oktober 1835 en weduwe van dhr. Vincentius DERROY. Ze is overleden te Oostende op 70-jarige leeftijd op 25 februari 1906.

Ludovicus VANDENBRUGGEN was jarenlang een fervent beoefenaar van het handboogschieten en werd verschillende malen vereremerkt door de "Koninklijke Maatschappij Concordia" te Oostende. Hij ontving van bovenvermelde maatschappij medailles in 1871, 1872 en 1874.

De hieronder afgebeelde en beschreven medailles zijn deze die hij in 1871 en 1874 van deze maatschappij ontving ter gelegenheid van het behalen van prijzen bij de jaarlijkse schutterswedstrijden.

MEDAILLE 1871 IN KOPER Ø 59 mm MET OMKRANSING

- R. Een rondschrift : KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ CONCORDIA OOSTENDE.
In het midden een boog en pijl met bovenaan een kroon en dit alles omringd door 2 lauwertakken.
- V. Een tekst verdeeld over 7 lijnen :

DE DEKEN/ AUGUSTE VAN NESTE/ AAN DEN BROEDER/ L. VANDENBRUGGEN/
VOOR HET GROOTSTE GETAL/ HOOG VOGELS/ 1871.

MEDAILLE 1874 IN ZILVER Ø 53 mm MET OMKRANSING

- R. Een rondschrift : KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ CONCORDIA OOSTENDE.
In het midden een boog en pijl met bovenaan een kroon en dit alles omringd door 2 lauwertakken.
- V. Een tekst verdeeld over 6 lijnen :
MEESTE HOOGVOGELS/ GEJOND DOOR/ A. VANNESTE-VITSE/ GESCHOTEN
DOOR/ L. VANDENBRUGGEN/ 1874

VRAAG

Het gemeentebestuur van Saint-Avold (Fr.; Moselle) zoekt inlichtingen over Charles VON KNOEPFLER, Commandant van het Fort St-Philippe alhier in 1781.

Hij werd te Saint Avold geboren op 05-06-1712 in een vooraanstaande familie.

Antwoorden te sturen naar : Ville de Saint-Avold
Archives
Mr. F.P.F. Harter
B.P. 19
F - 57501 St. Avold Cedex

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag
- van 21 februari t/m 01 maart (gesloten 24 februari)
- van 04 april t/m 19 april (gesloten 7 en 14 april)
- van 21 mei t/m 24 mei
- van 13 juni t/m 13 september (gesloten elke dinsdag)
- van 31 oktober t/m 08 november (gesloten 01 en 3 november)
- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

**GRATIS
FOTOFILM***

**COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

* Tot einde voorraad - bij
afwerking nieuwe film
min. 20 afgewerkte
foto's

B. & C. Nuytten N.V.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET **UITVAARTKONTRAKT** IS
DE ABSOLUTE **ZEKERHEID** DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS **UW WENSEN** EN DAT
UW FAMILIE ACHTERAF **GEEN FINANCIËLE**
BESLONNINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39

Vissers aan de eerste "Bassing" te Oostende.

DE PLATE

Maandblad

-- MAART 1998

100 jaar RAT MORT

- Jubileumboek naar aanleiding van het eeuwfeest van het "BAL RAT MORT"
- Een unieke uitgave in beperkte en genummerde oplage.
- Vierkleurendruk met foto's uit het archief van de Koninklijke Coeciliakring.
- Reproductie van bijna alle affiches
- Artistiek advies: Willy Bosschem
- Teksten: Julien van Remoortere
- Historisch onderzoekwerk: Jean-Marie Bekaert
- Grafische vormgeving: Norbert Haeck

Verkrijgbaar bij:

Quaghebeur Maurice
Hendrik Serruyslaan 48
8400 Oostende
(059) 701464

500 fr.

Straatnamen van Oostende, van A tot Z.

Hanengang en Arbeidersgang (nu Prof. Mac Leodplein). Copyright foto Antony 180333-4

Straatnamen zeggen heel wat over de ontstaansgeschiedenis van een stad. Heel dikwijls verwijzen ze naar plaatselijke of nationale figuren. Hun nagedachtenis werd op die manier bewaard. Naarmate de jaren voorbijgingen vervaagde echter de oorsprong en de betekenis van vele namen. Wie is wie, en wat verwijst naar wat ?

Met "**Straatnamen van Oostende, van A tot Z**" van **Daniël Deschacht**, hebt u een naslagwerk waarin de oorsprong van ruim 900 Oostendse straatnamen verklaard wordt. Niet enkel bestaande straten komen aan bod, ook ondertussen alweer verdwenen straten en straten die enkel bestonden op een plan van aanleg. De periode van midden de 19de eeuw tot nu wordt bestreken. Het boek is uitvoerig geïllustreerd met een 100-tal foto's en oude prentbriefkaarten.

Jean Vandecasteele, burgemeester van Oostende schreef het voorwoord.

U kunt voorintekenen op het boek tot 15 juni aan de prijs van **895 fr.** (+ 150 fr. verzendingskosten). Daarna kost het 1100 fr.

Intekenen doet u door 895 fr. (+ 150 fr. voor eventuele verzending) te storten op AGF-ASSUBEL rekening nr. **961-1849526-22** van Daniel Deschacht, Lotuslaan 19, 8400 Oostende, met vermelding "straatnamen". Wie het boek zelf wenst af te halen kan dit op bovenstaand adres na 15 juni. Voor verdere inlichtingen kunt u terecht op het tel. (059) 50.77.23 of e-mail : daniel.deschacht@skynet.be.

Technische gegevens van het boek : ± 200 blz., formaat Din A4, 135 gr papier, maco mat, koft geplastificeerd. Uitgave in eigen beheer.

AGF | **ASSUBEL**

— BANK — VERZEKERINGEN —

Dirk VANDENBUSSCHE - Viviane HUYGHEBAERT

Snepestraat 5 - 8460 OUDENBURG
Tel. (059) 26 71 49 - Fax (059) 25 05 37

dermul

*uw makelaar in vastgoed
sinds 1955*

Thuis in elke straat van Oostende

059/ 55 10 55

agence dermul n.v.
Christinastraat 61 - 8400 Oostende

ALGEMENE BOUWONDERNEMING

- ✓ ALLE BOUWHERSTELLINGEN
- ✓ ALLE VERBOUWINGEN
- ✓ GEVELWERKEN
- ✓ DAKWERKEN

Duinenstraat 108 - 8450 BREDENE
Molendorpkaai 9 - 8400 OOSTENDE

Tel. : 059 / 32.31.20
075 / 466.123
075 / 716.600

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.
Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.
De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris
F. HUBRECHTSEN
Gerststraat 35 A
8400 Oostende

Verantwoordelijke uitgever
A. VAN ISEGHEM
Ijzerstraat 1
8400 Oostende

JAARGANG 27
NUMMER 3
MAAND MAART 1998

PENNINGMEESTER
J.P. FALISE
H. Serruslaan 78/19
8400 OOSTENDE

REKENING
750-9109554-54
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 67: **F. GEVAERT** : Zeewezensprokkels 7.
- blz. 69: **I. VAN HYFTE** : Toen de cholera-bacil nog niet was ontdekt. De cholera-epidemieën van 1849 en 1854
- blz. 70: Reddingsactie VOC-archieven.
- blz. 71: **S. IPPEL** : Uit mijn oude doos.
- blz. 77: **R. VANCRAEYNEST** : Aan de Kaai (1924), van café tot restaurant.
- blz. 78: **A. LOWYCK** : Uitgevaren schepen te Oostende van 18-06-1775 tot 22-06-1795.
- blz. 78: Oostendse stadsgids ook op internet.
- blz. 79: **N. HOSTYN** : Kunstgalerijen en kunsttentoonstellingen in Oostende - 1.
- blz. 87: **O. VILAIN** : De 17 kalenders van "De Plate".
- blz. 88: **A. SMISSAERT (+)** : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (50).
- blz. 92: Lijst der boeken te koop in ons museum.

MAART - ACTIVITEITEN

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden deze maand uit te nodigen tot het bijwonen van twee activiteiten die U gebracht worden door figuren die in het Oostendse wereldje reeds overbekend zoniet "beroemd" geworden zijn.

MAART I ACTIVITEIT. Namiddagvoordracht

donderdag 12 maart 1998 om 14u30

De spreker : de heer **Omer VILAIN**, ere-bibliothecaris van de stad Oostende, auteur van een onnoemelijk aantal boeken en artikels over "zijn" Oostende (cfr de nog aan de gang zijnde reeks "Het Oostende van Toen" in de Zeewacht), ondervoorzitter van onze vereniging en lid van het eerste uur.

Dhr. VILAIN zal ons onderhouden over Oostendse figuren van allerlei slag, rang en stand die onze stad in het verleden zo kleurrijk gemaakt hebben : Zotten April, Col en Manchette....
Voorwaar een namiddagvoordracht om absoluut niet te missen.

Deze voordracht gaat door zoals gewoonlijk in de lokalen van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6.

MAART II ACTIVITEIT

donderdag 26 maart 1998 om 20u30

De spreker : **Eric DE KUYPER**.

De heer Eric DE KUYPER werd in 1942 te Brussel geboren, was in de zestiger en zeventiger jaren werkzaam bij de BRT en was daarna tien jaar docent aan de universiteit te Nijmegen en vijf jaar adjunct-directeur van het Nederlandse Filmmuseum. Deed en doet nog steeds veel journalistiek werk, heeft aan filmwerk gedaan, doceerde filmtheorie en -geschiedenis aan de universiteiten van Frankfurt, Zürich, Utrecht, Luik en de Sorbonne.

Hij publiceerde een vijftiental, voor het grootste deel autobiografische, boeken. Er staat een nieuw boek te verschijnen "KINDERS " dat zich opnieuw voor een deel te Oostende afspeelt. Zijn werk ontving verschillende prijzen : NCR, AKO-nominatie voor de Europese literatuurprijs en de prijs van de provincie Brabant.

Hij woont weliswaar sedert 20 jaar in Nederland maar door zijn liefde, zijn interesse en zijn belangstelling voor onze stad en kust kan hem het adjectief "aangespoelde" gerust toegekend worden.

Eric DE KUYPER, man met scherpe blik en opmerkingsvermogen, zal het voornamelijk hebben over het "dubbele gezicht" van Oostende - stad van bewoners en toeristen; stad tussen het heden en het verleden; virtuele cultuurstad en reële horecastad. Ook het publiek zal zijn zegje kwijt kunnen.

De voordracht gaat door in de lokalen van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6. Zoals steeds is de toegang tot deze voordrachten vrij en kosteloos, ook voor niet-leden. Men zegge het voort !!!

Freddy HUBRECHTSEN

ZEEWEZENSPOKKELS -7

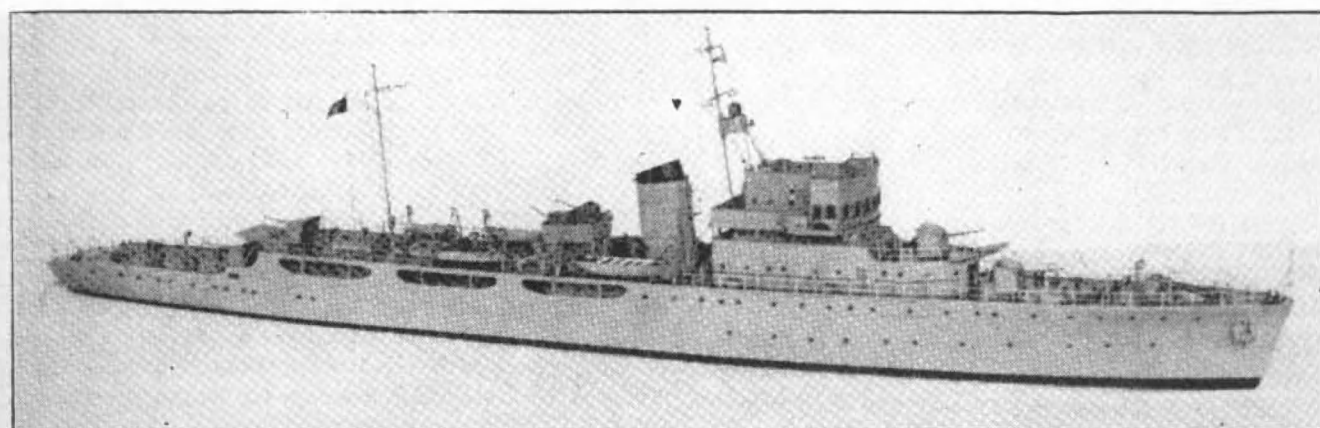
door Ferdinand GEVAERT

- Addendum aan Zeewezensprokkels 2, De Plate 1993, blz. 271-281

Op blz. 277-279 behandelden we het visserijwachtschip "Artevelde", besteld door het Bestuur van het Zeewezen bij de N.V. John COCKERILL te Hoboken, in 1937. Op blz. 277 brachten we een foto van het schaalmodel van het schip zoals het zou gebouwd en uitgerust worden.

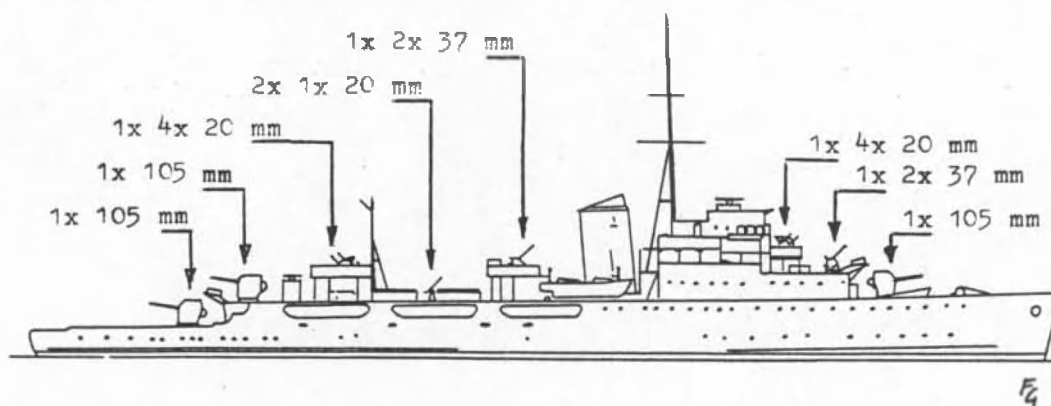
Onlangs kwamen we in het bezit van een tweede foto van een schaalmodel van de visserijwachter uit 1939. Op de foto, en model, is duidelijk de opstelling van de bewapening te onderscheiden, zoals ze voorgeschreven werd door het Zeewezen (na aanpassing van het oorspronkelijk lastenboek) n.l. :

- voorschip : 2 x 1 - 100mm kanon, onder schild
- midscheeps : op bordes, 2 x 1 - 47 mm snelvuur luchtafweerkanon
- achterschip : 2 x 1 - 100mm kanon, onder schild

Schaalmodel van het visserijwachtschip "Artevelde", 1939/40

Na inbeslagname van het schip door de Kriegsmarine bij de overrompeling van ons land door de Duitsers in 1940, werd het schip verder afgewerkt te Schiedam (NI). De bewapening werd gewijzigd ten opzichte van de Belgische specificatie, hoofdzakelijk wat de luchtafweer betrof. Onderhavige bewapeningsschema toont de opstelling van de bewapening zoals gevoerd door het schip tijdens de dienst bij de Kriegsmarine, periode 1943-1945

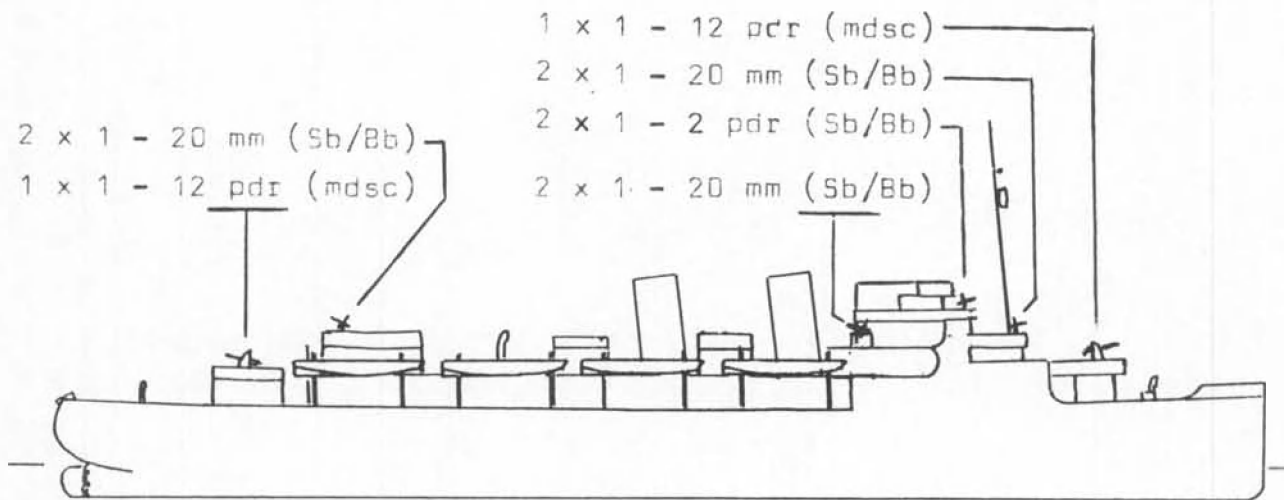
- Erratum aan Zeewezensprokkels , De Plate 1996, blz. 143-152.

Op blz. 148 brachten we een bewapeningsschema van de omgebouwde pakketboten Prinses Astrid, Prince Leopold, Prince Charles en Prinses Josephine-Charlotte, de maalboten van de zogenaamde "Prince-klasse", omgebouwd door de Britten tijdens W.O.2 tot Landig Ship Infantry (landingsschepen).

Bij de interpretatie van foto's genomen tijdens W.O.2 voor het opmaken van het bewapeningsschema, hebben wij een fout gemaakt i.v.m. de opstelling van een gedeelte van de bewapening. Bij name, de twee 20mm snelvuurkanonnen opgesteld op het bordes bovenop de radiohut (tussen de twee schouwen).

Dit is fout. Op de radiohut werd er geen bewapening opgesteld. Echter, er waren twee 20mm kanonnen opgesteld op het achterscheeps uiteinde van A-dek (officieren verblijven), die niet voorkomen op het schema van blz. 148.

Hieronder brengen we een aangepast schema van de bewapening, zoals gevoerd vanaf 1943.

Bewapeningsschema LSI (S) H.M.S. PAS, - PL, - PC en -PJC 1943

Nota : In het boek "Odysee van een Belgisch Zeeman", door Commodore b.d. D. GELUYCKENS, (uitgeverij De Dijle, Deurle, 1996) komt op bladzijde 88 een foto voor van de opgebouwde maalboot H.M.S. Prinses Josephine-Charlotte (en niet "Princesse.....") ergens in de Middellandse Zee. Op de foto komt eveneens de "Prins Albert" ("Lucky Albert") en nog een maalboot van de Prince-klasse voor.

TOEN DE CHOLERABACIL NOG NIET ONTDEKT WAS (1)

1. DE CHOLERA-EPIDEMIEËN VAN 1849 EN 1854

door Ivan VAN HYFTE

De klassieke cholera, een besmettelijke darmziekte, teistert sinds mensenheugnis de delta van de Ganges in India. honderduizenden bedevaarders uit alle hoeken van dit immens land hebben al in het water van dezelfde rivier gebaad... Vanuit deze broeihaard heeft de cholera ASIATICA zich herhaaldelijk naar Europa verbreid, waarna periodieke epidemieën voorkwamen. Al in 1832 bereikt er één ons land : Antwerpen 565 doden; Brussel 864, Gent 1.227 (1). Ook Oostende was dit jaar aan de beurt maar de bronnen hieromtrent zijn heel schaars.

In 1848-1849 zorgt een nieuwe golf voor een ware ravage : ons land, dat nog maar pas de hongerejaren achter de rug heeft, treurt om meer dan 23.000 doden ! (2).

□ □ □

Als vestingstad lag Oostende binnen een gordel van bastions die zelf omgeven waren door de hoofdgracht. Daarin mondden de stadsriolen uit. Boven het stilstaande, brakke water hingen constant uitwasemingen en een verpestende geur. De vochtigheidsgraad was er hoog (3). Ook waren de hygiënische omstandigheden in de volksbuurten verre van ideaal voor een Europese badplaats in wording (4). Vóór de armenhuizen lagen mesthopen met faecaliën en allerlei afval dat veel te weinig werd opgehaald door de stadspachter van dienst. Door woningnood ontstonden overbevolkte gangen en steegjes waar geen doeltreffende riolering of betrouwbaar drinkwater was, wel stinkende waterplassen. Het proletariaat woonde er niet alleen slecht, maar at ook slecht en was ondervoed. Uitdeling van "soupes économiques" of "soupes grasses" komt regelmatig voor in de gemeentebulletins.

Al deze sociologische problemen waren dan ook de oorzaak van veel ziektes en kwalen die echter niet fundamenteel werden aangepakt. In januari 1849 werd een voorzorgs-"Comité de salubrité publique" opgericht. Iedere eigenaar of huurder moest de muren van zijn woning witkalken. Maar wist de overheid of de burgerlijke elite dan niet dat je enkel met zeep, water of kalk de hygiëne niet bevordert ?...

Op 24 mei sterven opnieuw Oostendenaars aan de cholera. September wordt de slechtste maand : 36 overlijdens thuis, 31 in het hospitaal. Twee onheilsstraten steken er duidelijk bovenuit : de Goede Windstraat (31 doden) en de Werfstraat (17), goed voor bijna de helft van alle slachtoffers (100 op 165 gevallen). Op 31 december 1849 leven er nog 14.651 mensen...

□ □ □

Wanneer op 18 augustus 1854 de eerste cholera-patiënt komt te overlijden, houdt Oostende de adem in. Twee weken later maakt plaatscommandant kol. LASERRE zich grote zorgen. En met reden ! Zijn manschappen hebben pijnlijke spierkrampen, hun ogen liggen diep in de kassen. Het is het begin van een moordende maand : 59 soldaten sterven in het garnizoen. Hij neemt contact op met de gemeentelijke overheid die opteert voor de gezamenlijke aanpak. Antibiotica is er uiteraard niet. Dan maar de huizen van de armen wit kalken, reinigen en ontsmetten door middel van rook. Het vervoer en begraven van doden wordt gereguleerd; de verkoop van onrijpe vruchten

verboden en vóór dag en dauw wordt, onder politietoezicht, de huishoudelijke afwateringen geruimd.

Het hospice van oude vrouwen wordt ter beschikking gesteld voor zieke militairen; haar bewoonsters vinden tijdelijk een onderkomen in de lokalen van de tekenschool. Extra-voedselbedeling aan armen komt er via het Bureau van Weldadigheid dat gegevens doorgespeeld krijgt van de geestelijkheid, de dokters van het Comité van Openbare Gezondheid. Geen dag gaat voorbij of ergens wordt in stad een lijk weggehaald. Op de begrafenis wordt het stoffelijk overschot uit de kerk geweerd. Tussen 18 augustus en 1 oktober bezwijken 115 mensen; het zullen er op 11 november uiteindelijk 205 worden.

-
- (1) H. VAN DER HAEGEN en R. DE VOS, De cholera-epidemie te Leuven in 1849, in Gemeentekrediet van België nr. 133, 1980, p. 197.
 - (2) F.A. COMER, Geschiedkundig overzicht van de cholera in België, in Wetenschappelijke Tijdingen 33e jg. nr. 2, 1974, p. 66.
 - (3) Feuille d'Ostende, 9 augustus 1855, nr. 3833 :
"... A Ostende l'autorité militaire a dû remplir (1854) d'eau de mer les fossés de la ville qu'on avait tirés à sec par la baisse des eaux dans le canal de Bruges à Ostende, car on attribuait aux émanations putrides (rotte) de ces fossés sinon l'origine du moins la propagation de la maladie..."
 - (4) In de zomer van 1849 schreef de Oostendse dokter Désiré DE JUMNÉ een werkje, "Le cholera-morbus épidémique et les bains de mer". Daarin wilde hij het brede publiek geruststellen i.v.m. alarmerende (krante)berichten als zou baden in zee gevaarlijk zijn voor cholera.

REDDINGSACTIE VOC-ARCHIEVEN

De Nederlandse regering trok aan de bel bij de Unesco om de bijna 400 jaar oude VOC-archieven, die zich behalve in Nederland ook in Indonesië, India, Sri Lanka en Zuid-Afrika bevinden een speciaal "keurmerk" te geven. Dit Unesco-waardezegel geeft aan dat deze archieven de status van "wereldmonument" bezitten. Men hoopt op deze erkenning in 2002, het jubileumjaar van de in 1602 opgerichte Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) een feit zal zijn. In dat jaar organiseren de Rijksuniversiteit Leiden en het Algemeen Rijksarchief in Den Haag een internationaal herdenkingsprogramma. De Indonesische regering liet alvast weten dat zij zal meewerken. In de Indonesische hoofdstad Djakarta, het oude Batavia, berust immers zo een goede 2 strekkende km. VOC-archief. Tussen het Algemeen Rijksarchief in Den Haag en het Indonesisch Nationaal Archief in Jakarta zijn momenteel onderhandelingen over samenwerking aan de gang.

Het Nederlands Algemeen Rijksarchief heeft, samen met de gelijknamige Belgische instelling en het Riksarchivet in Stockholm aan de Europese Unie een subsidie gevraagd om de archieven van de VOC, van de Oostendse Compagnie en van de Zweedse Compagnie middels het Internet aan elkaar te koppelen. Het zou hierbij om een proefproject gaan, dat later nog zou kunnen worden uitgebreid.

Bron VVBAD Info 24 (januari 1998) blz. 20. (VVBAD = Vlaamse Vereniging voor bibliotheek-, archief- en documentatiewezenen, Antwerpen.)

UIT MIJN OUDE DOOS 1

door Simon IPPEL

Ik was een "Leopold-sjhieter" ² en regelmatig gingen we naar "Den Hof" ³ om er te spelen. Dit hing af van de jaargetijden. Zo speelden we in het voorjaar met de "Marbels" ⁴ waarbij de obstakels van water en slijk het spannend maakten. Om wat warm te krijgen was het "pliesje" ⁵ en dief" en "Katsje-duuk" ⁶; deze spelen hadden meestal plaats in de zomer. Dan kon je je gemakkelijker tussen de bomen wegsteken zonder teveel klei aan de "Kajuuten" ⁷.

Meestal verzamelden we in de omgeving van de "stenenboom" (punt A) ⁸. Deze bevond zich langsheen de H. Serruyslaan tussen het pompstation en het "pieskot" ⁹ gelegen voor de Poststraat.

Naast dit urinoir was een poort die toegang gaf voor het personeel en voertuigen tot de electriciteitscentrale. Wat verder op de hoek van de K. Janssenslaan, en de H. Serruyslaan stond een mooi rond paviljoentje waar men, voor mijn tijd, bronwater kon verkrijgen.

Het was een geschikte omgeving met veel bomen, struiken en een grote heuvel ¹⁰. Deze stenenboom was in werkelijkheid een cementen-buis met cement bekleed zodat hij eruit zag als een echte boom en door de tijd en omgeving was hij dan ook met was mos begroeid. Eigenlijk was het een verluchtungskanaal voor een of andere leiding.

Deze speel-omgeving vraagt echter wel enige uitleg.

Vanaf het pompstation ter hoogte van de Jozef II straat (punt B) liepen twee wegen opwaarts (B1) naar de "Trinkhall" van waaruit men afwaarts (B4) naar beneden kon tot aan de vijver (C). ¹¹

Vanuit punt B kon men ook een weg nemen onder een bruggetje (B2) door om zo ook aan punt C te komen.

Vanuit punt B kon men eveneens door een slijkerige weg (B3) langzaam opwaarts gaan en kwam men dan aan een soort terras, het dak van de electriciteitscentrale.

1 - Deze herinneringen zijn van voor 1940.

2 - Buiten de "Leopold-sjhieters" waren er ook "Albert-sjhieters" en "College-sjhieters"; dat waren de leerlingen van de Leopold-, Albertschool of het College. Wat het woordt "Sjhieter" in onze betekenis wil zeggen is niet eenvoudig uit te leggen en ook niet netjes.

3 - Het Leopoldpark.

4 - Knikkers.

5 - Politieagent.

6 - Verstoppertje.

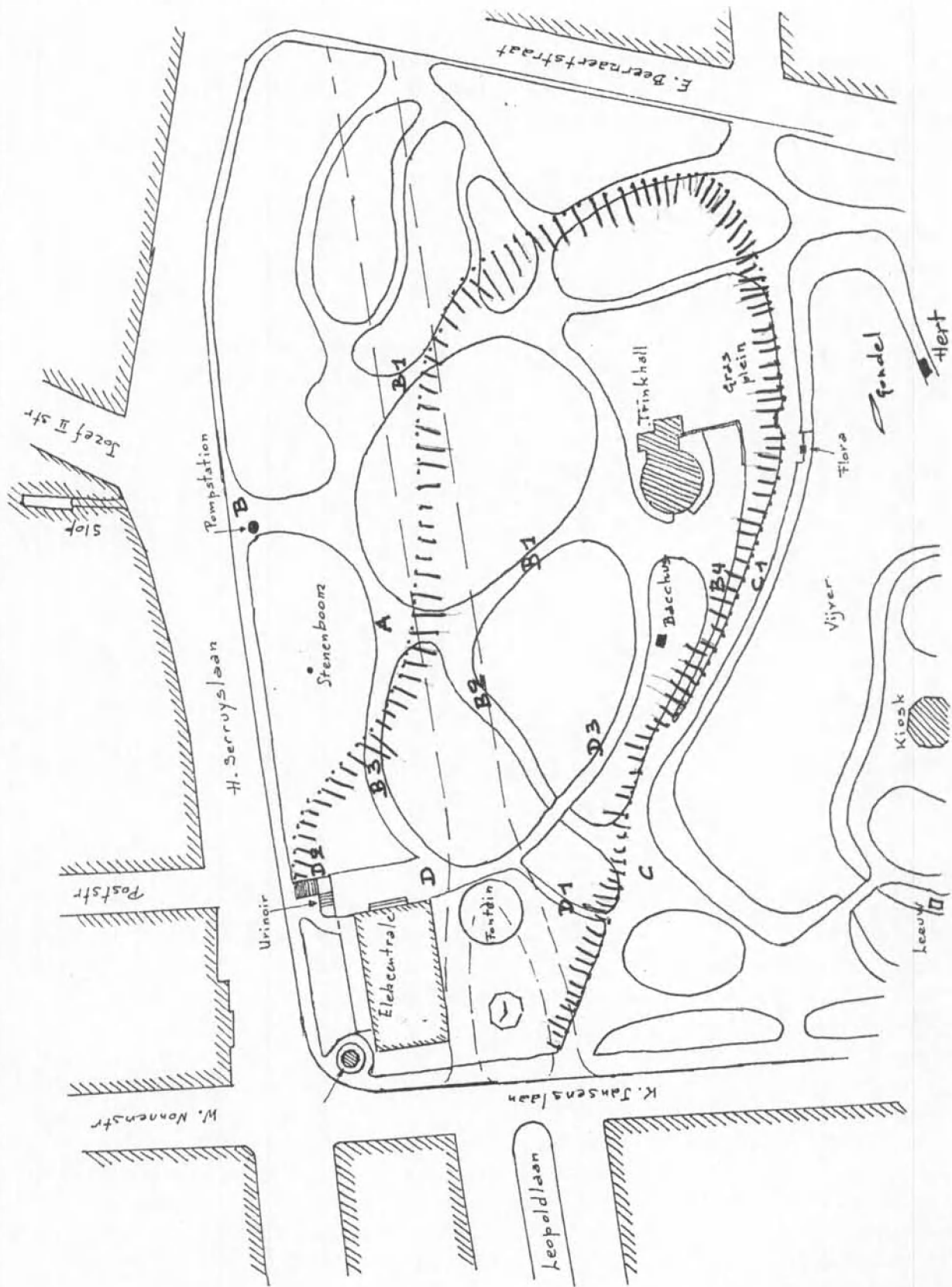
7 - Meestal waren dit rubberen strandschoenen. Wanneer je ze 's avonds uitdeed, waren je voeten toch zwart en stonken nog erbij. Wanneer je echter in een turnvereniging was, droeg je bijna versleten turnpantoffels. Deze bestonden aan de bovenzijde uit een soort stof en lieten dus meer lucht door, met andere woorden je voeten stonken zoveel niet en waren niet zo zwart.

8 - De plaatsen zal ik aantekenen met een letter, de wegen met een letter en een cijfer.

9 - Openbare waterplaats - die steeds een grote stank afscheidde. Volgens mijn ouders was deze plaats te vermijden want er gebeurden daar "niet toelaatbare dingen tussen droeve mannen". Wat deze "dingen" betekenden... daar heb ik nu het raden naar.

10 - Overblijfsel van de oude stadsvesting. Op het plan aangegeven door |||||

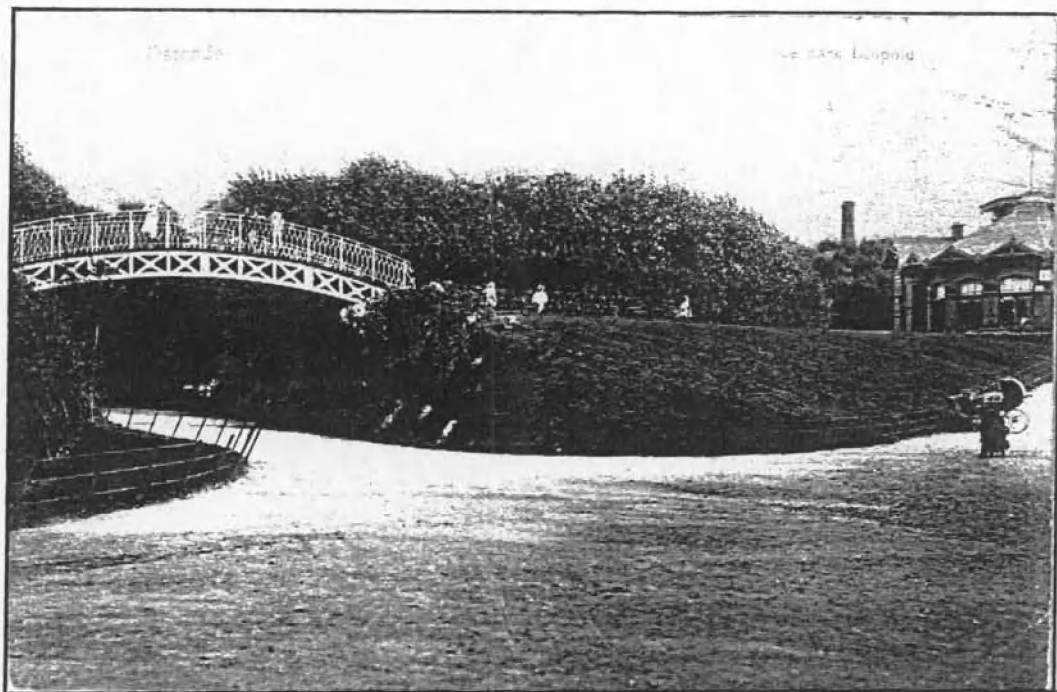
11 - Deze weg bestaat nog steeds en was tijdens de winter een goede glijbaan voor de slee.

Dit terras was bereikbaar door een vijftal brede treden (want ze lag ongeveer één meter hoger dan de weg), was rondom voorzien van een ijzeren leuning (D) en zeer geschikt om met de "trottinette"¹² op te rijden, wat verboden was.

Vanaf D, links afslaande kwam men langs de achterzijde van de fontein van het bloemenuurwerk en ging men verder, dan was er een zeer klein en tevens zeer naar beneden hellend wegje (D1) waardoor men terug op punt C terecht kwam. Rechtsafslaande was er een trap (D2) boven de urinoirs en zo kwam men terug in de H. Serruyslaan.

Vanuit de "Trinkhall" kwam men ook over het reeds vernoemde bruggetje (D3) aan de achterzijde van de fontein van het bloemenuurwerk.¹³ Op het grasplein dat hellend naar punt C ging stond er voor ons een prachtige drinkebroer - Bacchus - zittend op een leeuw. Wat hij in feite uitbeelde was voor ons een raadsel.

Aan de achterzijde van het Trinkhall was er een rustieke stenen leuning van ongeveer 70 cm hoogte om te beletten zo op een hellend graspleintje (dat nu nog bestaat) te komen dat naar de vijver afliep. Over deze leuning en over dit graspleintje was een uitstekende vluchtweg wanneer de "Pliesje"¹⁴ ons achtervolgde.

Tijdens de oorlog wanneer we niet konden baden in zee, zwommen we in het parkwater en was dit pleintje onze zonnige plaats om te bruinen. Vandaar uit zag men op de vijver een soort van "gondel" op het water liggen en aan de overzijde lag er op de oever een statig hert met groot gewei. Op zijn

¹² - Ziet men nu niet meer, maar toen hadden bijna alle jongens er een gekregen van de goede Sint.

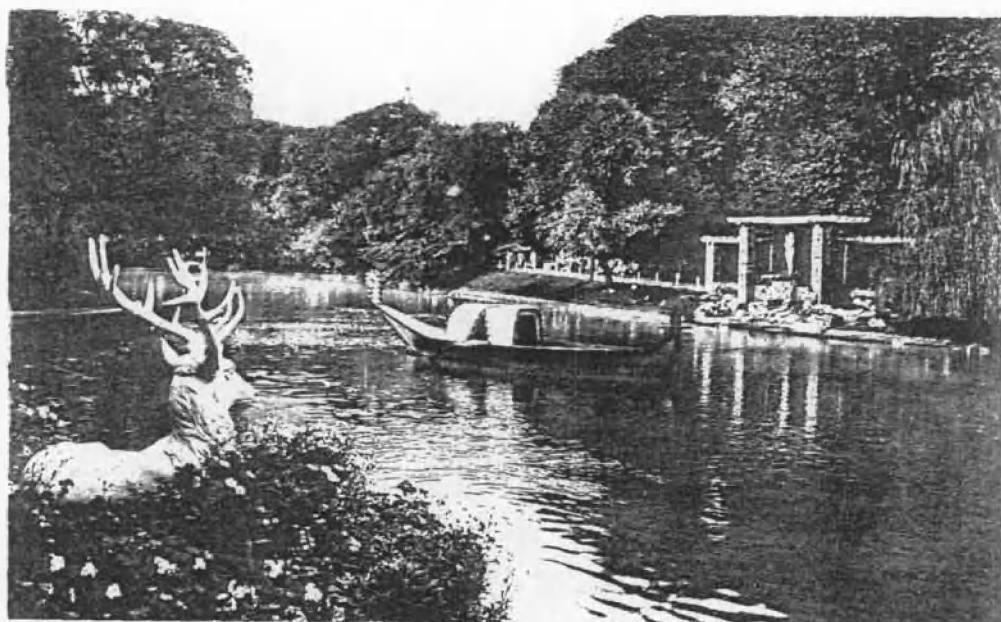
¹³ - Deze fontein is er gemaakt toen de stad voorzien was van "Bocq-water". Water dat over Gent in buizen werd geleverd van het riviertje Bocq.

Op de opstand van de fontein stond het volgende geschreven : "Deze fontein werd gebouwd tot herinnering van den aanvoer van het drinkbaar water van den Bocq-Hoyoux op de kust tusschen gemeentelijke maatschappij der Vlaanderen voor de water bedeling 23 september 1923. En deze tekst eveneens in het Frans.

¹⁴ - Politie.

rug mochten we ook geen paardje spelen. Dit verbod kwam van onze moeders omdat onze broek steeds prachtig met "witsel" ¹⁵ gekleurd was.

Wanneer we naar rechts gingen (C1) - langs de vijver - kwam men voorbij "Flora" ¹⁶ een beeld dat iets later in het water werd gekipt. ¹⁷ Aan de andere zijde was er voor ons een geheimzinnig deurtje, dat was (naar het schijnt) een schuilhuisje voor de beplantingslieden en waar tevens de machinerie van de Trinkhall stond en verder gaande kwam men aan punt C. Deze laatste vernoemde weg bestaat nog en was toen reeds van zitbanken voorzien voor de oudjes van dagen en moeders met kleine kinderen.

17 - Ostende Le Parc — Ostend The Park

Zoals men kan vermoeden was dit alles een zeer geschikte omgeving om verstoppertje en zo meer te spelen.

Wat "spookten" we daar allemaal uit ?

We mochten van de "Sjhampetter" of "Pliesje" Sissen met zijn houten arm, ¹⁸ wel deftig op de "wegeltjes spelen" (met nadruk op deftig) maar zeker NIET tussen de bomen.

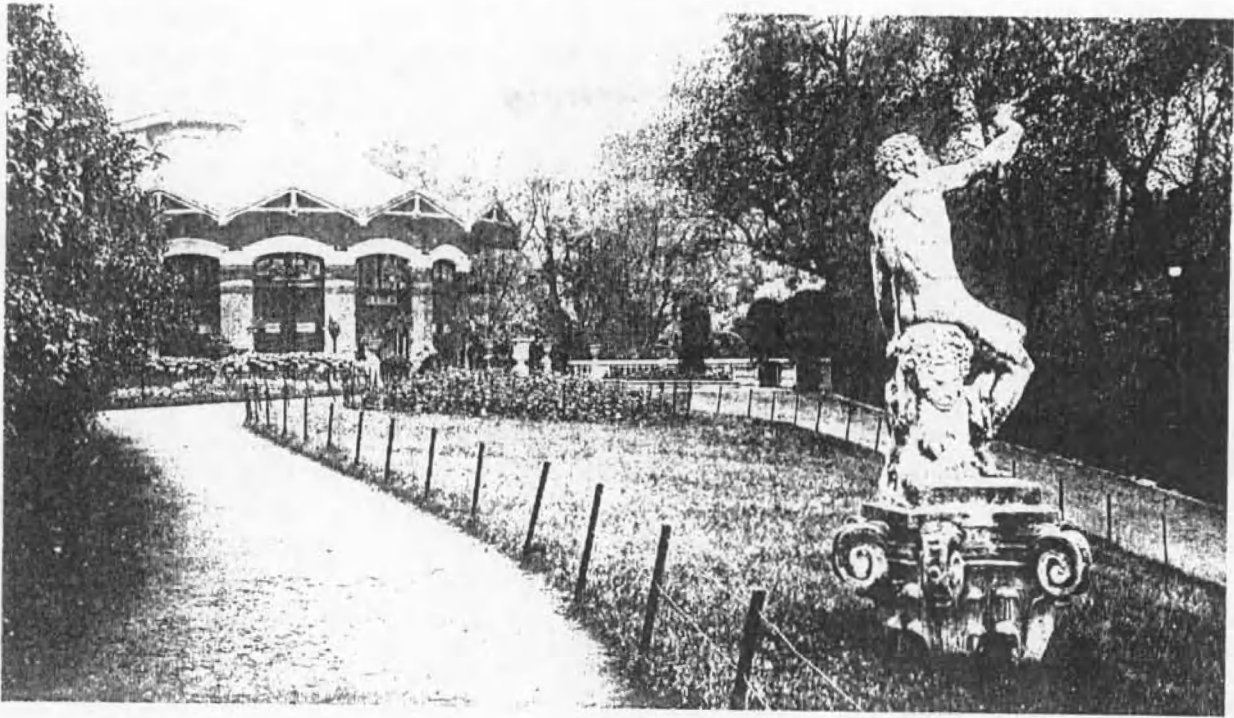
Maar wat men niet mag, is toch veel prettiger ! Vandaar dat de spelen tussen de bomen onze voorkeur wegdroegen.

15 - Witsel was een verf gemaakt met krijt en (meestal) water, die jaarlijks moest hernieuwd worden.

16 - Van de hand van Daniël DEVRIENDT, beeldhouwer (1907-1988).

17 - De volksmond zei dat de collegestudenten dit min of meer naakt figuur schandalig vonden.

18 - Parkwachter Frans MAES.

De Jozef II-straat gezien vanuit het Leopoldpark op 1 februari 1953.

De "stenen boom" was ONS geheim, tot we merkten dat ook nog anderen van haar bestaan afwisten. Na een felle woordenwisseling trokken de twee groepen weg. Wie eerst begon te gooien is voor mij nu nog een raadsel. Maar opeens vloog er een kluit aarde en...een oorlog begon. De wapens waren de voor de hand liggende kluiten aarde, onkruid-zoden en...stenen. Tot de strijd beëindigd werd door Sissen en iedereen naar huis vluchtte. Sommigen met blauwe plekken en naar het schijnt, één van de tegenstanders zelfs met een blauw oog. Dat was voor ons een overwinning. Toch liepen de twee groepen elkaar liefst niet in de weg.

Ik zelf ging met schrik naar huis, want Sissen had naar mij geroepen "dat hij HET aan mijn moeder ging vertellen" (of had hij het in het algemeen gezegd?). Toch had ik schrik.

Je moet namelijk weten dat Sissens moeder, moedertje MAES op één zolderkamertje woonde boven ons!¹⁹ Moedertje MAES was zeker boven de 80 jaar oud en ze moest dagelijks water, kolen, boodschappen, enz. naar boven sleuren, ongeveer 80 trappen hoog! Om goed te staan met haar heb ik zeer veel van haar gesleur overgenomen tot op de zolder. Was dat soms geen vorm van een afkoopschandaal? Wanneer ze de 80 trappen zelf deed, rustte ze op elke pallier (bordes), zette ze zich neer zeggende: "Ejéjé God van 't Sas en Oenze-Lieve-Vrouwte van 't Hozegras".²⁰

Dit zijn historische fragmenten uit mijn "gelukkige jeugdijaren".....Al zeg ik het zelf!

Intussen is veel verdwenen:

1 - De electriciteitscentrale. Een verouderde installatie, maakte veel geluid, was lelijk en men poogde die weg te moffelen achter struiken en bomen. Met de doortrekking van de Leopoldlaan is ze afgebroken en verplaatst.

2 - Het paviljoentje. Een zeer mooi gebouwtje dat afgebroken werd.

3 - De openbare waterplaats (zie voetnota 9).

4.- De stenenboom. Stond eveneens in de weg voor de parking en was waarschijnlijk van geen nut meer.

5 - Het pompstation. Gebouwtje dat toegang gaf tot de ondergrondse pompinstallatie, stond zeker niet in de weg en had kunnen behouden blijven. De toegang is heden een betonnen deksel. Een ander identiek gebouwtje stond op de driehoekige ruimte aan Petit Paris en een op de vluchtheuvel aan de Rozenlaan. Ze dienden om het vuil afvalwater naar een hoger niveau op te pompen en zo te lozen in zee.

6 - De fontein heeft eveneens moeten plaatsmaken voor de doortrekking van de Leopoldlaan.

7 - Het bloemenuurwerk; Is verplaatst om dezelfde reden. Naar mijn gevoel staat hij nu daar wel beter.

8 - De trinkhall. Heeft eerst een tijdje als badhuis gediend en omdat er teveel herstellingen waren...afgebroken.

¹⁹ - Wij woonden St. Petersburgstraat 75 (tegenwoordig L. Spilliaerstraat), 3de verdieping; Op het gelijkvloers en in de woonkelder woonde Gustaaf DAELE en familie - loodgieter beter gekend als "zotte Daele". Hij was een Bruggeling en liep alle dagen in zijn blauwe kiel. Op de tweede verdieping woonde de directrice van de Stedelijke Meisjesberoepsschool, Godelieve CORTVRIENDT.

²⁰ - De dialectwoorden werden nagezien met het "Oostends Woordenboek" van Roland DESNERCK. In de volksmond ook "De dikken Desnerck" genoemd in vergelijking met de "dikke Van Daele".

9 - De rustieke afsluiting. Onlangs afgebroken, teveel herstellingen. De funderingen zijn nog te zien (19-01-98).

10 - Flora. Op een onbegrijpelijke wijze, verdwenen. Verkocht, gestolen of mee genomen om ergens een privé park te versieren ?

11. - Bacchus. Van een onbekende kunstenaar. Waarschijnlijk in cement. Ik zie hem nog voor mij, zijn drinkbeker die hij in de lucht stak was verdwenen en er stak alleen nog een verroest stuk ijzer uit. Herstel was naar het schijnt mogelijk.

12 - Het bruggetje. Steunende op cementen rotsblokken. Moest verdwijnen met de doortrekking van de Leopoldlaan.

13 - Een liggende hert. Eveneens van een onbekende kunstenaar, afgebroken. Op zijn funderingen heeft er later een controle-hok gestaan voor rondvarende verhuurbootjes.

14 - Een gondel. Type "Venetiaans" diende als rust- en schuilplaats voor de eenden. Het materiaal is mij onbekend, maar was opeens ook afgebroken.

Van de veertien hier vernoemde zaken hadden er meer dan de helft niet mogen verdwijnen, ze konden verplaatst worden of hersteld.

Het had geld gekost...., maar had het niet geloond ?

Aan de Kaai (1924), van café tot restaurant

Oostende, einde seizoen 1924 : de restaurants aan de "Kaai".

In het begin van het zomerseizoen veranderen de cafeetjes aan de Kaai die mee willen zijn met hun tijd in kleine, kraakzindelijke restaurants met terras.

"Dîner à la carte", menus naar keuze die, zoals men ze aan de Kaai bereidt, aan de lekkerbek aanbieden al wat de zee in overvloed bezorgt aan populaire vissen en weekdieren : pladijzen, tongen, mosselen en garnalen. Men eet er zeer goedkoop, het is er goed eten. En de open lucht van de zee die langs open deuren en vensters binnen waait, scherpt op wonderlijke wijze uw eetlust.

Langzaam aan is de gewoonte in voege gekomen, dat de herbergen die 's winters visserscafeetjes zijn, kleine restaurants worden gedurende de zomer, alwaar de bezoekers gaarne de inwendige mens versterken. De "maisons" (handelszaken) draaien goed en brengen specialiteiten voort.

Maar "klop" 15 september ontdoen ze zich van hun zomertenuue : de windzeilen en de tariefborden worden opgeborgen. Het café wordt terug een echt café en oude gewoontes worden hernomen.

En de rust keert weer op de "Kaai" : er resten slechts de dokken-in-beweging waar de sloepen zachtjes heen en weer deinen...

naam van de journalist : onbekend
opgetekend door R. VANCRAEYNEST

Uit : "LE CARILLON", 19 september 1924, p. 2, 2de kolom.

UITGEVAREN SCHEPEN TE OOSTENDE VAN 18-06-1775 TOT 22-06-1795

We vonden iets over de haven van Oostende in : "Numero I - Brugsche Gazette". Van Dyssendag 23 Juny 1795 (Den 5 Messidor, 't derde jaer der Fransche Republick).

Onderaan staat vermeld : "Uyt de Drukkery van de Brugsche Gazette, bij J. BOOGAERT en Zoon, in de Kuypers-straet".

Wat is het verschil tussen : "Om t e Kruyssen" en "in zee" en "op avontuer" ?

A. LOWYCK

OOSTENDE den 18 Juny Hier zyn aengekomen *de Joffr. Catharina*, Kap. Bern. Norduyn, van Duynkerke; *Sophia*, Kap. Hend. Ebelinck, van Altona; *Joanna Christina*, Kap. Andries Liberg, van Bremen; *Sr. Otif*, Kap. Hans. Ole Overberg, van Coppenhagen; *de Goede Hoffning*, Kap. Mart. Slyboom, van Altona; *Dorothea Wilhelmina*, Kap. Piet. Lanseen, van Coppenhagen; *den Neptunus*, Kap. Wytse Hansens, van Hambourg; *St. Antoine*, Kap. And. Duynslager, van Vlissingen.

Zyn uytgevaeren, *Fortuna*, Kap. Tonnes Aflachsén, om te kruyssen; *the Juno*, Kap. John Bruc, in zee; *the Abria*, Kap. Beriach Pease, na Hambourg; *het Geluk*, Kap. Joan. van Maestricht, na Fredrikshaven; *de jonge Tobias*, Kap. Jorgen Deileffen, na Coppenhagen; *den Grave van Berkestaff*, Kap. C. Dieriksen, op avontuer; *Anna Maria*, Kap. Piet. Booyser, op avontuer; *Elisabeth Rebecca*, Kap. Nonne Florken, na Bordeaux; *St. Antoine*, Kap. Etienne Soubry, na Duynkerke.

Den 21 ditto, *de Stad Altona*, Kap. Jacob de Boo, ten anker gekomen; *Solomon*, Kap. S. van Remoortel, van Havre-de-Grace; *Clara Magdalena*, Kap. Antony Ribbe, van Altona.

Den 22 is uytgevaeren *de jonge Anna*, Kap. Jan Wassenaeer, op avontuer.

OOSTENDSE STADSGIDS OOK OP INTERNET

Wist u dat de Oostendse stadsgids, die regelmatig in elke brievenbus wordt gedeponeerd ook kan geraadpleegd worden via Internet ?

Het is de bedoeling de digitale versie op to date te houden en bij de minste verandering deze aan te passen aan de reële toestand.

U kunt de stadsgids raadplegen op volgend internet adres : www.oostende.net.

door N. HOSTYN

In deze bijdrage, die zich over meerdere afleveringen van het tijdschrift zal spreiden, brengen wij U een overzicht van een nog nooit behandeld aspect van het Oostendse kunstgebeuren : het artistiek tentoonstellingswezen.

We brengen een opsomming van kunsttentoonstellingen in Oostende vanaf de vroegst gekende in de 19de eeuw tot 1995, toen de lijst afgesloten werd.

Uiteraard pinnen we ons niet vast op volledigheid.

A COL - THE CLUB

Oosthelling, 5

1982

Andy Allemeersch

Kari Bert & Gilberte Deleger

1983

Christian Silvain

AD GALLERIJ

Romestraat 6 (rechtover PMMK).

Directie : Annemie Dubron

Gesticht : 1990

Beëindigd : 1994

Werd daarna kunstgalerij VAN MIDDELEM

De komst van het PMMK vanuit Ieper naar de Romestraat te Oostende (dec. 1986) creeërde nogal wat verwachtingen omtrent galerijwezen in de buurt. Er waren (of zijn nog steeds, de initiatieven Forum (zie verder, AD en Kunsthuis Loosvelt). Toch zijn er tot op heden (1995) geen echt bloeiend galerijwezen ontstaan in de buurt van het PMMK.

1990

D.Bohbot, V. Gentils, F. Cane, M. Moraczewska, Dees De Bruyne, Cheri Samba, J. De Rore, G. Vervisch, F. Gentils, E. Walraeve.

1991

Cheri Samba

Joël De Rore

Rita Van de Kerkchove

Gaspar

Eddy Walrave

Franky Cane

Luc Hoeckx

1992

Thomas Bogaert
Godfried Vervisch
Frans Gentils
Renaat Ivens
Patrick De Spiegelaere
Ignace De Vos

1993

Joris Ghekiere (februari)
Joseph Willaert (april-mei)
Benoit, Ever Meulen, Herr Seele en Kamagurka (juli-augustus)
Ronny Delrue (november-december)
Luc Martinsen (december)

????

Dir Vander Eecken

ALBERTSCHOOL

Stedelijk schoolgebouw in de Ooststraat; de overdekte binnenuimte fungeerde na 1945 en dit tot in de jaren '50 vaak als tentoonstellingsruimte.

1950

Emile Bulcke

1952

Gustaaf Sorel

1957

Gustaaf Sorel, Albert Hagers, Charles Vandevelde

ANHYP

Wapenplein, 8
Bankinstelling

Vele bankfilialen stellen de balieruimte ter beschikking van kunstenaars, meestal klanten van de bank, als vorm van public-relations. De kwaliteit van het gebodene is uiteraard nogal ongelijk.

1981

Fritz Bosteels
Daniël Declercq

1982

Marc Plettinck, Danny Bloes, Willy Bosschem & Roland Devolder

1984
Danny Bloes

ARGOS

Adolf Buylstraat, 5
1971-ca. 1981

trendy privéclub achteraan in de winkelgalerij Adolf Buylstraat, 5
Directie : Hervé THIERS

1971
Gyorgy Litkey
Pierre Caille

ART GALLERY OSTEND

Oosthelling Kursaal, 9

Deze ruimte werd blijkbaar per seizoen verhuurd. Vaak was het een kunstgalerij die maar één zomer functioneerde en het jaar daarna dan weer onder een andere naam (met andere eigenaars ?) opdook

1982
Lise Durez
François Touraine
Karel Dupon

DEN ARTIEST

Capucijnenstraat, 13

Trendy artistiek café in schitterende belle-epoque ruimte van voormalige glashandel. Ook gekend voor concerten van populaire muziek.

1981
H. Baert & J. Nyssen
Marsa & Epele
Charles Pekelharing
Bart Soubry

1982
Carlo De Brouckère & Lucien Van Vyve
Jean Pierre Tack
Arnolf Gysseling

1983
Vic Mahieu & Henk Callens

Gyselinck
Rogier Remaut

1984
Johan Nyssen
Jan Deconinck, S. Rosseel, G. Vandesande, J. Hogie
Nicole Vanwalleghem
Arlette Vereecke
J. Devriese, O. Fieuw, P. Freys

1985
Jean-Pierre Guynelly-Maes
Theresa Bauwens

1986
Jacky De Maeyer

1987
Marc Vanneste

1988
Jeffrie Devriese
P. Coppens

1991
L. Bernaerts

1993
Merphil (juni)

ART-MIX

Hofstedestraat, 32
1992-
Directie : de heer POUILLE

Een eendagsvlieg op een onmogelijke locatie

1992
Bernard Deplanque, Frans Wuytack, Bernard Delvigne; Helga Amant en Gerard Kerkhove

A.S.L.K.

Kapellestraat, 3
Bankfiliaal

1975
Piet Van den Buys
Rita Everaert

Lorenzo Yambo
Jean-Pierre Guynelly-Maes en Stefaan Ponette

1977

Rita Everaert
Renee Keuller
Daniël Lietaer

1978

Staf Debleecker
Lorenzo Yambo
Yasmina

1979

Roger Meert
Leo Van Cauwenbergh

1980

Leo Van Cauwenbergh
William Brunet

1981

Martin Reisberg en Bitia Rosendor

1982

Luc Martinsen
Mark Debroux
Marleen Matthys
Leo Van Cauwenbergh
Gilbert Froyen

1983

Fons Verhulst

1984

Ninon Mossiat en Livinus Paesbrugge
Lionel Sanctorum
M.C. Adelaere, Denise Van Ryckeghem, Jackie Devos, Jose Vansteelandt

1986

Marc Van Cauwenbergh

1990

Brigitte Claeys

1991

Retrospectieve Provinciale Wedstrijd Schilderkunst :
R. Decraene, L. Vandenbroucke, R. Deleu, J. Tavernier, F. Peere, J. Bruynseraede, M. Van den
Bussche, F. Gaerdelen, E. Cattoor, D. Verhulst

1992

Jimmy Huys

Annie Boedt, Willy Brunet, Marie-Louise Cools, Gilbert Defevere, Prosper Deschepper, Arseen
Gonsales en Noella Van Daele
Jacobert

1993

Marie-Paule Coolen

Patrick Storms

????

Liliane Duvivier

Miodrag

Jorge (= Arthur Georges) Van Heste

A.S.L.K. - VUURTORENWIJK

Bankfiliaal

1988

Ivo Provoost

ATELIER - ARTS GALLERY

Van Iseghemlaan, 88

later : Vlaanderenstraat, 19

Directie : Frans Aerts (+1993)

Kunsthandelaar die regelmatig tijdelijke tentoonstellingen organiseerde. De galerij had een eigen tijdschrift en stond ook jaarlijks op de beurs LINEART in Gent.

1966

Rik Slabbinck

Willem Van Hecke

1967

Joris Houwen

Hedendaagse Vlaamse fantastiek

Gerard Holmens en Jef Van Tuerenhout

Joris Houwen

Georges Grad

Kurt Halbritter

Tomeu Pons

1968

Constant Permeke

Marcel De Backer

Charles Drybergh (augustus)

Schelck en Latem

Henrique Brinkmann
Ikonen en Koptische Kunst
Edith Van Leckwijck
Willem Van Hecke

1969
Roger Wouters
Pierre Devos
Naieve schilderkunst

1970
Constant De Spot
Gloria G. Kaye
Edith Van Leckwijck
Louis Collet
Maurice Schelck
Jef Claerhout

1971
Leo Van Paemel
Janetzky
George Grard

1972
Utsumiya (zilveren medaille Europaprijs Oostende 1971)
Cluysenaar
Ernst Oberhoff
Altenrichter-Dicke

1973
Eddy Hoet, Jean-Pierre Lowie, Jacques 't Kindt, Ludo Verbeke, Eric Verberckt
Miodrag
Leo Van Paemel

1975
Ronald Bruynoghe
Herman Baert

1976
Jean Milo en Oostende
Roland Devolder

1977
Erik Deforce
Willy Bosschem
Ronald Bruynoghe
Thomas Van Gindertael

1978
Carlo De Brouckère
Werd van geselecteerde kunstenaars Europaprijs voor schilderkunst 1978

Jules Van Paemel

1980

Leo Van Paemel
Herman Baert

1982

Henri V. Wolvens

1983

Carlo De Brouckère

1984

Leo Van Paemel

1987

V. De Jonghe

1991

Dré Aerts
V. De Jonghe

????

Gaston Theunynck
H.V. Wolvens

Galerijhouder F. AERTS overleed in 1993. De galerij werd in de maanden na zijn overlijden opgedoekt.

(vervolgt)

INDEX 1997

Traditiegetrouw publiceert "De Plate" voor de geïnteresseerde lezers een inhoudstafel & indices op het voorbije jaar.

U kunt ze bestellen door 150 fr te storten op rekening 751-9109554-54 van De Plate - H.Serruyslaan 78/19 - Oostende met de vermelding "Index 1997".

Ze zal ook te verkrijgen zijn aan de balie van het museum.

Index 1997 verschijnt in de loop van de maand maart.

DE 17 KALENDERS VAN "DE PLATE"

door Omer VILAIN

Het was eind 1980 dat wij een gesprek hadden met Alfred LAMMAING, die ons voorstelde een jaarlijkse kalender voor "De Plate" te drukken. Wij moesten instaan voor de illustraties en de daarbijhorende korte teksten. Hij zou ons evenveel exemplaren bezorgen alsdat we leden hadden, daarnaast drukte hij voor zijn eigen cliënteel van het Grafisch Bedrijf Lammaing een ruime oplage.

De kalender voor dewelke wij instonden had ieder jaar een ander thema en had van het begin af aan een ruim succes.

Vanaf 1981 tot 1997 verschenen er aldus 17 kalenders, waarvan de 3 laatste in meerkleurendruk. Ondergetekende bezorgde jaarlijks de 13 kaarten (voor omslag en de 12 maanden), wat aldus na 17 keren niet minder van 221 afdrukken van zeldzame zichten van Oostendse prentkaarten zijn geworden.

We menen er goed aan te doen om de 17 thema's van de verschenen kalenders hierna aan te halen. Dit ten dienste van de verzamelaars.

- 1981 OOSTENDE MIJN STAD
- 1982 OOSTENDE EN HET SCHIP
- 1983 OOSTENDSE MONUMENTEN
- 1984 OOSTENDE EN ZIJN VERDWENEN GEBOUWEN
- 1985 OOSTENDE 1900-1910
- 1986 OOSTENDSE MARKTEN EN PLEINEN
- 1987 OOSTENDSE STRANDFOLKLORE
- 1988 OUDE OOSTENDSE HERBERGEN
- 1989 DEN HOF
- 1990 HET BOSJE
- 1991 DE GROTE HOTELS VAN DE ZEEDIJK
- 1992 OOSTENDSE GEBOUWEN MET TORENS UIT "LA BELLE ÉPOQUE"
- 1993 OOSTENDSE HAVENINRICHTINGEN
- 1994 LANGS DE VISSERSKAAI
- 1995 OOSTENDE EN "LA BELLE ÉPOQUE"
- 1996 150 JAAR MAILBOTEN OOSTENDE-DOVER
- 1997 OOSTENDE GEZIEN DOOR KUNSTENAARS

Het 18e jaar kon niet meer verschijnen; 1998 had als thema "Romantisch Oostende".

Wij en vele Plate-leden zijn spijtig, maar we willen er toch aan houden Alfred LAMMAING en zijn Bedrijf te danken voor de 17 mooie kalenders, die zoals we vernamen, door vele verzamelaars nog zeer gegeerd worden.

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (50)

door Aimé SMISSAERT (+)

Zaterdag 27e Februari. -

HONDERD ZESENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Gansch de nacht en eveneens gansch de dag, geweldig kanongebulder dat voortduurt tot 's avonds laat.

Deze namiddag rond 2 ure hebben de Duitsers bij John RUSSEL, handelaar in touwwerk, Sint Paulusstraat, een groote autokamion volgeladen met touwwerk en zijn ermede vertrokken.

Wij zijn kunnen te weet komen wat gister avond aanleiding gaf tot het buitengewoon hevig kanongebulder. Onderstaande inlichtingen houden wij van een Duitse officier in eigen persoon.

De Duitsers poogden met 25.000 man voetvolk, door te breken aan den Yser. Tusschen de Rattevalle en Sint Joris werden ze gedurende drie kwart uurs, op uiterst geweldige wijze, door een groot getal kanonnen beschoten en dan nog van drie zijden tegelijk. Tot overmaat van ongeluk, gerochten zij dan bovendien in 't water tot aan de borst. Het was een algemeene "sauve qui peut" (redde zich wie kan). Voorzeker moeten de verliezen der Duitsers zeer groot geweest zijn, want onze Duitser had niet anders in den mond dan "schricklich !" (verschrikkelijk) en aan een kameraad die hem vroeg of de Duitsers daar veel gevangen hadden gelaten antwoordde hij, "Och daar heb ik niet omgezien ! Ik dacht enkel mijn eigen vel te redden !".

Wij zijn overtuigd dat de Duitse officieele mededeelingen van dien mislukten aanval geen woord zullen reppen.

* * *

Heden overleed alhier, in den ouderdom van 63 jaar en half, Mijnheer Hector VAN SCHOOR, ontvanger der belastingen van Oostende-West.

De Duitse werklieden, in het werkhuis van het zeewezen gebezigd, moeten van heden af gaan slapen bij de bewoners van de Vuurtorenwijk.

Zondag 28e Februari. -

HONDERD ZEVENENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Zoals schier ieder Zondag had om 9 ure, in de HH. Petrus en Pauluskerk een Duitse militaire mis plaats.

In de kerken wordt afgekondigd dat van morgen af (1e Maart) de Broederscholen terug open gaan in de school der Constantinopelstraat, in de school der Vuurtorenwijk en in de school van het H. Hertkwartier. Dezelfde dag werd de vrije meisjesschool heropend op de wijk Mariakerke (de jongensschool is sedert Maandag open).

Een bericht in 't Vlaamsch en in 't Fransch, uitgeplakt aan de bakkerijen draagt het verheugend (hm) nieuws dat : " te rekenen van den 1e Maart de prijs van het brood wordt gesteld op 42 cent. de kilogram".

Deze morgen hebben de troepen van den Landsturm, van Antwerpen gekomen, hunnen intrek genomen in de Broederschool der Constantinopelstraat. Diensvolgens zullen de leergangen voor de kinderen deze school plaats hebben in de studiezaal van den Volksbond, in den Soldatenkring en in de zaal der Groote Congregatie.

* * *

Heden kon in de kerk van Leffinghe geene mis gelezen worden, de kerk opgepropt zijnde met duitsche gekwetsten.

Wij vernemen een en ander over 't gene Vrijdag voorviel : 's morgens hadden de duitschers eene loopgracht der Belgen afgenomen, doch onze jongens, die niet geerne den kaas van hun brood laten nemen, mieken zich 's namiddags terug van de loopgracht meester. Daarover woedend, besloten de duitschers 's avonds eenen stormloop te wagen. Men kent den uitslag. Stippen wij enkel nog aan dat het 208e pinhelmenregiment, dat pas sedert eenige dagen totaal hervormd was geworden met allerhande overschotten van buiten; krommen en manken, nogmaals volkomen uiteen werd geslegen !

Op zeker oogenblik werden de zwarten op de duitschers gezonden - men weet welke onzalige schrik de blonde Germanen hebben van de zonen van het zwarte Afrika ! En niet zonder reden - ziehier overigens nog een staalken ons verhaald door een duitscher.

"Ik was met mijnen boezemvriend Vrijdag avond, in den Sint Jorispolder toen wij opeens water tot aan de schouders kregen. Wij gelukten beide erin op het droge te geraken, doch wij vielen van 't eene gevaar in 't andere : de plaats waar we kwamen was door zwarten bezet. Ik kon mij nog gelukkiglijk verbergen in eene soort van put, waar men beeten of rapen in verbergt. Mijnen ongelukkigen kameraad struikelde en viel : een lange zwarte, met een echt duivelswezen sprong op hem en sneed hem met zijn groot mes de keel over..."

De duitscher vertelde ons verder dat de pinhelmen zeer ontmoedigd worden door al de vertelselkens der matrozen - wellicht, vriendje, zeggen deze U de waarheid over hetgene voor Nieupoort en aan den Yser voorvalt. Wellicht hoorden ze ook de refreintjes, die hier en daar, wanneer geen duitscher naar of bij is, geneuriëd worden :

"De Keiser met zijn koperen pin
Die moet nu den Yzer in !"
of
"België heeft een Koning,
Duitschland heeft een Keizer,
Maar België heeft den Yzer
Die sterker is dan den Keizer ""

* * *

De herbergiers van Mariakerke en van het gedeelte van den Nieupoortschensteenweg (te beginnen van het huis van M. Charles DE KETELAERE), mogen van heden af maar open zijn van 12 ure (middag) tot 5 ure van den namiddag.

* * *

Deze morgen rond 9 1/2 ure, kwamen twee duitsche officieren aanbellen bij Mr. Pierre CORNELIS, steenhouwer en gemeenteraadsheer, Alfons Pieterslaan. Zij vroegen aan de meid of haar meester nog marmer verkocht; op haar bevestigend antwoord deden zij M. CORNELIS roepen. Hem vroegen ze of hij nog wijn in huis had : op het ontkennend antwoord (M. CORNELIS geantwoord hebbende dat hij al den in huiszijnde wijn had moeten afleveren aan de duitsche overheid) zochten de officieren gansch het huis en het pakhuis af, geen pleksken onverlet latend. Zij zochten zelfs tot tusschen de stukken arduin en marmer. In de kelder gekomen, bemerkten zij op den muur eene plaats die met "toile" en papier overplakt was. M. CORNELIS had goed zeggen dat die plaats eene "wakke" plaats was en hij ze daarom met "toile" en papier had beplakt - was er geen gehoor in Israël : de officieren staken hunne messen door de toile en dwongen M. CORNELIS eenen beitel te halen om den muur op gezegde plaats open te breken : "daar zat wijn achter" zeggen ze ' M. CORNELIS voldeed aan hun verzoek en toen ze zagen dat ze mis waren, staakten zij hun onderzoek niet zonder herhaalde malen gezegd te hebben, "c'est curieux !" ('t is aardig). Zij verklaarden ten slotte dat bureu van M. CORNELIS hem aangeklaagd hadden als nog wijn bezittend.

Daar wij van wijn spreken : dezer dagen kwam op ons stadhuis een brief toe vanwege de Kommandantur, waarin deze weten laat dat zij de wijnen en likeuren door de duitschers opgeëist, op den volgenden voet betalen zal : twee frank voor eene flesch wijn; drie frank voor een flesch likeuren; vijf frank voor eene flesch champagne. De prijs is vastgesteld eender welk merk de flesschen dragen.

Tengevolge eener naamloze aanklacht, werd eveneens eene huiszoeking gedaan bij Mejuffer DEGRAEVE, Kaaistraat.

* * *

Heden werd Mr. Leon DEFRAINE, ingenieur van de Staatsspoorwegen, door de duitschers gevankelijk naar Brugge overgebracht. De reden ? Men weet dat een zeker getal werklieden in onze staties aan 't werk zijn voor de duitschers : een gedeelte van dit werk staat onder toezicht van den heer ingenieur DEFRAINE voornoemd. De werklieden, onder zijn toezicht staande, worden door hem betaald, de andere door de duitschers. Twee werklieden (vroeger toebehoorende aan het Bestuur van 't Zeewezen) gingen gister het hun toekomend loon trekken bij de duitschers ; daarna gingen zij 't zelfde loon eischen bij M. DEFRAINE. Met recht en reden antwoordde deze dat zij, door de duitschers en niet door hem gebezigd zijn, hij hun niets verschuldigd was. Daar zij aandrongen verklaarde hij verder dat, indien het hun niet lustte zij maar niet meer moesten werk aanveerden. Die samenspraak kwam ter oor der duitsche overheid : M. DEFRAINE werd onderhoord en, alhoewel zijne vrouw pas sedert 25e Januari laatst van een zoontje bevallen was, aangehouden, God weet voor hoelang '

* * *

Wij schreven hooger dat het brood voortaan 42 centiemen de kilo zal verkocht worden. Zulks spruit hieruit voort dat het Onderstandskomiteit sedert geruime tijd het meel aan 40.25 frank de 100 kilos (zak inbegrepen) moet betalen; daar het meel slechts aan 30 fr. de 100 kilos aan de bakkers werd verkocht, verloor het Komiteit 9 frank per 100 kilos - het kon echter dit verlies inwinnen op den verkoop aan de bakkers van de bloem, ons uit Amerika gezonden en alhier over eenige weken toegekomen.

Het Hollandsch scheepken, hier Vrijdag binnengekomen, bracht 490 zakken van 62 kilos en 120 zakken van 22 kilos en half mede.

Een persoon van Brussel, eigenaar der Villa Mon Idée, te Mariakerke-Baden, kwam heden zijn eigendom bezoeken : hij vond er al de meubels gebroken of weg gehaald, alleen 8 stoelen bleven ongedeerd, uit schilderijen van weerde werden stukken uitgesneden; in huis ligt er zoveel smeerlapperij dat men wel een paar leerzen zou mogen gebruiken om er over heen te stappen.

* * *

Deze avond, na het policieuur, werd een feldwebel (soort van adjudant) door een soldaat doodgeschoten. De moordenaar werd onmiddellijk neergeschoten. Het is ons onmogelijk geweest de juiste toedracht der zaak te weet te komen; de Duitsers zwijgen als een graf!

Maandag 1e Maart. -

HONDERD ACHTENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Heden werden de leergangen van het Koninklijk Atheneum in de kinderkrib Louisa-Maria, Londenstraat gehouden. De jongens der betalende school van de Ooststraat krijgen het in den Cercle Coecilia, Grootte Markt.

* * *

M. VAN CRAEYNEST, die het koffiehuis Excelsia, Grootte Markt openhoudt, werd heden betrappt terwijl hij cognac bestelde aan eenen officier. Er werd hem eene boet van 500 markt opgelegd, die tot 150 mark werd verminderd, nadat men zijn kelder... gezuiverd had van al de likeuren!

De speurhonden zijn sedert een paar dagen op ronde om te trachten de herbergiers op heeterdaad van verkoop van sterke dranken te vangen. 't En lukt hen niet een beetje, en over het mislukken van hun plan woedend zoeken en snuffelen zij in den toog achter de flesschen likeuren - en, vinden zij er, ze dragen ze mede : item zooveel voor hun zak of... hunne keel.

Men weet dat het streng verboden is aan de personen, die op den Zeedijk wonen, terug in hunne huizen te treden. Na langdoring aandringen kregen Mevrouw Weduwe BESSIRE, uit het Hotel du Port en M. EDUARD PATTE, bureeloverste op ons stadhuis, toelating in den koermuur van het huis van M. Alfons PONJAERT, Langestraat eene opening te laten maken, om langs daar in hunne huizen te geraken. Het is hun nochtans streng verboden in de kamers hunner woningen, zicht gevend op de zee, te gaan.

De geburen noemen de gemaakte opening in den koermuur : het oorlogsgat.

* * *

Van heden af kost het bier in flesschen 20 centiemen.

Deze namiddag, eenige minuten voor 2 ure, kwam er eene hoos, gepaard met een drietal donderslagen, over de stad. Hier en daar eenige pannen afgerukt, en daarmee af.

LIJST DER BOEKEN TE KOOP IN ONS MUSEUM

Ostendiana III	300 Fr	
Ostendiana IV	500 Fr	
Ostendiana V	650 Fr	
Ostendiana VI	750 Fr	
Brochure Emile Bulcke	150 Fr	
Geschiedenis van de Kapucijnen te Oostende	200 Fr	
Vlietinck : Het oude Oostende en zijn driejarige belegering	600 Fr	
De Holle Compagnie	450 Fr	
Oostende bevrijd	650 Fr	
De Droogenbroodroute (geschiedenis van de spoorlijn Brugge - Kortrijk)	975 Fr	
100 jaar Visserijschool Paster Pype	250 Fr	
O.L.Vr. ter Duinen (geschiedenis van kerk en parochie)	100 Fr	
Hippodroom Wellington - Oostende 1883-1983	750 Fr	
Geschiedenis van de Oostendse Politie	600 Fr	
Huizen en mensen in de Adolf Buylstraat - deel 1	795 Fr	
idem	deel 2	895 Fr
idem	deel 3	1.200 Fr
De Oostendse stadstram	1.100 Fr	
Hommage aan Henri Storck - oeuvre catalogus	300 Fr	
Rat Mort 100 jaar - 1898-1998	500 Fr	
Dagboek van de Franse tijd (maart 1793-september 1802)	800 Fr	

**DEZE BOEKEN ZIJN TE KOOP AAN DE BALIE VAN HET MUSEUM.
ZE KUNNEN OOK BESTELD WORDEN BIJ Jean Pierre FALISE, H. SERRUYSLAAN
78/19 - 8400 OOSTENDE (portkosten worden aangerekend)**

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag
- van 21 februari t/m 01 maart (gesloten 24 februari)
- van 04 april t/m 19 april (gesloten 7 en 14 april)
- van 21 mei t/m 24 mei
- van 13 juni t/m 13 september (gesloten elke dinsdag)
- van 31 oktober t/m 08 november (gesloten 01 en 3 november)
- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

BON **COCK**
CAMERA
SERVICE

Jozef II straat 44
Hoek Christinastraat
8400 Oostende

BEZOEK ONZE THEMATENTOONSTELLING VAN 21 FEBRUARI TOT 24 MEI 1998

DE GESCHIEDENIS VAN DE KONINKLIJKE TURNVERENIGING NOORDZEE

Realisatie en organisatie de heer Dries DEGRYSE

B. & C. Nuytten N.V.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET UITVAARTKONTRAKT IS
DE ABSOLUTE **ZEKERHEID** DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS **UW WENSEN** EN DAT
UW FAMILIE ACHTERAF **GEEN FINANCIËLE**
BESLONNINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39

Vissers aan de eerste "Bassing" te Oostende.

DE PLATE

Maandblad

-- APR. 1998

ENSORHERDENKING

Hierbij wordt U uitgenodigd tot de jaarlijkse Ensorherdenking op zaterdag 18 april 1998.

Locatie : Duinenkerkje

Programma : 15.00 uur : concert met Philip Handschoewerker (viool) en Arno de Jongh (piano)

Volgende muziekstukken zullen uitgevoerd worden :

Prokofiev	1ste deel uit 1ste vioolconcerto
Bartok	2de rapsodie
Prokofiev	7de sonate op. 83 voor piano solo
Ysaïe	1ste deel uit 5de sonate voor viool solo
Wieniawski	2de polonaise

16.15 uur : bloemenhulde

16.45 uur : receptie in zaal Ter Yde (Raversijde)

Ter gelegenheid van de "Week der Amateurkunsten"

Verschiјnt op 1 Mei 1998

- LOTTETUTESEG -

*Een bundel goedlachse zoutwaterkronijken geput uit
voornamelijk kust en interland berichtgeving.*

Door Peter Langdorp in beperkte eerste uitgave.

*Prijs 350Frs later 400Frs . Tijdens de tentoonstelling
Kunst in Raversijde op 1 - 2 - en 3 Mei in "Ter Yde".*

*Ten huize van auteur uitgever Boogaerts E Zeelaan 77 en
of bij overschrijving op Nr 384-0071089-72 zelfde adres.*

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de CULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
De inhoud van een artikel weerspiegelt niet noodzakelijk het standpunt van de Kring.
Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.
Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.
De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris	Verantwoordelijke uitgever	Penningmeester	REKENINGEN
F. HUBRECHTSEN	A. VAN ISEGHEM	J.P. FALISE	750-9109554-54
Gerststraat 35 A	Ijzerstraat 1	H. Serruslaan 78/19	000-0788241-19
8400 Oostende	8400 Oostende	8400 Oostende	

JAARGANG 27
NUMMER 4
MAAND APRIL 1998

IN DIT NUMMER

- blz. 97 : **F. GEVAERT** : Een tijdsdocument uit 1949.
- blz. 98 : **I. VAN HYFTE** : Toen de cholera bacil nog niet was ontdekt. De cholera epidemie van 1866.
- blz. 100 : **N. HOSTYN** : Oostendse muziekgeschiedenis 1918-1940.
- blz. 106 : Oproep
R. WEISE : Over visleursters te Oostende. Louise Schalandrijn.
- blz. 107 : **J.M. BEKAERT** : Komt er een speelzaal in de Adolf Buylstraat ?
- blz. 110 : **A. SMISSAERT (+)** : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (51).
- blz. 116 : **Dr. CASTEUR** : 1897 - 1997. Het Belgisch Zeeinstituut voor Orthopedie : een eeuw revalidatie te Oostende.

APRIL - ACTIVITEIT

De Heem- en Geschiedkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een geïllustreerde voordracht die doorgaat op

donderdag 30 april 1998 om 20u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6.

Onderwerp : **DE VINDICTIVE - De raids op Oostende van april en mei 1918**

De spreker : Prof. Dr. **Luc DEVOS**, geboren Oostendenaar van de jaargang 1946, is gewoon hoogleraar aan de Koninklijke Militaire School te Brussel waar hij hoofd is van het departement Krijgsgeschiedenis en buitengewoon hoogleraar aan de Katholieke Universiteit van Leuven.

Hij publiceerde reeds verscheidene werken over krijgsgeschiedenis die ondertussen echte standaardwerken geworden zijn. Ook de media aarzelen niet zijn raad en advies in te winnen; wij herinneren ons zeker nog zijn rol in de BRTN-berichtgeving over de Golfoorlog.

De Britse bezorgdheid over de, sedert februari 1917, onbeperkte Duitse duikbotenoorlog was groot en nog groter werd de wil daar iets aan te doen. Vooral het flottielje "Flanders" bleek een lastige luis in de pels te zijn.

Vice-admiraal Sir Roger KEYES, bevelhebber van de Doverpatrol koesterde reeds lang het idee de havens van Oostende en Zeebrugge te blokkeren want de beschietingen vanuit zee en de luchtbombardementen gaven zeker niet het gewenste resultaat.

De blokkering van Oostende kende drie fasen :

1. Een eerste mislukte poging op 12 april met de vernietiging van de Britse CMB 33.
2. Een tweede mislukte poging in de nacht van 22/23 april met de stranding van de SIRIUS en de BRILLANT.
3. Een derde poging op 10 mei 1918 met de VINDICTIVE.

Niemand beter dan Prof. Luc DE VOS echter kan U daarover vertellen en eventuele vraagtekens wegvegen. Deze voordracht missen is bijna zo erg als een "doodzonde" begaan.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet-leden; MEN ZEGGE HET VOORT!!!

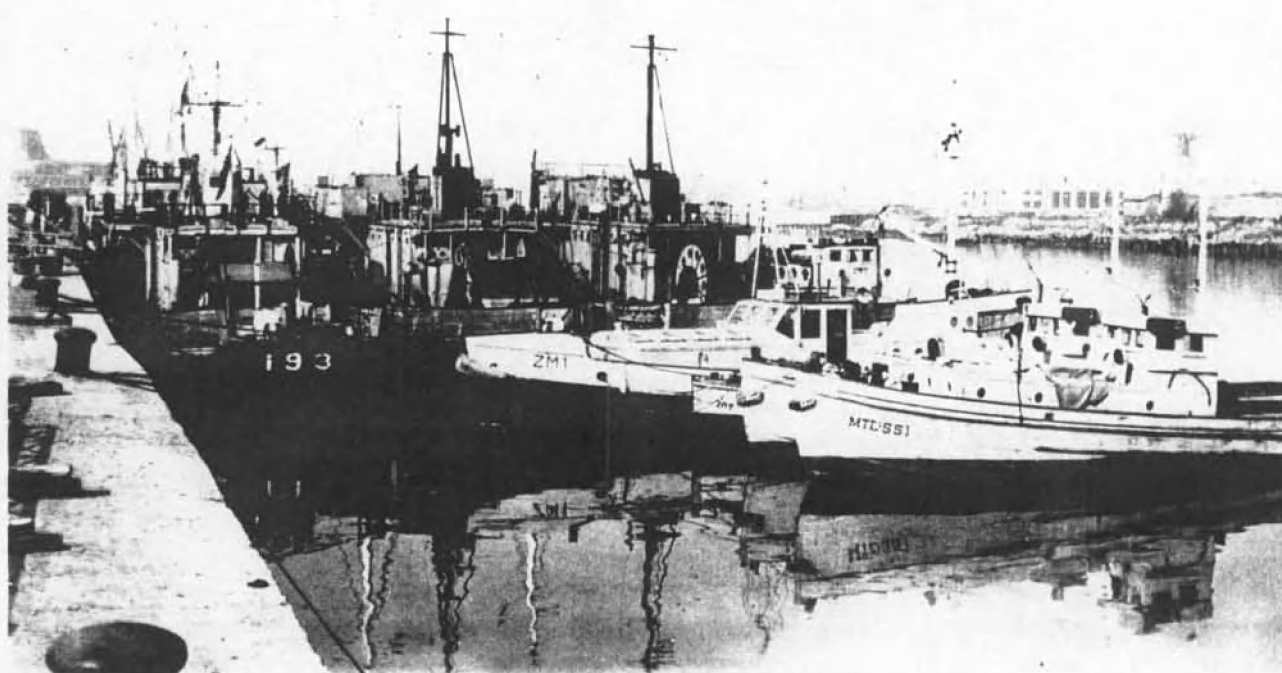
EEN TIJSDOCUMENT UIT 1949

door Ferdinand GEVAERT

Een tijdsdocument, unieke foto uit 1949, toen de Zeemacht nog in de vormende jaren was.

Aan de diepwaterkaai (Cockerillkaai) ligt de flottielje mijnenvegers (118e), bestaande uit zes M.M.S.'en, Motor Minesweepers, van Britse makelij en overgenomen van de Royal Navy in 1946. Bij de Zeemacht hadden de M.M.S'en een leuke bijnaam : de "Mickey's".

Op de voorgrond, de M.M.S. 193, gebouwd in 1942. Het schip werd later hernummerd tot M 945. Het bleef in dienst tot 1955.

Gemeerd achter de mijnenvegers onderscheiden we volgende Zeemacht-vaartuigen :

- Z.M.1, voormalige Moterredeboot nr. 6 van het Loodswezen (Bestuur van het Zeewezen), in bruikleen overgemaakt aan de Zeemacht in juli 1946. Het werd terug "gegeven" aan het Loodswezen in 1952. Het vaartuig werd gebouwd bij Cockerill N.V. te Hoboken in 1945.
- Z.M. 2, houten werkboot, gebruikt bij de ontmijning.
- MTL 546 en 551, voormalige "Motor Transport Lanche"s van het Amerikaanse leger (U.S. Army). Na gebruik door de U.S. Army in Antwerpen werden deze twee motorboten in 1946 in gebruik genomen door de Zeemacht. Ze werden beiden in 1953 van de hand gedaan.

Naast de buitenste M.M.S. ligt de MFV 193, Motor Fishing Vessel nr. 193 (heeft ondanks de naam niets te zien met het visserijbedrijf - what's in a name !), overgenomen van de Royal Navy in 1946. Het vaartuig bleef in dienst tot november 1956, waarna het verkocht werd; De MFV's waren de manusjes-voor-alle-werk van de Royal Navy. Tijdens W.O. II werden er voor de R.N. 850 exemplaren gebouwd.

Bemerk dat de schepen nog de vlag van de Staatsmarine voeren. De oorlogsvlag van de Zeemacht werd slechts ingevoerd in 1950. De gevoerde vlag bestaat uit de nationale driekleur met in het geel een zwarte heraldieke leeuw.

In de achtergrond bemerken we dat de kaai van de oosteroever reeds gedeeltelijk hersteld is. De aanlegposten op de oosteroever werden door de terugtrekkende Duitse troepen vernield begin september 1944.

Bemerk tevens dat de werkhuizen van het Zeewezen reeds gedeeltelijk heropgebouwd zijn (vernield tijdens W.O. II). We onderscheiden van rechts naar links : de smederij, werkhuis schilders, meubelmakerij, scheepstimmerij en het houtmagazijn. Een jaar later zou de heropbouw van de ketelmakerij, koperslagerij, elektrische centrale en de refters met keuken aangevat worden.

De foto is afkomstig uit het archief van De Plate en werd genomen door FOTO LUC.

TOEN DE CHOLERABACIL NOG NIET ONTDEKT WAS (2)

2. DE CHOLERA-EPIDEMIE VAN 1866

door Ivan VAN HYFTE

De cholera-epidemie van 1866, die tijdens de vochtige zomerse maanden Oostende en de meeste Belgische steden trof, was veel omvangrijker en desastreuzer dan die van 1849 en 1854.

Al in 1865 hield de overheid rekening met het alsmaar weerkerend drama : het schepencollege nam daarom, samen met een lokale gezondheidscommissie, een reeks voorzorgsmaatregelen, want ze wist heel goed waar het schoentje wrong.

Werkmanswoningen werden met muurgeel of steenmortel ingesmeerd, riolen gereinigd (1) en de slecht gedraineerde straatgoten hersteld om beter het stagnerend huishoudelijk en regenwater vlugger te laten wegvloeien. Het jaar erop werden de muren van gangen, koertjes en zelfs kamers tot op 1 meter geteerd en werd gebruik gemaakt van carbolwater. Bij herhaald bezoek vond de commissie een huis dat door 151 mensen was "bewoond". De gebrekkige hygiënische omstandigheden - veelal de basis van besmettingen - lieten veel te wensen over : weinig licht of lucht, een overbevolking op het gelijkvloers en op de drie verdiepingen waar kamer en bed met velen moest worden gedeeld...

Even werd gedacht aan lazaretten om in quarantaine de besmetten van hun familie te isoleren of aan het ontruimen van huizen waar cholera gesignaleerd werd. Tijdens de epidemie van 1866 bleek het elders intrekken een foutieve inschatting. Zo was er iemand op de Conterdam die een cholera patiënt thuis verzorgde. Hij haalde medicamenten in stad, voelde zich onwel en trok in bij zijn schoonmoeder in de Oesterbankstraat op het Hazegras. 's Anderendaags bezwijkt hij; enkele dagen

later worden zijn schoonbroer, schoonzus en een derde die hetzelfde logementshuis bewoont, ook ziek...

Begin juni 1866 neemt een Engelse reiziger zijn intrek in een hotel. 's Nachts voelt hij de eerste voortekenen van de gevreesde ziekte : veelvuldig braken en diarree, gevolgd door uitdrogingsverschijnselen. Enkele dagen na de behandeling kan hij inschepen naar Engeland. Het is het eerste gekend geval in onze badstad...

Op 21 juni wordt in de Bonenstraat een 42-jarige vrouw ziek; 4 dagen later sterft ze. Haar 4 kinderen zijn besmet, ze worden overgebracht naar het hospitaal waar één eveneens sterft.

23 juni. Op verschillende plaatsen in stad wordt de ziekte geconstateerd, 48 uur later ook op het Hazegras. De incubatieperiode bedraagt altijd enkele dagen.

Al van bij het begin af wilde de overheid de ziekte in de kiem smoren. De gemeentelijke basisscholen en de gepatroneerde middelbare school worden aangepakt met chloorkalk, als preventieve maatregel. Veertien politiemensen zijn dagelijks in de weer om in ongezonde woonsten desinfecterend ijzersulfaat achter te laten. Alle strozakken, hoofdkussens of ander beddegoed moet verbrand worden. Danszalen worden gesloten. Met aandrang wordt aan werkmensen gevraagd geen koud water meer te drinken, wel kruidenaftreksels of thee.

Het Bureau van Weldadigheid verleent aan dokters de toestemming om vlees- en broodbonnen uit te schrijven en om - waar de nood het hoogst is - klompen en kousen aan kinderen uit te delen. Sommigen lopen toch blootvoets op straat... In 2 politiekantoren staan flessen met medicijn die bij een acute aanval dienen genomen te worden.

30 juni. Een soldaat van de militaire bakkerij in de Hertstraat meldt zich ziek. 's Anderendaags sterft hij, samen met zijn kind. Vanaf nu zal de cholera epidemische vormen aannemen.

Juli zal dramatisch worden. Het weer wordt warmer (2), de ziekte kan zich verder ontwikkelen en er ontstaan epidemiehaarden : 296 bekende gevallen (er zullen er ongetwijfeld meer geweest zijn) waarvan 174 (onder wie 4 militairen) het niet overleven.

In het binnenland duiken allerhande sinistere berichten op over Oostende. De krant, l'Echo d'Ostende, vraagt al zijn Belgische perscollega's de Oostendse overlijdensberichten van 1 juni tot 12 juli te willen afdrukken, teneinde de negatieve gezondheidsberichten over de badstad te ontkrachten (3).

Tussen 16 juli en 5 augustus alleen al noteerde men 263 cholerazieken (150 doden). Op 19 juli liggen de drie zalen van het Oostendse Sint Janshospitaal eivol. Dr. VERHAEGHE, DE CEUNYNCK en JANSSENS sloven zich met het verplegend personeel (4) uit. Uit noodzaak moet uitgekeken worden naar een andere lokatie. Op de hoek van de Schippers- en Cadzandstraat vindt de overheid een gemeentepand dat vroeger gebruikt werd als "bewaarschool". Hulpbehoevende, zieke kinderen worden er toevertrouwd aan zwartzusters die hen dag en nacht bijstaan. 49 worden er opgenomen, waarvan 14 de gevreesde ziekte niet zullen overleven.

Ook in de zomerse augustusmaand is de cholera bacil niet klein te krijgen : 194 besmettingen, 101 doden die 's nachts en zonder religieuze dienst vlug worden begraven. Want het seizoenleven in een badplaats met Europese allure kan zo iets missen als de pest (hier de cholera).

Daarom huurt de stad een vigilante die de gehele dag ter beschikking staat van de politie. Een dagloner, Florentin VAN ISEGHEM, toert ermee rond om zieken op te halen. Wanneer plots na 26 oktober ineens geen enkel geval meer wordt geconstateerd, kan de trieste balans opgemaakt worden. 542 bekende gevallen, waarvan 324 met dodelijke afloop. Voor de derde maal heeft de cholera-vlaag aan haar klassieke patroon beantwoord : toeslaan in de warme zomermaanden, hardsgewijs manifesteren en in hoofdzaak de armenbevolking treffen.

Niet toevallig waren de 4 dichtsbepaalde straten (5) met een lijdzaam toezienend proletariaat er het ergst aan toe : de Schippersstraat met 2 impasses (57, waarvan 35 doden), de Sint Franciscusstraat (49, waarvan 29 doden) met zijn weinig plezierige Jardin de Plaisance (6), de Langestraat (42, waarvan 21 doden), de Aartshertoginnesstraat met zijn 3 donkerke doodlopende stegen (39, waarvan 21 doden) en de Werfstraat (33, waarvan 13 doden), zonder de Cadzandstraat, de Nieuwstraat, de Sint Niklaasstraat en het Verlorenstraatje te vergeten.

Gelukkig voor het verpauperde Hazegras waren reeds bij een vroegere saneringscampagne verdoken krotten gesloopt (7) voor de bouw van de nieuwe O.L.Vrouwekerk (1862-1864). De bewoning was er nadien lichtjes verbeterd maar sommige armoedzaaiers moesten gedwongen een nieuw onderkomen zoeken in de sloppenwijken rond het Prison of in het Visserskwartier waar ook de cholera zal toeslaan.

Toch stierven er in 1866 43 mensen (vooral) in de Goede Windstraat en in de Lijndraaiersstraat, bekend om zijn overdekte lijnbanen. Dits is 14 % van alle cholera-doden, tegen 39 % in 1849.

-
- (1) Pas sedert 1853 ondergronds aangelegd in de oude stadskern.
 - (2) Volgens de Franse historicus BOURDELAIS is menselijk zweet een belangrijke overdrager van de cholera-bacil die op met zweet doordrenkt katoen 7 weken in leven blijft.
 - (3) Echo d'Ostende van 14 juli 1866 (n° 163, p. 2). Na vergelijkend onderzoek met de burgerlijke standgegevens stel ik vast dat haar cijfers helemaal niet kloppen met de dramatische realiteit. In haar lokale kroniek vermeldt ze zelfs geregeld dat er geen vuiltje aan de (Oostendse) lucht is.
 - (4) Verplegers waren Frédéric VAN KAEYEVELDE en Pierre VANHEE; verpleegsters : Caroline VANDEN BERGHE en Mathilde CLAES.
 - (5) Franciscusstraat 861 bewoners, Langestraat 829, Schippersstraat 772 en Werfstraat 756.
 - (6) Van alle zwaar getroffen stegen was de Jardin de Plaisance - een open plein op de Z.O. kant van de Sint Franciscusstraat er het ergst aan toe : op 70 inwoners, 12 overlijdens.
 - (7) In de Twaalf Apostelensteeg laat J.B. BATAILLE in 1833 17 huisjes van nauwelijks 20 m² groot optrekken. Ze worden afgebroken in 1856; de grond wordt verkocht in 1862 door J. DE BONINGE voor de bouw van een kerk.

BRONNEN

- Rapport présenté au Conseil Communal en séance du 28 décembre 1866, sur l'épidémie du choléra en cette ville (26 p.)
- Bulletin communal de la ville d'Ostende. Mémorial historique 1866 n° 12 p. 131-145.
- La Feuille d'Ostende, 5 oktober 1854 p. 1-3

OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS 1918-1940

door Norbert HOSTYN

4. ENKELE DOCUMENTEN I.V.M. HET SYMPHONISCH KURSAALORKEST ANNO 1921

De heer Raymond JACXX uit Gent was tijdens het interbellum als cellist verbonden aan het symphonisch orkest van het Casino-Kursaal Oostende. Hij bezorgde ons vele jaren geleden een fotocopie van zijn arbeidsovereenkomst jaar 1921, die we hierna in extenso afdrukken. Het origineel is gedrukt, alleen de naam van de contractant, zijn instrument en de gage is met pen bijgevuld. De arbeidsovereenkomst wordt gevolgd door een uittreksel uit het reglement van inwendige orde van het Oostends kursaalorkest, zelfde jaargang.

5. KURSAALDIRIGENT FRANÇOIS RASSE

In 1922 liep de JEHIN-periode reeds ten einde in het Casino-Kursaal. Toen werd als dirigent François RASSE aangeworven (1). Jules TOUSSAINT DE SUTTER en Maxime VANNESTE bleven tweede en derde in rang zoals ten tijde van JEHIN.

François RASSE (Helchin 27-01-1873) was student geweest aan het Brussels Conservatorium bij Eug. YSAYE, HUBERTI en August GEVAERT en was een gewezen Romeprijs-winnaar (1899).

Hij maakte naam als operadirigent in de opera's van Brussel, Toulouse en Amsterdam.

In 1920 werd hij harmonieprofessor aan het Brusselse Conservatorium. Van 1925 tot 1938 was hij directeur van het Conservatorium van Liège (2). Daarvoor was hij ook directeur geweest van de Muziekschool van Sint-Joost-ten-Node/Schaarbeek. Zelf componeerde hij opera's, symphonische werken, pianomuziek, kamermuziek (o.a. een pianotrio) en liederen (o.a. "La fleur de l'oublie" en "Cri de Provence"). Allemaal vergeten opussen.

RASSE overleed te Brussel op 4 januari 1955.

6. LÉANDRE VILAIN

Tijdens het hele interbellum bleef de gevierde organist Léandre VILAIN zijn quasi dagelijkse namiddagrecitals verzorgen in het Kursaal, dat over een degelijk romantisch orgel beschikte.

Tevens was hij organist van de SS. Petrus en Pauluskerk en docent orgel aan het Conservatorium te Gent.

Naar het einde van het interbellum toe gaf hij de fakkel geleidelijk over aan zijn opvolger Jozef BERDEN.

VILAIN werd reeds vroeger behandeld zodat we hier niet verder op zijn persoonlijkheid dienen in te gaan (3).

ENGAGEMENT

de MM. les Artistes de l'Orchestre.

ANNÉE 1921

ENTRE LES SOUSSIGNÉS :

D'une part M. CORNUCHÉ, Directeur artistique des Kursaal et Casino d'Ostende, désigné ci-après sous la dénomination de « LA DIRECTION » :

D'autre part, M. *Jacques Raymond de Gaud* artiste musicien, désigné ci-après sous la dénomination de « L'ARTISTE » :

IL A ÉTÉ CONVENU CE QUI SUIT :

1. — L'ARTISTE se déclarant libre d'engagement, et en règle avec son syndicat, s'engage à donner, pendant une période allant du 1er juillet au 11 septembre 1921, prolongable de sept en sept jours, au gré de la DIRECTION, jusqu'au 30 septembre 1921, le concours de ses services professionnels en qualité de *violoncelle* à l'orchestre du Kursaal d'Ostende.

2. La DIRECTION s'engage à payer à l'ARTISTE la somme de francs (fr. *950* -) par mois, payable par moitié et un trentième de cette somme par jour de prolongation éventuelle.

Pour l'artiste non domicilié à Ostende, elle prend à sa charge le prix du coupon, ainsi que du transport des bagages et de l'instrument, aller et retour. Si la distance dépasse 50 kilomètres, l'artiste recevra en outre une indemnité supplémentaire de 25 francs.

Si l'artiste est désigné pour participer au service des bals, il recevra de ce chef un supplément de 5 francs par bal d'une durée d'une heure maximum.

3. — L'ARTISTE s'engage à être rendu à Ostende au plus tard le 1er juillet 1921, à 9½ h. du matin, pour participer à la première répétition, et à se conformer ponctuellement, quant à la marche du service, au règlement d'ordre intérieur du Kursaal, dont un extrait figure au verso du présent engagement, et aux instructions qui lui seraient données par le Directeur de la Musique et les délégués de la DIRECTION.

4. — L'ARTISTE s'interdit de façon absolue, et ce sous peine d'une pénalité égale au quadruple du montant total du présent engagement, de paraître dans un établissement quelconque de la côte belge autre que ceux placés sous la direction artististique de M. CORNUCHÉ, pendant les mois de juillet, août et septembre 1921, sans une autorisation écrite de la DIRECTION.

5. — En dehors des cas de force majeure, le présent engagement ne pourra être résilié par aucune des deux parties, à moins d'un dédit équivalent à un mois d'appointement.

6. — Les deux parties reconnaissent la juridiction des tribunaux belges pour toutes les contestations auxquelles pourrait donner lieu le présent contrat.

NOTA. — MM. les artistes sont prévenus que toutes les clauses du présent engagement sont de rigueur, et qu'en aucun cas, ils ne pourront invoquer de précédents en usage, quels qu'ils soient. Il ne pourra être demandé de congé, même pour une répétition, qu'en cas de force majeure.

Fait en double à Ostende, le 5 mai 1921

La Direction

L'Artiste
Jacques Raymond de Gaud

Extrait du règlement d'ordre intérieur de l'orchestre du Kursaal d'Ostende.

Les artistes de l'orchestre s'engagent à observer les dispositions suivantes :

Art. 1. - L'artiste est tenu de se trouver à son poste aux jour et heure stipulés au contrat d'engagement, sous peine d'une amende de 30 francs par jour de retard. La Direction se réserve le droit de résilier d'office le présent engagement dès le deuxième jour d'absence constatée de l'artiste.

Art. 2. - Tous les artistes devront se trouver au lieu fixé pour le service quinze minutes avant l'heure indiquée, munis de leurs instruments en bon état et accordés au diapason normal.

Pour les concerts, bals et soirées dansantes, ils seront en costume complet noir, habit ou smoking, cravate blanche de soirée, chaussures noires.

Art. 3. - Il est strictement défendu, sous peine d'amende, de fumer dans les salles d'accord, de répétition, de concert ou de bal, et dans toute dépendance du local où l'artiste est en service.

Art. 4. - Il est défendu aux artistes, sous peine d'amende, de quitter leur place à l'orchestre, pendant la durée des concerts ou des bals, et de se retirer avant l'exécution du programme entier.

Art. 5. - Pour retard ou absence seront infligées les amendes suivantes :

1 ^{er} Pour retard à une répétition . . .	fr. 2.00	Après le 3 ^e morceau . . .	fr. 6.00
Après le 2 ^e morceau . . .	4.00	Absence complète . . .	8.00
Absence complète . . .	10.00	3 ^e Pour retard à un concert . . .	4.00
2 ^e Pour retard à un bal ou soirée		Après le 1 ^{er} morceau . . .	6.00
dansante, après le premier		Après le 3 ^e morceau . . .	8.00
morceau	3.00	Absence complète . . .	20.00

En cas de récidive, les amendes stipulées ci-dessus seront doublées.

Art. 6. - Tout refus d'obéissance, réplique inconvenante, manque de respect ou insulte à l'égard du Directeur artistique ou d'un chef d'orchestre, entraînera une amende de 10 à 20 francs, selon les circonstances.

De la gravité du cas pourra résulter le renvoi de l'artiste, avec perte de huit jours d'appointements.

Art. 7. - Tout artiste se présentant en état d'ivresse à une exécution quelconque, sera passible, la première fois, d'une amende de 10 francs; la seconde fois, il sera renvoyé conformément au 2ème paragraphe de l'art. 6.

7. JOZEF BERDEN (4)

Tijdens de jaren voor de oorlog '40-'45 trad in Oostende naast VILAIN ook een jong, veelbelovend orgeltalent stilaan op het voorplan. Jozef BERDEN werd in 1916 in Oostende geboren en was een wonderkind : op 12-jarige leeftijd bespeelde hij reeds het orgel van de Sint-Jozefskerk.

Op de vooravond van de Tweede Wereldoorlog was BERDEN de gedoodverfde opvolger van Léandre VILAIN als titularis van het Kursaalorgel.

Maar het uitblijven van een eigen symphonisch orkest én van een orgel in de na W.O. II heropgebouwde Kursaal kon BERDEN's carrière echter nooit de voorziene vlucht nemen, althans niet als Kursaalorgelist en orgelist van het symphonisch Kursaalorkest.

BERDEN's latere loopbaan was deze van leraar notenleer en harmonie aan het Conservatorium, tot in 1981 titularis van het orgel van de Sint-Jozefskerk en deze van geapprecieerd solist bij de Belgische Radio (met zijn recitals, ook van lichte muziek in arrangement) en van gastorgelist in vele Europese steden.

In 1960 was hij een van de kandidaten voor de opvolging van Emile DEVLIEGER als conservatoriumdirecteur; Het was echter Georges MAES die het ambt zou gaan waarnemen.

BERDEN overleed te Oostende in november 1987.

Het belangrijkste deel van de carrière van Jozef BERDEN situeert zich echter in de periode ná deze die we in deze reeks over het interbellum behandelen. Vandaar hier een eerder summiere bijdrage.

8. HET MUZIEKCONSERVATORIUM TEN TIJDE VAN DIRECTEUR (a.i.) ERNEST PIERKOT 1914-1919

In juni 1919 werd de Gentenaar Jules TOUSSAINT DE SUTTER aangesteld als conservatoriumdirecteur, in opvolging van de bij het uitbreken van de oorlog naar Frankrijk gevluchte en daar overleden Léon RINSKOPF (Deauville, 1915). Al die tijd was Ernest PIERKOT, leraar notenleer en koperblazers, waarnemend directeur geweest.

In deze "tussentijd" overleed leraar Jef KEURVELS, werd de heer VERPLANCKE aangesteld als leraar notenleer en Mej. VAN THUYNEN als hulplerares piano. Zij assisteerde de andere hulpleraresen piano, nl. de juffrouwen MOULAERT, PAVOT, HALEWYCK en BEENKENS.

9. KURSAALDIRIGENT EN CONSERVATORIUMDIRECTEUR JULES TOUSSAINT DE SUTTER

Jules TOUSSAINT DE SUTTER werd in Gent geboren op 10 april 1889. In 1913 was hij tweede laureaat van de Romeprijs.

Reeds op zondag 25 januari 1914 had het Algemeen Nederlandsch Verbond, Tak Oostende in het Kursaal een "Groot muziekfeest" of "Kunstavond" gewijd aan het werk van J. TOUSSAINT DE SUTTER.

In 1919 nam hij opnieuw deel aan de prijskamp voor de begeerde Romeprijs en kwam als winnaar uit de wedstrijd. In juni van hetzelfde jaar viel zijn benoeming in Oostende.

Net zoals in het verleden combineerde TOUSSAINT DE SUTTER zijn directeurschap met dat van dirigent van het Kursaalorkest waarvan François RASSE echter chef-dirigent was.

TOUSSAINT DE SUTTER bleef tot in 1936 directeur van het Oostendse Conservatorium. De bekroning van zijn carrière was echter zijn aanstelling tot directeur van het Conservatorium van Gent in 1936. In Oostende werd hij opgevolgd door Emile DE VLIÉGER.

In 1954 ging hij met rust. Jules TOUSSAINT DE SUTTER stierf tragisch tijdens zijn jaarlijks winterverblijf in het Zuid-Franse Fréjus. In de nacht van 2 op 3 december 1959 kwamen hij en zijn vrouw daar om het leven tijdens een overstromingsramp.

Hij had kort daarvoor de laatste hand gelegd aan zijn opus 73, een concerto voor piano en orkest.

Als componist schreef Jules TOUSSAINT DE SUTTER onder andere volgende werken :

- Cantate "Les Fiancés de Noël" (Romeprijs)
- "Thyl Uilenspieghel" (Romeprijs)
- Een symphonie
- "Ivan Tschernovitsch" (een "choreografisch gedicht")
- "Tsilla" ("lyrische legende")
- Symphonische variaties
- "Roland" (symphonisch gedicht)
- "Bij de dood van een kind" (symphonisch gedicht)
- Ouverture "Artevelde"
- Oratorium "Vlaanderen"
- Opera "Maya"
- Lieder, koorstukken, pianowerken
- Concerto voor piano en orkest

-
- (1) Le Carillon, 3 juni 1922.
 - (2) Echo d'Ostende, 66, 69, 31-08-1927 (met portretfoto)
Grove's Dictionary of Music and Musicians, deel 7, London, 1977.
 - (3) A. CASIER, in : De Plate, 1989, p. 80 e.v., p. 100 e.v.
N. HOSTYN, De orgelkunstenaar Léandre Vilain, in : Ostendiana IV, 1982.
N. HOSTYN, in : Nationaal Biografisch Woordenboek, 9, 1981
 - (4) Plaatstelijke Openbare Bibliotheek., Oostende, Documentatiemappen Personen : Jozef BERDEN
Biografie in "Muziek en Woord" (tijdschrift van Radio 3) november 1992.

OPROEP

De Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone kunsten van België werkt in het kader van het project "Historisch Woordenboek der Nederlandse Rechtstaal" aan de opbouw van een rechtshistorisch tekstbestand waaruit in een later stadium juridische terminologie zal geëxtraheerd worden. Het gaat erom een volledig overzicht te kunnen bieden van de gehanteerde rechtstaal in het Nederlandstalig taalgebied van de veertiende tot de achttiende eeuw.

Personen die over transcripties beschikken van bronnen afkomstig uit de rechtspraak (processen), de wetgeving, het gewoonterecht en rechtsgeleerde werken uit die periode worden verzocht contact op te nemen met Dr. C. VERHAS van het HWNR-project van de Academie - Hertogstraat, 1 te 1000 Brussel, Tf. 02/5502349 ofwel met de secretaris van onze vereniging Dhr. Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35 A te Oostende, Tf. 059/50.71.45.

Het tekstbestand zal kunnen geraadpleegd worden via CD-ROM of internet. Alle transcripties zijn dus welkom op diskette of in getypte/gedrukte vorm. Van elke bijdrage zal in het elektronisch tekstbestand de originele bewerker vermeld worden, zodat zijn aandeel geldt als een volwaardige publicatie.

Wij hopen op Uw medewerking.

De redactie

Referte : Tijdschrift "De Plate" 1986 - blz. 66 - Een rechtzetting

OVER VISLEURSTERS TE OOSTENDE : LOUISE SCHALANDRIJN

Haar meisjesnaam was Marie-Louise FREYMAN. Ze stamde af van voorouders uit het Groot Hertogdom Luxemburg. Zij was Oostendse en gehuwd met Karel SCHALANDRIJN. Hij was afkomstig uit Oudenburg. Ze woonden in de Pottenbakkersstraat op het Sas en hadden vijftien kinderen waarvan er verschillende vroeg gestorven zijn.

Op 7 mei 1942 verloor ze tijdens een bombardement, op dramatische wijze, haar hoogzwangere schoondochter Lydie-Marie VERSLUYS en drie van haar kleinkinderen (zie "Circus 164" in "De Plate" 1995 - blz. 189 en volgende).

Na de oorlog leunde ze nog een tijdje met een "pangel" met droogvis. Volgens Fernand MONTENY, "De witten van de kaoje", moet ze voor de oorlog nog met een hondenkar geleurd hebben. Ze werd 82 jaar oud (1872-1954).

Rudy WEISE

UIT DE BEGINJAREN VAN DE MARINE TE OOSTENDE

Bezoek van Koning Boudewijn aan de Zeemacht te Oostende

1962

De Koning begroet door de autoriteiten van de Marine

De Koning brengt de groet aan de Standaard van de Zeemacht

De Koning schouwt de troepen

De Koning onderhoudt zich met de officieren van het korps.

KOMT ER EEN SPEELZAAL IN DE ADOLF BUYLSTRAAT ?

door Jean Marie BEKAERT

Anno 1842, toen de Adolf Buylstraat nog West-straet heette, stelde zich deze vraag. Hoe kwam de Adolf Buylstraat toen aan bod ?

Huidige nrs. 26, 28 en 30 in de Adolf Buylstraat, samen met de nrs. 25 en 27 in de St. Sebastiaanstraat, vormden toen samen één pand: In de West-straet stond een groot koopmanshuis met aanpalende magazijnen met uitgang in de St. Sebastiaanstraat (1).

Op 21 juli 1826 verkochten Ludovic OCKET en Arnoldus DE GRYSERRE voor notaris F. VAN CAILLIE te Oostende het pand aan Elisabeth DOBBYN, douairière van William MAXWELL, wonende op nr. 1 in de Catte-straert ter stede. De notariële akte vermeldde : "Groot Huis op de zuidzijde van de West-straet, nr. 14 met pakhuis in de St. Sebastiaanstraat" (2)

De nieuwe eigenares kwam het huis zelf bewonen en dit tot rond 1838.

Eens te Dinant gevestigd verkocht Elisabeth DOBBYN op 3 november 1842 : "Groot Huis, West-straet 14" voor 21.000 Fr. aan Martiano Gomez BARETTO, bankier te Brussel (3).

Wat schuilt er achter deze verrichting ? Stapsgewijze krijgen we antwoord op de vraag.

Bij het doornemen van de "Feuille d'Annonces" van 4 december 1842 krijgen we reeds een gedeeltelijk antwoord :

"On est occupé à démolir une des plus belles et des plus vastes maisons de cette ville, avec deux magasins attenants, faisant face d'un côté à la rue d'Ouest et de l'autre à la rue St. Sébastien. Sur ce terrain sera construit un hôtel sur une échelle colossale et dont le plan, qui est, dit-on, d'un beauté remarquable, est déposé à l'hôtel de ville.

Cet établissement, qui nous assure-t-on, sera achevé l'été prochain aura une centaine de chambres à coucher et son ameublement sera magnifique, enfin il ne cédera en rien, sous tous les rapports, aux plus somptueux hôtels de la capitale" (4).

Verder onderstreept het artikel het belang van dergelijk hotel voor het toeristisch seizoen van Oostende.

Reeds op 5 maart 1843 dienden de heren BARETTO en BELPAIRE een aanvraag in bij het Gemeentebestuur om toelating te bekomen een speelzaal, naar Duits model, te mogen openen in de West-straet, 14 te Oostende (5).

De aanvraag werd op 28 april 1843 goedgekeurd in de Gemeenteraad. Tevens werd een commissie benoemd met opdracht het dossier aan de Regering ter goedkeuring voor te leggen.

Eens het gebouw afgewerkt opende het Hotel Royal zijn deuren. De uitbating ervan werd doorgespeeld in handen van de weduwe MOLENSCHOT, die voor BARETTO reeds een gelijknamig hotel beheerde in de rue des Fripiers te Brussel (6).

In het Hotel Royal was alles klaar voor exploitatie van de speelzaal, alleen een gunstig advies ontbrak nog. Die kwam er niet. De regering weigerde de toelating tot het openen van een speelzaal te Oostende.

Een teleurstelling voor Oostende, een ramp voor BARETTO en BELPAIRE. De reuze investering kon niet vergoed worden door de normale uitbating van een luxe seizoenhotel. En dit ondanks de talrijke gunstige factoren die deze jaren kenmerkten. Vermelden we maar :

- 1843 - Dit jaar werd Oostende voorzien van gasverlichting.
- Koningin VICTORIA en Prins CHARLES, samen met de Koninklijke familie bezochten Oostende. Op 14 september woonden ze een gala vertoning bij in de schouwburg van de West-straat.
- 1844 - De spoorverbinding Oostende-Brussel-Keulen werd dit jaar ingehuldigd.
- 1845 - De koninklijke familie verbleef van 25 juni tot 23 september te Oostende.
- 1846 - De staatspakketboten België-Engeland worden in dienst genomen.
- Oostende telent dit seizoen 3.177 vreemdelingen.
- 1847 - Verblijf van de koninklijke familie te Oostende van 22 juni tot 16 september.
- Het aantal genoteerde vreemdelingen bereikte dit jaar 7.464.

In de notariële afkondigingen in de "Flandre Maritime" van 26 februari 1851 stond te lezen (8) : Men bied nog aen te kopen : " Het schoon en groot hotel genaemd Hôtel Royal, staende te Oostende, West-straat 14, sedert onlangs uit den grond nieuw gebouwd, inhoudende 116 differente plaetsen. Er zal gemak van betalinge aen de koopers verleend worden".

Het onafwendbare gebeurde. Het Hotel Royal werd voor het laatst op 26 september 1853 opgenomen in de "Liste des étrangers" (9).

De inboedel bestaande uit "een groot deel meubelen en huicatheilen" werd op 7 juni 1854 bij het ambt van greffier VAN ISACKER openbaar verkocht. De verkoop greep plaats in de St. Sebastiaanstraat "aen het achterhuis van het Hôtel Royal" (10). Het Hôtel Royal werd verkocht per "expropriation forcée" door BARETTO Martiano Gomez, chargeur te Brussel aan MERTIAN Charles François, per akte van 30 juni 1853; voor notaris Aimé LIEBAERT te Oostende.

Meteen verdween het Hôtel Royal; waar eens de speelzaal van de West-straat moest komen. Naar de naam van de nieuwe eigenaar werd het nu "Hôtel Mertian". Sic transit gloria mundi...(12).

-
1. Feuille d'Annonces 2508 - 4/12/1842.
 2. not. Felix VAN CAILLIE - VC 41/295 - akte 21/07/1826 (D. FARASYN).
 3. not; J.B. YSENGRIN - VC 41/229 - akte 3/11/1842 (D. FARASYN).
 4. Feuille d'Annonces 2508 - 4/12/1842.
 5. Carillon 36 - 24/03/1897 - "Le Jeu d'Ostende".
 6. Porseleinkaart - Hôtel Royal, rue d'Ouest (O. VILAIN).
 7. Carillon 36 - 24/03/1897 - aanvraag van 05/03/1843.
 8. Flandre Maritime 94 - 26/02/1851.
 9. Feuille d'Ostende 3635 - 26/09/1853.
 10. Feuille d'Ostende 3708 - 04/06/1854.
 11. not. Aimé LIEBAERT - K.B. relevé - akte 30/06/1854 (D. FARASYN). Baretto verkoopt Hôtel Royal aan Charles MERTIAN.
 12. Feuille d'Ostende 3714 - 25/06/1854 - "Liste des étrangers". 1ste melding van het Hotel MERTIAN.

HOTEL ROYAL
Rue d'Ouest de St Sebastien

OSTENDE
pres de la digue de mer

HOTEL ROYAL
Rue des Trippiers

BRUXELLES
au centre de la ville.

tenis par
Veuve J. Molen-schoot.

Directeur, Salle du Jeu de Boules

Hotel ROYAL. (1843-1853)

Promotor: BARETTO-BELPAIRE

Speelzaal aanvraag: 5/03/1843

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (51)

door Aimé SMISSAERT (+)

Dinsdag 2e Maart. -

HONDERD NEGENENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Wij vernemen dat de stad protest aangeteekend heeft tegen de belachelijke prijzen door de duitsche overheid vastgesteld tot betaling der opgeëischte wijnen en likeuren.

Heden werden de leergangen van 't O.L.V. College heropend : de latijnsche klassen, in het huis van M. Paul CARBON, Sint Jorisstraat, de handelsklassen in het Klein College (Jozef II straat).

Deze morgen begonnen schilders, op bevel der duitsche overheid, op de naamplaten der straten duitsche benamingen te schilderen. Zoo bijv. Kapellestraat : Kapellestrasse; Ooststraat : Oststrasse, enz. BITTINGER, onze duitsche plaatsbevelhebber en zijn medemaat, de ultra beleefde (?) kerel of...rekel, die op zulke onheusche wijze de ongelukkige fransche onderdanen, hier te Oostende gebleven, bejegende, stonden met de heeren Burgemeester en Gemeentesekretaris het veranderen der naamplaten, op den hoek der Kapelle- en Ooststraten na te zien...

Een uur later was het een ander paar mouwen op de Karel Janssenslaan, rechtover het huis van den heer Dr. VANDE MALE, waar het onderzoek van de plichtvergetene vrouwen grijpt : nieuwsgieringen waren er bij de vleet om van dichtbij het uitschot onzer samenleving te zien ! Het bekwam hen slecht, want de veldgendarmen waren niet zacht, ver van daar : 5 personen, die zich niet rap uit de voeten mieken, werden naar de Kommandantur geleid, waar elk hunner, als belooning voor zijne misplaatste nieuwsgierigheid eene boete van 20 mark opliep !

Volgende plakbrief, in 't Vlaamsch en in 't duitsch opgesteld, is uitgeplakt :

Bericht aangaande de hoogste prijzen der eetwaren

Als verandering aan het bevel van 8 jan. stel ik de hoogste prijs van de boter op 3,80 fr. de kilo voor de boter verkocht in het klein en voor zuivere natuurboter.

Brugge, 25 Februari 1915

(g) v. Schröder
Kommandierender Admiraal

* * *

Als afwisseling, een gedichtje heden in onze bus gevonden :

Aan den Kaiser

O hoogmoedige Kaiser,
Hoe zijt gij niet wijzer
Van al uw volk te vermoorden
aan den Yzer ?

Gij trotsche Kaiser,
Al was uw bloed van ijzer

Toch zal het niet medeslaan
Om over den Yser te gaan/

Groote Kaiser met al uw moed
Spijts het vloeien van het duitsche bloed
Zal het u toch nimmer lukken
Over den Yser eens te rukken.

Eender ook welk duitsch soldaat
Van hier naar den Yser gaat,
Die wordt zonder mededoogen
Naar het pierenland gejogen.

Belgie heeft een Koning
En Duitschland heeft een Kaiser,
Maar Belgie heeft een Yser
Veel sterker dan den Kaiser.

Ons Belgenland moet grooter zijn,
Van aan den Yser tot den Rhijn,
En trots den Kaiser, dank zij den Yser,
Moet onze Koning eens Kaiser zijn !

Onder dit dichtje stond dat het te Clemskerke gemaakt was geworden door een duitscher sinds zijne teederste jonkheid in Belgie opgekweekt en die gedwongen werd de wapens tegen zijn aangenomen land op te nemen. Wel munt dit dichtje niet uit inzake versbouw, doch het inzicht maakt het werk zegt de wijsheid der volkeren !

* * *

Volgende brief werd heden aan de bakkers van stad gestuurd :

Onderstandcomiteit van Oostende

Oostende, den 2 maart 1915

Mijne heren,

Gezien de verhooging van prijs van het brood, doet het Onderstandscomiteit voor behoeftigen een dringend verzoek aan de heeren bakkers, om eene geringe vermindering te willen doen op den gestelden prijs van 42 ct. per Kg. en alzoo hunne medewerking te verleenen aan gemelde menschlievende inrichting. Zoo ons zulks toegelaten is zouden wij hun den prijs van 40 ct. per Kg. willen voorstellen.

Terzelfder tijd berichten wij dat, om geldig te zijn, de nieuwe broodkaarten slechts één enkelen der volgende stempels mogen dragen ; 1) Vandycke A. ; 2) Weldadigheid ; 3) Noordstar, Veldstraat 32 ; 4) Lefevre G. ; 5) Bruynooghe H. ; 6) Vandenaabele D. ; 7) Dekeyser Val. ; 8) A. Camerlynck ; 9) Help U Zelf.

Deze kaarten moeten zooals voorheen in afzonderlijke pakjes van vijftig gebonden, juist geteld, iederen Zondag ingebracht worden bij G. Schellynck, Boldershof, Rogierslaan, vanaf 11 uur, duitschen tijd.

Aanvaardt, Mijnheeren, de verzekering onzer achtting.

De voorzitters,
H. DEVRIESE en A. CAMERLYNCK

De Sekretaris,
L. DEMAECCKER

Het brood, dat in de Coöperatief der Staatsbedienden gister aan 40 ct. de kilo werd verkocht, staat thans aan 38 centiem.

De gemeentebesturen van Steene, Breedene en andere gemeenten hebben bevel ontvangen de landbouwers te verwittigen dat ieder van hun de oppervlakte moet opgeven der perceelen landbouwgrond, die zij nog te bezaaien of te planten hebben.

* * *

Het kon zoowat 10 min. na 4 uur zijn toen opeens verscheidene zich snel opvolgende kanonschoten gehoord werden in zuidelijke richting. Eenieder dacht dat zij op een vliegtuig der Bondegenooten gelost werden doch het geschut kwam weder en welhaast werd onophoudelijk - en dit gedurende ruim 12 minuten - geschoten uit de richting van de werkhuizen van het Zeewezen, recht naar de zee op. Men zag weldra van alle kanten duitsche soldaten naar den zeedijk snellen, gevolgd door honderde en nog honderde stadsgenoten. Men had weldra de oplossing van het raadsel.

Een vischbakje (kleine stoomsloep) op de wit en rood geschilderd schouw de letters B 144 dragend, was vanuit de richting van Middelkerke naar onze haven toegevaren en veilig de havengeul binnengeloopen tot daaromtrent vlak over de muil der visscherskaai. Daar zwaaide het plostelings en stoomde in volle vaart de haven uit. Toen het eventjes buiten de staketsels was, begonnen de duitsche kanonnen er op te schieten. Het vischbakje zette zijne koers voort, doch, gekomen daaromtrent op de hoogte der Christinaramp, moeten de kanonballen doel getroffen hebben, want het scheepken begon geweldig te fluiten, heesch de witte vlag, die echter tegen de bezaamsmast plakte, sloeg achteruit, zwaaide en keerde naar de haven terug. Zulks belette de duitschers niet onophoudelijk er op met hunne kanonnen te schieten. Het vischbakje gerocht tot tegen den kop van het Westerhoofd, zwaaide, viel op zijde en zonk schier onmiddellijk.

De bemanning sprong over boord : 5 mannen konden langs den ladder van het Westerhoofd op het staketsel klimmen, alwaar een hunner, die erg gewond was, ten gronde zeeg. De duitsche schildwacht riep kameraden ter hulp - matrozen kwamen toegelopen en brachten de 5 schipbreukelingen binnen het houten koffijhuis van het staketsel.

Van de 5 andere opvarenden van het scheepken, verdronken er 2 terwijl de 3 overige plaats namen in het bootje, dat het scheepken op sleeptouw had. Ze poogden met dit bootje te ontsnappen, een motorbootje, werd hen achterna gezonden doch lukte er niet in ze op te pikken; dan trad een onderzeeër op, die juist op de reede kwam : de 3 mannen werden gevangen genomen en op het motorbootje overgebracht, dat hen korten tijd nadien aan wal zette in de Zeestatie waar ze tot den avond bleven, om daarna gevankelijk weggebracht te worden.

Ondertusschen werden de schipbreukelingen verzorgd in het koffijhuis van het staketsel. Twee hunner waren gewond, waaronder 1 zeer erg die in draagberrie tot aan den Zeedijk werd gedragen, alwaar een auto hem kwam afhalen om hem naar de ambulance van het Hotel Fontaine over te brengen. De tweede gewonde, de kapitein van het scheepken, was tamelijk erg toetgetakeld aan het hoofd en was bovendien aan de rechterbil gekwetst. Tusschen 2 matrozen bajonet op het geweer, werd hij langs de Langestraat, de Louisastraat en de Kerkstraat naar de Kommandantur gebracht, terwijl het bloed hem onophoudelijk uit den rechter mouw, die de bil omknelde, liep. Eenige oogenblikken nadien volgden de drie andere schipbreukelingen...en twee Oostendenaars, M. Eduard ASSELOOS, professor van dans- en schermkunst, wonende alhier Brusselsche straat en een werkman, Jan DELAERE bij name. Hoe waren die twee in...doolaarsbenden, verschooning in duitsche handen gerocht ? Luistert :

Honderde nieuwsgierigen waren samengeschoold aan den hoek der Langestraat om de schipbreukelingen te zien afbrengen. Enkele visschers en kaailossers waren daaronder, en 't gene ze zegden was precies niet er eere van de Duitschers. Wat meer is, het nieuwsgierige volk was over de banken en onder de touwen, die aldaar den toegang tot den zeedijk versperren, gekropen : ook vele Duitsche soldaten waren tot tegen het staketsel geloopt - dit alles met het gedacht van dichtbij de schipbreukelingen te kunnen zien. Daar waren ook tal van Duitsche officieren en niemand dacht eraan de menschen lastig te vallen, toen een jonge springhaan van een officierken, gloeiende rood van woede, tusschen 't volk sprong en de Duitsche soldaten gebood aanhoudingen te doen. De Duitsche soldaten, in plaats van te gehoorzamen en ziende dat de eentander zijne vijf zinnen niet bijhad, vluchtten weg, doch veldgendarms - dit goedje is immers tot alles in staat - schoten toe en namen, op aanduiding van het opgeblazen officierken, de twee hooger genoemde burgers gevangen. Beide werden gevankelijk naar de Kommandantur gebracht, elk door 2 mannen de bajonet op het geweer.

Blindelings aan den jongen "slekkestekker" drager gehoorzamende, hadden de veldgendarms DELAERE bij de kraag gestekt, doch M. ASSELOOS was aangehouden geworden omdat hij met zijnen hoed de schipbreukelingen toewuifde.

Op de Grootte Markt gekomen werden M. ASSELOOS en zijn 2 geleiders door een aantal soldaten omringd en de eerste werd zelfs ten gronde geworpen. Opgestaan zijnde, werd hij door 6 soldaten, waarvan 5 met bajonet op het geweer en per velo, naar de Kommandantur geleid.

De schipbreukelingen werden eerst door BITTINGER, plaatsbevelhebber, ondervraagd en daarna naar het gevang overgebracht. Terwijl men hen leidde naar de Babylonestraat waar het gevang gelegen was, merkten wij op dat verscheidene Duitsche officieren de kapitein van het scheepken op militaire wijze begroetten. Wij zijn natuurlijk niet te weet gekomen wat de schipbreukelingen tijdens hunne ondervraging verklaarden. Aan M. ASSELOOS, die ondertusschen voor een "gerechtsofficier" verscheen, werd gevraagd waarom hij met zijn hoed had gewuifd bij 't voorbijtrekken der schipbreukelingen. Hij antwoordde dat het te Oostende de gewoonte was de dooden en gewonden te begroeten, eender aan welke nationaliteit zij behooren. Morgen om 10 ure moet hij samen met DELAERE, nogmaals onderhoord worden, doch intusschen heeft men beide op vrije voeten gesteld.

Niemand in stad kan begrijpen hoe de zaak met het vischbakje in den steel zit : het is onbetwistbaar een Fransch scheepken : de letters B 144, en meer nog de verklaring, door den gewonden kapitein aan een onzer onderkommisnarissen van politie gedaan, laten daarover niet den minsten twijfel over. Het is wel en duidelijk het Bouloneesch vischbakje B 144 Etienne, reeder BEAUVOIS, nog maar een goed jaar nieuw. Maar wat het hier komen doen is, op eene vijandelijke kust, op ontzagelijke wijze versterkt, in een haven die volkomen in handen van den vijand is - en dan nog bij klaar weder ?? Is het scheepken gemist van haven ? Zulks is moeilijk aan te nemen, ten ware gansch de bemanning dronken zou geweest zijn !

Nu morgen of overmorgen zullen wij er meer over weten !

Intusschen gaan de vertelsels hunnen gang en zijn wij reeds zoover geraakt dat wij een Duitsch schip voorhanden hebben ! O, menschelijke lichtgeloovigheid !

* * *

In de Kommandantur werd DELAERE drie, viermaal, ruw met het hoofd tegen den muur geworpen; een Duitsche onderofficier sloeg hem 2 maal zijne muts in het gelaat en hij werd, ten

slotte, onder het spotgelach der aanwezige duitsche soldaten buitengeworpen. Men berichtte hem dat hij 's namiddags om 11 ure terug moest komen. Van schrik moest de jongen zich heden avond te bed leggen. (De jongen bleef verscheidene dagen ziek en werd niet meer verontrust).

In het nr 6 der Kaaistraat, huis bewoond door Mevr. Weduwe C. VANDERMEERSCH-VAN CAILLIE (thans buiten het land), woont sedert eenige dagen een duitsch officier. Toen, over eenige weken, de wijn moest aangegeven worden, gaf men voor dit huis 1.000 flesschen op. De officier moet het door hem bewoond huis heel en gansch onderzocht hebben, want hij ontdekte eene bergplaats waar nog wijn in zat - en heden zijn de duitschers 2.000 flesschen wijn komen uithalen. "Die zullen, zei de officier" door onze soldaten goed onthaald worden in de loopgrachten !".

* * *

Men weet dat een zeker getal werklieden onzer stad door de duitschers in de statie gebezigd worden aan het laden en lossen der waggons. Zij trekken daarvoor 4.50 fr. daags. Heden moesten waggons ciment en waggons duitsche kolen ontladen worden. Aan dit werd werd o.a. de werkman Petrus CANIPEL, zoon van een onzer verkoopers, gebezigd. De meesterknecht, een duitscher, gaf hem de toelating 7 ledige cimentzakjes, een 25 tal kilos inhoudend, te vullen voor elk zijner makkers en voor hem een zakje. Toen hij met dit werk gedaan had, werd hij bij de kraag gevat en gevankelijk naar de kazern geleid ¹

Donderdag 4e Maart. -

HONDERD EENENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

De gemeentebesturen hebben van wege de duitsche overheid bericht gekregen dat de bons van levensmiddelen voor menschen en dieren, afgeleverd sedert 15 Januari, tegen den 9 dezer moeten ingeleverd worden. Zij zullen naar Gent gezonden worden.

Over eenige dagen kreeg de gemeente Steene bericht van wege de duitsche overheid dat de landbouwers iederen dag eenige peerden te leveren hadden om voor rekening der duitschers zekere werken uit te voeren aan het gehucht Vierwege (kruising der kalsijden van Middelkerke op Slype en van Wilkskerke op Slype). De eerste dagen ging alles wel, doch gister was het de beurt der landbouwers Charles LUCA en DEVRIENDT peerden te leveren. Zij kwamen zich op de Kommandantur van Steene aanbieden en werden heden veroordeeld elk tot eene boete van 100 mark.

* * *

Heden was er in een paar beenhouwerijen kalfvleesch te bekomen.

Op de markt, deze morgen, waren er geene boterboerinnen - zij waren op het Hazegras, in eene herberg der de Smet de Nayerlaan, door hunne kalanten afgewacht geworden.² Ook schier geene groensels op de markt : enkel een weinig paret, selder wortels en een weinig rapen (verkocht aan dezelfde prijs als verleden week, de rapen aan 0.30 fr de kilo).

¹ Zie verder over dit geval ons nieuws van den Vrijdag 12en Maart.

² In de winkels ging de boter heden 4.75 fr. de kilo.

Deze namiddag traden Duitsers binnen bij een tamboer onzer burgerwacht, wonende Lijnbaanstraat. Zij namen zijn trommel, twee velos en verscheidene nieuwe caoutchoucbanden in beslag.

Heden werden mitrailleurzen geplaatst op de toren der middenstatie.

Rond 6 ure dezen avond ging eene vastliggende ballon in het Z.W. der stad.

Twee onderzeeboten waren in onze haven gemeerd deze namiddag.

* * *

Over den Yser en de overstromingen, zie hier wat wij lezen in het nummer van den Duinengalm van 17 maart 1894 :

Over eenige dagen had men te Nieupoort de sleutels gestolen van de sluisdeuren der sassen.

Policie en gendarmen zijn seffens op ziek gegaan en gelukkiglijk heemt men de sleutels nog teruggevonden eer het hooge tij was.

De dieven hadden ze verkocht aan een oudijzerkooper. Deze was reeds op weg om ze te gaan verkoopen, toen de gendarmen hem ontmoetten. Zij doorzochten zijne rommelwaar en vonden er de sleutels in. De man heeft gezegd van wien hij de sleutels had gekocht; de dieven zijn naar Frankrijk gevlucht.

Had men de sleutels niet gevonden dan kon men de sasdeuren niet sluiten en verscheidene gemeenten zouden onder water geloopen zijn.

Hoeveel zou de keizer van Duitschland nu niet geven om de sleutels der sasdeuren van Nieupoort in zijn bezit te hebben ?

* * *

Deze morgen tusschen 7 en 8 ure, zijn twee duikers het ruim der stoomsloep, gister voor het staketsel gezonken, gaan onderzoeken. Van op het staketsel volgen een 40 tal matrozen hun werk. Een hunner, na afloop der duikeling naar stad terugkeerende, verklaarde aan een Duitsch officier dat het schip met schoeisels geladen was en dat zijne haven van bestemming Nieupoort was.

M. ASSELOOS, gister aangehouden, zooals wij 't schreven moest zich om 10 ure in het Kommandantur aanbieden. Na onderhoor werd hij vergezeld van soldaten, bajonet op het geweer, naar de wacht er Groote Markt geleid, en 's namiddags rond 2 ure naar het gevang overgebracht.

Bij laag tij kan men schoon van op den hoek der Boucharestramp, de groote mast van het vischbakje anderhalve meter boven den waterspiegel zien uitsteken.

Er wordt, men kan zulks wel verstaan, nog zeer veel in stad gesproken over dit sloopken - en wij lietens ons heden gezeggen dat de B 144, van de kusten van Engeland komend, door een Duitsche onderzeeër werd nagezet, doch gelukkiglijk de vervolging kon ontkomen, dank zij het gemakkelijk wenden van de vischbakjes tot dichtbij onze haven. Op onze reede gekomen naderde de onderzeeër zoodanig snel dat de kapitein van den B 144 geen ander uitkomen meer zag dan onze haven binnen te loopen, ten einde aldus den vijand te verschalken, en, eens daarin gelukt, de haven te verlaten...

1897 - 1997

**HET BELGISCH ZEEINSTITUUT VOOR ORTHOPEDIE :
EEN EEUW REVALIDATIE TE OOSTENDE**

door Dr. CASTEUR
Hoofdgeneesheer van het BZIO

I. HISTORIEK

De viering van een honderjarig gebouw op de zeedijk te Oostende zou op zichzelf een uitzonderlijke maar weinig waarschijnlijke gebeurtenis zijn. Dit gebouw zou immers twee wereldoorlogen overleefd hebben en nadien de razzia van de bouwpromotoren !

In 1997 werd dus niet een honderjarige infrastructuur gevierd, maar wel de rol en de plaats die het ziekenhuis een eeuw lang binnen de maatschappij ingenomen heeft.

Tijdens deze laatste eeuw ging niet alleen de geneeskundige wetenschap er meer op vooruit dan in gans de geschiedenis van de mensheid, maar ook de organisatie van de gezondheidszorg evolueerde van een als het ware spontaan systeem naar een uiterst georganiseerd en geprogrammeerd stelsel. Het is dan ook boeiend na te gaan hoe de rol van het ziekenhuis binnen onze gemeenschap de laatste eeuw evolueerde, hoe het zich aanpaste aan de wisselende noden van de maatschappij, de vooruitgang van de geneeskunde en de steeds evoluerende organisatie van de gezondheidszorg.

1897 - 1914

Om zich terug te plaatsen in de tijdsgeest van 1897, jaar waarop Dr. Armand DELCROIX te Oostende het Instituut Sint Vincentius à Paulo inrichtte, is het van belang zich te herinneren dat in die tijd de uitoefening van de geneeskunde nog niet opgedeeld was in verschillende specialiteiten. Alle dokters waren in feite algemeen geneeskundigen. Sommigen hadden weliswaar een bijzondere bekwaamheid verworven dankzij een opleiding bij bekende leermeesters anderen hadden de gelegenheid gehad hun opleiding en hun interesse van hun vader mee te krijgen. Zo ontstonden in bepaalde deelgebieden van de geneeskunde dynastieën : in de chirurgie, de gyneacologie, neurologie, enz. Voor de orthopedie kan men zeer terecht spreken van de dynastie van de familie DELCROIX. Armand was de stichter, Edouard en zijn zoon Armand-Jacques bouwden verder aan zijn levenswerk, terwijl de achterkleinzoon Stephane DELCROIX actueel een orthopedische praktijk heeft te Brussel.

Honderd jaar geleden waren de ziekenhuizen niet onderverdeeld in gespecialiseerde afdelingen. Voor de meeste zware aandoeningen bestonden er geen doeltreffende therapieën. Tuberculose of osteomyelitis (ontsteking van het beenmerg) genoten enkel van wat men heden een palliatieve benadering zou noemen !

Toch had men gemerkt dat sommige tuberculose patiënten door een verblijf aan zee of door zeewaterbaden precies een verbeterde weerstand opbouwden. De bedoeling van Dr. Armand DELCROIX was dan ook het zeeklimaat en het zeewater niet te beschouwen als een uniek wonderlijk medium, maar het te associëren aan revalidatietechnieken en fysiotherapie.

In het begin van de eeuw verhuisde de instelling die oorspronkelijk in de Sportstraat gelegen was, naar Mariakerke.

Eerste wereldoorlog - Tweede wereldoorlog

De eerste wereldoorlog ging gepaard met de uitvinding van de sulfamiden en het ontwikkelen van nieuwe anesthesietechnieken. Hierdoor werd het mogelijk zwaardere chirurgische ingrepen uit te voeren.

Dr. Edouard DELCROIX specialiseerde zich te Wenen en Parijs in de orthopedische chirurgie. Het ziekenhuis kreeg onder zijn impuls een belangrijke uitstraling zowel in binnen als buitenland.

De therapieën in de instelling volgden van dan af het dubbel spoor van de orthopedische chirurgie enerzijds, van de revalidatie anderzijds. Deze revalidatie richtte zich zowel naar de pre- en postoperatieve periode, als naar neurologische of locomotorische handicaps. Het merendeel van de patiënten waren kinderen.

Tweede wereldoorlog - 1970

Tijdens de oorlog 40-45 werd het instituut volledig vernield door de Duitsers.

De patiënten waren bij het begin van de oorlog naar Engeland geëvacueerd geweest.

De polio-epidemieën van de jaren 43, 47 en 52 hadden bij veel kinderen zware neurologische letsels veroorzaakt die zowel onderwaterrevalidatie vergden als chirurgie. De maatschappij had dan ook gespecialiseerde chirurgische en revalidatiediensten nodig.

In het begin van de jaren 50 werd het ziekenhuis terug opgebouwd dank zij de inzet van Dr. E. DELCROIX en Mr LAURENT - een ambtenaar van het ministerie van Buitenlandse Zaken die zich tijdens de oorlog over de patiënten in Engeland ontfermd had en die de v.z.w. "Herleven" opgericht had om het instituut op te bouwen. Deze vereniging bleef trouwens de instelling sedertdien financieel steunen.

Dr. Armand-Jacques DELCROIX, eveneens orthopedisch chirurg, specialiseerde zich in de Verenigde Staten in de onder water revalidatie van neurologische en orthopedische letsels.

1970 - heden

Met de medicamenteuze behandelingen van tuberculose verminderden in de zestiger jaren de chirurgische indicaties.

Dankzij de inentingën verdween de kinderverlamming.

Elk algemeen ziekenhuis werd uitgerust met gespecialiseerde diensten voor orthopedie en pediatrie. De specifieke indicaties voor orthopedische chirurgie werden dan ook in deze diensten opgevangen : het was niet meer nodig zich ver van huis te laten verzorgen.

Al deze elementen maken dat men in 1983 besloot de operatiezaal te sluiten en de instelling werd een specifiek revalidatieziekenhuis. Dit lag volledig in de lijn die reeds jaren gevolgd werd. De revalidatiedienst was immers het eerst erkend revalidatiecentrum van België.

In de jaren tachtig werd het daarenboven niet meer mogelijk een ziekenhuis te beheren "als een goede huisvader" met enkel motivatie en inzet, zonder professionalisme. De beheeraad werd dan ook uitgebreid door een equipe van professionele ziekenhuisbeheerders rond Dr. WYNEN.

Dank zij de heer VANDERVONDELEN, Directeur Generaal, werd van toen af een bijzonder energieke impuls aan het ziekenhuis gegeven.

In diezelfde periode, met de bedoeling de organisatie van de gezondheidszorg in ons land meer efficiënt te laten verlopen, besloot de overheid het aantal acute ziekenhuisbedden te verminderen en ligduurnormen op te leggen. Hierdoor werd het steeds moeilijker patiënten langdurig te hospitaliseren in acute diensten. Een efficiënte functionele revalidatie binnen de acute diensten kwam aldus in het gedrang. Specifieke hospitalisatiediensten voor revalidatie waarbij geen ligduurnormen opgelgd worden, werden noodzakelijk.

II. HUIDIGE SITUATIE

Revalidatie vereist echter niet alleen tijd, maar ook een aangepaste infrastructuur en een gespecialiseerd team.

Infrastructuur

Het Belgisch Zeeinstituut voor Orthopedie telt 125 bedden voor locomotorische revalidatie gekoppeld aan een erkend revalidatiecentrum voor locomotorische en neurologische aandoeningen waar niet alleen de gehospitaliseerde maar ook externe ambulante patiënten behandeld worden. In totaal worden er een 45.000 revalidatiebehandelingen per jaar uitgevoerd.

Met zijn grote therapieruimten en het therapeutisch bad met zeewater, uniek in ziekenhuismiddens - biedt het BZIO de vereiste infrastructuur voor functionele revalidatie. Een acute dienst in een algemeen ziekenhuis kan deze infrastructuur niet bieden. Verdere uitbreiding en vernieuwing zijn echter noodzakelijk.

De plannen liggen vast en er werd reeds van het VIPA een subsidiebelofte verkregen. De v.z.w. "Herleven" van haar kant zal voor 5.000.000 fr. tussenkomen in de bouw van het nieuw therapeutisch bad met zeewater dat overigens met eigen middelen wordt gefinancierd.

Het revalidatieteam

Het belangrijkste in het revalidatieconcept is echter niet de infrastructuur maar wel het revalidatieteam. Meer van waar ook in de geneeskunde is bij de revalidatie een globale en geïntegreerde aanpak van de patiënten noodzakelijk. Hiervoor moet men ook over een geïntegreerd team beschikken. Zowel de artsen als de kinesitherapeuten, ergotherapeuten, logopedisten, psychologen, verpleegsters, als sociale dienst, diëtisten, en zelfs administratief en onderhoudspersoneel, kortom iedereen die in contact komt met de patiënten, moet doordrongen zijn van het revalidatieconcept.

Ook de periode na hospitalisatie moet reeds in de dienst voorbereid worden. Huisbezoeken worden verricht door de ergotherapeuten om de gepaste raadgevingen te kunnen geven inzake heraanpassing van het leefmilieu. Hiervoor worden de patiënten ingeschreven in het Vlaams Fonds voor Sociale integratie van personen met een handicap.

Nota : Het hierboven aangehaald artikel is een uittreksel uit de rede, uitgesproken door Dr. CASTEUR, naar aanleiding van de viering van het 100-jarig bestaan van het instituut.

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag
- van 04 april t/m 19 april (gesloten 7 en 14 april)
- van 21 mei t/m 24 mei
- van 13 juni t/m 13 september (gesloten elke dinsdag)
- van 31 oktober t/m 08 november (gesloten 01 en 3 november)
- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

BON COCK
CAMERA
SERVICE

Jozef II straat 44
Hoek Christinastraat
8400 Oostende

B. & C. Nuytten N.V.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET UITVAARTKONTRAKT IS
DE ABSOLUTE **ZEKERHEID** DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS **UW WENSEN** EN DAT
UW FAMILIE ACHTERAF **GEEN FINANCIËLE**
BESLOMMERINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39

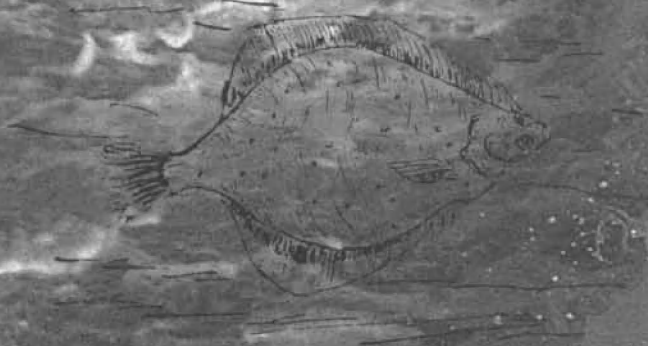

Vissers aan de eerste "Bassing" te Oostende.

DE PLATE

Maandblad

-- MEI 1998

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de CULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
De inhoud van een artikel weerspiegelt niet noodzakelijk het standpunt van de Kring.
Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.
Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.
De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris	Verantwoordelijke uitgever	Penningmeester	REKENINGEN
F. HUBRECHTSEN	A. VAN ISEGHEM	J.P. FALISE	750-9109554-54
Gerststraat 35 A	Ijzerstraat 1	H. Serruslaan 78/19	000-0788241-19
8400 Oostende	8400 Oostende	8400 Oostende	
Tel : 059/50.74.45	Tel : 059/50.57.38	Tel-Fax : 059/70.88.15	

JAARGANG 27
NUMMER 5 - 8
MAAND MEI - AUGUSTUS 1998

IN DIT NUMMER

- blz. 125 : **F. GEVAERT** : 200 jaar geleden.....19 mei 1798. Commando-raid op de sassen van Slijkens.
- blz. 136 : **F. PHILIPPART** : De batterij Hundius en de Halve Maan beschermd in Oostende.
- blz. 139 : **O. VILAIN** : Onvindbare Oostendse zichten.
- blz. 140 : **F. GEVAERT** : De Oostendse ondergrond trilde !
- blz. 141 : **E. SMISSAERT** : Een bibliografie van Edward Vlietinck, jurist en historicus.
- blz. 144 : **A. SMISSAERT (+)** : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (52).

MEL - ACTIVITEITEN

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot twee voordrachten

1. Een WANDELVOORDRACHT in de reeks "KEN UW STAD"

BEZOEK AAN DE KAPUCIJNENKERK

Op **zaterdag 16 mei 1998 om 14u30 stipt** introduceert onze penningmeester, de heer Jean Pierre FALISE, de belangstellenden in de gekende en minder gekende bezienswaardigheden van het zeer boeiende Kapucijnenkerkje. Ook de geschiedenis van de kerk en van het vroegere klooster der Kapucijnen zal aan bod komen.

Het is, bijna dag op dag, 12 jaar geleden dat onze Kring onder leiding van de heer FALISE voor de eerste maal de Kapucijnenkerk bezocht. Het is misschien de gelegenheid voor onze nieuwe leden, en ook voor diegenen die er de eerste maal niet bijwaren, om samen met onze kerkenkenner dit kleinood onder onze kerken te bezoeken.

Samenkomst aan de ingang van de kerk om 14u15.

2. Een AVONDVOORDRACHT die doorgaat op

donderdag 28 mei 1998 om 20u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6, met als

Onderwerp : **DE ONTWIKKELING VAN DE ZEEVISSERIJ AAN DE VLAAMSE KUST :
ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK TE RAVERSIJDE EN OP ANDERE
VINDPLAATSEN**

Spreker : De heer Anton **ERVYNCK** promoveerde tot Doctor in de Ruimtelijke Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Hij is wetenschappelijk medewerker van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium van de Vlaamse Gemeenschap, waar hij de afdeling Natuurwetenschappen leidt en onderzoek verricht aan menselijk en dierlijk botmateriaal uit opgravingen in Vlaanderen.

Aan de hand van vondsten uit opgravingen is het mogelijk de ontwikkeling van onze visserij te volgen, van de prehistorie tot in de recente tijden. Waar de visserij zich tot in de Romeinse tijd vooral richtte op de voedselvoorziening van de kustbevolking, betekent de middeleeuwen een periode van grote ontwikkelingen. Onze vissers waagden zich steeds verder in zee en vergelijkingen van de opgravingsvondsten uit onze kustdorpen en uit steden, abdijen en kastelen in het binnenland toont hoe zich een netwerk van handel ontwikkelde, waardoor dorpen zoals Raversijde hun grootste bloei kenden. Bij de handel in zeevis speelde de ontwikkeling van betere bewarings- en transportmiddelen uiteraard een grote rol.

Dr. ERVYNCK is een zeer gedreven en boeiende spreker, dat getuigen zeker zijn toehoorders tijdens zijn talrijke conferenties die hij geeft zoals onlangs te Oostende in het kader van de Universiteit Vrije Tijd van het Davidsfonds waar hij een zesdelige cursus gaf met als titel : Van huisgenoot tot tafelgerecht - Archeologie van het dier.

Men herinnere zich ook noch "GRATEN", een tentoonstelling rond archeologie en visserij in het Nationaal visserijmuseum te Oostduinkerke (1993). En ter gelegenheid van deze tentoonstelling werd deel I in de reeks "Herlevend Verleden - Archeologische gidsen" van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium uitgegeven met als titel "Archeologie en vis".

Deze voordracht is een bron van nieuwe kennis over wat met ons "visje" indertijd gebeurde.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet leden. Men zegge het voort '

Freddy **HUBRECHTSEN**

JUNI - ACTIVITEIT. STUDIEREIS NAAR IEPER EN KOKSIJDE

In tegenstelling met wat werd aangekondigd in het jaarprogramma gaat de Platereis niet naar Turnhout maar wel naar Ieper en Koksijde.

We vertrekken op zondag 7 juni 1998 om 09u00 stipt vanop het Canadaplein, rechtover het Gerechtshof.

Ons doel is Ieper. Langs de mooie plaatsen als Leffinge, Leke, Diksmuide, Steenstrate enz. bereiken we Ieper rond 09u45. Bij aankomst drinken we een kop koffie in het Gasthof 't Zwaard op de Grote Markt.

Nadien bezoeken wij het spiksplinternieuw museum "In Flanders Fields".

In Flanders Fields is geen tradioneel oorlogsmuseum. Het accent ligt niet op historische feiten en voorwerpen, al zijn die zeker aanwezig, maar wel op de ervaringen van mensen. Bovendien wordt niet gefocust op de bevelhebbers en strategen, maar op de gewone bevolking. In Flanders Fields gaat over de persoonlijke belevenissen van gewone mensen in oorlogstijd.

Niet enkel mensen, maar ook objecten getuigen van het verleden. Elk voorwerp in het museum vertelt een eigen verhaal, en dat wordt overgebracht met de modernste technieken.

In Flanders Fields maakt gebruik van geavanceerde technieken : interactieve maquettes, computers, videobeelden, geluidseffecten..... Er wordt uitgebreid geput uit het archief van authentiek film- en fotomateriaal.

We bezoeken dit museum zonder gids. Er is geen bepaald parkoers te volgen maar men wandelt kris kras door het museum. Men bekijkt rustig de videobeelden, of via de interactieve CD-Roms gaat men dieper in op de geschiedenis.

Vooraf het tweede gedeelte van de tentoonstelling is indrukwekkend. Reuze filmschermen roepen de atmosfeer op van de slagvelden, van de veldhospitalen en ten slotte van de overwinning en de wederopbouw.

Ieder neemt zijn tijd om het museum te bezoeken maar om 12u30 steken wij de voeten onder tafel in het Gasthof 't Zwaard.

De volgende menu wordt opgediend :

Het aperitief U aangeboden door de Kring

Soep van de dag

Ardens gebraad met groenteboeket en aardappelkroketten

Ijstranche

Koffie

De dranken zijn, uiteraard, voor eigen rekening en persoonlijk af te rekenen.

Na de maaltijd staat het iedereen vrij om een wandeling te maken op de Grote Markt of een bezoek te brengen aan de prachtige St.-Maartenskerk.

Omstreeks 15u30 vertrekken wij naar St Idesbald (Koksijde) waar wij een bezoek brengen aan het vernieuwd Delvauxmuseum.

Daar maken wij kennis met de mysterieuze en symbolische werken van Delvaux gekend voor zijn taferelen met stations, treinen en naakte vrouwen. Ook veel persoonlijke voorwerpen van de schilder zijn er tentoongesteld. Een enige gelegenheid om dit wondermooi museum te bezoeken.

Omstreeks 17u30 vertrekken wij naar Veurne. Na ongeveer een kwartier rijden stappen wij af op de vernieuwe Markt waar we rustig kunnen verpozen en genieten van een drankje.

Tegen 19u00 stappen we terug in de car en vertrekken Oostende waarts waar we omstreeks 20u00 toe komen.

Inschrijven kan door storting van 1.200 fr (twaalfhonderd francs) per persoon op rekening :

380-0040384-06
Jean Pierre Falise
H. Serruyslaan 78/19
8400 Oostende

met vermelding "Platereis 7 juni 1998 met X personen". In deze prijs is begrepen : autocar, koffie bij aankomst, het middagmaal, de toegang tot de musea en de fooi voor de chauffeur.

De inschrijvingen moeten binnen zijn voor maandag 01 juni 1998. Er zijn maximum 75 plaatsen. Dus zorgt dat je erbij bent.

Meegaande verzorgen wij een kleine reisbrochure die een aangename herinnering zal blijven aan deze uitstap.

Uw reisleider
Jean Pierre Falise

200 JAAR GELEDEN.....19 MEI 1798
COMMAND-RAID OP DE SASSEN VAN SLIJKENS
(vulgo, mogelijks, "Operatie Popham)

door Ferdinand GEVAERT

Het wapenfeit heeft de "grote geschiedenis van de oorlogen en veldslagen van en tegen Napoleon Bonaparte" niet gehaald. Het is slechts een voorval tijdens een tijdperk waarvan sommige "evenementen" in bepaalde landen nog steeds in de Top-10 staan van de nationale trots : Trafalgar, Austerlitz, Berezina, Fleurus en andere Waterloo's. Namen die er nog steeds voorkomen voor pleinen en andere spoorwegstations.

Maar voor de Oostendse plaatselijke geschiedenis is het feit niet zonder belang. Niet omdat het de enige aanval zou zijn die de stad en streek ooit heeft ondergaan. Neen, want sinds het einde van de 16de eeuw is het krijgsgewoel nooit ver weg geweest. De langste periode, om het zo te zeggen, zonder geweld, is waarschijnlijk deze tussen het verdwijnen van de troepen van Napoleon in 1814 en het verschijnen van de krijgsmacht van die andere keizer, Wilhelm, in 1914. Dus zowat 100 jaar. Periode tijdens dewelke Oostende ontwikkelde tot "Koningin der Badsteden" (wat nu, zoniet weggebombardeerd uit zee, land en lucht dan toch weggewalst, omgevormd werd tot "Stad aan Zee" - 't klinkt wel mooi !).

De Oostendse geschiedschrijvers hebben de "aanval van Popham" quasi allemaal opgenomen in hun geschriften. De eene wat uitgebreider en vollediger dan de andere. Doch, helaas, op een paar uitzonderingen na, steeds vanuit de invalshoek waarbij de Fransen niet beschouwd werden, wat ze wel waren, als de bezetter. Eerder was bij hen de Brit de vijand en niet degene die de bezetter kwam bestrijden. Dus, als de vijand. Wat uiteindelijk culmineerde in het geven van de naam van de bevelhebber van de Franse bezettingstroepen aan een Oostendse straat, de Muscarstraat (sic).

Op 14 november 1792 werd Oostende, niet voor de eerste maal, bezet door Franse troepen. Niet meer door deze van het Koninkrijk (doodgebloed in de Bastille) doch door de "sansculotten" van de nieuwe Republiek.

De bezetting duurde gelukkig niet lang, begin april 1793 verdwenen ze weer. Voor niet lang echter, op 1 juli 1794 klopten ze terug aan de stadspoorten en namen bezit van de stad, met alles wat er zich bevond, de stadskas eerst. Een tienjarige, zware en bloederige bezetting begon, alhoewel sommige verlichte geesten het anders zagen ('t is van alle tijden).

In 1797 kreeg Napoleon Bonaparte, toen generaal en bevelhebber van het Leger van het Noorden, de opdracht van de Directoire de invasie van Engeland voor te bereiden.

Echter, nadat Napoleon in februari 1798 een aantal havens aan het Kanaal en de Noordzee had geïnspecteerd, o.m. Oostende, was hij overtuigd dat de Fransen niet voldoende uitgerust waren om het op te nemen tegen de Britse vloot en de oversteek van het Kanaal te wagen. Zijn aandacht ging alsdan naar de verovering van Egypte (hij landde de 2 juli 1798 te Alexandrië). Echter liet hij, om de Britten te misleiden, de voorbereidingen voor een invasie van Engeland op een klein pitje doorgaan (een listig kereltje die Napoleon).

Het was de Britten niet ontgaan, mede door hun goed georganiseerd spionagenetwerk (toen reeds !) dat de Fransen plannen koesterden om een inval op het "perfiede Albion" uit te voeren. Ook de

mogelijk rol van de haven van Oostende bij dergelijke onderneming werd door de Britten onderkend.

Dit trok ook de aandacht van Captain Home Riggs POPHAM, RN (Royal Navy). De man had gedurende enkele jaren in Oostende gewoond en gewerkt. Hij had uitgebreide kennis van de haven, de infrastructuur en de waterverbinding met het hinterland. Hij had trouwens vanuit Oostende militaire transporten over zee en binnenwateren georganiseerd. Hij had wetenschap van de mogelijkheid om via de binnenwateren, buiten het bereik van de oppermachtige Britse vloot, allerlei vaartuigen (kleine zeeschepen, binnenvaartuigen en vissersschepen) nodig voor een invasie, voorraden, materieel en troepen aan te voeren vanuit Nederland en binnenland naar Oostende en de Franse kanaalhavens.

Captain POPHAM werkte een aanvalsplan uit en legde het voor aan zijn overheid die het voorstel aanvaardde.

Het doel van de aanval was de haven van Oostende uit te schakelen als aanvoerhaven voor de Fransen door het vernietigen van de sassen van Slijkens te Bredene, en, indien de gelegenheid en mogelijkheid zich voordeed ook de sluis van Plassendale (wat meteen de verbindig met Frans-Vlaanderen en Nieuwpoort zou onmogelijk maken) alsmede de sluis van de handelsdokken te Oostende te vernielen.

Gelet op de "lagere" rang van Captain POPHAM¹ werd de algemene leiding toevertrouwd aan de hoogste officier in rang, generaal Eyre COOTE van de Britse landmacht (Army), die tevens de operaties te land zou leiden. POPHAM werd wel het bevel van de operaties op zee toevertrouwd.

De datum van de raid, die naar geraamd niet langer zou duren dan 10 uren (daarom werd ook geen kantonnementsmateriaal voorzien in het organisatieschema en dotatieplanning) werd vastgesteld op de dag (of dagen) waarbij het tijdstip van het laten springen van de sassen van Slijkens zou samenvallen met halftij (afgaand) zodat ogenblikkelijk na het vernielen van de sasdeuren een grote vloed water vanuit de vaart (kanaal Oostende-Brugge) zich met veel kracht en geweld zou storten in de achterhaven en havengeul van Oostende en daarbij een ravage zou veroorzaken onder de vaartuigen die aldaar gebeurlijk zouden gemeerd zijn.

Op 13 mei 1798 nam de operatie, "commando-raid op de Sassen van Slijkens", de "Ostend Expedition (blijkbaar gebruikte men toen nog geen codenaam - e.g. "Seelöwe") een aanvang.

Chronologie van de raid

13 mei 1798 : inscheping van de aanvalstroepen op schepen gemeerd op het Isle of Thanet (Theemsmond), o.m. de troepentransportschepen Expedition, Ariadne en Minverve.

14 mei 1798 : de invasievloot, bestaande uit 31 schepen, vaarde uit. Captain POPHAM scheept in te Margate.

Nacht van 18/19 mei 1798 : aankomst ter hoogte van Oostende.

Wind was gekrompen naar het westen, aanwakkerend en hoge golven. Gelet op de zeegang raadde POPHAM aan de ontscheping van de aanvalstroepen uit te stellen

¹ De graad van Captain RN is gelijk te stellen met deze van een kolonel bij de landmacht.

en te wachten op betere zeecondities. Generaal COOTE beslist, gelet op het ontvangen bericht dat het Frans garnizoen te Oostende klein was (kleiner dan vermoed), toch de landing uit te voeren.

Drie fregatten, Biter, HekIn en Tartarus beschoten de stad.

19 mei, 05.00/06.00 u : ontschepping van de Britse troepen, infanteristen, geniesoldaten en een compagnie artillerie (8 kanonnen en twee mortieren) op het strand ten oosten van de haven van Oostende, uit platbodems en andere roeiboten.
Oprukken van de infanteristen en genie ("sappers") naar de sassen van Slijkens.

19 mei 's morgens : de bevelhebber van het Frans garnizoen, MUSCAR, liet ijlboten uitrukken naar Brugge, Duinkerke, Nieuwpoort en andere plaatsen, om melding te maken van de Britse aanval en versterkingen te vragen.

19 mei, 10.00/10.30 u : in de omgeving van de sassen (of in de saskommen) werden door de Britten een aantal vaartuigen in brand gestoken (volgens één bron : 3 vissersschepen en 2 houtschepen). De door de geniesoldaten aangebrachte springladingen werden ontstoken en de daarop volgende ontploffingen brachten (zware ?) schade toe aan de sluizen en sasdeuren.

Daarna trokken de Britten zich snel terug en begaven zich naar het ontschepingsstrand om terug in te schepen.

Volgens een paar bronnen omwille van het wassend water uit het kanaal dat hen dreigde te overspoelen, andere om reden van de storm die opgestoken was en indien men draalde hen mogelijks zou kunnen beletten om naar de schepen op zee te roeien.

Terug op het strand moesten ze vaststellen dat het onmogelijk was de invasievloot terug te bereiken. De schepen hadden zich ten gevolge van de storm verder van de kust moeten verwijderen en door de zware zeegang was het onmogelijk naar de schepen, vanaf het strand, te roeien.

Daar de terugtocht onmogelijk was, verschansten de Britten zich in de duinen om het luwen van de storm af te wachten en daarna in te schepen.

19 mei, middag : schermutselingen tussen Franse soldaten van het garnizoen die door middel van de veerpont de havengeul waren overgestoken en de Britten. De Fransen worden terug gedreven.

19 mei, onderwijl, tussen de bombardementen op de stad Oostende vanuit zee door, stuurde POPHAM een onderhandelaar naar de plaatscommandant MUSCAR om de overgave van de stad te eisen. MUSCAR weigerde (auteur Richard VERBANCK merkt hierbij op dat het eigenlijk MUSCAR niets uitmaakte of ze wel of niet Oostende tot puin schoten - zie bibliografie).

19 mei, valavond : tegen het einde van de dag (en gedurende de nacht) waren Franse versterkingen aangekomen, o.m. uit Brugge (twee halve brigades), Nieuwpoort en Duinkerke (drie bataljons).

19/20 mei : nacht, alles bleef rustig, de bombardementen vanuit zee hadden opgehouden.

Legende

- A : Visserskreek
- B : 1ste Handelsdok en sluis
- C : Amerikaanse kreek
- D : veerpont
- E : Langebrugge, brug over de Paemelkreek
- F : Noordedesluis (afwatering) - brug
- G : Vingerlincksluis (afwatering) - brug
- H : Sassen van Slijkens (kanaal Oostende-Brugge) gebouwd in 1754-1758
- I : Muren oude sluizen van Slijkens, ingestort in 1752 (gebouwd 1672-1676)
- K : Fort Sint-Philippe, ontmanteld in 1782 en gesloopt
- L : 's Land Magazijn (stapelplaats Openbare Werken)
- M : Potteriepolder, bedijkt in 1634
- N : Legillonkanaal, sinds 1752 molenkanaal
- O : Kroonwerk van het Fort Sint-Philippe, ontmanteld en gesloopt in 1782
- P : bastions van de vestingstad Oostende, zijde havengeul
- Q : Doornenbilken
- R : Inplanting later Fort Imperial, nu "Fort Napoleon"

- Mosselhoek, ook genoemd Visschershoek, gehucht, toen gemeente Bredene (op sommige kaarten : gehucht "Den Soeten Inval".
- Lissemore, schorre, ontstaan na de inundatie van 1584.
- Groenendijk, aangelegd in 1610 (nu gemeentegrens Oostende/Bredene).
- Grote Polder van Bredene, ingedijkt 1612-1620.
- Noordede, kreek ontstaan na inundatie van 1584 (ook "Sluisvliet).
- Vingerlinck, of de Coupure, omleidingsvaart gedolven om de verbinding van de havengeul met de vaart naar Brugge mogelijk te maken tijdens de bouw van de nieuwe sluizen (1754-1758), later gebruikt voor de afwatering van de polders (zijarm van de Noordede).
- Compagnie van de Zaagmolens, gesticht in 1752. Uiteindelijk werden 17 windmolens opgericht. Gedeeltelijk ontmanteld door de Fransen (1794-1814).

Nota : het strand van Lissemore, zijde havengeul, werd geregeld overspoeld..

HET BRUGSE VRIJE IN BEELD
De Grote Kaart geschilderd door Pieter Pourbus (1571)
en gecopieerd door Pieter Claeissens (1601)

Eind 1561 besloot de magistraat van het Brugse Vrije om een gedetailleerde kartering te laten maken van haar territorium. De opdracht werd toegewezen aan de Brugse meester Pieter Pourbus (1524-1584) die er een decennium lang aan werkte.

Het resultaat was een uniek stuk, een kaart geschilderd op doek van 3,61 meter hoog en 6,14 meter lang, wellicht de grootste kaart die in de 16de eeuw werd vervaardigd in West-Europa. Het originele werk van Pourbus is in de loop der jaren zwaar beschadigd door het vele gebruik. Slechts een gedeelte is bewaard gebleven. Nog vóór 1600 werd aan Pieter Claeissens de opdracht gegeven om een getrouwe reproductie van de kaart te maken. Dit stuk wordt, samen met het overgebleven fragment van Pourbus, in deze facsimile aangeboden.

De kaart omvat een groot deel van het huidige West-Vlaanderen, grosso modo een gebied van Eeklo tot Veurne, met inbegrip van een stuk van Zeeuws-Vlaanderen. Het kaartbeeld is bijzonder gedetailleerd, met in tientallen miniatuurschilderijtjes afgebeeld: woonkernen, losstaande huizen en boerderijen, dijken, windmolens, waterlopen, wegen, kanalen en dergelijke meer. Daardoor is het een uiterst belangrijke bron voor de landschapsvorming van de regio in de late middeleeuwen en de vroegmoderne tijd.

De kaart wordt uitgegeven in kleur en op 50% van de ware grootte. De klemtoon van de publicatie ligt op de bronnenuitgave, die door historici, geografen, kunsthistorici en historische cartografen kan worden gebruikt voor regionale geschiedenis, iconografie, genealogie, landschapsvorming, enzovoort.

Een begeleidende tekst van ca. 50 bladzijden biedt een inleiding op de kaart. Daarbij komen onder meer volgende aspecten aan bod: de cartografie in de 16de eeuw, het Brugse Vrije, de makers Pourbus en Claeissens, de metrische nauwkeurigheid van de kaart, de kaart als bron van landschapsvorming, de meer dan 500 toponiemen en tenslotte de heraldische aspecten. Auteurs zijn Frans Depuydt, Luc Duerloo, Paul Huvonne, Jan Papy, Marc Rykaert, Eva Tahon, Joeri Theelen, Erik Thoen, Véronique Van de Kerckhof en Adriaan Verhulst. De publicatie wordt gerealiseerd onder redactie van Bart Van der Hert en zal verschijnen in september 1998.

De publicatie bestaat uit:

- Het bewaard gebleven gedeelte van de originele kaart van Pourbus: facsimile in 1 los blad;
- De kaart van Claeissens: facsimile in 32 losse bladen (45x45 cm);
- Overzichtskaart van het geheel uit 1852: facsimile in 1 los blad;
- Tekstgedeelte van ca. 50 bladzijden, geïllustreerd (45x27 cm);
- Het geheel wordt aangeboden in een klepmap.

Een uitgave van Universitaire Pers Leuven en Canaletto/Repro-Holland

Ondergetekende,

naam.....

adres.....

lid van de heemkundige kring.....

bestelt ex. van B. Van der Hert (red.), *Het Brugse Vrije in beeld*, tegen 3.975 BEF (normale winkelprijs: 5.300,- BEF) (exclusief verzendkosten)

ISBN 90 6186 880 7

Ik betaal met mijn Visa of Euro/Mastercard:

Vervaldatum:

Kaartnummer:

Ik betaal na ontvangst van de factuur

BTW-nummer:

Datum:

Universitaire Pers Leuven

Blijde-Inkomststraat 5

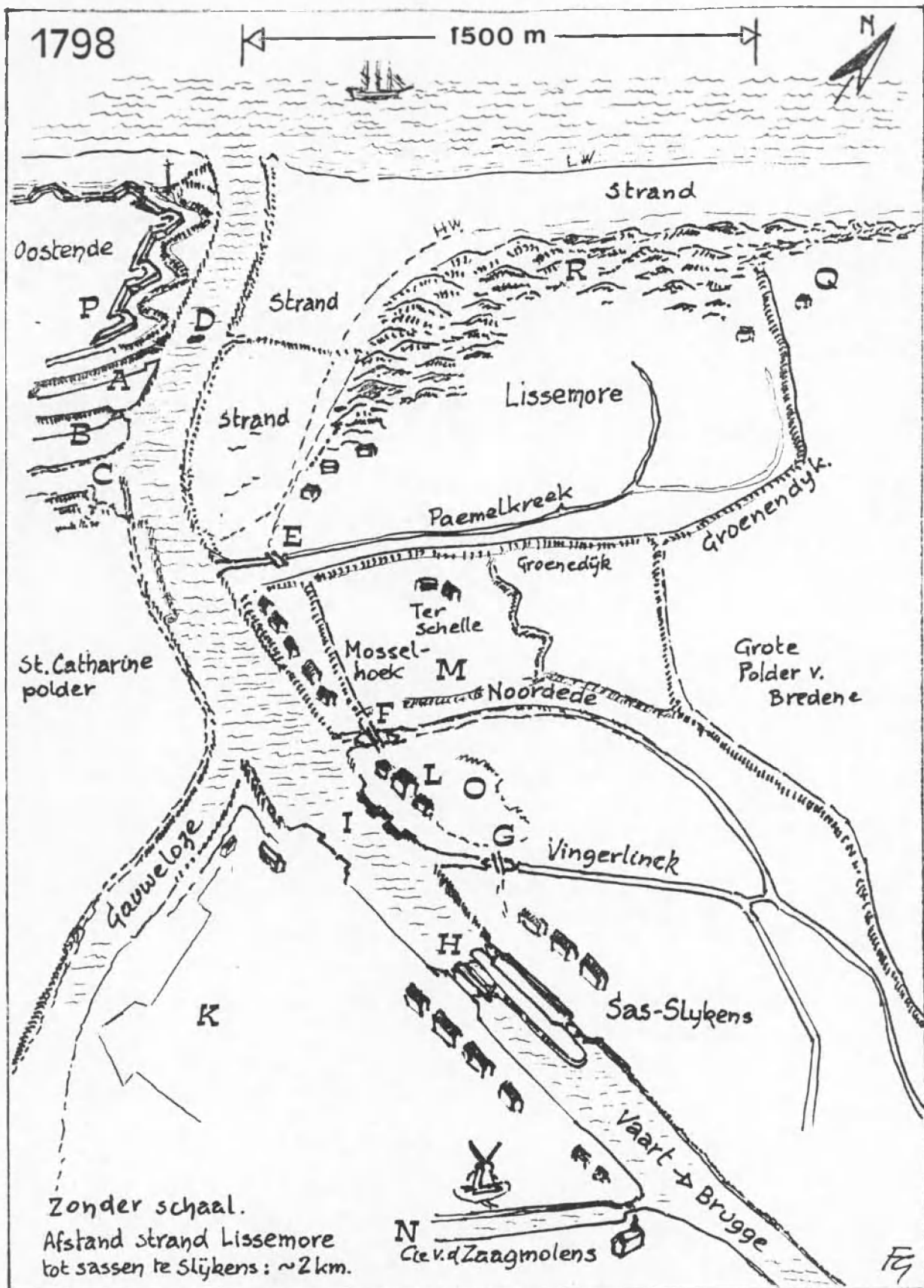
B-3000 Leuven (België)

Fax: +32 (0) 16 32 53 52

Dit boek is ook te koop in de boekhandel

Handtekening

Figuratieve kaart (zonder schaal) van het operatiegebied "Operatie Popham", 19 mei 1798

20 mei dageraad : bij het ochtendgloren vielen de Fransen de in de duinen verschanste Britten aan en omsingelden hen. Evacuatie naar de schepen op zee was onmogelijk, de storm had hun platbodems en roeiboten op het strand onbruikbaar gemaakt. Na een hevige strijd, welke veel doden en gekwetsten eiste, gaven de Britten, onder leiding van generaal COOTE, gelet op de hopeloosheid van hun toestand, zich over aan de Fransen.

22 mei 1798, 10.00 u, de Britse invasievloot die tot dan voor de stad kruiste trok zich terug.

Zo eindigde de raid op de sassen van Slijkens.

De ontschepingsplaats (het invasiestrand)

Op twee uitzonderingen na geven de diverse Oostendse geschiedschrijvers (zie bibliografie) de ontschepingsplaats op als "ten oosten van de haven", zonder verdere plaatsbepaling.

Auteur Richard VERBANCK vermeld, vrij en frank, het strand van Lissemore. Op wat hij zich hiervoor steunde is ons niet bekend, we vermoeden op LOONTIENS.

Slechts één auteur, de kroniekschrijver voor de periode 1793-1802, geeft een coördinaat op, nl. : een mijl ten oosten van de haven, zonder verdere plaatsbepaling.

Indien deze coördinaat juist is, moeten we ons de vraag stellen : hoe lang is de mijl van onze kroniekschrijver ? Is het een Franse mijl, een Engelse landmijl, Brabantse of andere ?

Een Franse mijl was zowat 4.400 meter. Een Engelse was en is 1.609 m. Volgens de vergelijkende tabel opgemaakt krachtens het besluit van de Franse Republiek van 13 brumaire jaar IX (4 november 1800) was een "Brabantse" mijl 5.520 meter.

Als de kroniekschrijver de Franse of Brabantse mijl hanteerde dan moeten we het invasiestrand situeren ergens op de grens van Bredene met De Haan (Klemskerke) in de omgeving van het Spanjaardduin (omgeving van de visserskapel).²

Dit alles gaf ons, tot nader onderzoek, geen zekerheid over de plaats waar de Britten aan wal kwamen en waar het gevecht in de duinen plaats greep, ware het niet dat er geschriften bestaan over het Fort Napoleon.

De literatuur over het Fort Napoleon, oorspronkelijk Fort Imperial, brengt ons echter een aantal plaatsbepalingen van het ontschepingsstrand.

C. LOONTIENS vermeld in zijn boek "Le Fort Napoleon"³ dat er op 600 toises (vadem : 1,95 m) van de "batterie du musior" (batterij op een platform op het uiteinde van het oosterstaketsel) in 1803 een batterij artillerie werd opgesteld in de duinen, op de plaats waar de Engelsen enkele jaren vroeger gekomen waren om de stad te bombarderen.⁴

² De kroniekschrijver vermeld dat bij hun aankomst te Oostende in de avond van 19 mei 1798 de versterkingen uit Duinkerke die dag 10 à 11 mijl hadden afgelegd (45 kilometer), zodat de mijl van de kroniekschrijver zowat 4.400 à 4.500 meter bedroeg.

³ Zie bibliografie.

⁴ C. LOONTIENS, Fort Napoleon, blz. 31/32.

Tevens vermeld hij ⁵ dat Napoleon tijdens zijn bezoek aan Oostende in 1810 bepaalde dat de batterij moest vervangen worden door een fort, daar hij nog steeds vreesde dat de Engelsen op deze plaats een nieuwe ontschepping zouden wagen.

C. LOONTIENS steunde hiervoor op geschreven Franse bronnen (DAVOUT). Gelet op de preciese plaatsbepaling van de batterij in de duinen, op 600 x 1,95 m (d.i. circa 1.200 m²) kunnen we besluiten dat de Britten op 19 mei 1798 ontscheepten ter hoogte van het huidig fort Napoleon en dat het "gevecht in de duinen" in deze omgeving plaats greep.

De schade aan de sassen van Slijkens

De omvang van de schade, of vernieling, is uit de literatuur niet uit te maken.

De Oostendse geschiedschrijvers zijn nogal vaag in het "omschrijven" van schade :

- PASQUINI : het beoogde doel werd helemaal niet bereikt (n'a point le résultat désiré).
- SOYER : ...les écluses s'écroulent, en partie seulement (de sluizen stortten in, slechts gedeeltelijk).
- LOONTIENS : de sluizen werden gedeeltelijk vernield, maar het water dreigde het detachement (de Britten) te verzwelgen.
- FOUTRY : ...reeds begint het water de streek blank te zetten.
- PEETERS : ...generaal Coote had de sluis doen springen.
- MARCHAL : de sluizen waren werkelijk niet opgeblazen gezien slechts twee pijlers werden vernield.
- VERBANCK : geen andere vermelding dan : "Over de aangerichte vernielingen, omvang en duur van de herstellingen, is men het nog steeds niet eens".

Een ooggetuige vermeldde in een brief ⁶ aan zijn vader op 21 mei 1798 dat : "...de sassen heeft doen springen. Soo verre dat alsnu geen schip op nachte al kon varen, zijnde de meuren gansch toe een gevallen".

In het dagboek "Kronijk van Nieuwpoort" schrijft J.B. RIJBENS : "Op den 21 mej syn alhier.....en het Sas van Slykens moeten passeeren om tot daer te geraeken, en het welk voor nu is onmogelijk om dat het selve is onbruikbaar gemaekt".

Onze kroniekschrijver voor de periode 1792-1802 vermeld niets over de omvang van de schade aan de sassen. Hij merkt wel op dat de huizen van Slijkens grote schade hadden geleden. Hij noteerde dat op 28 mei 1798 alle metsers opgeroepen werden om herstellingen uit te voeren en dat deze de volgende dag aangevat werden.

⁵ C. LOONTIENS, Fort Napoleon, blz. 23 en 35/36.

⁶ "De Zeewacht " (100 jaar na de raid), van 23 oktober 1898 publiceerde deze brief in het kader van een artikel onder de titel "De Bombardering van Oostende".

Anderzijds schrijft SOYER, op blz. 259 van zijn boek, dat in 1802 de sluisen in dezelfde staat van gedeeltelijke vernieling verkeerden sinds 1798. Tevens dat Inspecteur-generaal SGANZIN de plannen opstelde voor het herstel van de sluisen, werken die eind 1802 voltooid werden. Immers, begin 1803 rapporteerde generaal LEGRANGE : "Les écluses du canal de Bruges sont très belles" (de sluisen van het kanaal naar Brugge zijn zeer mooi).

De deelnemende troepen

Alhoewel onze geschiedschrijvers soms nogal absolute cijfers geven over de getalsterkte, lopen ze uiteen.

	Fransen		Britten		
	Sterkte	gesneuveld	Sterkte	gesneuveld	krijgsgevangen
LOONTIENS	-	-	1200 + 3 batl	500	1471
FOUTRY	500	-	1200 + 3 batl	500	1471
PASQUINI	600	-	2000	500/600	1800
SOYER	300	enkele mannen	1200 + 3 batl	500	1491
PEETERS	650	-	-	-	1424
VERBANCK	-	-	1414	-	-
Kroniekschrijver	-	talrijk	-	-	-

De kroniekschrijver merkt op dat tegen de avond van 20 mei 1798 er ruim 10.000 Franse troepen in en rond de stad gelegerd waren.

Nota : batl. = bataljon.

De leiding van de Franse troepen tijdens het gevecht in de duinen

De meeste Oostendse geschiedschrijvers geven de "eer" aan kapitein Arnould MUSCAR, bevelhebber van het klein garnizoen van Oostende (150 man) en plaatscommandant.

Ze willen het hebben dat het in essentie MUSCAR was en zijn reeds uitgedund garnizoen van 150 grenadiers, waaronder volgens een auteur gewonde en zieke soldaten opgetrommeld uit de militaire ziekenhuizen, die de overwinning op de Britten "geforceerd" hebben (sic). Hij zou zelfs de versterkingen uit Brugge en andere plaatsen in reserve gehouden hebben.

Een Frans pamflet, dat overigens vol staat van de gebruikelijke ophemelingen van de eigen soldaten, met titel : "Fuite de Anglais devant Ostende", kent de eer toe aan de plaatscommandant van Brugge, KELLER, die uit Brugge gekomen was met 300 man van het 46e en 94e "demi-brigade".

We vonden geen referenties naar de drie bataljons die uitgerukt waren uit Duinkerke.

Beschouwingen

De raid op de sassen van Slijkens had geen enkele invloed op de oorlogen van Napoleon, daar het krijgsgesbeuren zich dan verplaatst had naar de Middellandse Zee en Egypte. Een invasie van Engeland kwam toen niet voor in de onmiddellijke oorlogsplannen van de Franse Republiek.

De raid had wel gevolgen voor de Oostendse bevolking.

De stad had zware schade geleden ten gevolge van de beschietingen vanuit zee (en mogelijk door de Britse kanonnen opgesteld in de duinen ter hoogte van het ontschepingsstrand). Talrijke burgers waren gedood of gekwetst. Bijna alle straten waren getroffen waarbij tal van huizen werden vernietigd of beschadigd.

Fuite Des Anglais devant Ostende ?

Libreux del.

Apprenez que les Républicains savent toujours vaincre ?

Le 1er Prairial An VI.

Door het stadsbestuur van Oostende werd een verzoek gericht tot de Directoire om een financiële tussenkomst te bekomen voor de zwaarst getroffen. Dit werd geweigerd (dus nog geen spraak van een vergoeding voor oorlogsschade of wederopbouwpremie). Zodat de inwoners, naast de talrijke opeisingen, heffingen en andere lasten ook nog moesten opdraaien voor de herstellingswerken aan hun eigendommen.

Bij decreet van het Directoire van de Republiek, d.d. 23 mei 1798 (4 priorial jaar VI) werd te Oostende de staat van beleg ingesteld. Dit o.m. als gevolg van de vaststelling dat meerdere inwoners van Oostende tijdens de raid van 19 mei getuigenis hadden gegeven van hun

aanhankelijkheid aan de zaak van de vijanden van de Republiek, maar zelfs hadden gezocht om de republieken het gebruik van hun wapens en verdedigingsmiddelen te ontzeggen.

Dit hield in dat o.a. de getalsterkte van het garnizoen gevoelig werd vermeerderd, de wallen spoedig hersteld werden en het aantal vestingskanonnen opgevoerd.

Dit bracht hogere lasten voor de stadskas en de inwoners met zich. Daarenboven, ten gevolge van de staat van beleg takelde de handelsactiviteit nog verder af.

De staat van beleg werd slechts op 15 december 1802 opgeheven.

In Groot-Brittannië werd de raid op veel kritiek onthaald. Voornamelijk gelet op de grote prijs aan mensenlevens en krijgsgevangenen betaald voor een slechts "matig" resultaat. De sassen waren niet onherstelbaar vernield en de haven van Oostende had geen onmiddellijk oorlogsbelang. Op dat ogenblik eigenlijk een moeite voor niets. In het beste geval zou men kunnen zeggen dat er lessen geleerd waren die hun nut zouden hebben bij gebeurlijk latere operaties.

Nu, dat zegde men van de bloedige raid op Dieppe op 19 augustus 1942 ook !

Een Brits zeeofficier merkte op in een boek over de raid op Zeebrugge op 22/23 april 1918 dat de ontschepping te Oostende in 1798 diende als voorbeeld voor de Britse vloot. In beide gevallen was het doel hetzelfde, het ontzeggen van het gebruik van de haven aan de vijand. Het moet gezegd dat ook, in beide gevallen het doel niet volledig bereikt werd. Hetzelfde kan gezegd worden van de Britse poging om op 9/10 mei 1918 met de "Vindictive" de haven van Oostende te blokkeren. Een voorbeeld waar het beter lukte is de raid op Saint-Nazaire op 26/27 maart 1942.

De 500 à 600 Britten die gesneuveld waren bij het "gevecht" in de duinen op 19/20 mei 1798 werden, volgens de literatuur, begraven in de duinen. We hebben echter geen indicaties over de localiteit.

In het betreffende gebied werden veel graafwerken uitgevoerd bij de uitvoering van grote werken, denken we maar aan :

- de bouw van het Fort Napoleon
- de bouw van het Militair Hospitaal
- Instituut Godtschalk
- verdedigingswerken en batterijen door de Duitsers in W.O.I en W.O. II, o.m. batterij Hundenburg
- een paardenrenbaan en stallingen aan de Fortstraat
- bouw stedelijk sport- en speelplein "Zon en Zee"
- e.a. zoals uitbreiding van het visserijdok

Het klinkt eigenaardig, maar bij ons weten is nooit een van de honderden skeletten aldaar bloot gelegd.

ICONOGRAFIE

1. Fuite des Anglais devant Ostende, apprenez que les Républicains savent toujours vaincre. Ets door MAXELLE, in het Frans pamflet : "Fuite des Anglais devant Ostende". Ets door MAXELLE en LABROUSSE.
Zonder datum. Afm. 0,12 x 0,15 m.

2. Schilderij door Fr. MUSIN, op doek "Ontscheping der Engelschen(1798)". Latere samenstelling naar oude gegevens.
Gedateerd 1845. Afm. 1,60 x 2,40 m.
Icon. nr. 390 (VERBOUWE). Vernield tijdens de brand van het stadhuis, mei 1940.
3. Schilderij van Fr. MUSIN, op doek "Het bombardement van de stad, op 21 juli 1798, door de Engelse vloot onder het bevel van admiraal Popham". Latere samenstelling naar oude gegevens. Bestemd voor de versiering van het nieuw kursaal in 1877.
Afm. 2,21 x 1,64 m.
Icon. nr. 302 (VERBOUWE). Vernield tijdens de brand van het stadhuis, mei 1940.
4. Schilderij van Fr. MUSIN, op doek "Het bombardement van de stad door de Engelsen in 1798". Latere samenstelling aan de hand van oude documenten.
Afm. 0,30 x 0,58 m.
Icon. nr. 392 (VERBOUWE). Hing tot 1940 in de Schepenzaal van het stadhuis van Oostende. Blijkbaar in vlammen opgegaan in mei 1940.

BIBLIOGRAFIE

J.B. MARCHAL, Historische beschrijving van de wijk Sas-Slijkens en de sluizen van Slijkens gelegen op de vaart Brugge-Oostende, Bredene, eigen beheer, 1948, blz. 27/31.

J.N. PASQUINI, Histoire de la ville d'Ostende et du Port, Société Belge de Librairie, Brussel, 1842, blz. 316/320.

Edward PEETERS, Roemrijke bladzijden uit de geschiedenis van Oostende, Uitg. G. Devresse, Antwerpen, blz. 71/82.

Valeer FOUTRY, Roemrijke bladzijden uit de geschiedenis van Oostende, De Sikkel, Antwerpen, 1938, blz 66/68.

Georges SOYER, La Drame Révolutionnaire et Napoléonien à Ostende, Imprimerie Centrale, Ostende, 1928; blz. 190/207.

Anon., Dagboek van de Franse tijd, Oostende 25 maart 1793-28 september 1802. Bewerkt door Albert G.R. DRIESSEN, eigen beheer, Oostende, 1997.

Carlos LOONTIENS, Le Fort Napoleon, Oostende, 1933, blz. 36/30.

Hugh POPHAM, A damned cunning fellow, the eventful live of Rear-Admiral Sir Home Popham, KCB, HCH, KM, FRS (1762-1820), The Old Ferry Press, Tywardreath (GB), 1991.

Richard VERBANCK, Sir Home Riggs Popham, Neptunus, 38 jg. nr. 229, juli 1992, Oostende, blz. 13/25.

Richard VERBANCK, A damned cunning fellow, De Plate, jg. 21, nr. 2, februari 1992, blz. 52/58.

Richard VERBANCK, De sluizen van Slijkens gebruikt als Duitse oorlogspropaganda, Roepsteen, nr. 98, december 1985, Ter Cuere, Bredene, blz. 4.

Raoul EECKHOUT, Zoeklicht op Bredene, Ter Cuere, Bredene, 1968, blz. 87/90

Eduard BAELS, Oostende onder het Franse bewind, Oostende, blz. 36/37.

Robert LANOYE, L'Épopée Ostendaise, Erel, Oostende, 1971, blz. 74.

De bombardering van Oostende, De Zeewacht, 23 oktober 1898.

Marcel VANHAMME en Jean DELPORTE, Ostende, d'un village des pêcheurs à la reine des Plages, Ed. Clap Copy, Brussel, 1982, blz. 76⁷

Nota : De auteurs van bovenvermeld boek zitten wat o.m. de datum van de raid betreft verkeerd, ze geven 24 april 1798 op, i.p.v. 19 mei 1798. Ook hebben ze het niet goed wanneer ze stellen : "Muscar, commandant de place, déjoua une tentative de débarquement de troupes anglaises aux écluses de Slijkens, à l'est du port" (Muscar, plaatscommandant, verijdelde een poging tot ontschepping van Engelse troepen aan de sluizen van Slijkens, ten oosten van de haven). (Waar halen ze het ?).

De batterij Hundius en de Halve Maan beschermd in Oostende

Frank PHILIPPART

Wie Oostende en fortificatie zegt, denkt aan Raversijde en fort Napoleon. Maar zelden denkt men aan de batterij Hundius die tussen het fort Napoleon en de havengeul ligt. Het betreft hier een Duitse kustbatterij van de tweede wereldoorlog, die bewapend was met 10.5 cm kanonnen. De batterij is gelegen naast het fort Napoleon en kan als schoolvoorbeeld dienen voor de opbouw van een Duitse batterij, compleet met vuurleidingspost, geschutkazematten, manschappenbunkers en -verblijven.

Op de Halve Maan, gelegen tegen de havengeul, stond een FlaK-batterij (luchtafweergeschut). Men treft hier verschillende FlaK-bunkers, bemanningsverblijven, een machinegeweerbunker en een commandopost aan. Het is dank zij haar voormalige functie als marinedepot, dat ze zo goed bewaard gebleven is, m.a.w. er werden amper bunkers afgebroken.

Kortom het zijn unieke sites die gerust naast de grote batterijen in Frankrijk kunnen staan.

Voor deze twee sites diende de Simon Stevinstichting in 1996 een klasseringsaanvraag in bij Monumenten & Landschappen omwille van zijn historische en unieke waarde.

Op 03 oktober 1997 ondertekende Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn Luc MARTENS, het ministerieel besluit voor de bescherming van de batterij Hundius en de Halve Maan als monument.

Geschiedenis

Tijdens de eerste wereldoorlog stond er op de Halve Maan de Duitse batterij Eylau die twee 52 mm kanonnen had.

⁷ Zie R. VERBANCK, Sir Home Riggs Popham, Neptunus, nr. 229, blz. 19.

Twee decennia later werd Oostende tijdens de tweede wereldoorlog omgebouwd tot een Stützpunkt Gruppe en omvatte drie Panzer-Stützpunkten:

PzStp Stene, PzStp Oostende-Hafen en PzStp Blauwe Schleuse. Daarnaast bestond de Marineverdediging uit de marine kustbatterij Hundius en de marine kustbatterij Kursaal. De batterij MKB Hundius was de 2e batterij van het MAA 204 (Marine Artillerie Abteilung) dat onder bevel stond van de Seekommandant Pas de Calais". De batterij was mee opgenomen in de "StpGr Oostende". Een marinebatterij telde ongeveer 2 à 3 officieren 18 onderofficieren en 130 soldaten.

Op 01 februari 1943 werd op de Halve Maan de eerste "Batterij Hundius" met vier 7.5 cm kanonnen geïnstalleerd.

Vanaf 1943 werd de "Halve Maan" uitgebouwd tot het Hoofdkwartier van Panzer Stützpunkt Hafen. Tegelijk werd hier een batterij licht luchtdoelgeschut geïnstalleerd, bemand door een Zug (peloton). Deze was uitgerust met drie lichte luchtdoelkanonnen van (vermoedelijk) 2 cm en tweemaal 4 cm FlaK.

De "Batterij Hundius" werd op 01 juli 1943 verplaatst naar zijn huidige plaats en kreeg vier 10.5 cm kanonnen op een open bedding die in een halve cirkel rond de vuurleidingspost stonden. De batterij werd volgens de plannen van 1942 gebouwd. Op 04 mei 1944 werd er voor elk van de vier kanonnen een geschutskazemat van het type 671 gebouwd. Dit gebeurde in het kader van het Schartenbauprogram wat een overbunkering van geschut op open beddingen inhield. Twee voormalige beddingen kan men nu nog terugvinden. Verder treft men hier nog diverse munitie- en manschappenbunkers aan alsook een bakstenen loopgraaf en een klein gangenstelsel.

De batterij beschikte tevens nog over een 15 cm kanon voor lichtschoten, in een kazemat die jaren geleden afgebroken werd.

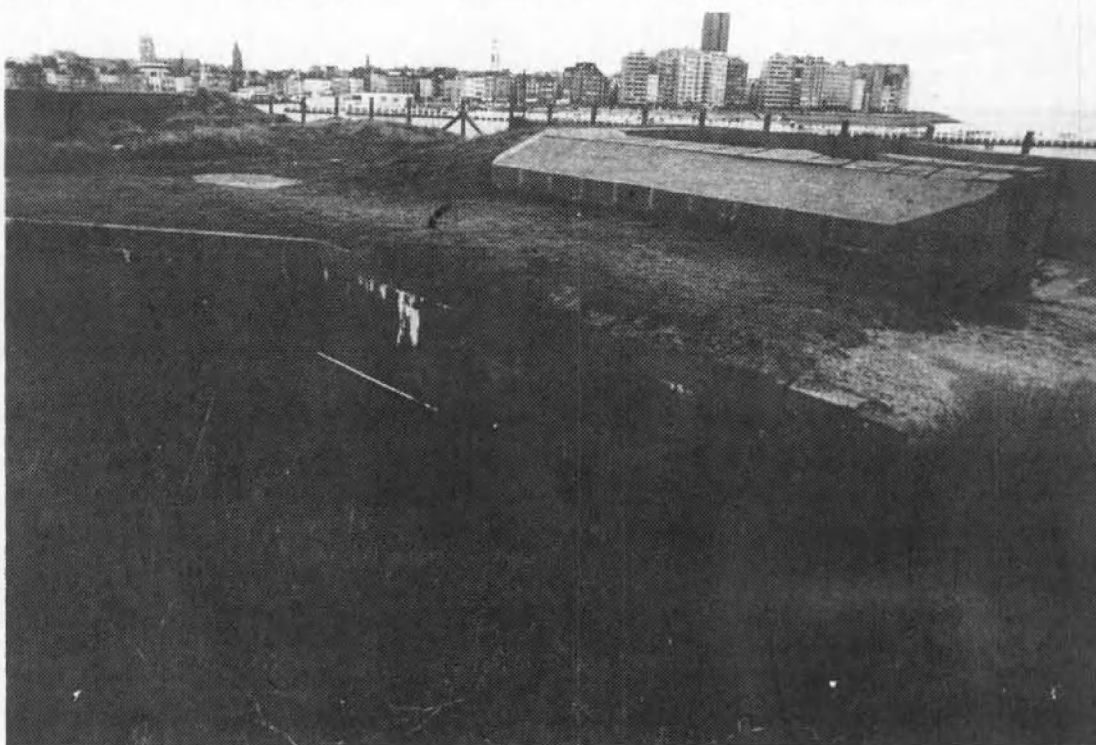
Huidige toestand

Momenteel zijn de twee gebieden verkommerd en deels verzand. De betrachting is nu de batterij Hundius en de Halve Maan terug te renoveren. In eerste instantie dienen de sites opgekuist te worden, ten tweede dienen de kazematten hun originele uitzicht terug te krijgen. Er wordt ook gewag gemaakt om de batterij Hundius op de nemen in het project Fort Napoleon. Een pluspunt voor de batterij Hundius is het feit dat een aantal bakstenen gebouwen gebruikt worden door de Marine Kadetten zodat deze niet verder aftakelen.

De Simon Stevinstichting is een vereniging die zich bezig houdt met de studie van oude, buiten gebruik gestelde, militaire bouwwerken. Dit doel resulteert in een uitgebreid archief, studiebezoeken, voorstellen tot klassering en advies bij restauraties.

Algemeen beeld van de batterij Hundius. Men ziet op de voorgrond drie van de vier geschutskazematten. Daar achter staat de vuurleidingspost.

De L410A, peletonscommandopost met een geschutsplatform voor een 4 cm FlaK

ONVINDBARE OOSTENDSE ZICHTEN

door Omer VILAIN

Na vele jaren opzoekingswerk zijn wij zeker tot de bevinding gekomen dat er zeker 35.000 à 40.000 prentkaarten over Oostende gemaakt werden. Dit in 100 jaar tijd. Bij dit grote aantal nemen we zeker de toeristische prentkaarten, de vele gelegenheidskaarten (stoeten, processies, kavalkades, feesten, wedstrijden, enz.) en ook publiciteitskaarten uitgegeven door allerlei industrieën en handelszaken.

Niettegenstaande dit grote aantal zijn er toch veel gebouwen, straten en gebeurtenissen die nooit door een fotograaf of een prentkaartuitgever gedrukt werden.

Om op vele vragen van sommige verzamelaars te antwoorden hebben wij een lijstje van de voornaamste gebouwen opgesteld over dewelke wij tot op heden geen enkel fotografisch document of prentkaart konden vinden.

	Prentkaart	Mogelijke foto
Stadhuis (binnenzijde) voor mei 1940	X	X
Koninklijke schouwburg (binnenzijde)	X	X
St Pieterskerk (buitenzijde vóór brand 1897)	X	X
St Pieterskerk (binnenkant vóór brand 1897)	X	X
O.L. Vr. Kerk Hazegras (binnenkant)	X	X
Sint-Janshospitaal (voorgevel)	X	-
Sint-Janshospitaal (kapel en binnenzijde)	X	X
Oud station (binnenzijde)	X	X
Goederenstation (vóór 1950)	X	-
Koninklijk Chalet (binnenzicht)	X	X
Koninklijk Lyceum (voorgevel)	X	-
Koninklijk Lyceum (binnenzicht)	X	X
Gotschalck-Instituut (binnenzicht)	X	X
Sint-Janskerk (binnenzicht)	X	X
Bioskopen (allemaal)	X	-
Velodroom	X	-
Sted. Visserijschool John Bauwens (buitenzicht)	X	X
Sted. Visserijschool John Bauwens (binnenzicht)	X	X
Zeevaartschool (binnenzicht)	-	X
Hendrik Serruysziekenhuis (buitenzicht)	X	-
Hendrik Serruysziekenhuis (binnenzicht)	X	X
H. Hartziekenhuis (huidig) (buitenzicht)	X	-
H. Hartziekenhuis (huidig) (binnenzicht)	X	X
Postgebouw (arch. Eysseleinck) (binnenzicht)	X	-
Stadhuis (huidig) (binnenzijde)	X	X
Sint-Sebastiaansgilde (binnenzijde)	X	X

(X) beduidt geen foto of prentkaart

(-) wel bekende foto's of prentkaarten

Wie weet kunnen enkele van onze Plate-leden ons niet nadere inlichtingen bezorgen die door vele verzamelaars en zoekers naar waarde zal geschat worden.

DE OOSTENDSE ONDERGROND TRILDE !

Zowat 125 jaar geleden, om precies te zijn, in augustus 1873, werden de sluisdeuren aangebracht aan de sluis van de nieuwe "cal sèche" (droogdok) van de "Génie Maritime" (Scheepsbouwdienst) van de Staatsmarine op de oosteroever van de Oostendse haven.

In het raam van de uitvoering van het "Masterplan" voor de haven van Oostende werd het Zeewezendok omgevormd tot een insteeddok voor ro-ro vrachtschepen en werden de werkhuizen van de R.M.T. (voormalig van het Zeewezen) opgedoekt om ten "gepaste tijde" gesloopt te worden.

Met de omvorming tot insteeddok (met grotere diepte) moest de 125 jaar oude sluis verdwijnen. Op 23 oktober 1997 werden de sluisdeuren (niet meer de oorspronkelijke !) verwijderd en werd een begin gemaakt met de sloop van de sluis. In februari 1998 werden de ondergrondse fundaties gedynamiteerd. De schokgolven verwekt door deze ondergrondse ontploffingen waren voelbaar tot voorbij het Leopoldpark, en zeker in het "Kanonhotel" !

Meer over de geschiedenis van het Zeewezendok in een volgend nummer van ons tijdschrift.

Ferdinand GEVAERT

AANKONDIGING

1. Driejaarlijkse "Etienne Sabbe prijs voor Geschiedenis"

In 1998 wordt de driejaarlijkse prijs ten belope van 100.000,-Fr toegekend en is bestemd voor het bekronen van een al dan niet gepubliceerd (niet vòòr 01.06.95) werk over algemene, regionale of lokale geschiedenis, zonder chronologische of thematische beperking, doch met uitsluiting van literatuur- en kunstgeschiedenis.

2. Prijs voor Geschiedenis van de v.z.w. Stichting Etienne Sabbe geschonken door de Kortrijkse Verzekering groep AXA :

Deze prijs ten belope van 50.000,-Fr is voorbehouden voor studies geschreven door onderzoekers die geen houder zijn van het diploma van licentiaat of doctor in de Geschiedenis.

Het reglement is ter inzage bij de secretaris of aan de museumbalie.

Nadere inlichtingen schriftelijk op te vragen bij : Paul Thurman, secretaris van de jury, p.a. K.U. Leuven Campus Kortrijk - KULAK, Etienne Sabbelaan 53, 8500 Kortrijk.

DE NAOORLOGSE ZEEDIJK VAN OOSTENDE

Het Kursaal in opbouw

Het Kursaal in volle pracht (zonder de lelijke "hoed")

EEN BIBLIOGRAFIE VAN EDWARD VLIETINCK, JURIST EN HISTORICUS

door Emile SMISSAERT

Graag vooraf enkele bedenkingen, geuit in persoonlijke naam, niet provocerend bedoeld maar waarmee ik meen en hoop de geleerde en persoon E. VLIETINCK in onze herinnering, anno 1998, herop te roepen en naar verdienste de plaats te geven die hem toekomt.

Edward VLIETINCK is door en voor het grote publiek een vergeten figuur, want zij die hem bij leven kenden, behoren zelf niet meer tot de levenden. En het kan ook niet anders : VLIETINCK overleed te Berchem-Antwerpen in 1937 en wij zijn in 1998, zestig jaar later. Een vergeten figuur, ja en neen. Want gelukkig houdt tenminste een straatnaam te zijner ere en gedachtenis te Oostende de herinnering wakker aan een, ik citeer uit zijn necrologie verschenen in het "Rechtskundig Weekblad" : "(...) een goed mensch en een voorbeeldig werker, (...) een zeer verdienstelijk geleerde, (...) in de Vlaamsche (en Antwerpsche) rechtswereld een zeer vooraanstaand figuur, (...) niettegenstaande zijn al te grote bescheidenheid". Gelukkig hebben heelwat mensen-van-alhier geijverd voor deze straatnaam en, hoera, zij vonden gehoor bij de bevoegde autoriteiten. Want, bij kenners, is zijn historisch meesterwerk niet in de vergetelheid gesukkeld en ik wijs op : "Het oude Oostende en zijne driejarige Belegering" uit 1897, 101 jaar (!) oud. De heruitgave door het V.V.F. afd. Oostende, uit 1975 heeft op gelukkige wijze bijgedragen tot het in stand houden en het op ruime schaal verspreiden van één der allereerste wetenschappelijke studies over een aspect van de geschiedenis van Oostende. Schaars in aantal, gewis, want ware het toenmalig stadsarchief in 1940 niet in de oorlogsvlammen opgegaan, dan (...). En vul zelf maar naar believen in.

Aldus kreeg VLIETINCKs "Oude Oostende (etc.)" nog een dimensie bij : naast een gedegen studiewerk met eigen kwaliteiten werd het zelf ook een bron voor deze periode ! En wij mogen ons in de handen wrijven, dat de immer bedrijvige geleerde, Edward VLIETINCK, steeds Oostende en haar geschiedenis warm in het hart is blijven dragen en instond voor de uitgave van "Le cartulaire d'Ostende", opgenomen in het "Bulletin" van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis te Brussel. Een referentie van en voor degelijkheid !

Niettemin, Edward VLIETINCK is en blijft, vermoed ik, een vergeten figuur. Man én werk van verdienste, in zijn tijd, dat wel. Maar toch. Kijk, de heer Raf SEYS heeft opmerkelijk werk en inspanningen geleverd door de publicatie van zijn biografische schets-in-brochurevorm over Edward VLIETINCK.

In 1972, inmiddels ook al 26 jaar geleden... Zonder het expliciet te vermelden, heeft SEYS gebruik gemaakt van de hieronder vermelde en overgenomen "Lijst der schriften van M. Vlietinck", mijn inziens door de gevierde zelf samengesteld of minstens nagezien, en afgedrukt in het "Rechtskundig Weekblad" d.d. 3 februari 1935, kol. 684-687, ter gelegenheid van de zeventigste verjaardag van Edward VLIETINCK. De slotwens van Raf SEYS om een gedetailleerde lijst van Vlietincks werken en artikels te zien samengesteld worden door een vorser, zal ,verwacht ondergetekende, nimmer tot stand komen : de tijdsomstandigheden zijn hiervoor niet (meer) gunstig, er is al zoveel tijd overheen gegaan en, dat is mijn persoonlijk visie, VLIETINCK weegt nu niet meer zwaar genoeg door om zelf onderwerp te worden van een diepgaande en uitgebreide studie, met een nauwkeurig nagaan en volgen in zijn levensloop, met het aanleggen van een gedetailleerde lijst van zijn werken en artikels....

En toch, gelet op de m.i. blijvende en grote verdiensten van VLIETINCK voor de studie van de Belgische kustgeschiedenis en geschiedenis van Oostende : het is zinvol en een vorm van eerbetoon

aan de nijvere geleerde om al zijn verdiensten op te sommen, voor het eerst hier in de kolommen van het tijdschrift "De Plate" overgenomen uit voornoemd "Rechtskundig Weekblad".

LIJST DER SCHRIFTEN VAN E. VLIETINCK

A. VLAAMSE WERKEN

1884. Geschiedkundige schets der O.L.Vrouwkapel te Breedene.
1889. Eene bladzijde uit de Geschiedenis der Stad Nieuwpoort
1889. Walravensyde, een gewezen visschersdorp op de Vlaamse Kust.
1897. Het oude Oostende en zijn driejarige Belegering.
1910. Rechtstoestand der vrouw. Voorlezing op het Rechtskundig Congres te Antwerpen.
1913. Scheidsrechterlijke beweging. Voorlezing op hetzelfde Congres te Gent.
Verhandeling der Katholieke Vlaamse Hoogeschooluitbreiding.
1913. Wereldpolitiek : Recht en Macht ?
1920. Statengemeenschap.
1922. Wat is de Wijsbegeerte der Geschiedenis ?
In het Maandblad *Biekorf* (Brugge) :
Jaargang 1891 : De Lollaarden.
Jaargang 1893 : Westvlaamsche Oordnamenkunde.
Jaargang 1934 : Uitwijking van plaatsnamen in Middel- en Oost-Vlaanderen.
1899. Welken invloed hebben sedert het einde der XVIde eeuw de Zuidnederlanders op den bloei van het Noorden geoeffend en omgekeerd ? Voorgedragen op het XXVe Nederlandsch Congres te Gent, Taal- en Letterkundig Congres, te Gent, 1899.
In *Dietsche Warande en Belfort* :
Jaargang 1910 : Conscience en de Politiek.
In *Ons Volk Ontwaakt* :
Jaargang 1911 : Het Marokaansch vraagpunt in eene nootschelp.
Het Perzisch vraagpunt.
Italië, Tripoli, Turkije.
De Staatkundige partijen in Duitschland.
In het Weekblad *Concordia* (Antwerpen), 1903-1904. Reeks geschiedkundige artikels over economische onderwerpen.
In het *Gedenboek der Vlaamsche Conferentie van Antwerpen* (1885-1910). Het Bier bij ons voorgeslacht.
In *Vrede door Recht* ('sGravenhage), afl. Januari 1914. Toenadering tusschen Nederland en België.
In *De Gids op maatschappelijk gebied* : jaargang 1927 (April, Mei, Juni). De nieuwe organieke wet op de Werkrechterraden.
1927. De Kust (in samenwerking met M. W. Conrad, J. Vercouillie, Stan Leurs en A. Wauters. Uitg. De Sikkel).
In het *Handelsblad* : 10 Maart 1904 : Antwerpen en Werpland (over de oorsprong der benaming Antwerpen).
Juli 1930 : Eene bladzijde uit de Geschiedenis van onzen nationalen naam. Wie heeft hem eerst ambtelijk gebruikt.
Nog over België's naam.
Juli 1930 : De rol der humanisten. Een paar mededingers.
In *Gazet van Antwerpen* : Juli 1930. De eeuwen-oude Belgische Leeuw. Hoe oud is hij ?
In *Rechtskundig Tijdschrift* :
Jaargang 1908 : Bevoegdheid in zake van kostgeld.
" 1910 : Romeinsch-Hollandsch Recht.

- " 1913 : Bevoegdheid der Werkrechtscourts.
- " 1913 : Oorlog en Arbitrage.
- " 1925 : Hugo de Groot.
- " 1930 : Het raadplegend of préjudicieel beroep in ons oud recht.
- " 1933 : Het rechtsbewustzijn als bron van het recht.

In het *Rechtskundig Weekblad* :

22 Mei 1932 : Buitgenwone of "bovenmatige" rechtbanken.

Januari 1932 : Eene leemte in onze Rechtspraak.

Artikels verschenen in het weekblad *Hooger Leven* :

1 juni 1930 : Guido Gezelle. Persoonlijke herinneringen.

Jaargang 1933 : Naar den Ondergang der Vaderlanden ?

Vrijhandel en Vrede

Het economisch Nationalisme in beschuldiging gesteld.

De Dageraad eener nieuwe Volkshuishoudkunde.

Jaargang 1934 : Nationale Karakters en Politiek.

Ideën in het Verre Oosten.

De zielkunde van het Veiligheidsvraagstuk.

Praatje met den Onbekenden Soldaat.

Brief aan de Redactie

B. FRANSICHE WERKEN

1910. Le Cartulaire d'Ostende.

Académie royale de Belgique.

Bulletin de la Commission royale.

1901. L'Histoire

Documents inédits.

Académie royale de Belgique. - commission de la *Biographie Nationale*

Jacques Oliviers, pensionnaire d'Ostende (1524-1590) 16e boekdeel.

Jean Turpin, bourgmestre de Nieuport (+ 1506) 1933, 24e boekdeel.

In *Revue de Droit international et de Législation comparée*:

Traité d'Arbitrage Anglo-Américain.

Rapprochement Neerland-Belge.

L'Action des puissances durant la crise Balkanique.

In *Magasin Littéraire* 1892. La Politique sociale en Angleterre.

In de *Revue Générale* 1892-1894-1898 :

La position sociale des catholiques en Angleterre.

Impérialisme Britannique.

La Chambre Haute Anglaise et son rôle constitutionnel.

In *Revue néo-Scholastique* 1923. La Philosophie de l'Histoire.

In *Courrier de Bruxelles* 1890. L'Encyclique jugée en Angleterre

1927. Le Problème de la Paix. Illusions de Réalités. La Lutte pour l'existence nationale.

In *Jurisprudence de Louage d'Ouvrage* 1930. blz. 65 : Contrat de louage de services. Courte prescription. Article 22775 ou 2277 du code civil ?

1925. Le journaliste possède-t-il un droit intellectuel à son pseudonyme ? - Verslag voordragen op het XIIe Congres der Belgische Drukkers, Oostende-Blankenberghe, Mei 1925.

In *Le Jeune Barreau*. La Loi du moindre effort en Droit public et international. 15 Maart 1926.

Dagblad *La Presse*. 1905-1914. Over buitenlandsche politiek geteekend "Rürer". 3.540 artikels.

Dagblad *La Métropole*, zelfde rubriek geteekend "Spectator" 1919 tot 1925. 2.500 artikels.

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (52)

door Aimé SMISSAERT (+)

Onze kapitein had ongelukkigelijk zonder den waard (hier de duitsche kanonnen) gerekend !

Er zijn personen die beweren dat de bemanning dronken was. Moesten duischers zulks zeggen, wij zouden 't verstaan, maar Oostendenaars, nee dat kunnen wij niet aannemen ! Hoe kan iemand immers een oogenblik denken dat gansche eene bemanning, wetend welke gevaarvolle wateren het schip dat haar aan boord heeft, doorkruisen moet, zich bedrinke ? Neen, neen ! Wij hechten veel meer geloof aan de ons gegeven uitlegging der jacht op het scheepken door eenen duitschen onderzeeër gemaakt en zulks des te meer daar personen van ondervinding ons verklaard hebben dat een mispunt van 1/8 eener streep van het kompas voldoende is om een vaartuig, dat voor Nieupoort komen moest, in 't zicht onze haven de doen komen - en is zulke lichte misslag niet mogelijk wanneer meen door een vijand, als een onderzeeër is, wordt nagezet ?

* * *

Ziehier prijzen van eenige levensmiddelen en koopwaren : (1)

Konijnen, (er zijn er niet veel)	2,60 tot 3,00 f.
Koffij	3, 3,20, 3,50, 3,70 f. de kilo
Eieren	0,15 en 0,16 f. het stuk
Suiker (cassonade)	0,85 en 1,00 f. de kilo
Witte gecristalleerde suiker	0,86, 0,90 en 1,00 f. de kilo
Terwemeel (ongezift)	0,42 tot 0,45 f. de kilo
Soda	0,15 f. de kilo
Bruine zeep	0,80 f. de kilo
Witte zeep (Sunlight)	0,80 het pak van 4 stuk
Chicorrei	0,40 f. het pak
Rollmops	0,20 f. het pak
Stokvisch	0,90 f. de halve
Witte boonen	1,20 f. de kilo
Peper	0,25 f. de ons
Vijgen	0,35 f. het 1/4 kilo
Gesuikerde pruimen	0,90 f. de kilo
"Petit beurre" (koekjes)	0,75 f. het 1/4 kilo
Peeresiroop	0,70 f. de 1/2 de kilo
Pruimesiroop	0,70 f. de 1/2 kilo
Chocolade	1,85 tot 2,00 f. het pak
Gesmolten ossevet	1,30 f. de kilo
Ongesmolten ossevet	1,10 f. de kilo
Ingelegde tomaten	0,25 f. het klein doosje
Ingelegde spinagie	0,30 f. het klein doosje
Zoetekoeke	2,40 f. de kilo
Aardappelen	10 f. de 100 kilos
Kaas	3,25 f. de kilo
Kaas (Brie)	4,00 f. de kilo

(1) Deze prijzen verschillen soms eenige centiemmen, volgens de winkels.

Kas (Gruyère)	4,50 f. de kilo
Confiture van abrikozen	0,85 f. de doos
Margarineboter	1,25 f de 1/2 kilo
Solferstekskens	0,20 en 0,25 f. het pak+
Bougies	1,75 f. het pak van 8
Macaroni	0,90 f. de 1/2 kilo
Gerookte haring	0,25 f. het stuk
Pekelharing	0,15 f. het stuk
Patatebloem	0,45 f. de 1/2 kilo
Beste brandolie	1,80 f. de kilo
Vogelzaad	0,60 f. de 1/2 kilo
Wijnazijn	0,40 f. de liter
Bierazijn	0,20 f. de liter
Rijst	1,10 f. de kilo
Sterretjes (voor in de soep)	1,50 f. de kilo
Maïzena	0,50 f. het pakje en 0,45 f. het 1/4 kilo
Haverbloem	0,60 f. het pakje
Zout	0,20 f. de kilo
Rozijnen	0,85 f. de 1/2 kilo
Beste pruimen	1,50 f. de 1/2 kilo
Broodsuiker	0,53 f. de 1/2 kilo
Korinthen	0,65 f. de 1/2 kilo
Vaniljesuiker	0,10 f. het pak
Suikerkandijs	1,00 f. de kilo
Erwten	0,50 tot 0,65 f. de kilo
Tapioca	1,00 f. de kilo

Verscheidene der koopwaren en levensmiddelen, hiervoren aangeduid, zijn overal niet te verkrijgen. De toestand is nochtans zeer verbeterd sedert ieder week het scheepken van schipper WYNTHEIN, van Scheepsdaele, alhier met allerhande koopwaren toekomt.

Vrijdag 5 Maart. -

HONDERD TWEEENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

De Duitschers begonnen heden met de afbraak van de villa van M; DE NEUTER, Fortstraat, op den Vuurtorenwijk. Zooals men weet is Mijnheer DE NEUTER, medeëigenaar der peerdeboxen deze wijk en opsteller aan een wel gekend Belgisch sportblad.

Iedereen kent het koffijhuis Falstaff op de Grootte Markt, in vreedestijd uitgebaat door een Engelschman. M. JACOBS, en thans voor zijn rekening opengehouden door M; Alfred MONTEVILLE. Spijt het verscheidene malen herhaald verbod sterke dranken te verkoopen, konden de verbruikers aldaar naar hertelust whisky, portocognac, brandy and soda, en alle slach van cocktails en andere Amerikaanse dranken bekomen; handelaars, nijveraars, tegenwoordige en toekomstige gemeenteraadsleden kon men daar bijzonderlijk tegen het vallen van den avond ontmoeten, en niet zelden gebeurde het dat duische officieren er op hun gemak een angostura (sterk gealcoholiseerde engelsche drank), een gingerale of een ander drankje van den britschen doodsvijand kwamen drinken. Zulks gebeurde nog gister.... Eilaas, de officier die zoo smakelijk zijn glas angostura uitdronk moet van het ras der Judassen zijn, want deze morgen traden duitsche soldaten met een officier het koffijhuis binnen, sloegen al de flesschen likeuren en sterke dranken

aan en passen M. MONTEVILLE eene boete van 500 markt toe ⁽²⁾ - omdat zegden zij, hij daags te voren eenen duitschen officier een glas angostura had geschonken.

Aimé SMISSAERT (1876-1926), samen met zijn vrouw Marie HOUVENAGHEI (1875-1972), staande in de winkelruimte van het vroegere gebouw (winkel + drukkerij waar de "Duinengalm" gemaakt werd) dat ca. 1930-1931 afgebroken is en herbouwd door architect PIL; vóór- en achterhuis werden door twee verschillende aannemers neergezet

Een onzer vrienden ontmoette te Brussel een andere Oostendenaar die van Holland terugkeerde en daar Eugeen DESWAEF had ontmoet. Men zal zich herinneren dat Eugeen DESWAEF, de bekende smid der Sint Pietersstraat op 30 December 11. gevangelijk van Oostende werd weggebracht, omdat hij zonder toelating verscheidene malen naar Holland was gegaan. Eugeen DESWAEF was in Duitschland gehecht aan den dienst van het Rood Kruis : gebruik makend van eene uitwisseling van gewonden, ontsnapte hij en gelukte erin op Hollandschen grond te geraken. DESWAEF boft niet met den kost in Duitschland : 's noens gekookte dikke patatenschillen, s' avonds een soort van bloempap, meer aan stijfbloem dan aan wat anders gelijkend ! Als de gevangenen gehecht aan den dienst van het Rood Kruis zulke goede kost krijgen, wat schiet er dan over voor de andere gevangenen ?

We lezen in de duitsche gazetten : Duitsch Hoofdkwartier, 4 Maart. Een fransche stoomboot met munitie, die voor Nieupoort was en, tengevolge van eene vergissing der dronken bemanning, Oostende kwam binnengevaren, werd beschoten en tot zinken gebracht. De gewonde bemanning werd gered.

(2) De boet werd later verminderd op eenige marken.

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag
- van 21 mei t/m 24 mei
- van 13 juni t/m 13 september (gesloten elke dinsdag)
- van 31 oktober t/m 08 november (gesloten 01 en 3 november)
- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

BON **COCK**
CAMERA
SERVICE

Jozef II straat 44
Hoek Christinastraat
8400 Oostende

B. & C. Nuytten N.V.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET UITVAARTKONTRAKT IS
DE ABSOLUTE **ZEKERHEID** DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS **UW WENSEN** EN DAT
UW FAMILIE ACHTERAF **GEEN FINANCIËLE**
BESLOMMERINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39

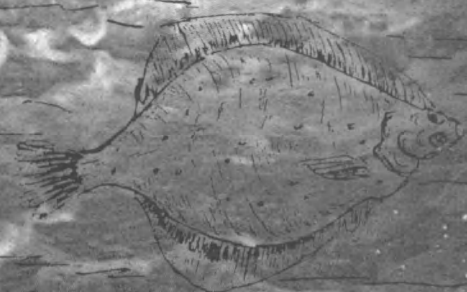

Vissers aan de eerste "Bassing" te Oostende.

DE PLATE

Maandblad

-- SEP. 1998

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de CULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

De inhoud van een artikel weerspiegelt niet noodzakelijk het standpunt van de Kring.

Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris	Verantwoordelijke uitgever	Penningmeester	REKENINGEN
F. HUBRECHTSEN	A. VAN ISEGHEM	J. P. FALISE	750-9109554-54
Gerststraat 35 A	Ijzerstraat 1	H. Serruslaan 78/19	000-0798241-19
8400 Oostende	8400 Oostende	8400 Oostende	
Tel : 059/50.71.45	Tel : 059/50.57.38	Tel-Fax : 059/70.88.15	

JAARGANG 27
NUMMER 9
MAAND SEPTEMBER 1998

IN DIT NUMMERblz. 151 : **I. VAN HYFTE** : Kursaal dossiers hebben altijd gevoelig gelegen.blz. 153 : **R. VANCRAEYNEST** : De "General Steam Navigation Company" en de haven van Oostende.blz. 175 : **F. HUBRECHTSEN** : Het garnizoen van Oostende en de cholera-epidemie van 1854.**OPEN MONUMENTENDAG 1998**

**Bezoekt op 12 en 13 september de tentoonstelling "Feest in de stad" in het
 Casino Kursaal.**

**Foto's, films, videovoorstellingen, kledijen, documenten, affiches, enz. enz., over
 Feesten te Oostende**

Met medewerking van het Stadsbestuur, het Casino Kursaal en UW Heemkring

Toegang gratis

SEPTEMBER - ACTIVITEITEN

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten in de loop van de maand september 1998.

SEPTEMBER I - ACTIVITEIT

donderdag 10 september 1998 om 14u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6.

De heer Georges BILLET vergast ons op een filmnamiddag met documentaire films die als onderwerp hebben : - Lt Victor Billet

- De Belgische Zeemacht in 1939 (kort fragment)
- Marineopleiding van Belgische matrozen in Engeland gedurende W.O. II.
- Een reis met een maalboot naar Boulogne in 1939

Dhr. Georges BILLET is de zoon van LTZ Victor BILLET die aan de basis lag van de oprichting van de Belgische Sectie van de Royal Navy. Zoals iedereen weet had de Zeemacht (nu Marine) haar oorsprong te danken aan deze Belgische Sectie en we kunnen dus gerust stellen dat Victor BILLET de oprichter is van de huidige Marine. Hij sneuvelde tijdens de landing in 1942.

Over Victor BILLET schreef onze betreurde secretaris Jan DREESEN een interessant artikel in ons tijdschrift van maart 1996.

Deze filmnamiddag zal voor de meesten een ware revelatie betekenen en dus zeker niet te missen !

SEPTEMBER II - ACTIVITEIT

donderdag 24 september 1998 om 20u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6

Onderwerp : **100 JAAR SOCIETE DU RAT MORT TE OOSTENDE**

Spreker : Dhr. Maurice QUAGHEBEUR

De kronieken van de Ridderschap van de Rat Mort hebben hun diepste wortels in die van de Koninklijke Vereniging "Cercle Coecilia" van Oostende die op 1 november 1861 werd gesticht in de Rederijkerskamer in de Oostendse Christinastraat. Hun programma luidde als volgt : Kunst, Vermaak en Liefdadigheid. Een filantropische vereniging dus maar de financiële middelen moesten samengebracht worden via kunst en vermaak.

In 1896 trok een groep van zestien uitbundige Oostendse mannen - leden van de " Cercle Coecilia" naar Parijs. Eens lekker de bloemetjes buiten zetten, mocht wel.

Ze hebben zich in de Franse hoofdstad, inzonderheid in het Montmartrekwartier, uitbundig geamuseerd. "Au Moulin Rouge", "Le Ciel" zowel als "L'Enfer" stonden op hun programma, en laat

in de nacht, of vroeg in de morgen kwamen ze terecht in het "Cabaret du Rat Mort", waarvan de directeur een Belg was. Dit werd het sluitstuk van een onvergetelijke, feestelijke Parijse nacht.

Eens terug in Oostende werden in de "Cercle Coecilia" de Parijse avonturen in geuren en kleuren verteld. Bij die gelegenheid werd voorgesteld humoristische avonden te organiseren door een "Compagnie du Rat Mort", die uiteraard bestond uit de "Parisiens" en enkele andere lolbroeken.

21 februari 1898 betekende een mijlpaal in het leven van de "Compagnie" : die dag had in het Oostendse Kursaal het eerste bal van de Rat Mort plaats. Het kende meteen een enorm succes en was de voorbode van een lange serie vastenavondbals.

De Broederschap van de Rat Mort bleef bestaan tot net voor de Tweede Wereldoorlog. In 1956 stond ze op uit haar doodsslaap, toen de Royal Cercle Coecilia besloot de Confrerie te doen herleven. De herstichting op initiatief van Maurice Quaghebeur sr., gebeurde in 1957.

Over de "Cercle Coecilia" en de Rat Mort komt vanavond de heer Maurice QUAGHEBEUR spreken. Buiten het feit dat hij te Oostende een gekende notaris is en jarenlang schepen van deze stad was is hij, sedert 1 november 1975 voorzitter van de Koninklijke Coeciliakring en Grootbaljuw en Edele Commandeur van de Hoge Raad van de Ridderschap van de Rat Mort. Hij is dus de juiste man op de juiste plaats om over dit onderwerp te spreken.

Een avond die geen enkele Oostendenaar mag missen. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet leden. Men zegge het voort.

De redactie

KURSAALDOSSIERS HEBBEN ALTIJD GEVOELIG GELEGEN

door Ivan VAN HYFTE

"Appel à l'opinion : autocratie Congolaise à Ostende" is een weinig gekend drukje uit 1899, met een wat geladen titel. Auteur is ene Aimé LECLAIRE, uitbater van een Cercle privé in Hotel Central op de Zeedijk. Georges MARQUET had in 1896 deze privé-speelzaal daar naar toe gebracht (1), maar LECLAIRE (hij noemt zich "directeur"/eigenlijk was hij een stroman) baatte dit privé-initiatief uit.

Het werkje is een aanklacht tegen een Koninklijk Besluit van 30-12-1898 dat aan de stad Oostende het wettelijk recht gaf - ondanks de afkeuring van de Bestendige Deputatie - om aan elke cercle 500.000 F en 100 F per speler te vragen.

Deze financiële manipulatie van de gemeentelijke overheid is al te doorzichtig : de taks zo hoog houden om privé-kandidaten te ontmoedigen en zelf grof geld binnen te halen uit de spelen door die te monopoliseren in haar eigen kursaal.

Maar MARQUET's "Cercle privé des Etrangers" legt zich bij monde van LECLAIRE daar niet bij neer. Met Kongolese beeldspraken fulmineert de "directeur" een maand na de gemeenteraadszitting van 5 juli 1898 tegen de "tyranneaux de la cité balnéaire", die hij met de Romeinse keizer Diocletianus of de Perzische satrapen vergelijkt.

"On assure le monopole des jeux de même qu'au Congo où on assure le monopole du caoutchouc en coupant les mains des malheureux nègres..." of "In Kongo verwoest men weerspannige negerdorpen, bij ons verwoest men een commerciële instelling" (vrij vertaald).

Tussen 8 en 24 juli valt de politie bij hem niet minder dan 6 keer binnen om er geweren (er grepen daar ook tirs aux pigeons plaats), wijnen, bellen, ventilatoren en... 18 spuugbakken in beslag te nemen. Afschuwelijke autocratie, vindt LECLAIRE, "c'est à préférer le Congo". Met lede ogen ziet hij en zijn baas de roulette in de privé-club van het Kursaal rollen, maar ook het vele geld dat de stadskas binnenrolt. Daar hebben ze voor hun grootse bouwprojecten veel geld nodig; jammer weliswaar voor de (al dan niet fictieve) zelfmoorden, seks- en andere schandalen die geregeld de pers halen.

Het vervolg op de MARQUET-story is bekend (2).

Wanneer vanaf 1899 de huur van de spelen in het Kursaal tot 1.530.000 F oplopen, haakt MARQUET het jaar erop af en verkoopt zijn pand op de zeedijk.

Ondertussen heeft de maatschappij-kritische ENSOR tekeningen, etsen, litho's en schilderijen gemaakt, alle onder de noemer "De spelers" (3). Niemand blijft onberoerd, ook het parlement niet dat op 24 oktober 1902 definitief alle kansspelen verbiedt. Oostende krijgt als troost 5 miljoen die ze gedeeltelijk gebruikt voor de bouw van de Koninklijke Galerijen (de rest wordt bijgepast door Leopold II).

Klap op de vuurpijl : MARQUET wordt na 2 jaar concessionaris van het Kursaal, en dus van de Cercle-privé. Opnieuw gaat het (juridisch) balletje aan het rollen. Hij wordt meermaals veroordeeld maar probeert als mecenas met stoeten en het project Ostende Centre d'Art de bevolking op zijn hand te krijgen.

Maar rien ne va plus voor MARQUET : hij zegt zijn contract op na het seizoen 1909. voor de daaropvolgende openbare aanbesteding melden zich amper 2 kandidaten. één uit Parijs en... MARQUET. Hij geniet de voorkeur van de stad maar de Bestendige Deputatie stelt haar veto; CARPENTIER wordt de nieuwe concessionaris.

(1) Le Carillon, 08-03-1896, p. 3. "...Le Cercle de la Rue Royale va changer de local et de nom (...). Acheté par Marquet, l'hôtel subit les transformations nécessaires. Au rez-de - chaussée...les salles de roulette, de trente-et-quarante. Au premier il y aura des salons d'écarté, de baccarat, des fumoirs etc..."

(2) Ostendiana 4, 1982. M. CONSTANDT : Het kansspel te Oostende vóór 1914 p. 121 e.v.

(3) James Ensor. De Baden van Oostende. P. FLORIZOONE 1996 p. 159 e.v.

DE "GENERAL STEAM NAVIGATION COMPANY" EN DE HAVEN VAN OOSTENDE

door **Raymond VANCRAEYNEST**

1. Het ontstaan van de rederij

Wie weet nu nog iets van de belangrijke scheepvaartmaatschappij die de "General Steam Navigation Company (verder afgekort als GSN) eens was ? Haar schepen hebben nochtans meer dan een eeuw lang de haven van Oostende aangelopen. Ze verzekerden een regelmatige lijndienst tussen Londen en Oostende voor passagiers en goederen.

Het begon allemaal te Londen in 1824. Op 11 juni van dat jaar greep er een vergadering plaats in het huis van Mr. William John HALL op de Custom House Quay. Op die bijeenkomst werd er tussen enkele ondernemende lieden beslist een scheepvaartmaatschappij te stichten voor het vervoer van passagiers en goederen tussen Groot-Brittannië en de landen van het vasteland grenzend aan de Noordzee en het Kanaal. Er zou alleen met stoomschepen gevaren worden en de rederij kreeg dan ook de naam "General Steam Navigation Company Limited".

Op 23 juni 1824 greep een nieuwe vergadering plaats en het kapitaal van de maatschappij werd vastgesteld op 2 miljoen pond, verdeeld over 20.000 aandelen van elk 100 pond.

Stoommachines aanwenden op zee was toen een gedurfde onderneming. Wel had de Clyde Shipping Company Limited uit Glasgow al in 1819 met stoom gevaren, maar dan alleen op de rivieren. Ook waren onder de stichters van de nieuwe rederij enkelen die met kleine stoompakketboten vanaf 1820 op de Theems, tussen Londen en Margate hadden gevaren (1). Voor vervoer te land zou pas een jaar later, op 27 september 1825, een stoomlocomotief, ontworpen door STEPHENSON, de eerste trein trekken met goederenwagens op de eerste openbare spoorlijn tussen Stockton en Darlington bij Newcastle (2).

2. Oostende was één van de eerste aanleghavens

Het was in oktober 1824 dat de GSN officieel van start ging. Continentale havens, zoals Boulogne, Kales, Dieppe, Oostende, Rotterdam, Hamburg, maar ook Lissabon en Gibraltar werden in het vaarplan opgenomen met vertrek aan het Custom-House of Tower te Londen. Het eerste schip zou zelfs al op 7 augustus 1824 van uit Londen te Oostende zijn toegekomen (3). Twee schepen werden op de dienst naar Oostende ingezet : de Earl of Liverpool, kapitein PEAKE, en de Mountaineer, kapitein MATE. Het waren houten schepen met raderwielen. De Earl of Liverpool zou nog gedurende vele jaren de overtocht maken tussen Oostende en Londen. De lengte van het schip was 128 voet (= 39 m) en de breedte 19 voet (= 5,94 m). Dat zijn ongeveer de afmetingen van onze stoomtreilers uit de jaren 1920-1930. De duur van de overtocht werd gesteld op 16 uur en de afvaart uit Londen gebeurde elke week op woensdag en op zaterdag. Voor een cabine 1e klasse moest 40 s. betaald worden, voor een andere 30 s. Voor een kar met 4 wielen of voor een paard moest 4 pond 4 s. neergeteld worden; voor een kar met 2 wielen de helft en voor een hond 5 s. (4).

De nieuwe rederij had dadelijk veel succes en maakte winsten. In augustus 1825 had ze al 15 stoomschepen in dienst en zou een dividend van 16 % uitbetalen (5).

Over de beginjaren in Oostende onder Willem I is er niet veel te weten te komen. Misschien het vermelden waard is de doortocht in 1829 langs Oostende naar Londen, aan boord van het ss. Superb, van aartshertogin Leopoldine (6). Ze was de dochter van keizer Frans I van Oostenrijk en gemalin van dom Pedro I, keizer van Brazilië, die echter twee jaar later, in 1831, troonafstand moest doen ten gunste van zijn zoon dom Pedro II.

3. De stad Oostende mocht kaai- en dokrechten heffen, ook in de voorhaven

In de eerste jaren van het Belgisch bestuur voerde de GSN besprekingen met het Oostends stadsbestuur over de haventarieven. Op 8 maart 1831 vroeg de agent van de rederij te Oostende aan het stadsbestuur een vermindering van de loodsrechten en van de kaai- en dokrechten. De gemeenteraad van 11 maart kon geen vermindering toekennen voor de loodsrechten (omdat de inning daarvan waarschijnlijk buiten de bevoegdheid van de stad viel), maar de kaai- en dokrechten werden herleid tot 25 Nederlandse gulden per reis, en in 1832 werd een abonnement verstrekt tegen of 42, 32 Belgische Frank (1 gulden = 2,12 frank). Dat betekent dat de schepen die toen in dienst waren de volgende bedragen betaalden per reis en per ton :

- 1) Earl of Liverpool, 209 ton, 0,2025 fr per ton*
- 2) Talbot, 200 ton; 0,2116 fr per ton
- 3) Sir Edward Banks, 140 ton; 0,3023 fr per ton

De ontvanger van de Domeinen eiste later zelfs, bij brief van 27 december 1854, de kaairechten op die, volgens hem, buiten de dokken op een onwettige wijze door de stad werden geïnd. De stad antwoordde hem op 8 januari 1855 dat ze gemachtigd was die rechten te ontvangen door de decreten van keizerin Maria Theresia van 9 december 1775 en van 13 november 1776. In dat laatste decreet wordt uitdrukkelijk melding gemaakt dat de schepen, die de haven binnenlopen, havenrechten moeten betalen, hetzij ze het nieuw dok binnenvaren of niet. Het decreet van Jozef II van 15 november 1783 vermeldt : "Elk schip of zeebodem, die van uit de zee de haven van Oostende aandoet, zal telkens als dokrechten 2 stuivers per last betalen, hetzij hij binnenvaart in het dok of niet" (7). De regering van koning Willem I erkende het recht van de stad kaairechten te heffen in de voorhaven. De kaairechten werden in 1821 vastgesteld op 15 Nederlandse cent per m³. Bovendien vroeg de stad in 1826 nog 3 cent voor de plaatsing en het onderhoud van 5 nieuwe lantaarns op de kaaien, hetgeen door Koninklijk Besluit van 9 september 1826 werd bekrachtigd (8).

4. De periode 1840-1850

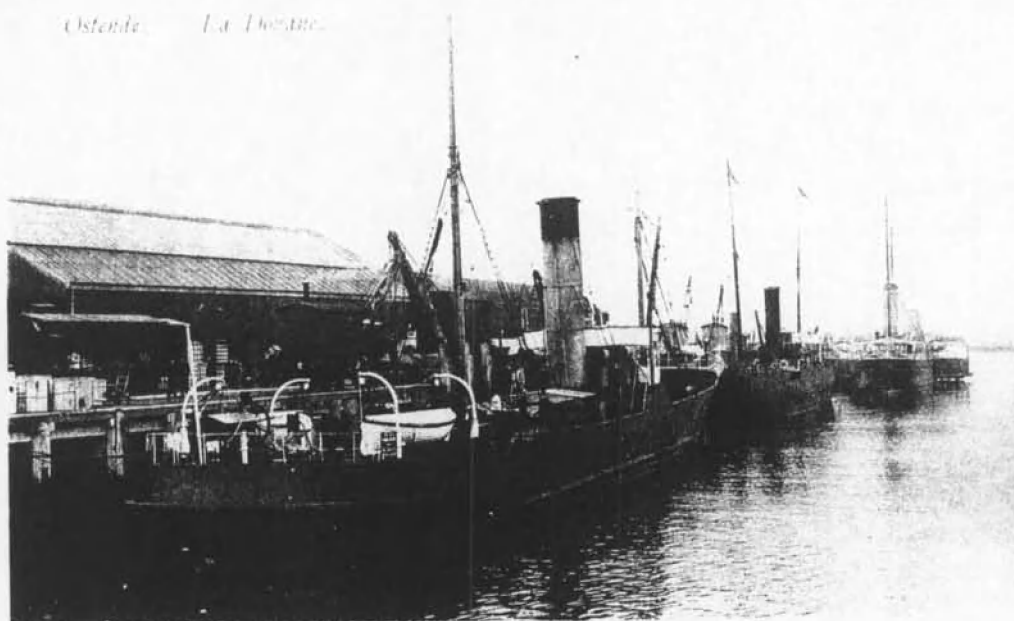
Het is pas vanaf 1840 dat we beter ingelicht worden over het verkeer van reizigers en goederen tussen Oostende en Londen met de schepen van de GSN en met de Engelse maalboten tussen Oostende en Dover (9).

Merken we vooreerst op dat de maalboten echte "mail" boten waren, d.w.z. schepen die de post vervoerden tussen Engeland en het vasteland. Het waren Engelse schepen die twee maal, zelden drie maal per week, te Oostende binnenliepen. Ze vervoerden ook passagiers, meestal 0 tot 6, zelden meer dan 10, in juli en augustus uitzonderlijk eens 40. Het passagiersverkeer was dus zeer gering.

* N.B. de tonnemaat, hier opgegeven, betreft voorzeker de Belgische meting, want ze stemt niet overeen, noch met de netto-, noch met de grosstonnemaat uit de Engelse lijsten, opgenomen in het boek onder noot I vermeld.

De wimpel in de voormast draagt duidelijk de naam van het schip Earl of Liverpool, een raderstoomschip van de General Steam Navigation Company varende op de lijn Oostende-Londen. Het schip verlaat de haven bij woelige zee. Ca. 1830(?)

Op de oude kaai der stoomschepen heerst grote bedrijvigheid. We bemerken van links naar rechts : een Tilburyboot, een Londenboot en één (of twee ?) maalboten. Op de kaai staan twee hangaars en vijf stoomkranen. Ca. 1906-1908.

De schepen van de GSN deden meestal één overtocht, soms twee overtochten, per week tussen Oostende en Londen met passagiers en diverse stukgoederen. Het aantal passagiers varieerde tussen 20 en 100. Het vaste schip van dienst was nog altijd de Earl of Liverpool, kapitein H. LOMAX, soms aangevuld, soms vervangen door de Menai, kapitein W. PHILIPS, of de James Watt. Jaarstatistieken van de reizigers werden in de toenmalige registers niet vermeld en het zou een reuzenwerk betekenen om ze uit de dagelijkse gegevens samen te stellen. Een ruwe schatting in 1840 geeft voor Oostende-Londen 2.500 passagiers in elke richting en 500 voor Oostende-Dover.

In 1841 zien we de Widgeon, kapitein HAMILTON, te Oostende binnenlopen op 4 februari om Z.M. Koning Leopold I naar Engeland te brengen. Het is echter twijfelachtig of dat schip eigendom was van de GSN. Ook de Soho en de Wilberforce komen in dat jaar naar Oostende en voor de eerste maal zien we de City of Edinburgh, kapitein W. HAST, binnenvaren in mei. Het jaar daarop echter zal het op het einde van februari stranden ten oosten van de havengeul en totaal verloren gaan. De beschadigde lading werd ontscheept (10). Het was een schip van het eerste exploitatiejaar 1824 van de rederij.

In 1824 vervangt de Sir Edward Banks de verloren gegane City of Edinburg; de Attwood vervangt tijdelijk de Earl of Liverpool en dateert uit 1825. Nog een ander schip van het eerste exploitatiejaar loopt binnen in de zomer van 1843 met 75 passagiers en stukgoederen : de Lord Melville, kapitein CULLEN. In de zomer was het passagiersverkeer merkkelijk drukker. In juli worden soms twee schepen per week uit Londen genoteerd. Op 14 augustus 1843 loopt voor het eerst de Venezuela binnen met 37 passagiers onder het bevel van de reeds bekende kapitein H. LOMAX van de Earl of Liverpool.

We beginnen nu wel stilaan vast te stellen dat het passagiersverkeer op de Engelse maalboten Oostende-Dover geleidelijk belangrijker wordt dan op de lijn Oostende-Londen (11) Dat staat ongetwijfeld in verband met de afwerking in 1841 van de spoorlijn Londen-Dover door de London and Chatham Dover Railway (12).

Het jaar daarop, in 1844, komen in de zomer de Rainbow en nog eens de Venezuela van de GSN van Londen te Oostende toe. Benevens J. HERREWYN treedt nu ook St. AMOUR te Oostende op als makelaar. De Rainbow, gebouwd in 1838, was het eerste schip van de nieuwe rederij met een ijzeren romp. Al de vorige schepen hadden nog een houten romp.

Buiten de Engelse maalboten van Dover voer nu ook nog het Engels ss. Princess Mary tussen Dover en Oostende. Scheepsmakelaars te Oostende waren de weduwe HOFLAND en DUCLOS-ASSANDRI. In december voeren nu zelfs de Britannia, kapitein S. BUSHELL, en de Waterwitch, kapitein J. JENKINS, van de GSN nu ook tussen Dover en Oostende met DUCLOS-ASSANDRI als makelaars (13). In de loop van 1845 neemt het passagiersverkeer tussen Oostende en Dover altijd maar toe, zodat het zelfs drie- tot viermaal belangrijker wordt dan op Oostende-Londen. Buiten de twee Engelse maalboten verschenen tijdens de zomer de Engelse stoompakketboten Princess Mary, Princess Maude, Ondine, Queen of the Belgians (14).

Het jaar 1846 luidde de aanvang in van de Belgische maalbootdienst tussen Oostende en Dover met het ss. Chemin de Fer (later herdoopt in Diamant). Op 3 maart 1846 vertrok het schip uit Oostende naar Dover en op 5 maart voer het terug de haven van Oostende binnen met 22 passagiers. De Engelse maalbootdienst bleef ongewijzigd voortbestaan met 2 tot 3 overvaarten per week, terwijl de andere Engelse schepen Princess Mary, Princess Maude, Queen of the French hun aanleghaven verlegden van Dover naar Ramsgate. De GSN bleef onverstoord verder varen tussen Londen en Oostende met de Earl of Liverpool, Triton, Sir Edward Banks, Rainbow, Magician, Soho

(15). De Magician uit 1844 en de Triton uit 1845 waren het tweede en het derde schip van de nieuwe rederij met een ijzeren romp.

In de volgende jaren werden de Triton en de Sir Edward Banks ingezet in de normale dienst, soms aangevuld of tijdelijk vervangen door een ander schip, zoals de Venezuela in 1847, de Menai en de Giraffe in 1848, de Menai, Venezuela en Harlequin in 1849. De Engelse diensten tussen Ramsgate en Oostende werden stilgelegd in november 1847 (16).

5. Periode 1850-1870

In 1850 waren er twee afvaarten per week uit Oostende met de stoomschepen Sir Edward Banks, kapitein G. BALISTON, en Triton, kapitein TAYLOR. Het aantal passagiers in de maanden september tot november schommelde tussen 25 en 74 per overtocht. Een enkele maal werden ook twaalf paarden ingescheept en telkens diverse goederen (17). Deze laatste bestonden vooral uit hoeveproducten zoals boter en eieren, varkens, geslacht kleinvee zoals konijnen, fruit en cichorei.

In de zomer 1851 werd het aantal overtochten opgevoerd tot 4 per week en twee nieuwe ijzeren schepen verschenen in onze haven : de Panther en de Rhine (18). Zoals uit latere berichten blijkt bleef dat aanbod van 4 overvaarten per week niet gehandhaafd en viel weldra weer terug op 2 per week.

In 1854 bracht de nieuwe rederij haar eerste ijzeren schroefschepen in de vaart : Dragon, Pilot en Pioneer. Of ze ooit in Oostende hebben aangelegd heb ik niet opgezocht.

In al de jaren 1845-1865 bleek het passagiersverkeer tussen Oostende en Londen te schommelen rond 3.000 per jaar in elke richting. Een uitschieter was het jaar van de tentoonstelling te Londen in 1862, toen 5.342 reizigers naar Londen overstaken en 3.356 ervan terugkeerden. Ziehier trouwens de cijfers voor de periode 1859-1866 (19) :

JAAR	P A S S A G I E R S		
	IN	UIT	TOTAAL
1859	2.908	3.591	6.499
1860	3.437	4.198	7.635
1861	3.214	3.628	6.842
1862	3.356	5.342	8.698
1863	2.459	3.008	5.467
1864	2.327	2.804	5.131
1865	1.937	2.332	4.269
1866	1.148	2.270	3.718

In 1864 was er weer een derde afvaart per week bijgekomen met een nieuw schip van ca. 300 ton (20). In 1869 waren de schepen op de lijn Oostende-Londen : Belgium, Holland en Triton, waarvan het laatste in datzelfde jaar vervangen werd door de Seine, die pas voor de eerste maal Oostende aandeed (21).

In die jaren was de export van boter naar Londen zeer belangrijk. In 1860 bedroeg de uitvoer 3.762 ton, in 1866 nog 3.256 ton en in 1870 was het 2.917 ton. In 1875 zou het cijfer nog 2.537 ton bedragen, maar dan ging het bergaf : 1.480 ton in 1880, 622 ton in 1885, 955 ton in 1889, veroorzaakt door de concurrentie van de Deense boter (22).

Het passagiersverkeer met Engelse maalboten tussen Oostende en Dover was, zoals vermeld, aanvankelijk veel geringer dan tussen Oostende en Londen. Zoals boven aangestipt begon het verkeer op Oostende-Dover vanaf 1843 geleidelijk toe te nemen, nog steeds met louter Engelse maalboten. Vanaf 1846 werden de overtochten verdeeld tussen de Belgische en de Engelse maalboten om in de loop van 1863 uitsluitend met Belgische maalboten te geschieden.

In de jaren 1859-1866 liepen op de Oostende-Doverlijn de totale aantallen passagiers op tot 5.500-7.500 per jaar in elke richting. Ook hier vormde het jaar 1862 een uitzondering met 12.181 passagiers die te Oostende aan wal stapten en 12.248 die naar Dover vertrokken (23).

6. De aanlegplaatsen in de haven van Oostende

Waar waren in die jaren vòòr 1870 de aanlegplaatsen gelegen van de maalboten en van de schepen van de GSN ? Men moet zich goed indenken dat de installaties van de havens in die tijd, ook in Oostende, nog vrij primitief waren in onze ogen van nu. Van verticale stenen kaaimuren was er nauwelijks spraak. Als ze dan al gebouwd werden, was men vaak na vrij korte tijd verplicht er een houten paalwerk vòòr te bouwen om het wegglijden te beletten. Meestal echter bouwde men schuine bermen in baksteenmetselwerk, met de voet ter hoogte van de laagwaterlijn, beschoeid met paalwerk, gevlochten matten in rijswerk bestort met stenen. Vòòr die schuine stenen berm werd een houten paalwerk aangebracht met een plankenvloer erop, op het niveau van de bovenkant van de muur.

Langs de oostkant van de havengeul waren er geen kaaien. Wel waren daar een drietal reeksen van 5 tot 6 driehoekige dukdalven waaraan de schepen konden aanmeren.

De westelijke oever was door de toegangsgeul tot de sluis van de oude handelsdokken (nu Mercatordokken) in twee delen verdeeld. Deze geul is te situeren tussen het huidige station Oostende-Kaai en het gerenoveerd car-ferrystation. Ten noorden van die toegangsgeul hadden we de kaai der stoomschepen (later genoemd de oude kaai der stoomschepen of de kaai van de Londenboten en sinds 1939 de Istamboulkaai). Van daar uit hadden de passagiers directe toegang tot de stad. Ten zuiden van de toegangsgeul was de vrij smalle landstrook, tussen de achterhaven en de afleidingsvaart van het kanaal van Brugge, een afgezonderd en verlaten terrein waarop een scheepswerf gelegen was met helling uitgevend op de achterhaven. Er was toen immers nog geen spraak van een zeestation. Het enige station van Oostende was toen nog een eenvoudig gebouw dat ten zuiden van het tweede handelsdok stond (huidige ingang van het warenhuis Delhaize).

Al in de jaren 1840 had men ten zuiden van de toegangsgeul tot de sluis van de oude handelsdokken een nieuwe kaai gebouwd (achter het huidige zeestation). Het grootste deel ervan was al in 1848 ingestort zodat nauwelijks nog een deel staketselwerk overbleef om één maalboot aan te meren. Bovendien was het bouwsel zo weinig sterk dat het geen stevigheid meer bood om er aan te leggen. Ook de gestort e stenen om de voet te verstevigen maakten de ligplaats onveilig. Het voorstel werd toen geopperd het deel van de aanlegkaai dat nog was overgebleven te verlengen tot aan de Franse spuisluis. Wel zou er een opening gelaten worden van 20-25 m voor de helling van de scheepswerf (24).

Gemeenteraadslid Charles JANSSENS deed in maart 1866 het voorstel een spoorverbinding aan te leggen tussen het toenmalig station van Oostende en de kaai der stoomschepen (25). Het schepencollege schreef dadelijk naar de minister A. JAMAR, die op 23 mei 1866 liet weten dat het moeilijk uitvoerbaar zou zijn wegens de sterke bochten (26).

Op 6 december 1869 werd er een aanbesteding gehouden voor het optrekken op de kaai der stoomschepen van een dienstgebouw voor de douane en voor de spoorweg. De raming bedroeg 144.000 frank. Het laagste bod kwam van de aannemer SOMERLINCK-VANHUELE uit Gent voor 123.400 frank (27).

Maar in die jaren 1860, en deze die daarop volgden, zouden nog veel belangrijke gebeurtenissen plaats grijpen in Oostende. Een van de gewichtigste was ongetwijfeld het bericht van de minister van Oorlog P. CHAZAL van 13 april 1865 waarbij het statuut van vestingstad werd opgeheven. Pas van toen af konden de zeedijk en de visserskaai beginnen hun huidige vorm te krijgen. In 1869 werd begonnen met het bouwen van het strandingsdok (nu Montgomerydok) ten behoeve van de visserij, toen nog alleen bestaande uit zeil- en roeiboten. Dat dok werd in 1871 ingewijd (28). Nu kwam er dus nog een argument bij om het station van Oostende te verbinden door een spoorlijn met de kaai der stoomschepen en nu ook met het nieuw visserijdok. Als antwoord op een brief van het schepencollege van 13 mei 1872 aan minister van Openbare Werken F. MONCHEUR, liet deze laatste op 23 juli weten dat het nut van die verbinding niet bewezen was en dat er geen geld beschikbaar was (29).

7. De spoorwegverbinding komt tot stand

De ingebruikname van het nieuw visserijdok vereiste de bouw van een vismijn. Het enige gebouw, gelgen tegenover de aanlegplaats van de Londenboten, waarvan de grond eigendom was van een privé-persoon, was het "Geel Huis", Kaai der stoomschepen nr. 1. Het werd op 7 november 1872 verkocht om plaats te maken voor de nieuwe vismijn. De Staat wilde het gebouw niet kopen, maar de burgemeester, Jean Ignace VAN ISEGHEM, had blijkbaar goede gronden om de gemeenteraad te overtuigen dat de Staat zou tussenkomen in de uitgaven als de stad het gebouw zou kopen (30). De stad Oostende kocht dan ook dat gebouw voor 16.000 frank, vermeerderd met 12 % (= 1.920 fr), hetgeen door de gemeenteraad werd aanvaard (31). De Staat is inderdaad tussengekomen in de aankoop voor een bedrag van 10.000 frank, zoals medegeeld werd in een brief aan het schepencollege op 17 april 1873; door de toenmalige ingenieur van Openbare Werken te Oostende Alexis SYMON (32).

Nu de plaats was vrijgemaakt kon men denken aan het optrekken van de vismijn en andere nieuwe gebouwen. Het schepencollege wilde de zo noodzakelijke hangaars bouwen op de kaai der stoomschepen en ook ten noorden en ten zuiden van het eerste handelsdok (Mercatordok) (33). De Commissie van Openbare Werken van de stad stelde voor 267.159, 78 fr af te nemen van de lening van 4 miljoen om er een nieuwe vismijn te bouwen, hetgeen op 16 augustus 1877 door de gemeenteraad werd goedgekeurd (34). Schepen MARYSSAEL had trouwens al voorgesteld in februari 1877 dat er langs de dokken een dubbel treinspoor moest komen. Het zou met het toenmalig station verbonden worden met een enkel spoor dat, komend van het goederenstation (nu de Verenigde Natieslaan en de villagronden aan de Spoorwegstraat), ten westen (Stockholmstraat) en ten noorden (Keizerskaai, nu Vindictivelaan) van het derde handelsdok (heden de plaats van het stadhuis) zou lopen (35).

Minister van Openbare Werken, Charles SACINCTELETTE, die, in 1878 in het ministerie FRERE ORBAN-VAN HUMBEECK, de Oostendenaar August BEERNAERT had opgevolgd, was een bezoek komen brengen aan Oostende en had daarbij de verzekering gegeven dat de treinsporen zouden verlengd worden om de nieuwe vismijn en de kaai der stoomschepen te bedienen (36). Die nieuwe vismijn werd ingewijd op 16 februari 1879 (37).

Het schepencollege vroeg op 26 april 1879 de spoorverbinding aan en minister SAINCTELETTE antwoordde al op 15 mei dat de verbinding zo vlug mogelijk zou verwezenlijkt

worden (38). Het toenmalig schepencollege van Oostende was immers een trouwe aanhanger en uitvoerder van het liberaal ministerie dat toen aan het bewind was en kon dus op steun rekenen van overheidswege.

De nieuwe spoorverbinding kwam inderdaad nog in 1879 tot stand. Ze moest echter al in 1880 aangepast worden op de kaai der stoomschepen en uitgebreid worden met een tweede spoor op de zuidkaai van het tweede handelsdok. Er was immers vastgesteld tijdens de winter 1879-1880, toen de Schelde wegens ijsgang enkele tijd gesloten was en verscheidene schepen van Antwerpen naar Oostende werden afgeleid, dat de aangelegde sporen ontoereikend waren (39).

Hoewel het stationsgebouw ten zuiden van het tweede handelsdok niet werd afgebroken, kwam er daarnaast een gans nieuw gebouw tot stand met een vierkante toren van 40 m hoog in de as van de Kapellestraat. Hij droeg op elk van de vier zijden een wijzerplaat van 4 m diameter zodat men van op de zeedijk kon zien hoe laat het was. Een tonvormig ijzeren gebinte met glazen ruiten - naar het model waarop nadien Antwerpen Centraal werd gebouwd - overdekte vier sporen. Felix LAUREYS was er de architect van. De inwijding greep plaats op zondag 30 juli 1882 door minister van Binnenlandse Zaken G. ROLIN-JACQUEMYNS (40).

8. Na de spoorweg : de stapelplaatsen

Nu lagen er al sporen op de kaai der stoomschepen en aan de oude handelsdokken, maar er moesten nog stapelhuizen komen. Het gebrek daaraan te Oostende was al menigmaal vastgesteld. De gemeenteraadsleden Charles PAVOT en Aimé DE BREYNE ondervroegen daarover het schepencollege dat antwoordde dat het er zich actief mee bezig hield. Een stapelhuis op de zuidkaai van het tweede handelsdok, daar wilde het spoorwegbestuur, om begrijpelijke redenen, niet van horen. Dat zou immers juist vòòr het nieuw stationsgebouw staan ! (41).

Het optrekken van eenhangaar naast het Openbaar Stapelhuis op de zuidkaai van het eerste handelsdok, zou nog wel op zich laten wachten wegens moeilijkheden met de onteigening (42). Voor de bouw van een hangaar op de kaai der Londenboten gingen de zaken vlugger. Al in oktober 1884 kon de burgemeester een plan met kostenraming voorleggen in de gemeenteraad, die het onderwierp aan het oordeel van de verenigde Commissies van Openbare Werken en van Handel. Deze keurden het plan goed op 25 november en de gemeenteraad stemde ermee in op 1 december 1884 (43). Nu moest alleen nog het spoorwegbestuur zijn toestemming geven. Op een brief van het schepencollege van 12 december 1884 liet de minister, die de spoorwegen in zijn bevoegdheid had, pas op 23 mei 1885 weeten dat de hangaar mocht gebouwd worden (44). De aanbesteding greep plaats in het begin van 1886. Het laagste bod kwam van L. PAUWELS uit Oostende voor 32.200 frank en werd, na een eerste uitstel, uiteindelijk door de gemeenteraad aanvaard (45).

Volgens een rapport van het schepencollege van 12 november 1886 was de nieuwe hangaar toen voltooid en kon ter beschikking gesteld worden van de handel. In afwachting van het opstellen van een reglement voor het gebruik ervan, werd voorgesteld dat het gebruik gratis zou zijn tot 1 januari 1887. Van toen af zou men werken zoals te Antwerpen. Tijdens het laden en lossen van een schip zouden de te verhandelen goederen gratis mogen gestapeld worden. Voor de andere goederen werd in januari 1887 een tarief vastgelegd (46).

9. De nieuwe rederij in de periode 1870-1900

De schepen van de GSN, die vanaf 1876 steevast aan de kaai der stoomschepen kwamen aanleggen waren de Swallow en de Swift (47). Het waren raderschepen met ijzeren

rompen, gebouwd in 1875, en zusterschepen. De raderboot Swift werd in 1884 vervangen door de ijzeren schroevenboot met dezelfde naam Swift en met iets grotere afmetingen : lengte 210' 00" (= 64,00m), breedte 28' 4" (= 8,64 m), 667 grosston, tegen 627 grosston voor de voorgaande. De raderboten Swift en Swallow, die gedurende verscheidene jaren op Oostende voeren, hadden de volgende afmetingen : lengte 200' 5" (= 61,10 m), breedte 27' 2" (= 8,28 m), nettoton 360-363, grosston 652-627.

In 1880 vertrok er iedere dinsdag, donderdag en vrijdag een schip naar Londen en iedere dinsdag, woensdag en zondag kwam er een schip toe (48).

In die tijd zal het bij de nieuwe rederij een traditie worden aan haar schepen systematisch namen te geven van vogels : Swallow is zwaluw, Swift is gierzwaluw. De nieuwe rederij hield het niet bij Engelse vogelnamen alleen, maar er kwamen ook Franse en zelfs Nederlandse namen voor zoals Roek en Merel (49).

In de jaren 1870-1871 had de Frans-Duitse oorlog een gunstige invloed op het passagiersverkeer, zowel tussen Oostende en Londen als tussen Oostende en Dover. In die twee jaren werden tussen Oostende en Londen respectievelijk 8.070 en 7.552 passagiers overgezet in beide richtingen samen; tussen Oostende en Dover was dat respectievelijk 37.440 en 67.992, eveneens voor beide richtingen samen (50). In de daarop volgende jaren echter zullen de cijfers op beide lijnen weer gevoelig dalen.

De scheepsmakelaar en douaneagent te Oostende was, zoals terloops reeds vermeld, in 1840 en volgende jaren J. HERREWYN. Wellicht rond 1880 werd hij opgevolgd door Alphonse PERIER, later de firma A. PERIER & fils. Na zijn overlijden te Oostende in 1894 zette zijn zoon Georges PERIER de zaak verder (51).

10. Een geduchte concurrent duikt op : de Cockerillijn

De Belgische Staat meende de uitvoer van onze landbouwproducten naar Londen te moeten stimuleren. Het was de nieuwe rederij Cockerill, die al bedrijvig was in de scheepvaart, vooral in de invoer van ertsen van Bilbao voor haar fabrieken te Seraing, ook langs de haven van Oostende, die op aandringen van koning Leopold II en met steun van de Staat, op 1 juni 1896 met gecharterde schepen, de nieuwe scheepvaartlijn Oostende-Tilbury opstartte (52). Tilbury is een verre voorstad van Londen en de nieuwe lijn was dus een rechtstreekse concurrent van de GSN. Bovendien werd Georges PERIER de agent in Oostende van de Cockerillijn. De GSN werd voortaan in Oostende vertegenwoordigd door R. MENY & C°.

Een nieuwe hangaar werd op de kaai der stoomschepen gebouwd door de Tilburylijn ten zuiden en in het verlengde van deze van de GSN. Treinsporen werden verplaatst en nieuwe sporen werden gelegd langs de kaai waar tegelijk nieuwe aanlegsteigers werden gebouwd (53).

In februari 1897 moest de GSN het verlies van de Hawk (= havik) betreuren die nog niet zo lang geleden in dienst was gekomen. Kapitein BUTCHER was met zijn schip uit Oostende vertrokken met een volle lading varkens, konijnen, eieren, boter, enz. en kwam op de Theems, in de mist in aanvaring met het kolenschip Chelsea. De Hawk zonk maar kon toch enige dagen later gelicht worden en naar de werf van de rederij te Deptford gesleept worden voor herstelling. Het schip werd op de lijn naar Oostende vervangen door de FALCON (= valk) (54).

Het jaar 1900 was voor de nieuwe rederij een bijzonder grillig jaar. In februari moest het aantal afvaarten per week van 3 naar 2 teruggebracht worden, maar in oktober werd het zelfs 4

per week, namelijk op dinsdag, donderdag en vrijdag, telkens om 12 uur, en op zaterdag om 19 uur. Zo waren er samen met de 6 afvaarten per week van Cockerill, niet minder dan 10 afvaarten per week naar de streek van Londen (55). Soms werden er ook speciale verscheppingen uitgevoerd, zoals op 5 juni 1900, toen een hele Duitse menagerie met leeuwen, tijgers, luipaarden, enz. werd ingescheept (56).

11. De periode 1901-1914

Met de komst van de Tilburyboten was er blijkbaar plaatsgebrek aan de kaai der stoomschepen. De nieuwe rederij Cockerill vroeg in juni 1900 aan de minister van Openbare Werken haar houten aanlegsteiger (toenmalig aanlegpost nr. 2) te verstevigen om er, benevens de 2 reeds aanwezige stoomkranen van 4 ton hijsvermogen, nog een zware kraan van 15 ton hijsvermogen te kunnen opstellen. Daar de kraan zelf al 25 ton zou wegen, moest het draagvermogen van de steiger minstens 40 ton bedragen. Dat werk werd door aannemer Emmanuel DE CLOEDT uitgevoerd en Cockerill kwam voor een derde tussen in de kosten (57).

Terwijl die werken aan de gang waren, vroeg de GSN op 1 januari 1901, langs haar agent R. MENY & Co om, ook de aanlegsteiger voor haar schepen (toenmalig aanlegpost nr. 3) te verlengen. Naast de reeds aanwezige kraan zou daar een tweede gewone kraan opgesteld worden. De GSN was echter niet bereid tussen te komen in de kosten. Ingenieur VAN GANSBERGHE van Openbare Werken vondt het ook redelijk dat de Staat, die in 1897 de versterking en de verlenging van die aanlegpost had bekostigd, ook nu alle kosten helemaal zou dragen, omdat het hier ging om het opstellen van een gewone kraan. Dezelfde aannemer DE CLOEDT, die het werk aan de post nr. 2 voltooide, zou het werk aan de post nr. 3 aanpakken en uitvoeren tegen 4.950 frank (58).

In 1901 besliste de nieuwe rederij het raderschip Swallow uit 1875 en het schroefschip Swift uit 1884 van de hand te doen en te vervangen door meer comfortabele en luxueusere schepen (59). De Swallow werd nog hetzelfde jaar verkocht voor 2.500 pond. Het schip was gebouwd in ijzer te Stockton en met 625 grosston (60). De nieuwe rederij kocht ter vervanging het cargo/passagiersschip Calvados van de South Eastern and Chatham Railway, dat te Oostende toekwam op 15 oktober 1901 onder het bevel van kapitein SARGENT (61). Na enige tijd kreeg het de Franse naam Alouette (= leeuwerik). De administratie van de nieuwe rederij te Oostende kampte blijkbaar ook met plaatsgebrek, want het stadsbestuur besliste een verdieping te laten optrekken op het bureau dat de nieuwe rederij betrok in de vismijn. Het was aannemer L. BENTEIN uit Oostende die het werk uitvoerde tegen 4.052 frank. De gemeenteraad was het daarmee eens in zijn zitting van 12 februari 1901 (62).

De Alouette had accomodatie voor 233 passagiers in 1e klasse en 92 in 2e klasse. Omdat het schip vaak ook grote hoeveelheden geslachte konijnen als vracht meevoerde, kreeg het schip in Engeland de bijnaam "Ostend rabbit boat" (63).

Schepen, die in 1902 en 1903 regelmatig de overvaart naar Londen deden, waren : Swift (nog niet verkocht), Alouette, Egret (= zilverreiger), Widgeon (= smient), Gannet (= Jan van Gent), Falcon (64). Bovendien werden er tijdens het badseizoen geregeld bijkomende schepen ingezet voor toeristen. Zo kwam de Laverock (= leeuwerik) op 31 juli 1902 te Oostende toe van Londen met 150 Engelse toeristen. Het schip vertrok 's anderendaags (65).

Anderzijds bleven de schepen van de nieuwe rederij ook in 1903 niet gespaard van ongevallen. De Falcon, die Oostende had verlaten op zondag 22 februari, strandde 's anderendaags op Dungeness Wharf (66). De Widgeon, kapitein ADAMS, voer in november, 's nachts in de mist,

tegen het staketsel van Oostende. De houten palen doorhoorden de romp van het schip tot in de verblijven van de matrozen (67).

Het moet zijn dat de twee maatschappijen Cockerill en GSN een concurrentiestrijd op leven en dood uitvochten, want met ingang van 1 april 1904 gooiden ze het op een akkoord omdat ze ondervonden dat de concurrentie nadelig was voor beide (68). De GSN was een machtige rederij die toen 43 schepen in de vaart had en talrijke havens in West- en Zuid-Europa aanliep. Cockerill specialiseerde zich alleen op Oostende-Tilbury en had maar 3 schepen in dienst. Het waren wel nieuwe en snelle schepen die de hevigste stormen trotseerden, zelfs als de maalboten in de haven bleven. Het moet anderzijds toch wel gezegd dat het binnenvaren van Dover bij stormweer veel moeilijker is dan het opvaren van de Theems en het aanleggen in Tilbury. Het akkoord behelsde o.a. dat Cockerill zijn dagelijkse afvaart, behalve de zaterdag, behield maar dat de GSN zijn afvaarten terugbracht van 4 op 2 per week, telkens op donderdag en zondag. De scheepsmakelaars en douaneagenten, G. PERIER van Cockerill en R. MENY & Co van de GSN, werden voor hun diensten bedankt en Cockerill werd de agent voor zijn eigen rederij en ook voor de GSN (69).

Georges PERIER achtte het nodig bekend te maken dat hij als scheepsmakelaar en douaneagent te Oostende bleef werken en dat Adelard BOYDENS en Michel VANDENKERCKHOVE, die zijn trouwe medewerkers waren sinds meer dan 30 jaar, bij hem in dienst bleven (70).

Ter gelegenheid van de inwijding van de nieuwe haveninstellingen te Oostende door koning Leopold II op 4 september 1905, zond de nieuwe rederij nogmaals de Laverock naar Oostende. Belangstellenden konden tegen 2 frank inschepen achter de (toenmalige) vismijn (de cirkel) om 13 uur om deel te nemen aan de grootse plechtigheden (71).

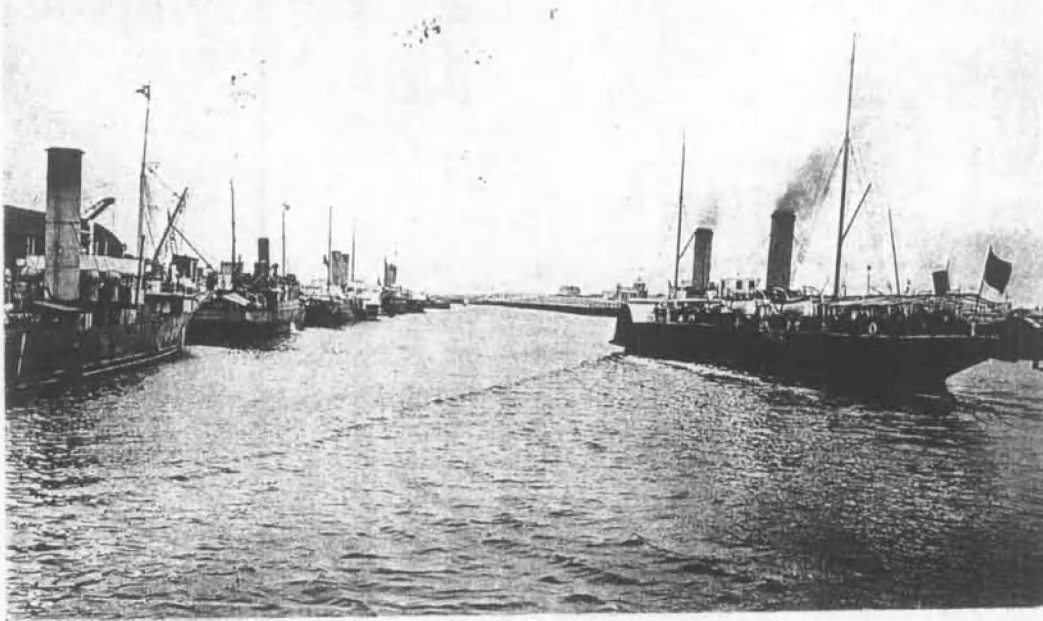
Het akkoord met Cockerill had natuurlijk ook gevolgen op de havenbewegingen van Oostende. Het jaar 1905 liet t.o.v. 1903 een vermindering zien van 102 schepen en van 47.081 nettoton (72). De passagiers van de Londenboten kwamen in de verdrukking op de onschepingskaai. De plaatselijke pers kloeg het gebrek aan orde aan en ook aan duidelijke aanwijzingen, zodat het niet te verwonderen was dat er zich in augustus 1907 een ongeval met een ontschepte passagier voordeed (73).

Als de schepen van Cockerill om een of andere reden averij hadden opgelopen of uit de vaart moesten genomen worden, dan werd beroep gedaan op deze van de GSN. In augustus 1908 waren de Cockerillboten Saphir en Topaze allebei uitgevallen. Een te Oostende oude bekende, de Falcon, werd uit de veetransportvaart Londen-Den Haver weggenomen en kwam op 26 augustus te Oostende toe (74). Hetzelfde deed zich trouwens drie jaar later voor in augustus 1911 (75).

De Alouette, kapitein HANDMAN, deed ondertussen zijn reputatie van "Rabbit boat" alle eer aan. In september 1908 werden 211.990 kg geslachte konijnen naar Londen verscheept, wat het cijfer van de eerste negen maanden op 1.171.000 kg bracht (76).

In maart 1911 werden door de GSN enorme hoeveelheden eieren, boter, groenten en gevogelte overgevoerd in het vooruitzicht van de zoveelste staking in de Engelse kolonmijnen (77). Het jaar daarop, opnieuw wegens dreigende stakingen, vertrok de Alouette op zondagnamiddag 25 februari 1912, met 520 kisten van elk 600 eieren uit Italië voor Londen (78).

Ostende Départ de la Maille

Aan de oude kaai der stoomschepen zien we van links naar rechts : een Tilburyboot, de Alouette van de General Steam en twee maalboten. Ca. 1906-1908

NOUVELLES INSTALLATIONS MARITIMES A OSTENDE AVANT PORT.

Zicht op de diepwaterkaai (Cockerillkaai) ca. 1912. We bemerken de drie schepen van de Cockerillvoet : Saphir, Topaze en Rubis en rechts één schip van de General Steam. De kaai is uitgerust met een grote hangaar en vier elektrische kranen

In het jaar 1912 brak de langverwachte dag aan waarop de schepen van de GSN en van Cockerill, in het begin van mei, eindelijk konden aanleggen aan de nieuwe diepwaterkaai. Deze kaai was praktisch al afgewerkt in 1902 (79). Het bouwen van hangaars en het plaatsen van kranen werden echter steeds maar uitgesteld. Allerlei versterkingswerken moesten uitgevoerd worden om de kaai niet stabiel was. Niemand had in 1902 ooit durven vermoeten dat het nog 10 lange jaren zou aanslepen alvorens van de nieuwe kaai gebruik zou kunnen gemaakt worden.

Toen dan eindelijk de 4 mobiele elektrische kranen opgesteld waren en de vaste toendraaikraan van 40 ton hefvermogen, stonden we al op de vooravond van de eerste wereldoorlog in augustus 1914 (80). De Alouette bleef zowat het boegbeeld van de aanwezigheid van de GSN in Oostende. Toch moest het schip een paar keren vervangen worden wegens averij. In januari 1913 had het schip een aanvaring op de Theems en het was opnieuw de Falcon met kapitein WOOD die de taak overnam (81). Op 3 maart 1914 liep de Alouette nog ernstige schade op door aanvaring met een onbekend vaartuig ter hoogte van Blackwall (82).

Toen de Duitsers in het begin van augustus 1914 België binnenvielen en steeds verder naar de kust oprukten, verliet de Alouette voor de laatste maal de haven van Oostende op 21 augustus en de Laverock op 22 augustus 1914 (83). Tijdens de vijandelijkheden verloor de GSN niet minder dan 23 schepen, hetzij ongeveer de helft van haar vloot (84).

12. De periode 1919-1939

Na de eerste wereldoorlog was het eerste schip van de GSN dat te Oostende aanlegde de Bullfinch (= goudvink). Het was een van de kleinste schepen dat de rederij in bezit had sinds 1903 : lengte 118' 7" (= 36,14 m), breedte 23' 2" (= 7,06 m). Het voer binnen op 3 mei 1919 (85). De Alouette, die gedurende 5 jaar in dienst van de Britse Admiraliteit had gevaren, vooral in het noorden van Schotland, werd hersteld en vernieuwd om terug in dienst van de Londen-Oostendelijn te kunnen ingezet worden (86). Het schip werd op 19 november aan de rederij overgemaakt (87). Vanaf juni 1920 vertrok de Alouette iedere zaterdag uit Oostende naar Londen (88).

Geleidelijk aan begon de handel tussen Engeland en het vasteland te hernemen. De GSN boekte 53 afvaarten uit Oostende in 1920 tegen 31 in 1919. De Tilburyboten verwezenlijkten ongeveer het dubbel aantal afvaarten : 108 in 1920 tegen 65 in 1919 (89).

De Alouette werd in 1924 uit de vaart genomen en afgebroken te Rainham bij Londen (90). In de volgende jaren zag de haven van Oostende verscheidene andere schepen van de GSN binnenvaren. Om er maar enkele te citeren : Kingfisher (II) (= ijsvogel) (bouwjaar 1913), Hirondelle (II) (= zwaluw) (bouwjaar 1925), Ptarmigan (II) (= alpensneeuwhoen) (bouwjaar 1921), Mavis (II) (= zanglijster) (bouwjaar 1921), Fauvette (II) (= grasmus) (bouwjaar 1925), Black Cock (= korhaan) (bouwjaar 1921), Oriole (III) (= wielewaal) (bouwjaar 1921), Ortolan (= ortolaan) (bouwjaar 1923) (91).

Na de eerste wereldoorlog was de directeur van de rederij te Oostende de Engelsman Mr. PARKER. Hij overleed op 6 september 1931 in zijn woonhuis in de Prinsenlaan 7 en werd begraven met een dienst in de Anglicaanse kerk in de Langestraat (92). Te zijner nagedachtenis werd in die kerk, aan de linkermuur, een koperen plaat aangebracht. Een andere koperen plaat vermeldt de namen van de personen en van de instellingen die in 1937 een bijdrage hebben geleverd voor het plaatsen van de brandglasramen. Onder deze laatste prijkt de GSN.

De bijdrage van de schepen van de GSN tussen beide wereldoorlogen te Oostende, beperkte zich doorgaans tot één afvaart per week, meestal op zondag. Het laatste schip van de

rederij dat op Oostende voer was de Kingfisher (III) verworven in 1938 (93). Het was een zusterschip van de Alouette (III) uit hetzelfde jaar. Ze maten beide 93 ton netto en 276 grosston. De lengte was 150' 7" (= 45,90 m) en de breedte 25' 8" (= 7,82 m). Het bleek dat de rederij Oostende meer en meer links liet liggen ten voordele van Antwerpen en Gent.

De verliezen van de GSN tijdens de tweede wereldoorlog bedroegen in totaal 9 schepen (94). Na de bevrijding stonden dus dadelijk veel schepen ter beschikking om het vervoer tussen Engeland en het vasteland te verzekeren. De haven van Oostende kwam echter niet meer in aanmerking. Alleen te Antwerpen en te Gent waren ze nog trouwe klanten, nu ook met verscheidene motorschepen.

Uiteindelijk moest ook de GSN de duimen leggen voor de ro-ro schepen en de containerschepen. Ze werd door de Peninsular & Oriental Steam Navigation Company (P & O) opgeslorpt in oktober 1971. Haar 150-jarig bestaan heeft de nieuwe rederij net niet gehaald (95).

13. De witte Engelse maalboten te Oostende

Het was al in 1934 dat er pogingen werden gedaan, door de Nem Medway Steam Packet Company, om tijdens het seizoen met toeristen naar Oostende te varen (96). De New Medway was een sinds 1836 stevig gevestigde rederij, die bedrijvig was tussen de havens van de Theemsmonding (97). In 1935 liet de nieuwe rederij vanwege het Bestuur van het Zeewezen een weigering op om te Oostende aan te leggen aan de oude kaai der stoomschepen (98) (nu aanlegplaatsen van de catamarans). De New Medway had, met het oog op de Kanaalvaart met toeristen, in 1935 een schip besteld op de werven van William Denny & Brothers te Dumbarton aan de Firth of Clyde bij Glasgow. Het schip werd aangedreven met dieselmotoren en werd gedoopt "Queen of the Channel" (99).

59. Ostende Malle anglaise « Royal Sovereign » — Ostend English mail « Royal Sovereign »

De Engelse pakketboot Royal Sovereign van de General Steam verlaat de haven achteruitvarend. Ca. 1938.

Het kwam nog in 1935 naar Oostende, maar moest aanleggen aan de piergeleider van de sluis Demey, die eigendom was - en nog altijd is - van de stad Oostende. De stad rekende 2 frank landingstaks aan per passagier (100).

In de zomer van 1936 werden door het Zeewezen stappen gezet bij het Oostends stadsbestuur om de gegeven aanlegtoelating in te trekken, maar de stad weigerde (101).

De New Medway plaatste in datzelfde jaar en bij dezelfde werf een bestelling voor een verbeterde uitgave van het vorig jaar bestelde schip. Die nieuwe eenheid werd "Royal Sovereign" gedoopt. Het schip was nog in aanbouw als, op het einde van 1936, de Ned Medway door de GSN werd opgekocht (102). Het jaar 1937 was het derde jaar van de exploitatie die nu met twee schepen gebeurde. De stad werd vanwege het Zeewezen een landingstaks opgelegd van 7,50 fr per passagier, wat in dat seizoen 350.000 fr opbracht (103). In 1938 werd door het Zeewezen, zonder de stad hierbij te erkennen, de landingstaks verdubbeld tot 15 fr per passagier. Na protest van de stad werd gepreciseerd dat de haventaks voor alle passagiers, die op de Theems te Londen inscheepten, 15 fr per persoon moest bedragen. Voor de andere passagiers, die elders inscheepten, bleef het 7,50 fr op voorwaarde dat de GSN dezelfde prijs voor de overvaart aanrekende als op de Belgische maalboten (104).

Toch bestelde de GSN in 1938 bij dezelfde werf nog een gelijkaardig schip als de Royal Sovereign. Het werd de "Royal Daffodil", die in de zomer 1939 in dienst moest komen (105). Dat schip voer inderdaad op 31 mei 1939 om 15 uur der haven van Oostende binnen (106). Het schip mat 1.045 ton netto en 2.060 grosston. De lengte was 299' 7" (=91,31 m) en de breedte 50' 1" (= 15,27 m). Het ontwikkelde een snelheid van 21 knopen (ca. 38 km/uur) en had een diepgang van slechts 10' (= 3,05 m) (107).

De passagiers van al die schepen, die te Oostende aanlegden nabij of in de sluis Demey, werden met een speciale tram vervoerd tot aan het postgebouw op de Hendrik Serruyslaan. Dat tramstel bestond uit een sleep van acht rijtuigen, voortgetrokken door een motorpakwagen. Het hele tramstel kon toen, in afwachting van de aankomst van het schip, opgesteld worden in de S-vormige bocht bij de sluis Demey. Immers, in die tijd werd alleen de zeewaartse brug in beide richtingen voor het wegverkeer gebruikt, tenzij er een schip moest versast worden. Dat was natuurlijk niet het geval als één van de passagiersschepen vóór of in de sluis lag. Het afzetten van passagiers aan het postgebouw riep natuurlijk wat klachten op vanwege de chauffeurs, maar er werd wijselijk geen gevolg aan gegeven. De middenstand van het stadscentrum vaarde er trouwens wel mee (108).

Alle drie deze schepen waren in het wit geschilderd, behalve de schoorsteen die beige was. De Royal Sovereign had één schoorsteen maar de twee andere hadden er twee. Alle drie waren het motorschepen die omzeggens nieuw waren en in de zomermaanden een reeds vertrouwde verschijning waren in de haven van Oostende.

Het seizoen 1939 was het laatste dat toch niet meer helemaal normaal kon genoemd worden. In september 1938 hadden we in België al de eerste algemene mobilisatie van het leger gekend. Met de Duitse inval in Polen in september 1939, en de oorlogsverklaring van Engeland en Frankrijk aan Duitsland, was het gedaan met het toeristisch scheepvaartverkeer. De drie schepen werden door de Britse Admiraliteit opgevorderd en ingezet als troepentransportschepen.

De Queen of the Channel, onder het bevel van kapitein W.J. ODELL, zette in mei 1940 nog de Irish Guards te Boulogne aan wal om de haven te verdedigen. Spoedig echter moest het op 27 mei naar Duinkerke gestuurd worden om mee te werken aan de evacuatie van het vluchtend Brits expeditiekorps naar Engeland. Op 28 mei vertrok het schip met 950 man aan boord. Het werd

getroffen door Duitse bommen. De manschappen konden nog op een andere boot overgezet worden vooraleer het schip op dezelfde dag, 28 mei 1940, zonk (109).

De Royal Sovereign, onder bevel van kapitein T.G. ALDIS, was op 26 mei te Southampton en werd ook naar Duinkerke gestuurd waar het op 29 mei begon met de evacuatie van de troepen. In 6 reizen werden in totaal tussen 11.000 en 12.000 man naar Margate overgevoerd. Ook van uit Saint Malo werden later nog 1.209 manschappen geëvacueerd en van uit Cherbourg nog 945. Op 9 december 1940 is het schip door een ontploffing (zeemijn ?) in het Kanaal van Bristol verloren gegaan (110).

De Royal Daffodil tenslotte, met als kapitein G. JOHNSON, evacueerde op 27 mei in totaal 8.500 man uit Duinkerke en overleefde de oorlog (111). Het schip kon in 1947 opnieuw in dienst gesteld worden, maar het kwam niet meer naar Oostende (112).

-
- (1) COPE CORNFORD L. A. Century of sea trading 1824-1924, p. 1-8.
 - (2) LAMALLE ULYSSE. Histoire des Chemins de fer belges, p. 12.
 - (3) L'Echo d'Ostende, 15 oktober 1924.
 - (4) COPE CORNFORD L., o.c., p. 7.
 - (5) COPE CORNFORD L., o.c., p. 9.
 - (6) COPE CORNFORD L., o.c., p. 34.
 - (7) Bulletin van de Handelskamer, 1895, p. 120-122.
 - (8) Bulletin communal 1876. Gemeenteraad van 6 november 1876, p. 109-112.
 - (9) A.R.A. Brussel. Bestuur van het Zeewezen. Reg. nr. 1691. Havenbeweging van Oostende in 1840.
 - (10) id. Reg. nr. 1692. Havenbeweging van Oostende in 1841; reg. nr. 1693. Havenbeweging van Oostende in 1842.
 - (11) id. Reg. nr. 1694. Havenbeweging in Oostende in 1843.
 - (12) de BURBURE de WESEMBEEK Albert. Eeuwfeest van de Lijn Oostende-Dover 1946-1946, p. 60.
 - (13) A.R.A. Brussel. Bestuur van het Zeewezen. Reg. nr. 1695. Havenbeweging van Oostende in 1844.
 - (14) id. Reg. nr. 1696. Havenbeweging van Oostende in 1845.
 - (15) id. Reg. nr. 1697. Havenbeweging van Oostende in 1846.
 - (16) id. Reg. nr. 1698, 1699, 1700. Havenbeweging van Oostende in 1847, 1848, 1849.
 - (17) La Flandre maritime, 14, 18, 21 september 1850; 2, 20 november 1850. Feuille d'Ostende, 15 september 1850, 13 april 1851.
 - (18) La Flandre maritime, 9 augustus 1851.
 - (19) Bulletin van de Handelskamer over de jaren 1859 tot 1866.
 - (20) Jaarverslag van de Handelskamer over 1864.
 - (21) L'Echo d'Ostende, 31 oktober 1869.
 - (22) Bulletin van de Handelskamer, 1890, p. 158, 215.
 - (23) Zie noot 19.
 - (24) A.R.A. Brussel. Bestuur van het Zeewezen, nr. 5696. Brief van 21 november 1848 van E. Van der Sweep, inspecteur van het Loodswezen te Oostende, aan de inspecteur-generaal van het Zeewezen te Brussel, met grondplan.
 - (25) Bulletin communal 1866. Gemeenteraad van 12 maart 1866, p. 32-33.
 - (26) id. Gemeenteraad van 31 mei 1866, p. 49-50.
 - (27) L'Echo d'Ostende, 4 november, 16 december 1869.
 - (28) Bulletin van de Handelskamer, 1883, 66-67.

- (29) Bulletin communal 1872. Gemeenteraad van 11 september 1872, p. 65.
- (30) id. Gemeenteraad van 7 november 1872, p. 101.
- (31) id. Gemeenteraad van 12 november 1872, p. 107.
- (32) Bulletin communal 1873. Gemeenteraad van 26 mei 1873, p. 48.
- (33) Bulletin communal 1877. Gemeenteraad van 28 mei 1877, p. 89-90.
- (34) id. Gemeenteraad van 16 augustus 1877, p. 107.
- (35) id. Gemeenteraad van 19 februari 1877, p. 11-12.
- (36) Bulletin communal 1879. Gemeenteraad van 27 januari 1879, p. 13-16.
- (37) L'Echo d'Ostende, 16 februari 1879.
- (38) Bulletin communal 1879. Gemeenteraad van 19 juni 1879, p. 67-70.
- (39) Bulletin communal 1880. Gemeenteraad van 5 mei 1880, p. 74.
- (40) L'Echo d'Ostende, 3 augustus 1882.
- (41) Bulletin communal 1884. Gemeenteraad van 10 september 1884, p. 63-64.
- (42) Bulletin communal 1886. Gemeenteraad van 16 maart 1886, p. 37.
- (43) Bulletin communal 1884. Gemeenteraad van 8 oktober 1884, p. 93-94 en van 1 december 1884, p. 134.
- (44) Bulletin communal 1885. Gemeenteraad van 8 juni 1885, p. 99.
- (45) Bulletin communal 1886. Gemeenteraad van 19 januari 1886, p. 11. Gemeenteraad van 2 maart 1886, p. 28-31. Gemeenteraad van 16 maart 1886, p. 39-40.
- (46) Bulletin communal 1886. Gemeenteraad van 16 november 1886, p. 271.
Bulletin communal 1887. Gemeenteraad van 18 januari 1887, p. 26-28.
- (47) Bulletin communal 1887. Gemeenteraad van 6 november 1876, p. 109-112.
- (48) L'Echo d'Ostende, 1 januari 1880.
- (49) HANCOCK H.E. Semper fidelis, p. 131-137. Lijst van al de schepen van de GSN tussen 1824 en 1950.
- (50) Bulletin van de Handelskamer 1871. Jaarverslag over 1870, p. 33.
id. 1872. Jaarverslag over 1871, p. 43.
- (51) Bulletin van de Handelskamer, oktober 1894, p. 10.
L'Echo d'Ostende, 1 november 1894.
Alphonse Jean Théodore PERIER, ° Oostende 18 januari 1818 + Oostende 26 oktober 1894, echtgenoot van Louise Verhaeghe.
- (52) L'Echo d'Ostende, 25 december 1895, 28 mei 1896, 4 juni 1896.
- (53) L'Echo d'Ostende, 24 en 28 mei 1896.
- (54) L'Echo d'Ostende, 7, 9 en 11 februari 1897.
- (55) L'Echo d'Ostende, 15 februari 1900.
Le Carillon, 16 en 18 oktober 1900.
- (56) Le Carillon, 7 juni 1900.
- (57) A.R.A. Brussel. Ministerie van Openbare Werken. Dienst Waterwegen. Haven van Oostende, nr. 820.
- (58) id. nr. 819.
- (59) Le Carillon, 16 mei 1901.
- (60) Le Carillon, 9-10 november 1901.
- (61) Le Carillon, 19-20 oktober 1901.
L'Echo d'Ostende, 17 oktober 1901.
- (62) Bulletin communal 1901. Gemeenteraad van 12 februari 1901, p. 111.
- (63) GREENWAY Ambrose. A Century of North Sea Passengersteamers, p. 10-11.
- (64) Rapport sur l'Administration et la situation des affaires de la ville d'Ostende 1902, p. 123.
- (65) Le Carillon, 1 augustus 1902.
- (66) L'Echo d'Ostende, 26 februari 1903.
- (67) L'Echo d'Ostende, 10 november 1903.
Le Carillon, 12 november 1903.

- (68) Bulletin van de Handelskamer 1905, januari nr. 1, maart nr. 3.
- (69) Le Carillon, 2-3 april 1904.
- (70) Le Carillon, 7 april 1904.
- (71) Le Carillon, 2-3 september 1905.
- (72) Le Carillon, 18 januari 1906.
- (73) L'Echo d'Ostende, 6 augustus 1907.
- (74) Le Carillon, 27 augustus 1908.
- (75) Le Carillon, 31 augustus 1911
- (76) Le Carillon, 21 oktober 1908.
- (77) Le Carillon, 19 maart 1911.
- (78) L'Echo d'Ostende, 29 februari 1912.
- (79) CADOLA, A. Les nouvelles Installations maritimes au port d'Ostende, in Annales des Travaux publics de Belgique, 1901, p. 47.
- (80) L'Echo d'Ostende, 9 mei 1912 e, 24-25 januari 1914.
- (81) Le Carillon, 9 januari 1913.
- (82) Le Carillon, 5 maart 1914.
- (83) COPE CORNFORD L., o.c., p. 95.
- (84) L'Echo d'Ostende, 15 oktober 1924.
- (85) Le Carillon, 22 juni 1919.
- (86) Le Carillon, 19 november 1919.
- (87) GREENWAY A., o.c., p. 11.
- (88) Le Carillon, 20 juni 1920.
- (89) Bulletin van de Handelskamer. Rapport over het jaar 1920 in L'Echo d'Ostende, 12-13 maart 1921.
- (90) GREENWAY A., o.c., p. 11.
- (91) R.A. Brugge. Hoofdwaterschout Oostende, nr. 218 (februari 1926-maart 1930).
- (92) L'Echo d'Ostende, 12 september 1931.
- (93) Mededeling van de heer Frans CAMERLINCK die toen op het kantoor van Cockerill werkte.
- (94) HANCOCK H.E. o.c., p. 135-137.
- (95) Mededeling van de rederij P& O aan de auteur op 18 augustus 1994.
- (96) De Zeewacht, 6 augustus 1938.
- (97) HANCOCK H.E., o.c. p. 13.
- (98) De Zeewacht, 22 juni 1935.
- (99) HANCOCK H.E., o.c. p. 16.
- (100) Zie noot 96.
- (101) Zie noot 96.
- (102) HANCOCK H.E., o.c., p. 13, 16.
- (103) Zie noot 96.
- (104) De Zeewacht, 13 augustus 1938.
- (105) Zie noot 99.
- (106) De Zeewacht, 3 juni 1939.
- (107) L'Echo d'Ostende, 3 juni 1939.
- (108) L'Echo d'Ostende, 13 augustus 1938.
- (109) HANCOCK H.E., o.c., p. 26-27.
- (110) ibid. p. 29-32.
- (111) ibid. p. 33-36.
- (112) ibid. p. 111, 114.

A. PERIER & FILS,
COURTIERS

GENERAL STEAM NAVIGATION COMPANY.

Commissionnaires-Expéditeurs,
OSTENDE.

SERVICES RÉGULIERS

DE LA

General Steam Navigation Co^y.

ENTRE

LONDRES

ET

LES PORTS SUIVANTS :

GLEESTEMUNDE.	HAVRE.
TONNING	TONNAY-CHARENTE
HAMBOURG	BORDEAUX.
HARLINGEN.	PORTO.
AMSTERDAM	LISBONNE.
POTTERDAM	GENES.
BRVRS.	LIVOURNE.
OSTENDE.	NAPLES.
BOULOGNE.	MESSINE.
EDIMBOURG.	PALEPPE.
MULL.	GREAT YARMOUTH

TRANSPORTS A FORFAIT

VIA LONDRES.

Pour les Indes, Java, la Chine, le Japon,
l'Australie, la Nouvelle Zélande, et l'Amé-
rique, par steamers et par voiliers.

ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE :

PERIER. — OSTENDE.

14 Août
2443 OSTENDE.

10 Août
CABINET 1891
13 AOUT 91
3211

Monsieur le Ministre

Les Steamers de la Waerman
Line de Hambourg au Congo
qui faisaient autrefois
escale à Tessingue, viennent
maintenant toucher à Ostende.

Ces Steamers ont environ
2000 ^{ms} register et un tirant
d'eau de 19 à 24 Pieds.

Le premier essai a eu lieu
le 3 août dernier par le
Steamer "Lulu Babler".

Ce navire est entré au port
vers 11 1/2 h du matin et est
reparti le même jour à

une heure de l'après midi.

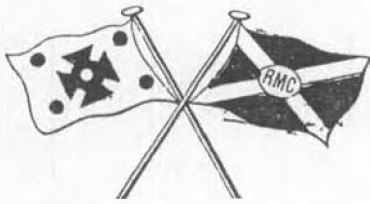
Il a dû payer pour ce court séjour :

Droits de pilotage	fr. 244.69
Droits de tonnage	189.04
Droits de police maritime	26.50

fr. 460.23

A Monsieur le Ministre
des Finances
à Bruxelles.

Affrètements et Transports

R. Meny & Co.

ARMATEURS

SHIPOWNERS AND BROKERS

Ostende - Bruges - Gand - Anvers

Assurances - Expéditions

Agents et Courtiers des lignes suivantes

General Steam Navigation Co

Service régulier entre

Ostende et Londres et les ports suivants

ANVERS	BORDEAUX	PORTO
AMSTERDAM	TONNING	LISBONNE
ROTTERDAM	HAMBOURG	GENES
HARLINGEN	GHESTEMUNDE	LIVOURNES
BOULOGNE s/M.	GREAT-YARMOUTH	NAPLES
HAVRE	HULL	MESSINES
TONNAY-CHARENTE	EDIMBOURG	PALERME

National Line

service hebdomadaire sur

New-York - Philadelphie - Baltimore

Union Castle Mail Steam Ship Co Ltd

DONALD CURRIE & CO

service hebdomadaire pour

le Cap et les colonies sud Africaines

Canadian Pacific Railway Co

Montréal

service hebdomadaire sur le

Canada - Chine - Japon

Allan Line

service hebdomadaire sur

Quebec - Montreal - Halifax - Toronto - Laplata

Compagnie Belge de Navigation et de Commerce International, Anvers

service sur

la Baltique, le Golfe et la Méditerranée

Lignes directes d'Anvers

par Steamers et Voiliers pour

Bombay, Colombo, Madras, Calcutta, l'Australie et les Indes

SCOTTS CODE 1898

Télégrammes : MENYCO

Téléphone à Anvers 1361

Téléphone à Ostende 175

Please refer hereto.

2148

Ostende 1 Janvier 1901

Monsieur l'Ingénieur - chef
des ports & chaussées
Ostende

En réponse, à votre lettre du 29 dernier, que, devant servir par déchargement & chargement à l'avant de nos steamers, j'étais en voie de 4 à 5000 K^{cs} et, sera du type de celle actuellement employée.

Nous ne sommes à aucun prix, disposés à intervenir dans les frais de la prolongation qui n'est antérieurement réclamée, que pour un trafic, qui, a depuis quelques années, pris une considérable extension.

Nous vous prions Monsieur, de ne pas confondre la prolongation du ponton avec la consolidation réclamée par Cockeill, qui avait un ponton grand, & solide assez pour les grues y installées au début de son exp

Sauf convention contraire, sont susceptibles de modification et de non-exécution en cas de force majeure, de neige, glace, épidémie, grèves, émeutes, révolutions, incendie, inondations, encombrement des quais, quarantaine ou guerre, etc., tous forfaits et engagements de transports ainsi que les prix convenus pour frais de place. — Nos prix et forfaits ne doivent être considérés comme variables que moyennant acceptation immédiate. — Aucune assurance n'est couverte que sur ordre formel et sans responsabilité de notre part. — Tout engagement est sujet aux clauses et conditions des permis d'embarquement et connaissance de la ligne. Les risques de séjour en gare, en magasin public ou privé ou sur quai, sont pour compte de la marchandise. Tout compte sera considéré dûment expédié et admis si aucune réclamation ne nous est parvenue par lettre recommandée, quarante huit heures après la réexpédition effectuée par nous. — Le pesage ou comptage par le chemin de fer ne sera exigé que d'après les instructions par écrit du client. Dans le cas contraire, l'expéditeur ou réceptionnaire devra admettre l'exactitude de nos bordereaux d'expédition. Nous nous réservons tous droits de faire encaisser les montants que nous aurions pu omettre pour fret, voyage, ou toutes autres dans nos notes.

Any further communication
on the subject of this letter should
be addressed to the Secretary

IN YOUR REPLY REFER TO

The General Steam Navigation Company LTD.
Chief Office - 55, Great Tower Street.
London

Address for Telegrams
GLYCONIC
LONDON.
TELEPHONE 1791 & 1771
AVENUE.

le 20 Novembre, 1906

*recu le 11 juillet
1907*

Monsieur le Ministre,

Comme M. Ortmans, Délégué de la
Sté Cockerill, a dû vous le dire récemment, nous désirons
avoir pour notre Compagnie, aux nouvelles installations
du port d'Ostende, un emplacement pour nos vapeurs
contigu à celui de la Sté Cockerill et en face naturelle-
ment d'un hangar pour la manutention des marchandises et
la visite des bagages des passagers que nous transportons.

Nous estimons qu'il nous faudrait une longueur
minimum de 300 pieds pour notre service regulier et une
faculté, pour nos vapeurs extra, de l'augmenter
momentanement de 300 pieds encore, au même quai bien
entendu, et nous vous serions reconnaissants si vous
pouviez donner satisfaction à notre demande.

En vous remerciant d'avance, nous vous prions
d'agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de notre
haute considération.

GENERAL STEAM NAVIGATION COMPANY, Ltd.,

Le Président, *Rich White*

À

Monsieur le Comte de Smet de Naeyer,
Ministre des Finances et des Travaux publics,
Bruxelles.

TS

All quotations are made, and goods are carried subject to the terms and conditions of the last edition of
The John Cockerill Line authorised form of Bill of Lading.

DAILY EXPRESS GOODS SERVICE, LONDON-TILBURY-OSTEND.

Telegrams: "CARRIABLE,FEN,LONDON"

Tel.Nos	{	City Office	CENTRAL 11297
		"	AVENUE 529
		Depot	AVENUE 4786
		Docks	TELEGRAM 140.

The John Cockerill Line. 12

(SOCIÉTÉ ANONYME JOHN COCKERILL, SERAING, BELGIUM.)

37 & 38, MARK LANE,

London. April 5th 1919
E.C.

REFER TO D. 72/42 IN YOUR REPLY

No. 15.

Monsieur A. Bultinck,
Inspecteur l'Administration de la Marine Belge,
27, Warwick Square,
LONDON, SW.

Dear Mr. Bultinck,

Your letter of the 4th inst., to hand No.
10372.

I enclose you herewith copy of letter which
I have sent to Major Gordon to-day.

Yours faithfully,

C.

DE EENEN VANGEN DE VIS DE ANDEREN VERKOPEN DE VIS

"Kruuwers" op het strand

Visleursters op de hoek Kapellestraat - Ooststraat

HET GARNIZOEN VAN OOSTENDE EN DE CHOLERA-EPIDEMIE VAN 1854 (1)

door **Freddy HUBRECHTSEN**

In september 1854 was het garnizoen van Oostende als volgt samengesteld (2) :

1. Eenheden van het 7e Linierregiment dat verdeeld lag over Oostende en Brugge
2. Staf en 3e Bn van het 12e Linierregiment
3. De 16e Batterij Vestingsartillerie van het 3e Artillerieregiment
4. De militaire Infirmierie
5. De militaire Bakkerij
6. Het bureau van de Genie
7. Het Plaatscommando

Dit betekende een getalsterkte van om en bij de 1.000 man op een bevolking van 15.602 zielen te Oostende.

Cholera-alarm

In de zomer van 1854 bevond Europa zich in de greep van een verschrikkelijke cholera-epidemie. Italië, Spanje, Groot-Brittannië, Turkije, Griekenland, Zwitserland, Oostenrijk, Zweden, Rusland... weinig landen ontsnapten aan de gesel (3).

Enkele cijfers :

Parijs : 4-8 tot 24-8 : 2.138 doden
25-8 tot 7-9 : 1.418 doden

Londen : 2-9 tot 9-9 : 2.050 doden

Het Franse leger in Turkije : op 10.000 man vallen er 2.000 doden en 4.000 man zijn uitgeput door de diarree die de cholera met zich meebrengt m.a.w. slechts 40% van dit contingent is nog (beperkt) operationeel

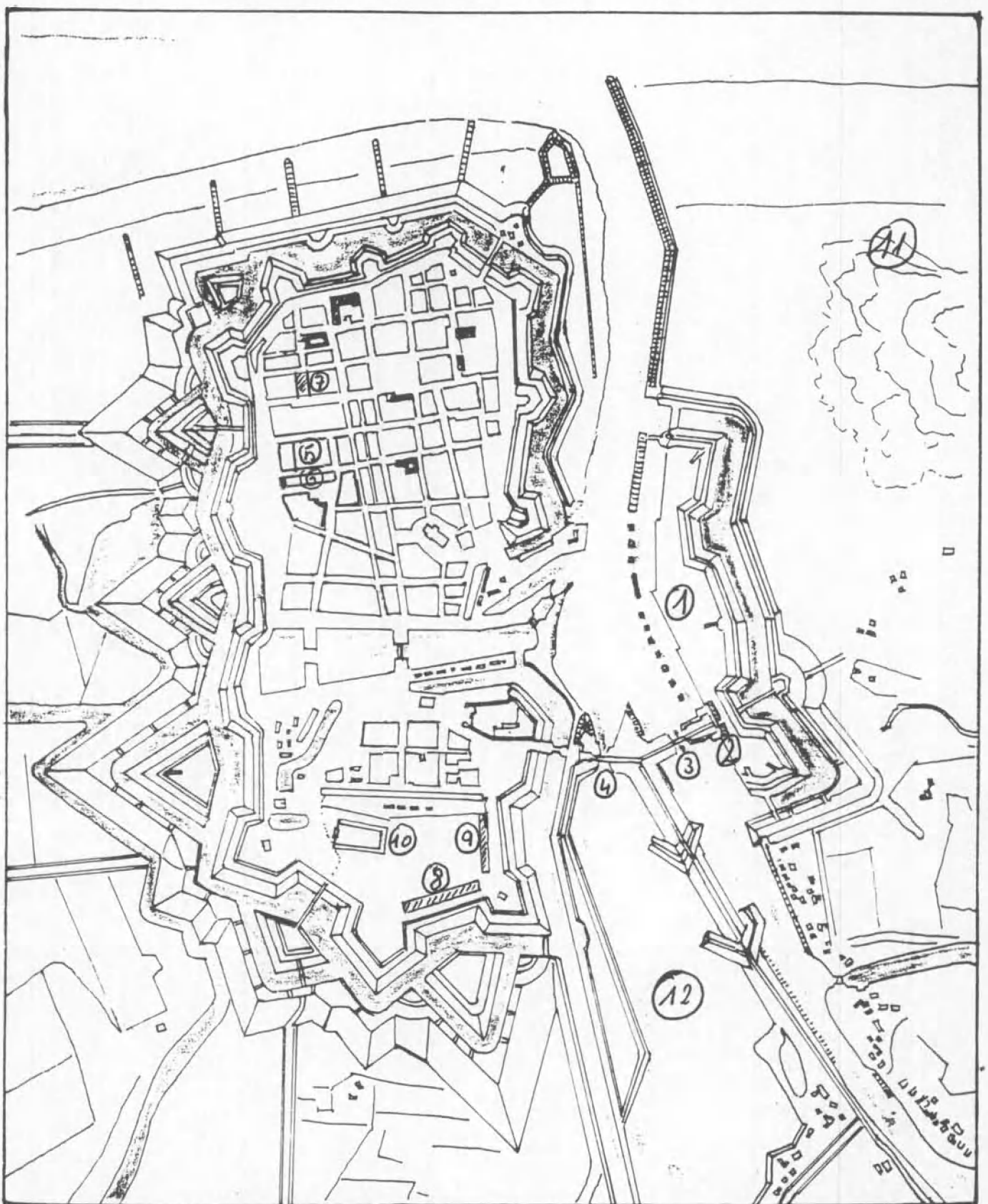
Ook België ontsnapt er niet aan en de garnizoensteden zeker niet. Van deze laatsten werd Oostende het sterkst getroffen met een snelheid en een intensiteit die niemand kon voorzien.

1 september 1854

Dr. VAN DEN ABEELE, regimentsgeneesheer van het 12e LinieRgt, die de medische leiding van de militaire infirmierie van Oostende waarneemt, meldt aan de plaatscommandant dat die morgen om negen uur de soldaat Fredericus TYTGAT, van het 3e Bn van het 12e LinieRgt, aan de gevolgen van cholera overleden is in de infirmierie. Nog twee andere soldaten van dezelfde eenheid zijn met identieke symptomen opgenomen.

Het 12e Li was met dienst op het Kroonwerk op de oosteroever.

Diezelfde dag nog meldt de plaatscommandant, kolonel Martin LASERRE (4), dit aan de provinciecommandant te Brugge met de bijkomende bemerking dat hij vernomen heeft dat de officier en enkele manschappen van het detachement dat het fort Napoleon bezet eveneens sterke

1. Kroonwerk	5. Militaire infirmerie	10. Kazerne-hospitaal
2. Kazerne v. h. Kroonwerk	6. Gesticht voor oude vrouwen	11. Fort Napoleon
3. Militaire sluis met daarachter Slijkens
en het kanaal Brugge - Oostende	7. Burgerhospitaal	12. Spuikom
4. Franse sluis	8. Grote kazerne	
	9. Kleine kazerne	

Vesting Oostende 1823

F. Gevaert
fig 31

symptomen van dezelfde ziekte vertonen. Het fort had een bezetting van ongeveer 30 man waarvan elke dag 12 man wachtdienst moesten uitvoeren. Dit betekende geen twee nachten op drie rust (5). De Aziatische cholera kwam dus inderdaad vanuit het Oosten het garnizoen binnenvallen. Kolonel LASERRE verzoekt tevens dringende assistentie van een derde geneesheer. De Intendancedienst van de provincie verleende hem toestemming tijdelijk verplegend burgerpersoneel te recruter.

Ook de stedelijke autoriteiten werden op de hoogte gebracht.

2 september 1854

De plaatscommandant brengt de minister van oorlog op de hoogte dat er op 16 opnames reeds vijf sterfgevallen te betreuren zijn. Al het personeel, directeur, geneesheren en verplegers werken zonder enige rust. Hij verzoekt nogmaals dringend om een geneesheer en om de verdubbeling van het aantal verplegers. Volgens de bestaande richtlijnen zijn er immers 4 verplegers per cholera-patiënt nodig. Op de oproep voor tijdelijke verplegers hadden zich slechts 2 burgers gemeld die niet lang na aankomst terug verdwenen zohaast zij vernamen welk werk zij moesten verrichten.

Er mocht dan beroep gedaan worden op 10 soldaten-vrijwilligers. Twee artilleristen meldden zich onmiddellijk.

In zijn nota aan de minister meld LASSERRE dat de epidemie eveneens in de stad heerste maar dat men de zaken stil hield om de vreemdelingen niet af te schrikken.

De hygiënische maatregelen in het garnizoen werden rigoureuus verscherpt en 18 zieken werden reeds vanuit de infirmerie naar het militair hospitaal van Brugge overgebracht om plaats te maken voor aankomende cholera-patiënten.

Dienstdoende aalmoezenier VAN DE CASTEELE verlaat omzeggens de infirmerie niet meer.

3 september 1854

Er werden onmiddellijk drie verplegers uit respectievelijk de militaire hospitalen van Antwerpen, Brussel en Namen naar Oostende afgedeeld om er tijdelijk dienst te verrichten.

Het verplegend personeel dat speciaal voor de cholera-patiënten wordt ingezet ontvangt dubbele soldij.

Het militair hospitaal van Brugge ontvangt versterking in nachtlegerinsgoed vanuit het MH Gent en de infirmerie van Ieper moet stand-by blijven om eventueel niet-cholera-patiënten uit Brugge op te vangen.

De plaatscommandant en de burgemeester onderhouden van zeer nabij verbinding met elkaar waarbij bvb de verkoop van onrijp fruit verboden wordt en het in beslag genomen fruit wordt onmiddellijk in zee gestort.

4 september 1854

Dr. VLEMINCKX, inspecteur-generaal van de militaire gezondheidsdienst, komt ter plaatse vergezeld van een naamgenoot, bataljonsgeneesheer VLEMINCKX.

De generaal vermeld in zijn verslag dat hij nauwelijks de infirmerie was binnengekomen toen hem de ernst van de toestand reeds duidelijk werd. Het ging inderdaad om de Aziatische Cholera in zijn verschrikkelijkste vorm die ongelooflijk snel toegeslagen had en reeds een groot aantal soldaten weggemaaid had.

Het spektakel dat zich voor zijn ogen afspeelde was schrijnend. Het gebouw was te beperkt in oppervlakte en had te weinig verluchtingsmogelijkheid. Het geheel was trouwens helemaal niet voorbereid op deze catastrofe en was slechts minimaal voorzien van het nodige.

Het was een dooreenander van je welste...

Bataljonsgeneesheer VLEMINCKX verzocht om in Oostende te blijven en Dr. VAN DEN ABEELE en de apotheker LAROCHE bij te staan. Hij kon hier gebruik maken van zijn ervaring opgedaan tijdens de cholera-epidemie te Brussel in 1849.

5 september 1854

's Middags waren er 45 cholera-patiënten aanwezig en 43 anderen werden later nog binnengebracht. er waren sedert het begin reeds 21 soldaten overleden.

De inspecteur-generaal verzocht de minister zo snel mogelijk een administratieve kracht te sturen om de directeur van de infirmerie CRISPIELS (die zelf een ziek kind had) bij te staan die het alleen ook niet kon bijhouden. Op de oproep van de plaatscommandant waren 50 soldaten-vrijwilligers opgekomen om het verplegend personeel, waarvan er reeds 2 overleden waren, bij te staan en te vervangen.

Als het al materieel spaak liep op dat ogenblik had Dr. VLEMINCKX niets dan woorden van lof voor de toewijding van het personeel. Hij gaf ook toelating de niet cholera-patiënten naar Brugge af te voeren op de mogelijk snelste en minst bureaucratische manier. Twee geëvacueerden waren echter reeds besmet vóór de opname te Brugge met alle gevolgen vandien (6).

Op vraag van de Portugese hertog van Carera, die VLEMINCKX toevallig ontmoette en die hij over de toestand in de stad informeerde, begaf hij zich tot bij de koning van Portugal die in de stad verblijf hield en kon hem overtuigen de stad met de eerste vloed te verlaten waarop de koning zich onmiddellijk aan boord van zijn schip begaf.

Na een bezoek aan alle kazernes en een vergadering met de plaatscommandant en de plaatselijke korpscommandant schreef Dr. VLEMINCKX nog om 21.30 u een brief aan de minister van oorlog waar hij uitdrukking gaf aan zijn grote bezorgheid. Zes soldaten stierven tijdens zijn aanwezigheid in de infirmerie. Deze beschikte over 99 bedden en er waren reeds 88 patiënten opgenomen.

Hij verzocht om onmiddellijke terugtrekking van het bataljon van het 12e Linie uit de stad, een beperkte vervanging door het 7e Linie uit Brugge en de overbrenging van de 16e batterij vestingsartillerie uit de artilleriekazerne (omgeving van de huidige Platformstraat) naar het Hazegras om deze kleine kazerne, de enige waar geen cholera-geval werd vastgesteld, als bijhuis van de infirmerie te kunnen gebruiken. Hij adviseerde tevens het Fort Napoleon te evacueren.

De stad had reeds het gesticht voor oude vrouwen, dat vlak naast de infirmerie gelegen was, ter beschikking gesteld.

In de loop van de avond arriveerde nog een leerling-geneesheer uit het militair hospitaal van Brussel als versterking (nog twee leerlingen-geneesheren en een apotheker kwamen later toe). Hoofdgeneesheer TALLOIX werd door de minister naar Oostende gestuurd om de algemene leiding van de medische dienst op zich te nemen.

6 september 1854

De directeur van de fortificaties van Gent meldt aan zijn inspecteur-generaal welke voorstellen en beslissingen Dr. VLEMINCKX genomen heeft en deelt mede dat de commandant van de Genie van Oostende er de aandacht van de plaatscommandant heeft opgevestigd dat er twee maatregelen te nemen waren door de provinciegouverneur op aanbeveling van de provinciecommandant :

1. Het water in het kanaal Oostende-Brugge moet op normaal niveau gebracht worden
2. De spui- en het bassin achter de militaire sluis moet op de hoogst mogelijke capaciteit gebracht worden.

De laagwaterstand in deze periode van het jaar gaf telkenjare aanleiding tot ziekten gezien deze tot stilstaand wateren konden gerekend worden en de meeste kazernes in de omgeving gesitueerd waren.

7 september 1854

Vijf overlijdens.

Inspecteur-generaal Dr. VLEMINCKX is nog steeds tegenwoordig en telegrafeert aan de minister dat de toestand van het personeel zorgwekkend evolueert.

Een hoofdverpleger en twee andere worden eveneens slachtoffer. Ook de soldaten-vrijwilligers verzwakken. Hij laat onmiddellijk een hoofdverpleger en vier hospitaalzusters uit Brussel naar Oostende komen waar zij in het burgerhospitaal (gelegen in de Weststraat - huidige A. Buylstraat) een onderkomen vinden.

Ook cholera-patiënten moeten reeds naar Brugge afgevoerd worden wegens plaatsgebrek.

8-9 : vier overlijdens maar het aantal opnames begint af te nemen. 9-9 : vier overlijdens.

10 september 1854

Vier overlijdens.

De plaatscommandant vraagt nogmaals versterking door verplegers. Van de negen verplegers, ingegrepen de drie die reeds als versterking waren gekomen, was er één overleden en vier waren ziek. Reeds vijf hulpverplegers waren overleden. Hij kon nog met moeite aanvulling krijgen en deze van het eerste uur waren oververmoeid en wensten naar hun eenheid terug te keren.

Het lijste ging verder : 11-9 : vier overlijdens, 12-9 : drie; 13-9 : één; 14-9 : 0; 15-9 : één. Het hoogtepunt was duidelijk voorbij ! Vanaf 19 september kwamen geen nieuwe cholera-gevallen meer bij en op 23 september werd het laatste cholera-overlijden genoteerd.

Op 14 oktober brengt de militaire medische dienst verslag uit aan de minister betreffende het aantal cholera-gevallen in de onderscheiden garnizoenen (beperkte lijst) :

Van 1 tot 30 september : Oostende 156 militairen uit de kazernes	53 overlijdens
<u>20</u> verplegers (vaste en tijdelijke)	<u>6</u> id
totaal 176	59 id

Van 5 tot 26 september : Brugge	57 komende van Oostende	22 overlijdens
	2 verplegers (vaste en tijdelijke)	1 id
	<u>9</u> vanuit het garnizoen	<u>5</u> id
totaal	68	28 id

Van 16 sep tot 13 okt : Doornik : 88 gevallen waarvan 43 overlijdens

Van 21 aug tot 13 okt : Gent : 31 gevallen waarvan 9 overlijdens

Van 23 sept tot 12 okt : Luik : 26 gevallen waarvan 9 overlijdens

Macaber detail : een verpleger van het militair hospitaal Brussel overlijdt er aan een chronische maag- en leverontsteking als gevolg van de vermoeidheid en de harde werkomstandigheden die hij te doorstaan had tijdens de cholera-epidemie te Oostende waarheen hij was afgedaald.

Op 9 november betaalt de militaire infirmerie aan de administratie van de armentehuizen van Oostende 96,-francs voor voedingskosten van de hospitaalzusters uit het militair hospitaal Brussel tijdens hun verblijf in het burgerhospitaal.

De medailleregen kon niet uitblijven en per KB van 26-10-1854 werden alle geneesheren, de apotheker, en de dienstdoende aalmoezenier verermerkt in de Leopoldsorde.

De directeur van de infirmerie, de leerling geneesheren en alle verplegers en vrijwilligers ontvingen respectievelijk de gouden, zilveren en vergulde "medaille van de epidemie", ingesteld door het KB van 12 oktober 1846.

Ook de schrijnwerker die de doodskisten vervaardigde dacht er een medaille aan over te houden, hij richtte althans een verzoekschrift in die zin aan de koning. Maar gezien hij reeds jaren doodskisten leverde (tijdens de epidemie voor 406 frank) en gezien hij in die periode o.a. het dichtnagelen van de doodskisten aan de verplegers overliet en geen voet in de ziekenzalen gezet had, zat er voor hem geen extraatje aan vast.

Wat de behandeling van de patiënten betreft zullen wij het hier kort houden.
Enkele voorbeelden door de geneesheren beschreven (7) :

Het toedienen van opwekkende middelen had desastreuze gevolgen. Ricinus-olie om het half uur aan zieken in zeer slechte toestand gaf voor twee onder hen een absoluut negatief resultaat maar de overlevenden genazen vlugger dan de anderen.

Het verstrekken van opgewarmde Sherry, puur of gemengd met alcohol en één enkele keer gemengd met "poivre cubèbe" was catastrofaal voor de zieken : de meesten geraakten in een delirium, velen stierven zonder bij kennis te komen, enkelen werden razend en vertoonden alle symptomen van een hersenvliesontsteking. Die aan de gevolgen ontsnapten gingen een lange en moeizame herstelperiode tegemoet.

Er werden natuurlijk ook andere behandelingen geprobeerd die betere resultaten gaven maar het was eerder gissen dan echte wetenschap.

Het was wachten op de ontdekking van de cholera-bacil in 1884 door Robert KOCH om efficiënte behandelingsmethoden te ontwikkelen naast de preventieve hygiënische maatregelen.

-
- (1) - Koninklijk Legermuseum, inventaris 14 - Gezondheidsdienst en Rode Kruis 1831-19144, doos 10/1.
 - Ivan VAN HYFTE : Toen de cholera-bacil nog niet was ontdekt. De cholera-epidemie van 1849 en 1854 (De Plate - maart 1998).
 - Jaarverslag van de stad Oostende over 1854 en 1866.
 - La Feuille d'Ostende nr. 3743 van 5 oktober 1854.
 - (2) - Annuaire Militaire 18-10-1853.
 - A. MASSART : Historique du 12e Régiment de Ligne, Tome I, 1830-1914.
 - (3) - Archives Belges de la Médecine Militaire, Tome XIV, 2e semestre 1854, p.282-284 en 364-366.
 - (4) - LASERRE Martin Nicolas Antoine, kolonel van de infanterie, komt op 18-03-1854 van het plaatscommando Mechelen naar Oostende waar hij plaatscommandant wordt. Met pensioen op 14-11-1859. Wordt op 16-12-1858 door de koning van Portugal vereremerekt als "Officier in de Orde van de Toren en het Zwaard" wegens zijn houding tijdens de cholera-epidemie van 1854 (persoonlijk dossier).
 - (5) - Archives Belges de la Médecine Militaire, Tome XVII, 1856 _ Extraits des rapport semestriels des hôpitaux et infirmeries militaires - année 1854 (suite) p. 149-156.
 - (6) - Archives Belges de la Médecine Militaire, Tome XVI, 1855 - Rapport des hôpitaux et infirmeries sur 1854 - p. 30-35.
 - (7) - Archives Belges de la Médecine Militaire, Tome XVII, 1856 - o.c. ibid en Tome XVIII, - 1856 p. 5-9 : LACOSTE, De la méthode stimulante employée à l'hôpital de Bruges pendant l'épidemie de choléra de 1854.

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag
- van 13 juni t/m 13 september (gesloten elke dinsdag)
- van 31 oktober t/m 08 november (gesloten 01 en 3 november)
- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

BON **COCK**
CAMERA
SERVICE

Jozef II straat 44
Hoek Christinastraat
8400 Oostende

**VANAF HEDEN HEBBEN ONZE LEDEN OP VERTOON VAN HUN LIDKAART
GRATIS TOEGANG TOT HET MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN OOSTENDE**

B. & C. Nuytten N.V.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET UITVAARTKONTRAKT IS
DE ABSOLUTE **ZEKERHEID** DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS **UW WENSEN** EN DAT
UW FAMILIE ACHTERAF **GEEN FINANCIËLE**
BESLOMMERINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39

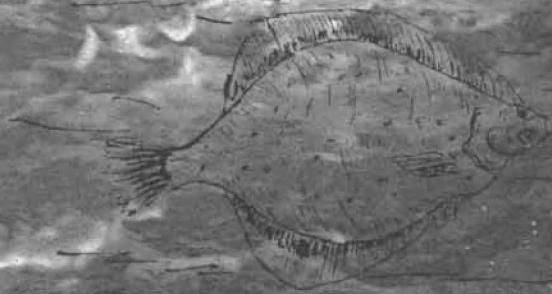

Vissers aan de eerste "Bassing" te Oostende.

DE PLATE

Maandblad

-- OKT. 1998

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de CULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
De inhoud van een artikel weerspiegelt niet noodzakelijk het standpunt van de Kring.
Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.
Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.
De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris	Verantwoordelijke uitgever	Penningmeester	REKENINGEN
F. HUBRECHTS	A. VAN ISEGHEM	J. P. FALISE	750-9109554-54
Gerststraat 35 A	Ijzerstraat 1	H. Serruslaan 78/19	000-0788241-19
8400 Oostende	8400 Oostende	8400 Oostende	
Tel : 059/50.71.45	Tel : 059/50.57.38	Tel-Fax : 059/70.88.15	

JAARGANG 27
NUMMER 10
MAAND oktober 1998

IN DIT NUMMER

- blz. 186 : **O. VILAIN** : In memoriam Daniël Farasyn.
- blz. 188 : **N. HOSTYN** : Het stadsarchief van Oostende. Eindelijk waardige toekomstperspectieven ?
- blz. 189 : **G. VANDAMME** : 100 jaar "Bijzonder Dienst der Kust". Enkele randbeschouwingen.
- blz. 194 : **Ph. MENU** : Het bezoek van de Sjah van Iran aan Oostende in 1960.
- blz. 197 : **R. VANHIXE** : De duivenschieting of de Tir Wellington.
- blz. 201 : **J.M. BEKAERT** : 75 jaar Rotary Oostende.
- blz. 206 : Hommage aan Jan Dreesen

BEZOEKT DE THEMATENTOONSTELLING IN ONS HEEMMUSEUM

HOMMAGE AAN JAN DREESEN

van 19 september 1998 tot en met 16 januari 1999

voor openinguren en data : zie voorlaatste bladzijde

OKTOBER -ACTIVITEIT

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's die doorgaat op

donderdag 29 oktober 1998 om 20u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6.

Onderwerp : **KUST EN POLDERS - ONTSTAAN EN INVLOED VAN MENSELIJKE TUSSENKOMSTEN IN DE EVOLUTIE**

Spreker : Prof. Dr. Cecile **BAETEMAN**

Het past evenwel Mevr. BAETEMAN wat nader aan ons publiek voor te stellen.

Afkomstig uit Nieuwpoort (jaargang 1950), licentiaat in de aardrijkskundige wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel (1972) waar zij in 1981 het doctoraat in de wetenschappen behaalde met haar proefschrift : "De Holocene ontwikkeling van de Westelijke Kustvlakte (België)".

Zij heeft een uitgebreide internationale wetenschappelijke carrière die startte in 1972 op de Belgische Geologische Dienst waar zij zich als kwartairgeoloog voornamelijk bezighield met onze kustvlakte (geologische kartering van de kwartairsedimenten in de kustvlakte, zeespiegelschommelingen, kartairgeologie van het Belgisch continentaal plat, sedimentologie van getijde-afzettingen, reconstructie van landschappen rond archeologische sites en geotechniek van kustafzettingen). Zij werkte mee met buitenlandse projecten in Tell ed Der (Irak), Marathon (Griekenland), Shangai (China), Java (Indonesië), Huelva (Spanje), Faro (Portugal), en werkte mee met andere Europese landen bij het opmaken van geologische kaarten van de Noordzee en Noord-Frankrijk.

Van 1978-1996 is zij Lecturer in het postgraduaat programma "International Training Course on Fundamental and applied Quarternary Geology". Zij gaf tevens talrijke cursus reeksen aan buitenlandse universiteiten en geologische diensten (Griekenland, Indonesië, China, Thailand, Filippijnen en Vietnam).

Sinds 1986 is zij deeltijds docent aan de Vrije Universiteit Brussel, toegepaste geologie. Zij is laureaat van de Koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen (1992) met een studie over natuurlijke en door de mens veroorzaakte bodemdaling aan de monding van grote rivieren. Zij vertegenwoordigde ons land bij talrijke internationale wetenschappelijke onderzoekprogramma's. Auteur van een 60-tal publicaties in nationale en internationale wetenschappelijke tijdschriften en boeken en deelname aan een 60-tal wetenschappelijke congressen in het buitenland met voordrachten waar zij dikwijls als spreker wordt uitgenodigd.

Een hele boterham als je het ons vraagt maar wij vonden het beslist de moeite waard de wetenschappelijke loopbaan van deze streekgenote even aan onze lezers uit de doeken te doen.

Mevrouw BAETEMAN heeft echter de gave en het talent haar wetenschap op een eenvoudige, klare en boeiende wijze aan de gewone man/vrouw kwijt te raken.

En het onderwerp van de voordracht is voor de Oostendenaar zeer actueel !!

De polders, een vlak landschap dat thans 1 à 2 m onder hoogwaterniveau ligt, is een door de mens ingedijkte en gedraineerde kustvlakte. De vorming van deze kustvlakte is begonnen ongeveer 10.000 jaar geleden tengevolge van de zeespiegelstijging. Omdat een kustvlakte één van de meest dynamische landschappen op aarde is die reageert op velerlei factoren, ging de geologische geschiedenis ervan gepaard met land- en zeewaartse verschuivingen van de kustlijn. Eén van de factoren die sinds de Romeinse tijd een steeds belangrijker rol ging spelen, is de mens die bewust en onbewust overstromingen, kusterosie en bodemdaling veroorzaakt heeft.

De ontstaansgeschiedenis van de kustvlakte alsmede de nefaste invloed van menselijke tussenkomsten op een kwetsbaar poldergebied zullen uiteengezet worden door middel van dia's.

Deze voordracht missen zou echt zonde zijn. De toegang is zoals steeds vrij en kosteloos, ook voor niet leden. Men zegge het voort.

Het bestuur

LIDGELD 1999

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 1999 vastgesteld als volgt

Aangesloten lid	400 Fr
Steunend lid	500 Fr
Beschermend lid : vanaf	1.000 Fr

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin.

Dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als Thema werd "NOGMAALS LA BELLE EPOQUE (prentkaarten 1893-1923)" gekozen.

Jean Pierre FALISE
Penningmeester

De lidgelden die nu van toepassing zijn werden ingevoerd in 1989. Dit is nu het 11e jaar dat ze niet gewijzigd werden !!

Dit is o.a. mogelijk doordat enkele leden hun bijdrage gevoelig verhoogden.

Volg hun voorbeeld en geef ons een financieel steuntje

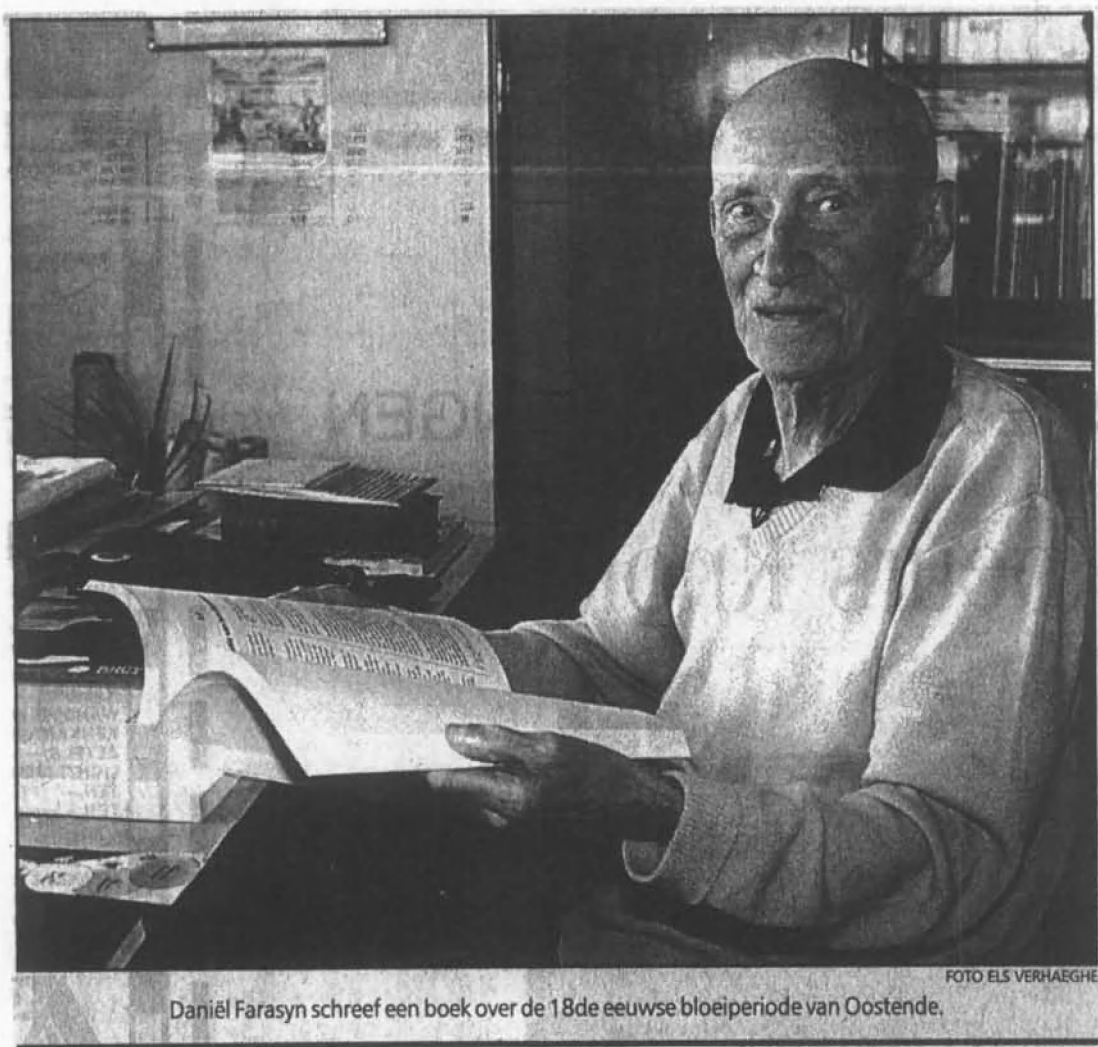
**Wordt Steunend lid i.p.v. Aangesloten lid
Wordt Beschermend lid i.p.v. Steunend lid**

IN MEMORIAM DANIEL FARASYN

Ouder worden is steeds enkele familieleden, alsook geregeld collega's, vrienden en kennissen verliezen. Als het dan om een geliefd en vriendelijk figuur gaat met wie men graag omging en veel bewondering voor had dan is verlies dubbel erg.

Zoals wij nog maar kort geleden onze noeste secretaris Jan Dreesen verloren, zo deed het ons allen pijn om Daniël Farasyn te verliezen.

Daniël, in de omgang als "Danny" aangesproken, is niet alleen een groot verlies omdat hij een edel mens was, maar ook een noeste vorser, die zoals geen enkele voor hem zoveel onderzoekswerk heeft verricht over het verleden van Oostende. Hij was gepassioneerd door alles wat er te vinden was over het kadastraal verleden van Oostende.

Zo heeft hij zeer verzorgde studies gepubliceerd. Om er maar enkele te vernoemen : "Belgische steden in reliëf" uitgegeven in 1965, waarvan hij het belangrijke hoofdstuk voor zijn rekening nam dat handelde over Oostende, dit naar plannen opgemaakt door Franse militaire ingenieurs van de XVIIe tot de XIXe eeuw; "Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse zeedijk" (De Plate, 1979), "De historiek van het gebouw van het O.L.V. College te Oostende (1977); "Het Mijneplein te Oostende" (Ostendiana IV, 1978); "Oude zichten en eerste sluizen van Slijkens" (Jaarboek Ter Cuere, 1983); "Localisatie en identificatieproblemen van het oude Postgebouw 1780-1830"(De Plate, 1986); "Voorgeschiedenis van het Fort Sint-Philippe en het sas

van Slijkens" (Jaarboek Ter Cuere, 1983); "Een militair hospitaal te Oostende" i.s.m. F. Hubrechtsen (Tentoonstellingscatalogus 1988).

Men moet daarbij zeggen dat naast de algemene historische kadastrale studies die Daniël Farasyn schreef er ook nog vele andere boeiende bijdragen waren die hij vooral schreef na de jaren dat hij met pensioen is gegaan. Dit was in 1976 toen hij zijn loopbaan eindigde als Provisor aan het Koninklijk Atheneum aan de Voskenslaan te Gent en steeds met oude plannen bezig was.

Daniël was weliswaar te Ardoorie op 2 juli 1920 geboren, maar had gans zijn studentenjaren te Oostende gewoond. Vandaar zijn liefde voor Oostende die zijn stad geworden was. Naast zijn opzoekingen, voordrachten en publicaties die hij voor "De Plate" en andere verenigingen hield wist hij dit jaar, hoe ziek hij was, nog een prachtige studie "1769-1794 : De 18de eeuwse bloeiperiode van Oostende" op verzoek van het Oostendse stadsbestuur in de pas gestarte reeks "Oostendse historische publicaties" te laten verschijnen. Deze studie kent algemene waardering en was reeds in de korst mogelijke tijd uitverkocht.

En zeggen dat hij in 1965 bij het verschijnen van zijn eerste werk "Oostende" in "Belgische steden in reliëf" mij wat gelaten zegde "Wie leest er dat eigenlijk ?", waartegen ik meende te protesteren, want ik had dit "plan-reliëf", dat in het Hôtel des Invalides" te Parijs stond, een jaar voordien eens speciaal gaan bezoeken.

"Wie leest er dat" zegde Daniël toen en nu was zijn laatste studie "1769-1794" enkele dagen vóór zjn overlijden reeds in herdruk moeten gaan !

Jammer, héél jammer, dat hij nu het levenslicht heeft moeten laten ontglippen, want hij had nog zoveel te vertellen.

Voor al hetgene U voor Oostende gepresteerd hebt op historisch gebied willen wij U danken. Wij zullen U missen op onze vergaderingen, want U was een van onze trouwste effectieve leden. Dank ook aan Gilberte, die U begeleide op al onze vergaderingen en gebeurlijk bij Uw afwezigheid trouw verslag uitbracht over het reilen en zeilen van "De Plate"

Omer Vilain
Ondervoorzitter "De Plate"

HET STADSARCHIEF VAN OOSTENDE : **EINDELIJK WAARDIGE TOEKOMSTPERSPECTIEVEN ?**

door Norbert HOSTYN

Sinds meer dan een jaar nu is een heus "stadsarchief" gecreëerd binnen de stadsdiensten in Oostende. Archivaris is Mevr. Claudia VERMAUT.

Het Stadsarchief bevindt zich in het Stadhuis. Stilaan vinden vorsers de weg naar de leeszaal. In ons septembernummer vindt U in bijlage informatie over de twee eerste publicaties van het Stadsarchief.

Er bestaan plannen om het Stadsarchief ooit onder te brengen in het Feest- en Cultuurpaleis, eens bibliotheek en musea ander onderdak hebben gekregen. Toekomstmuziek dus.

Het Stadsarchief bestaat - voor zover het echte administratieve stukken betreft - quasi enkel uit bescheiden van na 28 mei 1940 (brand van het stadhuis en van het stadsarchief).

Uitzondering is een bundel bouwaanvragen uit de late 18de eeuw dat bij toeval de ramp overleefde en dat eerst bewaard werd in de Bibliotheek, later in de Musea.

Veel iconografisch materiaal en andere historische documenten - die deel uitmaakten van de presentatie in het voormalige Heemkundig Museum in het Fort Napoleon, later in de Kon. Gaanderijen bleven ook gespaard. Deze stukken vormden de kern voor een "oud archief" dat ondergebracht was, eerst binnen de Stadsbibliotheek, later binnen de Musea.

Dit voornamelijk iconografisch archief werd in de loop der jaren aangevuld met heel wat fotomateriaal, ook recent materiaal.

Omwille van personeelsgebrek en plaatsgebrek had dit archief een gesloten karakter.

Deze archiefbestanden zijn nu integraal overgedragen aan het nieuw opgerichte Stadsarchief. De betere toegankelijkheid in een beter aangepaste infrastructuur, het inventariseren en ontsluiten via de informatica zal de bruikbaarheid van deze archiefbestanden zeker ten goede komen.

Het geeft dus geen zin meer de Museumdiensten te contacteren i.v.m. plannen; kaarten, prenten, prentkaarten of foto's i.v.m. Oostende.

In volgende nummers drukken wij lijsten af van kunstwerken bewaard in de Stedelijke Musea die interessant zijn als iconografisch materiaal van de stad.

100-JAAR "BIJZONDERE DIENST DER KUST"

ENKELE RANDBESCHOUWINGEN

door Gerard VANDAMME

Honderd jaar geleden werd bij Koninklijk Besluit van Leopold II van 31 maart 1898, de "Bijzondere Dienst der Kust", met zetel te Oostende, officieel opgericht, als onderdeel van het Bestuur van Bruggen en Wegen (1).

Omtrent die oprichtingsdatum heerste geruime tijd wel enige tegenstrijdigheid.

Het is een feit dat reeds vroeger te Oostende een dienst gevestigd was, die de openbare werken aan de kust onder haar bevoegdheid had. Het is bekend dat ingenieur Pierre DEMEY, hoofdingenieur-directeur van Bruggen en Wegen, in november 1886 aangesteld werd als hoofd van de dienst (met een kleine d!) der kust met zetel te Oostende (2), afhankelijk van het Provinciaal Bestuur.

Jean-Baptiste MARCHAL (3) vermeldt in een van zijn nota's : "Op 18 oktober 1897 werden door het Bestuur van Bruggen en Wegen Bijzondere Dienst der Kust te Oostende, de werken aanbesteed, tot uitbreiding van de haveninrichtingen van Oostende...".

Voortgaande op de doorgaans exacte gegevens van de schrijver, kan aangenomen worden dat de "Bijzondere Dienst der Kust" wellicht reeds officieus bestond vòòr 18 oktober 1897. De voornoemde werken te Oostende waren reeds aangevat - volgens MARCHAL einde 1897, volgens een andere bron op 1 maart 1898- vòòr de officiële oprichting van de nieuwe Dienst.

* * *

Als men even nagaat in welke omstandigheden deze Dienst tot stand kwam, komt men onvermijdelijk terecht bij twee personaliteiten, beide knappe ingenieurs die in deze periode een belangrijke rol speelden, maar door hun wederzijdse ideeën meermaals met elkaar in botsing kwamen.

Het zijn namelijk ir. Auguste de MAERE en ir. Pierre DEMEY waarvan hier een levensbeschrijving volgt.

* * *

Camille, Charles, Auguste de MAERE (St. Niklaas 30/1/1826 - Aartrijke 7/10/1900) werd bekend als "de Maere-Limnander (naar zijn eerste echtgenote, Coralie Limnander der Zulte) en ook als "de Maere d'Aertrycke". Hij stamde uit een industriële, orangistisch-liberale familie.

Hij vestigt zich na studies te Amsterdam en Parijs, in 1850 te Gent, als waterbouwkundig ingenieur. Hij wordt er later schepen van openbare werken, en liberaal volksvertegenwoordiger van 1866 tot 1870.

Intussen laat hij in 1868 te Aartrijke een prachtig neogotisch kasteel bouwen naar ontwerp van architect Joseph SCHADDE. Daar omheen wordt door de befaamde landschapsarchitect FUCHS, een 42 ha groot uniek park aangelegd.

Na 1870 wijdt hij zich aan groenten- en fruitteelt op zijn domein, maar ook nog aan zijn beroep.

In 1872 is hij medestichter van het "Koninklijk Instituut van Ingenieurs" in Den Haag. Hij wordt geraadpleegd in verband met overstromingen van de Rhône en het Lemnmeer. In 1879 fungeert hij als secretaris van een congres betreffende het Panamakanaal.

In november 1877 publiceert hij een studie, getiteld : "D'une communication directe de Bruges à la mer", die de aanzet zal worden tot de latere verwezenlijking van de Zeebrugse haven.

Hij is medestichter van de "Commission mixte de Bruges - Port de mer", die op 25 maart 1891 geïnstalleerd wordt.

In 1896 krijgt hij de baronstitel en overlijdt als "de MAERE d'AERTRYCKE" in oktober 1900.

Naast zijn beroep speelde Auguste de MAERE een niet onbelangrijke rol in de Vlaamse Beweging, o.m. als voorzitter van de "Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde" en als voorzitter van de "Nederlandsche Taal- en Letterkundige Congressen".

* * *

Pierre DEMEY (Gent 1844 - Brugge (?) 26/2/1898) treedt na studies in zijn geboortestad, in 1869 als ingenieur in dienst bij Bruggen en Wegen. Hij wordt eerst belast met de leiding van de dienst aan de westkust en vestigt zich in 1872 te Nieuwpoort.

In 1877 wordt hij bevorderd tot eerstaanwendend ingenieur bij het provinciaal bestuur te Brugge. DEMEY ontpopt zich in de loop der jaren als een autoriteit op gebied van de waterbouwkunde.

In november 1885 publiceert hij zijn "Etude sur le régime de la côte de Belgique", welk werk enkele maanden later bekroond wordt met een toen zeer belangrijke prijs van 25.000 BEF, uitgelooft door koning Leopold II, voor studies betreffende de havenbouw en de strandverdediging aan onze kust. (dit werk zal gedurende lange tijd als enig wetenschappelijk document terzake gelden).

Terloops zij vermeld dat een andere deelnemer aan de prijsvraag, nl. ir. Auguste de MAERE, voor zijn studie slechts een eervolle vermelding krijgt. De jury die de prijzen toekent is samengesteld uit de knapste binnen- en buitenlandse deskundigen en haalt in haar verslag precies de argumenten van DEMEY aan, om de stellingen van de MAERE af te zwakken !

In december 1885 wordt DEMEY bevorderd tot hoofdingenieur-directeur en komt in november 1886 aan het hoofd te staan van de dienst der kust, met zetel te Oostende, waar hij komt wonen. In deze functie wordt hij weldra een vertrouwensman van koning Leopold II, die hem dikwijls raadpleegt voor ontwerpen van kust- en havenwerken, alsmede voor de grote urbanisatieplannen van de stad Oostende op het einde van de 19de eeuw. (Er bestaan foto's waarop de koning en ir. DEMEY samen wandelend op de zeedijk of het strand te Oostende te zien zijn).

In 1894 publiceert ir. DEMEY een heruitgave van zijn bekroonde studie uit 1885, aangevuld met het uitgebreid technisch verslag van de jury. Dat hij hiermee een duidelijke bedoeling heeft, zal verder in onderhavige bijdrage verklaard worden.

In januari 1895 wordt ir. DEMEY bevorderd tot provinciaal hoofdingenieur-directeur van West-Vlaanderen, een beloning of...een wegpromovering ?

Hij verlaat Oostende en vestigt zich te Brugge. Op 50-jarige leeftijd staat hij aan het hoofd van de belangrijkste staatsdienst, bevoegd voor havenwerken.

Hij overlijdt plots, na een korte ongesteldheid op 26 februari 1898.

* * *

Sedert 1886 is ir. DEMEY dus belast met het ontwerpen en de leiding van de uitvoering van alle openbare werken in de kuststreek.

Maar op 25 maart 1891 wordt te Brugge de "Commission mixte de Bruges - Port de mer" geïnstalleerd, waarvan ir. de MAERE medestichter is en waar zijn plannen aanhang hebben. Deze Commissie beslist op 20 september 1891 tot het uitschrijven van een internationale wedstrijd voor studies betreffende "de uitbouw van een zeehaven te Brugge, met een uitweg naar de zee via Heist". Bij het afsluiten van de wedstrijd op 31 maart 1892, zijn er twee ontwerpen ingediend, waarvan dit van L. COISEAU en COUSIN, op 24 november wordt goedgekeurd.

DEMEY, die terzake niet geraadpleegd werd, en reeds tegenstander was van de ontwerpen van de MAERE, ziet evenmin heil in het ontwerp COISEAU en COUSIN, en bestrijdt het hardnekkig. En hier ligt de reden van de heruitgave in 1894, van zijn studie uit 1885.

DEMEY vindt echter geen gehoor. Zijn tegenontwerp wordt op aanraden van ene ir. NYSSENS, door de voltallige Brugse gemeenteraad verworpen ! Op 1 juni 1894 volgt de Conventie, afgesloten tussen de Belgische staat, de stad Brugge en COISEAU en COUSIN, tot uitvoering van het havencomplex volgens hun goedgekeurde plannen. Deze Conventie zal op 23 augustus en 6 september 1895 respectievelijk door Kamer en Senaat worden goedgekeurd en als wet gepubliceerd op 13 september 1895. Dit gebeuren verwekt evenwel een vrij hevige politieke beroering !

Intussen is op 10 oktober 1894 een andere Conventie gesloten, nl. deze tussen de Staat en de stad Oostende. Deze betreft het bouwen van een nieuwe zeesluis en vlotdokken, en het uitvoeren van verdere uitbreidingswerken aan de Oostendse haven. De plannen hiertoe zijn ontworpen door ir. DEMEY, en zullen dan ook vanaf einde 1897, grotendeels daarnaar worden uitgevoerd en door hem geleid worden.

DEMEY moet evenwel ook de leiding op zich nemen van de werken die in 1896 aanvangen te Zeebrugge, hoewel hij de plannen hiervan tot het uiterste heeft bestreden ! Deze onredelijke situatie treft hem psychisch zeer zwaar, na al afgunst, tegenwerking en laster, die hij reeds eerder ondervond.

Hij wordt er door sommigen van beschuldigd, een tegenstander te zijn van de heropstanding van Brugge als zeehaven. Door de machtige katholieke aanhang in het Brugse, wordt hij bovendien slecht gezien, omwille van zijn vrijzinnigheid.

DEMEY overlijdt onverwacht op 26 februari 1898. Na zijn dood duurt de laster voort. Men spreekt van zelfmoord en duistere zaken. Het hardnekkig verhaaltje, als zou hij zich door het hoofd geschoten hebben, omwille van de slechte (?) inplanting van de nieuwe Oostendse spuikom, die bij de opening van de spuisluizen de ontschoeiing van de ertegenover gelegen kaaimuren zou veroorzaken hebben, is zeker uit de lucht gegrepen. DEMEY was immers reeds overleden, op het ogenblik dat de werken nauwelijks waren aangevangen !

Een ander, minder bekend verhaal zegt, dat de eerste opening van de nieuwe spuisluizen te bruusk gebeurde, bij een te groot peilverschil tussen spuikom en havengeul en dat daardoor ontschoeiing veroorzaakt werd ! (4).

Baron de MAERE en L. COISEAU werden te Brugge respectievelijk geëerd met een laan en een kaai naar hen genoemd. DEMEY kent men er blijkbaar niet.

Te Oostende werd de naam van DEMEY, op 19 juni 1898, bij de eerste-steenlegging door Leopold II, gegeven aan de nieuwe zeesluis naar de vlotdokken. (Deze Demeysluis is tot afbraak gedoemd als de nieuwe zeesluis naar het kanaal Brugge-Oostende er ooit komt).

Op 25 september 1898 kreeg het Oostendse stadsbestuur een bronzen borstbeeld van ir. DEMEY aangeboden (2). Maar....over de schenkers is niets meer bekend en evenmin weet men of het beeld ooit ergens in Oostende in het openbaar was opgesteld. Alleen is bekend dat het borstbeeld - een werk van de Brugse beeldhouwer Gustaaf PICKERY (1862-1921), zich voor de oorlog '40-'45 in het toenmalig museum in Fort Napoleon bevond. Na wat omzwerving is het uiteindelijk in het stedelijk museum, Wapenplein te Oostende, terecht gekomen, waar het weinig aandacht trekt (5). Oostende heeft nochtans heel wat aan ir. DEMEY te danken, maar dat is men blijkbaar vergeten. Hij is toch als honderd jaar dood !

Ingenieur Pierre DEMEY mag terecht als de voorloper van de "Bijzondere Dienst der Kust" beschouwd worden. Een goede maand na zijn overlijden op 26/2/1898, werd bij Koninklijk Besluit van 31/3/1898, deze dienst officieel opgericht. De vraag kan gesteld worden of het ene iets met het andere had te maken. Ingenieur VAN GANSBERGHE, e.a. ingenieur van Bruggen en Wegen, werd met de leiding van de nieuwe dienst belast, en werd later bevorderd tot hoofdingenieur-directeur.

De eerste taak van dienst was de uitvoering van de plannen voor de nieuwe havens van Zeebrugge en Oostende. Of dit ook de reden van de oprichting ervan was - zoals steeds geschreven wordt - kan enigzins betwijfeld worden, want de uitvoering van de werken was toch al vroeger aangevat.

Volledigheidshalve mag ook wel gezegd worden dat de "Bijzondere Dienst der Kust", die eigenlijk als "Service Spéciale de la Côte" werd opgericht, tot na de oorlog 1914-1918 een ééntalige Franse bedoening was. Van dan af was alles tweetalig tot na 1940-1945. Begin der vijftiger jaren had nog een gebrekkig Nederlandssprekende hoofdingenieur-directeur, L. VAN RYSELBERGHE, de leiding van de dienst. Voor hem heb ik bij mijn indiensttreding op 1 maart 1950, mijn "zweer" moeten "afleken".

Ik ben 45 jaar in dezelfde dienst - die in de loop der jaren enige keren herdoopt is - gebleven. Ik heb me er al bij al genomen steed goed gevoeld en er graag gewerkt.

(1) Het Bestuur van Bruggen en Wegen is een erfenis van de Franse bezetting van onze gewesten vanaf 1795. Het "Corps des Ponts et Chaussées" werd in Frankrijk, waarschijnlijk kort voor 1770, onder koning Lodewijk XVI opgericht, en kreeg vanaf 1795 ook bij ons alle openbare werken onder zijn bevoegdheid. Onder het Frans regime werkten naast Fransen, ook Vlamingen, Walen en Nederlanders als "ingénieur des Ponts et Chaussées".

In 1796 is een afzonderlijk korps, bevoegd voor onze gewesten, tot stand gekomen. Dit overleefde het Franse (tot 1815) en ook het Nederlandse (tot 1830) regime. Het werd bij het oprichten van het eerste Belgische Ministerie van Openbare Werken (K.B. van 13 januari 1837, van Leopold II) samen met het Mijnwezen, de Posterijen en de Spoorwegen, één van de vier grote besturen, die van dit Departement deel uitmaakten. Het Bestuur van Bruggen en

Wegen was provinciaal ingedeeld. Elk provinciaal bestuur telde verschillende directies en districten.

Aldus bestond vòòr het oprichten van de "Bijzondere Dienst der Kust", het district "Arrondissement Oostende", afhandelend van de 2de Directie, dat bevoegd was voor de kust aangaande waterwegen, zowel als wegen, sommige openbare gebouwen en vanaf 1886 ook voor beplanting en bebossing van de duinen (heden afzonderlijke diensten).

Zo werd vanaf 1889 door deze dienst, onder impuls van Leopold II, en onder leiding van hoofdingenieur-directeur DEMEY, de realisatie van de Konginnelaan en de Squares Clementine en Stefanie te Oostende voltrokken.

Ook de Bijzondere Dienst der Kust, onder leiding van hoofdingenieur-directeur VAN GANSBERGHE werkte mede aan de in 1906 voltooide Koninklijke Galerijen langs de Oostendse zeedijk, en ontwierp vanaf 1906 de plannen voor de aanleg van de Elisabethlaan te Oostende.

- (2) Carlo LOONTIENS "duin en strandverdediging langs de Vlaamsche Kust" Oostende 1940. Carlo LOONTIENS was voor de oorlog '40-'45 bibliothecaris en archivaris van de stad Oostende, concervator van het toenmalig museum in het Fort Napoleon en briefwisselend lid van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen.
- (3) Jean-Baptiste MARCHAL (Bredene Sas 14/6/1889-18/8/1953) was ambtenaar (bureauchef personeel) bij de Bijzondere Dienst der Kust, waar ook zijn vader (eveneens Jean-Baptiste) eerst als toezienaar en later als sluismeester te Slijkens tewerkgesteld was. Hij schreef interessante bijdragen over de geschiedenis van Bredene. Zijn overlijden, één jaar voor zijn opruststelling, heeft de uitgave van zijn boek gedwarsboomd. De Heemkring "Ter Cuere" uit Bredene publiceerde in de Jaarboeken 1968 en 1982, een ruim deel van zijn nagelaten geschriften.
- (4) De spuikom heeft eigenlijk nooit een goed resultaat opgeleverd en werd spoedig buiten gebruik gesteld. Het spuien van de Oostendse havengeul is trouwens, hoe dan ook, reeds van in de 17de eeuw een moeilijk probleem geweest, wegens de steeds weerkerende verzanding. Ook toen was men reeds genoodzaakt soms tot baggerwerken over te gaan !
- (5) In het Stedelijk Museum kan men geen verdere inlichtingen terzake verschaffen.

Verdere documentatiebronnen

- Diverse publicaties door de Maatschappij de Brugse Zeevaartinrichtingen (M.B.Z.).
- Geschiedenis van het Departement van Openbare Werken, Dienst der Kust. Gestencilde bundel. Arch. D.d.K. ± 1977.
- Equipe : tijdschrift van het Personeel van het Ministerie van Openbare Werken, jg. 1979/1986-2/1987 Speciaal nr.
- Folder voor de tentoonstelling, t.g.v. "150 jaar Ministerie van Openbare Werken". Voorstelling van de Dienst der Kust.
- G. VANDAMME : "De leiding van de openbare werken in het kustgebied in de vorige eeuw. "De Plate", tijdschrift van de Heemkundige Kring, nr. 12, december 1989, p. 275-278.
- Piet LOMBAERDE : "Leopold II Koning-Bouwheer" 1995, t.g.v. tentoonstelling : "Leopold II Urbanist. Oostende, zomer 1995.
- Galm : driemaandelijks tijdschrift van het Provinciaal Verbond van West-Vlaamse Willemsfondsafdelingen, v.z.w. nr. 1, 30/3/1995, p. 8-9.

HET BEZOEK VAN DE SJAH VAN IRAN AAN OOSTENDE IN 1960

door Philippe MENU

Op zondag 15 mei 1960 brengt Sjah Mohammed Reza Pahlevi van Iran een kort bezoek aan Oostende. Dit bezoek is een onderdeel van een privé bezoek aan België van 11 tot 16 mei 1960. Na een eerste besloten gedeelte, zijn op 14 en 15 mei bezoeken aan Brussel, Tienen, Charleroi, Oostende en Brugge voorzien. Op 16 mei verlaat hij België vanuit Zaventem naar Wenen.

Ondanks het privé karakter van het bezoek en de korte tijd dat hij in Oostende zal verblijven, wordt er heel wat omhaal gemaakt van zijn bezoek. Zo beslist de Oostendse gemeenteraad om alle stadsgebouwen te bevlagen van 11 tot 16 mei wegens de aanwezigheid van de Sjah in België. Ook aan de bevolking wordt gevraagd om op 15 mei de huizen te bevlagen.

Het bezoek van de Sjah aan Oostende bestaat uit drie delen : een ontvangst op het stadhuis, een lunch in het kursaal en tenslotte een plechtigheid bij het Monument der Zeelieden.

Voor de ontvangst kan het stadsbestuur het nieuwe stadhuis gebruiken in plaats van het feestpaleis dat tot kort ervoor nog bij recepties gebruikt werd. Dit stadhuis is echter nog weinig aangekleed en er wordt dan ook in bijkomende versieringen en meubels voorzien. De heer Gaspard DE WIT van de gelijknamige firma in kunsttapijten en - meubelen uit Mechelen leent elf wandtapijten en de gemeente Etterbeek doet hetzelfde met een twaalfde exemplaar van dezelfde maker. Verder leent de stad drie zetels, een antieke Spaanse tafel en drie gewone tapijten. Mevrouw VERMEULEN van Tanagra, Vlaanderenstraat 15A, leent aan de stad enkele vazen die bij deze Spaanse tafel passen. De totale waarde van al het geleende bedraagt 2.684.750 F.

Planten voor de verfraaiing komen van de stedelijke beplantingsdienst en 41 laurieren worden gratis ter beschikking gesteld door tuinbouwkweker C. VANEYGHEN uit Oudenburg. Vermits de stad zelf geen bloemen heeft is de Nationale Dienst voor de Afzet van Land- en Tuinbouwproducten (NDALTP) bereid om 700 anjers, 60 rozen en 240 irissen gratis ter beschikking stellen. De heer DE WASCH uit Blankenberge is belast met het schikken van al deze snijbloemen op kosten van de NDALTP.

De Zeemacht heeft enkele oorlogsschepen in het tweede handelsdok gelegd rechtover het nieuwe stadhuis. Aan de lokale jachtclubs RYCO en NSYC werd gevraagd hetzelfde te doen met enkele grote jachten.

Voor het vervoer van de Sjah en zijn gevolg stellen N.V. Ford uit Antwerpen en de heer STOOPS, Torhoutsesteenweg 52, wagens ter beschikking. Ook René BERNARD, Van Iseghemlaan 89, stelt gratis een open wagen ter beschikking.

De leden van het schepencollege krijgen stricte instructies om zich in uniform of jacket met sjerp en eretekens te presenteren. Voor de dames volstaat een cocktailjurk.

Het gevolg van de Sjah bestaat uit de Iraanse ministers van Buitenlandse Zaken en van Nijverheid en Mijnen, de Grootmeesters der Ceremonies van Iran, vier vleugeladjudanten : drie generaals en een admiraal, een militaire en een burgerarts, een persattaché, raadgevers en veiligheidspersoneel.

Verder wordt dit gevolg aangevuld met Jacques VAN OFFELEN, minister van Buitenlandse Handel, met de Belgische ambassadeur in Teheran, de Iraanse ambassadeur in Brussel, De Iraanse

militarie attaché in Parijs, hoge ambtenaren van het ministerie van Buitenlandse Zaken en de vleugeladjutant van koning Boudewijn.

Dit ganse gevolg vertrekt op 15 mei om 10 uur uit Brussel. Om 11.10 uur wordt de kolonne aan de grens van Oostende (de villawijk op het einde van de autoweg) opgewacht door ridder van OUTRYVE d'YDEWALLE, gouverneur van West-Vlaanderen en Jan PIERS, burgemeester van Oostende. Bij muziek, gebracht door de kliek van de Oostendse politie, overhandigen meisjes in traditionele kledij bloemen. De Sjah wordt verwelkomd door de gouverneur en de burgemeester waarna hij samen met de voornaamste leden van zijn gevolg plaats neemt in open wagens. Onder begeleiding van motorrijders van de politie en de Zeemacht gaat het onder een praalboog, gevormd door twee ladders van de brandweer, in de richting van het stadhuis.

In de eerste wagen zitten de gouverneur en de burgemeester. De Sjah en luitenant-generaal CUMONT, voorzitter van het Comité van de Stafchefs nemen plaats in de tweede wagen. In de derde wagen zitten Abbas ARAM en Jacques VAN OFFELEN, ministers van Buitenlandse Handel van Iran en België, en Roger DE KINDER, eerste schepen van Oostende. In de vierde wagen begeleidt schepen Kamiel DEHOUCK de heren Mohsen GARAGOZIOU, Grootmeester der Ceremonieën, en Charif EMANI, minister van Nijverheid en Mijnen. In de vijfde wagen zitten Hossien CHARIAR en Paul BIHIN, respectievelijk Iranees ambassadeur in Brussel en Belgisch ambassadeur in Teheran, vergezeld van schepen Frans VAN COILLIE. De zesde open wagen tenslotte biedt plaats een kolonel-vlieger REMY, vleugeladjutant van koning Boudewijn, schepen John LAUWEREINS, en stadssecretaris Michel SURMONT.

Ondertussen is bij het stadhuis een eredetachment van de Zeemacht opgesteld en speelt de militaire muziekkapel van het Eerste Korps er vanaf 10.45 uur militaire marsen voor het publiek. Achtenveertig leerlingen van de Ibis-school vormen een dubbele erehaag in het stadhuis vanaf beneden tot de eerste verdieping.

Na de aankomst aan het stadhuis van de kolonne van de Sjah wordt het nationaal lied van Iran gespeeld door de militaire kapel. Vervolgens worden de leden van het schepencollege aan de Sjah voorgesteld. In de benedenhal onthult de Sjah een gedenkplaat en begeeft zich vervolgens naar het kabinet van de burgemeester op de eerste verdieping. Daar worden de echtgenotes van de gouverneur en van de schepenen aan de Sjah voorgesteld.

Vanuit het kabinet van de burgemeester stapt de Sjah dan op het balkon van het stadhuis waar hij onder klaroengeschal en marsmuziek de bevolking kan groeten.

Om 12.30 komt iedereen samen in de raadzaal waar een strijkorkest het nationaal lied van Iran uitvoert en waar de burgemeester een korte toespraak houdt.

In zijn toespraak, in het Frans, zegt de burgemeester gelukkig te zijn de Sjah te mogen verwelkomen. Hij herhaalt de woorden van de Koning en zegt dat hij de Sjah begroet als een geliefde vorst van een groot en bevriend volk, waarover wij sinds onze prilste jeugd hebben horen spreken en waarvan de betoverende sprookjes, gedichten en prachtige kunstwerken de grootheid en de mysterieuze glorie bezingen. De burgemeester zegt verder getroffen te zijn door de belangstelling van de Sjah voor de stad Oostende door het strand en de Noordzee te willen bewonderen, en ontroerd te zijn door de hulde die hij straks zal brengen aan de nagedachtenis van de op zee gebleven zeelieden en vissers. Hij maakt zijn meest oprechte wensen voor een groot en diep geluk over aan haar liefvallige majesteit keizerin Farah. Bij de overhandiging van een luxe uitgave van het boek van Paul HASAERTS over James ENSOR hoopt hij dat dit een waardige plaats in de keizerlijke bibliotheek zal krijgen, en bij de overhandiging van twee poppen (door

leerlingen van de stedelijke meisjesschool in de Stockholmstraat in traditionele kleding van een visser en een vissersvrouw gestoken) hoopt hij dat ze zullen prijken in de salons van het paleis als bestendige afgevaardigden van Oostende. Tenslotte verklaart de burgemeester dat de herdenkingsplaat die de Sjah in het stadhuis onthulde door de eeuwen zal getuigen van deze onvergetelijke ogenblikken en dat het een mijlpaal zal zijn in de geschiedenis van het nieuw stadhuis.

Na deze toespraak is het de beurt aan de gemeenteraadsleden om aan de Sjah voorgesteld te worden. Daarna volgt een receptie, verzorgd door de diensten van het kursaal. Alvorens het stadhuis te verlaten passeert de Sjah nog eenmaal in het kabinet van de burgemeester om er het Gulden Boek van de stad te tekenen.

Om 12.10 stappen ze dan opnieuw in de open wagens en vertrekken ze, op de tonen van marsmuziek langs de Leopold II-laan naar het kursaal. Op het plein voor het kursaal staan vier Oostendse folkloristische verenigingen klaar om op te treden : de Verenigde Vismijnvrienden, de Ijslandvaarders, het Loze Vissertje en de Gilles der Zee. In 10 minuten is dit optreden afgelopen en kan de Sjah het kursaal binnengaan. Na een kort bezoek aan het gebouw krijgt de Sjah de tijd om zich even terug te trekken.

De Sjah bij zijn vertrek uit het Kursaal

Van 12.35 uur tot 14.15 uur wordt in de leeszaal van het kursaal een lunch aangeboden aan de Sjah, zijn gevolg en een 100-tal gasten. Na de lunch verlaten de Sjah en zijn gevolg het kursaal langs "Petit Nice" en rijden in hun open wagens over de dijk van de Albert I-promenade naar het Monument der Zeelieden.

Bij het monument legt de Sjah bloemen neer en speelt de militaire kapel het Te Velde. Daarna wordt een beperkte delegatie van patriottische verenigingen aan de Sjah voorgesteld: het Nationaal Verbond der Burgerlijke Oorlogsinvaliden, de Vriendenkring van de Onderofficieren van het Garnizoen Oostende, de Vereniging van de Oorlogsmoeders en Weduwen van het Leger, de Unie der Moeders en Vrouwen van Terechtiggestellten en Overleden Politieke Gevangenen, en de "Ligue des Poilus de France".

Om 14.25 uur neemt de Sjah afscheid van de plaatselijke autoriteiten. Met zijn gevolg stapt hij in de gesloten wagens en verlaat Oostende langs de Visserskaai en de Kapellebrug in de richting van Brugge, waar ze om 15 uur aan het stadhuis verwacht worden.

De stad Oostende heeft dit bezoek met de nodige luister omhangen, vooral rekening houdend met de korte duur ervan. Velen hebben gratis bijgedragen tot het welslagen ervan. Het kursaal heeft aan de stad 51.505 Fr aangerekend voor de receptie en de lunch. De folkloristische verenigingen kregen van de stad in totaal 10.750 Fr uitbetaald voor hun optreden. De bijkomende premie voor het verzekeren van de tapijten en kunstwerken in het stadhuis bedroeg 204 Fr.

DE DUIVENSCHIETING OF DE TIR WELLINGTON

door **Robert VANHIXE**

De nieuwe tir opgericht op de terreinen van de hippodroom Wellington op initiatief van de voorzitter van de renbaan Ridder Fernand de STEUR werd op 26.07.1899 feestelijk ingehuldigd met een tornooi waarbij aan de winnaar een kunstwerk werd overhandigd.

In de franstalige Oostendse pers was sprake van een prachtige en zeer comfortabele installatie voor de tir aux pigeons, een sport die een belangrijke seizoenattractie vormde voor de internationale elite die tijdens die zomermaanden Oostende bezocht of er verbleef.

Men zou er tot 1914 jaarlijks tornooien houden tijdens de seizoenmaanden.

Na de oorlog 1914-1918 werd deze sport in het kader van de dierenbescherming verboden en er werd daar nooit meer op duiven geschoten, ook niet op onechte.

Het gebouw werd opgericht ten westen van het koersveld en was volledig voltooid met inbegrip van de decoratie halfweg augustus 1899. De gevels werd opgetrokken in dezelfde stijl als het gebouw van de renbaan. Op het gelijkvloers was het centrum voorbehouden voor de schutters. Links bevond zich het lokaal voor de wapenmaker en de vestiaire.

Rechts was de tribune voor de dames en het secretariaat en aan die zijde was een hoektorentje opgetrokken. Boven de ingang was een gedeeltelijk overdekte terras ingericht en op de verdieping was ook een ruime drankgelegenheid voorzien.

In het gebouw was er verder een kleedkamer voor dames, kamers voorbehouden voor het personeel, een woonruimte voor de huisbewaarder, kelders, wasruimte, enz....

Het duiventik kon 25.000 duiven bevatten. Het betrof een speciale constructie aangrenzend aan het hoofdgebouw. Eind september 1899 werd een muur gebouwd om het zicht op het stedelijk kerkhof te onttrekken aan hen die zich op de tribune bevonden.

Het programma in 1899; gespreid over de maanden juli, augustus en september, zag er in het kort weergegeven als volgt uit :

27.07.1899	Prix de Mariakerke	(handicap)	2.500 fr - poule 25 fr
28.07.1899	Prix de la Mer	(handicap)	2.000 fr - poule 20 fr
29.07.1899	Prix des Vagues	(handicap)	2.500 fr - poule 25 fr
31.07.1899	Prix du Sable	(handicap)	2.000 fr - poule 20 fr
02.08.1899	Prix de la Plage		1.000 fr
02.08.1899	Prix de la Mullerite	(handicap)	1.000 fr
	(prijs geschonken door dhr. Muller, fabrikant van het poeder voor de cartouches merk Mullerite)		
03.08.1899	Prix des Dunes	(handicap)	2.000 fr - poule 20 fr
08.08.1899	Prix des Bains	(handicap)	2.500 fr - poule 25 fr
09-08-1899	Prix de Cabines		2.000 fr - poule 20 fr
10.08.1899	Prix des Coquillages	(handicap)	2.500 fr - poule 25 fr
11-12.08.1899	Grand Prix Wellington	(handicap)	10.000 fr - poule 50 fr
14.08.1899	Prix des Algues	(handicap)	3.000 fr - poule 30 fr
17-18.08.1899	Grand Prix d'Ostende	(handicap) libre	10.000 fr - poule 50 fr
19-08-1899	Prix de l'Estacade	(handicap)	3.000 fr - poule 30 fr
22.08.1899	Prix de la Digue	(handicap)	1.000 fr - poule 10 fr
23.08.1899	Prix du Port	(handicap)	1.000 fr - poule 10 fr
24.08.1899	Prix de Bassins	(handicap)	1.000 fr - poule 10 fr
25.08.1899	Prix des Bateaux		1.000 fr - poule 10 fr
26.08.1899	Prix de la Clôture	(handicap)	1.000 fr - poule 10 fr
02.09.1899	Prix		1.000 fr
04.09.1899	Prix	(handicap)	1.500 fr
05.09.1899	Prix	(handicap)	1.000 fr
06.09.1899	Prix		1.500 fr
07.09.1899	Prix	(handicap)	1.500 fr
08.09.1899	Prix	(handicap)	1.500 fr
09.09.1899	Prix	(handicap)	2.000 fr

De eigenlijke schieting gebeurde als volgt : de duif zat in een bakje, men trok het dekseltje op en slechts wanneer die duif wegvloog mocht er geschoten worden. Opdat het punt geldig zou zijn moest het dier binnen een bepaalde kring neervallen.

Voor de reglementaire poule moest één duif geschoten worden op een afstand die op het programma vermeld was, namelijk 26, 27 of 28 meters.

Er werd met zaad geschoten en soms zag het zwart van de gekwetste duiven op de omliggende daken. De duiven werd opgezocht en aangekocht op markten en bij de kwekers voor de schote.

Men vroeg een entrée van 10 of 15 frank afhankelijk van het bedrag dat aan het tornooi was toegekend maar voor grote prijzen zoals deze van de Wellington en de stad Oostende werd de entrée opgetrokken tot 30 fr.

Aan de "Grand Prinx Wellington" op 11 en 12.08.1899 namen 78 schutters deel. Er was een grote volkstoeloop, de duiven vlogen zeer snel en er werd druk gewed (betting fort animé).

De "Grand Prix d'Ostende", een wedstrijd die eveneens over twee dagen betwist werd, ving aan op 17.08.1899 om 12.00 uur en diezelfde namiddag om 15.00 uur werd ook de wielervedstrijd "Grand Prix d'Ostende" in de velodroom verreden.

De tweede dag van de "Grand Pris d'Ostende" was er gratis toegang voor de dames geabonneerd in het kursaal en de heren abonnés betaalden 2 fr.

Op het programma met de data van de schietingen gepubliceerd in de pers werd de reisweg naar de tir als volgt weergegeven.

- te voet langs de Zeedijk in 20 minuten vanaf het kursaal
- met een rijtuig langsheen de Steenweg op Nieuwpoort
- met de elektrische tram of de stoomtram die allebei een halte hadden aan de ingang van de tir

Ten oosten van de haven nabij de vuurtoren was in die tijd eveneens een tir aux pigeons.

Halfweg augustus 1899 rond 03.00 uur 's nachts werd de politiedienst van het Hazegras door arbeiders verwittigd dat deze tir aan het branden was. De brandweerlieden begaven zich snel ter plaatse en de vlammen hadden reeds het dak aangetast van dit mooi gegarnierde gebouw. Na een half uur blussen was de brand onder controle. Gelukkig hadden de brandweerlieden bij hun aankomst er aan gedacht om de voorraden patronen en poeder onmiddellijk in veiligheid te brengen want zonder deze voorzorgen zou het zeker op een ramp uitgedraaid zijn.

op 14.06.1900 meldde de Oostendse pers een groot nieuws dat sensatie zou verwekken in de middens van de schutters. Het programma van de duivenschieting zou dit jaar een prijs van 100.000 fr bevatten, namelijk de grote prijs van Oostende aangeboden door de private club van het kursaal aan zijn leden.

Met deze grote prijs gespreid over zeven dagen opende het schietseizoen op 16.07.1900. De entrée bedroeg 100 fr voor alle proeven (afvalwedrijden en finale). Het werd een geweldig succes. Er was een buitengewone volkstoeloop, zeer drukke weddenschappen en de duiven waren van eerste kwaliteit. 146 schutters namen deel waaonder de meest vermaarde uit België, Italië, Engeland, Duitsland, Zwitserland, Frankrijk en Australië. Dit tornooi was een van de hoogtepunten van het seizoen 1900.

Op de Wellingtonrenbaan op het gelijkvloers in de grote zaal van de duivenschieting, die thans dienst doet als pakhuis voor materiaal en machines van de Hippodroom, kan men onder de titel "Grand Prix d'Ostende" nog de grote witte marmeren platen bewonderen die op de muur gevezen zijn en waarop met vergulde cijfers en letters het jaartal, de naam en het land van herkomst van de winnaars van deze "Grand Prix" vermeld zijn vanaf 1899 tot en met 1913.

1899
Leon de LUNDEN
Belge

1900
Baron de VINCK
Belge

1901
Carl HICKETIER
Allemand

1902
Hre HARRISON
Anglais

1903
Comte de LÉVIGNEN
Belge

1904
W.T. WATKINS
Anglais

1905
Baron Gaston de VINCK
Belge

1906
René MONCORGÉ
Français

1907
Emile PASSERAT
Français

1908
H.J. ROBERTS
Anglais

1909
Albert THONIER
Français

1910
Edmond JONVILLE
Français

1911
Chevalier O. de MELOTTE
Belge

1912
Archibald HARRISON
Américain

1913
Maurice HERVE
Belge

Deze plaat ontbreekt.
Brokstukken liggen op de grond

In 1914 was de heropening van de tir aux pigeons op Vrijdag 24 juli met de "Prix d'Ouverture". De week van de grote prijzen was aangekondigd vanaf 03 augustus met de grote prijs van Oostende op 04 en 05 augustus - 7.000 fr en gouden medaille en op 07 augustus de "Prix de Stuers" - 3.000 fr en gouden medaille. Maar op 04 augustus 1914 vielen duitse troepen België binnen en was ons land in oorlog.

In 1988 besloot de "Koninklijke Renvereniging Oostende", eigenaar van de gebouwen van de Wellingtonrenbaan, de duivenschietsing te restaureren wegens zijn historische en esthetische waarde.

De Oostendse beeldhouwster Josiane VANHOUTTE werd belast met de restauratie van het gietijzeren beeld dat boven het terras staat. Het kunstwerk gegoten in de gieterij "La Meuse" stelt een op een leeuwehuid gezeten jonge man met op zijn hand een fladderende duif en aan zijn voeten een kleine leeuw.

Thans heeft het Oostendse stadsbestuur beslist om ter hoogte van de voormalige duivenschietsing een doorgang naar zee te maken voor de bewoners van het Westerkwartier die vanaf volgend jaar zal toegankelijk zijn.

BRONNEN

- Le Carillon jaargangen 1899-1900-1914.
- Het Nieuwsblad - Streeknieuws Oostende 15.06.1988.
- De Zeewacht 13.08.1965 en 18.03.1977
- La Revue Sportive Illustrée, 6e jaargang, september 1910 nr. 9, het officieel orgaan van de duivenschietsing.

75 Jaar ROTARY OOSTENDE

door **Jean Marie BEKAERT**
Paul HARRIS Fellow

Op 23 februari 1905 kwamen Paul HARRIS, een jonge advocaat, en drie vrienden samen in een klein bureau in Chicago.

De 4 vrienden wensten de vriendschap en de onderlinge hulp die ze meegemaakt hadden, in hun kleine geboortesteden, in de grootstad verder te behouden.

Het doel van de eerste Rotaryclub was eenvoudig : met name vriendschap en uitwisseling van beroepservaring onder zakenlui.

Hun groep verwierf snel bekendheid en groeide in snel tempo. Eind 1905 telde Rotaryclub Chicago reeds 30 leden.

De naam ROTARY werd gekozen tijdens een van de eerste vergaderingen omdat namelijk de leden volgens een beurtrol samenkwamen op elkaars werkplaats.

Dat de Rotary formule interesse en bekendheid verwierf vertolkte zich in het feit dat er in 1908, in San Francisco een tweede club het daglicht zag. Het jaar erop werden nog eens 4 Rotaryclubs opgericht.

In 1909 telde de Rotary 6 clubs, in 1910 werden het er 16, om in 1913 het getal 50 te bereiken.

Het eerste Rotarycongres greep plaats in augustus 1910 in Chicago. Onder het voorzitterschap van Paul HARRIS werd er de Nationale Vereniging van Rotaryclubs opgericht.

Tien jaar na zijn stichting telde de Rotary reeds 200 clubs met een effectief van ruim 20.000 leden. De Rotary was meteen zo groot geworden dat een verdeling in districten zich opdrong.

In 1912 werd een nieuwe stap gezet bij het oprichten van één Rotaryclub in Canada en één in Groot-Brittannië.

Logisch dat de Rotary, gezien zijn anglo-amerikaanse denktrand, hier snel en vlot ingang vond. Meteen had de Rotary een internationaal karakter verworven.

Het Rotary lidmaatschap was gebonden aan een classificatiesysteem waarin het uitgangspunt bepaalde dat in principe slechts één persoon per beroep kon opgenomen worden.

Als stelregels gelden de 4 vragen voor elke Rotariër :

- Is het waar ?
- Is het billijk voor alle betrokkenen ?
- Bevordert het onderling vertrouwen en vriendschap ?
- Komt het alle betrokkenen ten goede ?

Inhoudelijk stralen de 4 vragen een sterke universele ethiek uit, die kunnen teruggevonden worden in het streven van elke godsdienstige en ideologische belevenis.

Vrij snel breidde de Rotary zich uit over gans de Verenigde Staten; Hierop volgde het Verenigd Koninkrijk waar ook meerdere Rotaryclubs opgericht werden.

Het tweede Rotarydecenium werd gekenmerkt door een ver doorgedreven internationalisering van de beweging. Met de stichting van Rotaryclubs in Zuid-Amerika, Centraal-Amerika, Indië, Cuba, Europa, de Filippijnen, Australië, Nieuw-Zeeland en Zuid-Afrika verspreidde de Rotary zich verder over de wereld.

Tot in 1920 kende het fenomeen nog geen navolging op het Europees continent.

Bij de oprichting, als allereerste op het vasteland, van Rotaryclub Madrid in de Spaanse hoofdstad kwam hier verandering in. Van nu af zou Rotary, ook hier, in een stroomversnelling terecht komen. Reeds in 1921 kreeg de gebeurtenis een navolging met de oprichting van een Rotaryclub in Denemarken. Nederland en Noorwegen kwamen, in 1922, aan de beurt bij de oprichting van hun eerste Rotaryclubs.

Waar situeert Rotaryclub Oostende zich in dit historisch verhaal ?

Het antwoord op deze vraag is vrij eenvoudig en toch meerledig.

Het oorspronkelijk archief van Rotaryclub Oostende werd in 1940 vernietigd. Dit bracht ons dus geen informatie.

De herinneringen van toenmalige leden werden, tot enkele jaren terug, nog als de enige historische bron aanvaard.

Uit onze opzoekingen in de Oostendse stadbibliotheek mocht echter blijken dat hier heel wat historische gegevens over Rotaryclub Oostende terug te vinden waren in de toenmalige pers.

Deze informatie ving aan bij het ontstaan van Rotaryclub Oostende in 1923 en vervolgens op regelmatige wijze tot in 1940.

Eens de oorlog voorbij, ving de berichtgeving opnieuw aan vanaf 1945.

In het krantenarchief raadpleegden wij onder meer volgende titels : L'Echo d'Ostende et du Littoral, Le Carillon, De Zeewacht, De Duinengalm, Le Littoral, Le Phare d'Ostende et de la Côte, alsook het Visserijblad.

Aan de hand van deze nieuwe informatiebronnen verkregen wij een betere kennis en omschrijving van de feiten en de gebeurtenissen die de Rotary doormaakte bij haar ontstaan, in 1923, tot 1940.

Tijdens Wereldoorlog I bezocht de Oostendse reder, John BAUWENS, bij wijlen de Rotaryclubs van Swansea en Londen in Groot-Brittannië. Destijds was hij nog de mening toegedaan dat onze levensstijl moeilijk verenigbaar was met de Rotary-gewoonten.

Warren TEELE, vertegenwoordiger van Rotary International te Zürich, bezocht België in mei 1923. Oostende en Brussel stonden als prioritaire opdrachten in zijn agenda ingeschreven.

Met Oostende, als eerste afspraak, kwam Warren TEELE logisch terecht bij John BAUWENS, op nr. 76 in de Hendrik Serruyslaan. Destijds was er de zetel van de "Société de pêche" van de NV "Armement Ostendais" gevestigd.

Bekend met de Rotary was het een gemakkelijke taak voor de Rotary-gezant om John BAUWENS te overtuigen.

Evenwel pas nu vatte de werkelijke taak aan.

Beiden ontmoetten nu bankier Washington SERRUYS, als eerste, om hier een Rotaryclub op te richten. Het duo maakten van hem een overtuigd lid.

Enkele dagen vol afspraken, in een overvolle agenda, overtuigden een achttiental Oostendenaars toe te treden tot de Internationale Rotary

* * *

Het bezoek van Warren TEELE aan België had niet enkel Oostende als doel. Ook Brussel stond op zijn agenda.

In de hoofdstad had hij een afspraak met dokter LEPAGE. Hier eveneens had het bezoek het oprichten van een Rotaryclub tot doel.

Door het ziek worden van dokter LEPAGE werd de stichting van Rotaryclub Brussel verdaagd

* * *

Inmiddels werd te Oostende al maar verder onderhandeld en vergaderd om tot eene resultaat te komen.

Het best vertrouwd met de Rotary was aspirant lid John BAUWENS. Alles duidde hem aan als stichtend voorzitter van Rotaryclub Oostende. De omstandigheden beslistten er echter anders over. Een project in uitvoering belette hem evenwel de functie te aanvaarden.

Washington SERRUYS en John BAUWENS gooiden het op een akkoord. SERRUYS zou, met de volle steun van BAUWENS, stichtend voorzitter worden, om op een later tijdstip het voorzitterschap over te geven. Toen, in december 1923, Washington SERRUYS naar het buitenland trok, was de machtsoverdracht een voldongen feit.

Verder zetelden in het bestuur : inkomend voorzitter J. BAUWENS; Vice Voorzitter TEMPLER, consul van Engeland; secretaris Aug. BORGERS en als schatbewaarder Louis DE RIDDER.

Van de 27 stichtende leden konden wij de namen van 22 onder hen terugvinden : Fr. JOORIS, A. LANOYE, Achille DE COCK, Camille SNAUWAERT, DEVREESE, A. FOBERT, Jos LONDES, Dr. KESTELOOT, Pierre VALCKE, HUNGS, Gust. VANDENBERGHE, A. POUPAERT, Albert BOUCHERY, H. VANDEPUTTE, Charles ELLEBOUDT, L. VAN WIJNENDAELE en Dr. DEGUELDRE.

Voortaan werden de stichtingsvergaderingen ten huize van W. SERRUYS gehouden. Op 7 juli 1923 werd Rotaryclub Oostende officieel gesticht. Zestien van de 27 stichtende leden poseerden die dag voor fotograaf Maurice ANTONY.

De erkenning volgde op 29 augustus 1923, bij de overhandiging van Charter nr. 1512 aan Rotaryclub Oostende.

De wekelijkse lunchvergaderingen grepen plaats op de Albert I-Wandeling in het restaurant "Les Dauphins" van Louis BARRAT.

Enkele vrienden zorgden er voor de opvang van een steeds groeiend aantal Rotariërs op bezoek. Reeds in 1924 lunchte men afwisselend op zaterdag en dinsdag om 12.30uur.

Getrouw aan de leuze "Service above self" streefde de Rotary, van meet af aan, naar een sociaal engagement.

Na het liefdadigheidsbal van 21 maart 1925, in de "Providence Regina", werd de opbrengst van het feest verdeeld onder de Werken van de Zusters van Sint Vincentius en het Werk van de Oorlogsverminkten.

Vandaag de dag geldt deze traditie nog steeds.

1927 - De 18de Internationale Rotary Conventie

John BAUWENS, voorzitter van de Rotaryclub Oostende, schreef op 15 april een brief aan de "Board of Directors of Rotary International" met de vraag de 18de Conventie te Oostende te houden.

Deze kandidatuur werd gesteund door Koning Albert, sedert 1919, ere-lid van Rotaryclub San Francisco en als als "King" geclasseerd.

Internationaal voorzitter Everest HILL wenste uitdrukkelijk dat de 18de Conventie op het Europees Continent zou gehouden worden. Als ernstige kandidaten kwamen toen Nice en Oostende uit de bus.

Reeds in mei 1925 kwam een Amerikaanse delegatie hier ter plaatse om zich te vergewissen of Oostende over voldoende accommodatie beschikte.

Met zijn mooie en ruim Casino-Kursaal en zijn talrijke hotelaccommodaties moet onze stad de delegatie overtuigd hebben; want op 12 januari 1926 kwam uit Chicago een verlossend telegram waarbij Oostende als Conventiestad aanvaard was.

Onverwijld startte Club Oostende met het voorbereidend werk.

Voorzitter Albert BOUCHERY had nauwelijks genoeg aan zijn ploeg enthousiaste leden die heel wat voorbereidend werk op zich namen. Elk lid, naar beroep en kennis, droeg zijn steentje bij tot het slagen van de Conventie. Het financieel luik van de onderneming werd aan John BAUWENS toevertrouwd en gans Club Oostende stelde zich borg, hierin gesteund door Club Brussel.

Op 6 juni opende Koning Albert de Conventie in het Casino-Kursaal.

In een gevatte openingsrede wist de Vorst het gezelschap te boeien en wees de assistentie er terloops op dat "...et, je crois bien, être le seul de ma catégorie sur la liste des membres du Rotary". Toen de koning de zaal verliet werd het lied "For he is a good fellow" door de vergadering aangeheven.

Onder een prachtige zon ontscheepten 3.000 Amerikaanse Rotariërs uit de Verenigde Staten door 6 schepen van de Cunard Line overgezet. Uit het Verenigd Koninkrijk vaarden 3.000 leden de Noordzee over en ontmoetten er in Oostende 7.000 Rotariërs herkomstig uit 40 landen.

De Congressisten werden in Oostende als nooit te voren vergast op hoogstaande culturele activiteiten en opmerkelijke openbare feestelijkheden.

Vijf dagen later, op 10 juni 1927, greep de sluitingsvergadering plaats van een heuglijke en uitzonderlijke Conventie.

Het imago van de Koningin der badsteden, net als dit van Rotaryclub Oostende, raakten meteen aan de top. Deze bewering werd bewaarheid door het feit dat de "Board of Directors of Rotary International" aan John BAUWENS voorstelden deel uit te maken van de "Board".

Deze directeursfunctie werd echter door Albert BOUCHERY ingevuld, daar John BAUWENS verhinderd was.

Twee weken later, op 28 juni 1927 werd James ENSOR als Rotarylid ingehuldigd. In zijn antwoord, onder vorm van een poëtische rede, dankte hij de Rotaryleden voor hun bijdrage ter vrijwaring van alle kunstuitingen.

Anno 1933 stelde ENSOR physicus Albert EINSTEIN voor aan de Club.

1935 - Ostende Plage (1935-1997)

Al maar meer, snellere en betere vervoermiddelen brachten een steeds groeiend aantal toeristen binnen Oostende. Deze alsmaar aangroeiende massa dagjesmensen stoorde het betere cliënteel, dat voortaan het rustiger en minder bereikbare Knokke opzocht.

Anno 1934 vond Rotaryvoorzitter Charles ELLEBOUDT dat een initiatief diende genomen. dit kwam er op 19 oktober 1934 bij het stichten door Rotaryclub Oostende van een "Syndicaat voor de verbetering van de Zeebaden en Stranddiensten van Oostende".

Behalve de voorzitter behartigden Henri SERRUYS, Robert ELLEBOUDT, notaris VAN CAILLIE, J. VAN COILLIE en James ENSOR, elk naar eigen beroep en kennis het project.

Op 22 december kreeg het ontwerp de naam "Ostende Plage". Een wedstrijd voor architecten werd uitgeschreven door de stad.

Van de 14 ontwerpen werden 2 exaequo gerangschikt : het ontwerp werd dan ook toegekend aan de 4 architecten : CHRISTIAENS, COLOMBIE, SMIS en VALLAY.

Donderdag 7 maart 1935 werd de eerste steen, waarin een perkament en een Rotaryembleem stak, gelegd.

De werken werden door Jerome VAN COILLIE, lid van Rotary Oostende, uitgevoerd.

Net voor het seizoen, op zondag 11 juli, werden de badinstallaties officieel in uitbating genomen.

Naar het einde van de dertigerjaren hadden de toenemende oorlogsdreigingen een zware economische malaise verwekt. Het massatoerisme, nauw verwant met een ontluikende welvaart, liep sterk terug.

Voor Oostende vertolkte dit zich in een aanzienlijke terugloop van het toeristische cliënteel.

Terwijl men hier 176.225 baders noteerde in 1935, waren het er nog amper 115.971 in 1938.

Oostende Plage bereikte meteen zijn rendabiliteitsdrempel niet meer.

Tijdens de tweede wereldoorlog werd Rotary International door de bezetter verboden.

Eind 1945, na de bevrijding, hervatte Jean DEHONDT in samenwerking met enkele oudleden van Rotaryclub Oostende de clubactiviteiten. De taak was ontzaglijk.

Anno 1950 werd François VAN CAILLIE zijn opvolger. In 1954, rijk aan 5 jaren voorzitterschapservaring aanvaardde Jean DEHONDT het mandaat van Rotarygouverneur. Toen leverde Rotaryclub Oostende zijn eerste gouverneur aan het toenmalige district.

Met Charles HEILMAND in 1973 en Adhémar GERARD in 1977 zou het Gouverneurschap nog, tot tweemaal toe, worden waargenomen door een past-voorzitter van Rotaryclub Oostende.

Eveneens dit jaar gelastte Rotaryclub Oostende zich met de organisatie van de 5e regionale Conferentie van E.N.A.E.M. (Europe, North Africa and the Eastern Mediterranean Region). De Conferentie greep plaats van 9 tot 12 september in het Casino-Kursaal.

Anno 1995 bestond de Rotary wereldwijd 50 jaar; Deze heuglijke gebeurtenis werd in Kortrijk met een galadiner gevierd.

Club Oostende, net als de drie andere West-Vlaamse Clubs, nam deel aan dit feest.

In die jaren werden Rc. Doornik en Rc Oostende elkaars contactclubs. Paul MEURA van Club Doornik en Pol VAN WAESBERGHE voor Club Oostende werden de initiatiefnemers van een interstedelijke Taalwedstrijd in de tweede landstaal, ingericht voor de laatstejaarsstudenten uit beide steden. Afgezien van een betere taalvaardigheid beoogde de Taalwedstrijd een toenadering van beide taalgemeenschappen

Jaarlijks worden de prijzen nu eens in Doornik en dan eens in Oostende uitgereikt.

1973 werd een reuzejaar voor Rotaryclub Oostende.

Op 5 oktober 1973 vierde de Club immers zijn 50-jarig jubileum in het Casino-Kursaal.

Voorzitter Guy DESCAMPS zorgde er voor dat het evenement tot een grandioze Rotary-gebeurtenis zou uitgroeien met een academische zitting, een tentoonstelling en een galadiner gevolgd door een galabal.

Koning Boudewijn woonde de academische zitting vol belangstelling bij en sloot zijn bezoek af met een bezoek aan de tentoonstelling.

Het galadiner, waaraan een achthondertal leden en genodigden aanzaten, besloot de feestelijkheden.

Tijdens dit galadiner overhandigde de voorzitter een royale cheque aan de V.Z.W. "Duinhelm"; sociaal gebaar in volle overeenstemming met de Rotary begrippen.

Van meet af aan richtte de Rotary activiteiten in om haar sociale kas te spijzen.

In 1925 moest het Rotarybal in het Hotel Regina hierin voorzien. In de dertigerjaren verving de Rotary de bals door filmgala's. Hierbij werden de mooiste films in première gebracht : dit verwekte meteen een massale opkomst van het publiek.

In 1945 hernam de traditie van de filmgala's, maar nu in de Cine Palace van Jean KERKVOORDE. Amerikaanse films waren toen toonaangevend en bij galavoorstellingen kwamen de filmsterren vaak zelf hun film voorstellen.

Bij veranderende gewoontes moest, in de zestigerjaren, noodgedwongen uitgekeken worden naar andere activiteiten.

Bij de Rotary ontbreekt het echter noch aan verbeelding, noch aan gedachten. Vandaag de dag vernoemen we hier enkele : Actie Plus, Oostends Talent, De Wijnveilingen, de "Brocante", het Galaconcert in het Mozartjaar en nog menig andere.

Henri VANDEPUTTE in de Carillon van 15 december 1923, beëindigde zijn artikel over de Rotary Club als volgt : "Ce qui me séduit pour ma part dans le Rotarisme, c'est l'esprit de cordialité qu'il instaure. Bien Américain, cela. Et combien agréable.

HOMMAGE AAN JAN DREESEN

Naar aanleiding van de opening in ons Heemmuseum van de thematentoonstelling "Hommage aan Jan Dreesen" op zaterdag 19 september 1998 werd door onze penningmeester, Jean Pierre Falise de volgende toespraak gehouden

Wij houden eraan deze toespraak hieronder integraal weer te geven

Het Bestuur

Rosy, Mijnheer de Voorzitter, Geachte familieleden van Jan, beste Platevrienden,

Het is vandaag 14 maanden en 10 dagen geleden dat Jan overleed. Nu de scherpste kanten van het verdriet wat weggeslepen zijn, alhoewel, vonden wij het passend een tentoonstelling te houden over, een hommage te brengen aan Jan Dreesen.

Wat wij U tonen is een levende, dynamische Jan. Over zijn overlijden vindt U alleen een in memoriam. U zult Jan zien vanaf zijn prilste jeugd, zijn korte periode als mijnwerker, zijn inlijving bij de Royal Navy Belgische Sectie, zijn huwelijk en zijn familieleven om dan over te gaan naar zijn lange carrière, 43 jaar als ik mij niet vergis, in de Zeemacht, nu de Marine. Misschien denkt U dat er teveel over deze loopbaan ten toon gesteld is, maar vergeet niet dat het hier gaat, zoals ik reeds gezegd heb, over een periode van 43 jaar en dat de Zeemacht zijn leven was. Hij heeft er veel functies uitgeoefend en ge zult hem zien onder verschillende aspecten.

Een apart stukje is gewijd aan zijn periode aan boord van de Avila, het jacht van ons vorstenpaar en een aandachtige kijker zal merken dat er een speciale band bestond tussen Jan en Koning Boudewijn. Ik ben er persoonlijk van overtuigd dat deze band niet oppervlakkig was maar diep en zeer hecht.

Tenslotte gaan wij over naar hetgeen wij noemen zijn sociaal leven. In de eerste plaats natuurlijk als secretaris van De Plate. Dan als voorzitter van de Vrienden van Jan De Clerck, als bestuurslid van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde en van de Spaanse Club Cervantes. Wij hebben ook aandacht voor zijn "uitgangsleven". Bal van de Zeemacht, Bal van de Verlaten Kinderen, Bal van de Burgemeester. Kortom het leven van een zeer actieve persoon.

OPENING VAN DE TENTOONSTELLING
"HOMMAGE AAN JAN DREESEN" 19 september 1998

Jan Dreesen
1925-1997

Mevrouw Dreesen knipt het traditionele lint door

Maar wat wij niet kunnen tentoonstellen, wat wij niet in een vitrine of kader kunnen tonen is zijn enorme werklust.

Wat Jan voor De Plate gepresteerd heeft is onvoorstelbaar. Vanaf 1972 was hij de aldoende secretaris, zorgde hij voor een jaarprogramma met voordrachten en wandelingen. Hoeveel Plate-reizen en Plate-kleinkunstavonden heeft hij niet georganiseerd. Hoeveel voordrachten heeft hij niet gehouden voor onze kring en voor andere kringen. Gedurende tien jaar heeft hij, samen met mijn echtgenote Simone, de inventaris van De Plate opgemaakt en persoonlijk op computer gezet. Hoeveel items, foto's en documenten zou hij niet genummerd, geklasseerd en geïnventariseerd hebben ? Cijfers zeggen niet alles maar toch : hij schreef voor De Plate 216, hetgeen hij noemde "stukjes" en voor het Marinetijdschrift Neptunus 124 artikels getiteld "Woorden uit de Zeemanskist". En dan vergeten wij nog zijn boek "Een parochie verdwenen een parochie ontstaan" die hij schreef samen met Gerard Vandamme en zijn medewerking aan de publicatie van het boek "Van Boom tot Schip".

Was Jan dan de ideale secretaris ? Bijna ! Zoals ieder mens had hij ook zijn kleine kanten. Hij kon humeurig zijn, soms opvliegend en hij had graag altijd gelijk. Hoe dikwijls hebben wij op de bestuursvergaderingen niet gediscussieerd over een punt dat Jan er wilde doordrukken en waar de anderen niet mee akkoord waren. Om zijn humeur te meten had ik een middeltje of liever een aanduiding : als Jan, bij het begin van de vergadering koffie dronk, dan was het oppassen geblazen, dronk hij echter een pint dan was hij in goede doen. Iemand heeft mij ooit gezegd : Jean Pierre gij zult het hem moeten wijsmaken want gij zijt de enige naar wie hij luistert. Wat zeker niet altijd waar was ! En ik spreek niet uit het Paleis als ik zeg dat Jan het zelfs met Koningin Fabiola soms grondig oneens was. Maar dit alles werd goedge maakt door zijn eerlijkheid, zijn trouw, zijn rondborstigheid en zijn werklust.

En plots kwam er aan dit actieve leven een einde !

De Plate heeft een zware erfenis gekregen van Jan en wij moeten trachten deze erfenis waardig te zijn. Het is de plicht van het bestuur van De Plate verder te werken in dezelfde optiek. En ik hoor het hem nog bij een of andere discussie zeggen : "Vergeet niet dat wij een vormings- en ontwikkelingsorganisatie zijn die aan permante vorming doet" !

Als wij zijn beeld, zijn geestdrift, zijn visie voor ogen houden dan gaat De Plate nog een mooie toekomst tegemoet.

En op deze optimistische noot wil ik, spijs alles, eindigen.

Ik dank U voor Uw aandacht.

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag
- van 31 oktober t/m 08 november (gesloten 01 en 3 november)
- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

BON COCK
CAMERA
SERVICE

Jozef II straat 44
Hoek Christinastraat
8400 Oostende

**VANAF HEDEN HEBBEN ONZE LEDEN OP VERTOON VAN HUN LIDKAART
GRATIS TOEGANG TOT HET MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN OOSTENDE**

B. & C. Nuytten N.V.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET **UITVAARTKONTRAKT** IS
DE ABSOLUTE **ZEKERHEID** DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS **UW WENSEN** EN DAT
UW FAMILIE **ACHTERAF GEEN FINANCIËLE**
BESLONNEMINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39

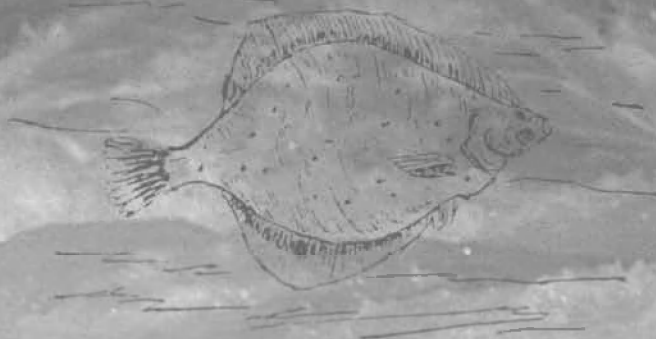
Franz Lux • archief De Pijpe

Hippodroom Wellington Oostende

DE PLATE

Maandblad

--- NOV. 1993

Confrerie van 't Vynckx- en Woutermansambacht
10de

VOLKSZANGFEEST

Dinsdag 10 november 1998

'Cappelrie"

Bredene-dorp

Organisatie : Confrerie VWA
m.m.v.
Korina & Ocarina
Marnixring Oostende Kustland

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de CULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
De inhoud van een artikel weerspiegelt niet noodzakelijk het standpunt van de Kring.
Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.
Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.
De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris	Verantwoordelijke uitgever	Penningmeester	REKENINGEN
F. HUBRECHTSSEN	A. VAN ISEGHEM	J.P. FALISE	750-9109554-54
Gerststraat 35 A	Ijzerstraat 1	M. Serruslaan 78/19	000-0788241-19
8400 Oostende	8400 Oostende	8400 Oostende	
Tel-Fax 059/50.71.45	Tel : 059/50.57.38	Tel-Fax : 059/70.88.15	

JAARGANG 27
NUMMER 11
MAAND november 1998

IN DIT NUMMER

- blz. 213 : **R. WEISE** : Zeelui van bij ons (1) - Schipper Camiel, Achiel Cogghe.
- blz. 221 : **N. HOSTYN** : Pierre Demey.
- blz. 222 : **E. SMISSAERT** : Het tramwachthuis aan de Marie-Joséplaats.
- blz. 224 : **I. VAN HYFTE** : Royalties in Oostende : 1851-1860.
- blz. 231 : **J.M. BEKAERT** : Wie was Judocus, Ignatius Balbaert ? Een antwoord.
- blz. 232 : **J.G. DE BROUWERE** : Een vissersvloot verdween.
- blz. 236 : **J. VAN OOTEGHEM** : Geschiedenis van de rechtbank van koophandel te Brugge-Oostende

NOVEMBER - ACTIVITEIT

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's die doorgaat op

donderdag 26 november 1998 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6

Onderwerp : **OVER VUURTORENS EN HUN GESCHIEDENIS**

De spreker : Dhr. Freddy **PHILIPS**

Freddy PHILIPS is een free-lance kroniekschrijver en fotograaf die al meer dan 30 jaar vertrouwd is met de zee en de maritieme wereld. Hieruit volgde de medewerking aan verscheidene tijdschriften en publicaties o.a. Neptunus van onze Marine, en de samenwerking met meerdere maritieme verenigingen. Als public-relations officier, is hij tevens actief voor de Belgische Marine, haar reserve-officieren en reserve-divisies. Deze passie voor de zee zonder te vergeten de mensen die deze zee bevaren en er nauw mee verbonden zijn, werd ooit geschetst door de heer Roger MACHIELSEN, een marine-auteur, die aan hem zijn boek opdroeg met de woorden : "Aan mijn collega Saint Bernard du Spuikom, die ook geobsedeerd is door alles wat de scheepvaart en de zee betreft". Onze Kring kent Dhr. PHILIPS nog door zijn fel gesmaakte voordracht die hij voor ons in 1994 hield met als onderwerp : Belgische schoolschepen.

De geschiedenis van de vuurtorens in onze regionen is zeer nauw verbonden met het leven van haar nijvere bewoners en van de strijd die zij voerden tegen de zee.

De illustere voorgangers zoals de vuurtorens van Alexandrië of van de Romeinen, waarvan sommige nog steeds bestaan, spreken tot ieders verbeelding.

Minder bekend zijn deze opgericht in de loop der middeleeuwen zoals in Engeland en Frankrijk waar ze dikwijls verwickeld geraakten in politieke en religieuze geschillen.

Zowel bij de constructie van de torens als bij de lichttechniek hebben talrijke wetenschappers pionierswerk verricht. De Fransman A. FRESNEL, die door refracterende lenzen de lichtbundel veel verder op zee zichtbaar maakte, is een belangrijke figuur maar ook John SMEATON droeg zijn steentje bij door de bouwstenen in een bepaald verband te verwerken.

Alhoewel vuurtorens vele levens gered hebben, zijn ze ook onvermijdelijk de toeschouwer geweest van veel menselijk leed en maritieme tragedies.

De geschiedenis van onze Belgische vuurtorens gaat terug tot de vroege middeleeuwen en het typevoorbeeld is zeker deze van Nieuwpoort gebouwd in 1284, gedynamiteerd in 1914 en zeer onlangs weer opgegraven.

Al onze vuurtorens hebben echter hun wel en wee gekend. De wereldoorlogen waren voor verschillende onder hen een zwarte periode wanneer ze gedynamiteerd werden en dit niet altijd door de bezetter. De vuurtorens blijven echter hun dienst bewijzen ook al zijn ze vaak nier meer bewoond en volledig geautomatiseerd door middel van computercontrole.

Bij nacht zijn hun flitsende of vaste lichten, gekleurd of niet, de leiding van zeelui, maar ook bij dag geeft hun alignment de nodige aanwijzingen om veilig de haven te bereiken.

Deze voordracht kam tot stand dank met de welwillende medewerking van de Koninklijke Kring G. LECOINTE. Deze vzw die oudgedienden van de Belgische schoolschepen verenigt is sinds jaren actief bij de promotie van ons maritiem erfgoed en bij het onderwijs aan de Hogere Zeevaartschool.

En zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos; ook voor niet leden. Men zegge het voort !!

ZEELUI VAN BIJ ONS (1)

Schipper Camiel, Achiel COGGHE

door **Rudolf WEISE**

Camiel, Achiel Cogghe wordt geboren te Koksyde op 15 juli 1920 als jongste telg uit een Westvlaams vissersgeslacht. Zijn vader Cyriel, Odilon Cogghe is visser en afkomstig van Adinkerke, zijn moeder Elza Maria Legein is van Koksyde.

De familie Cogghe heeft haar "roots" in de Westhoek en Frans Vlaanderen. Grootvader David Cogghe was een geharde Ijslandvaarder waar hij gedurende menige campagne met de kol op kabeljauw jaagde. Het was de tijd van houten schepen, ijzeren mannen.

Ten tijde van zijn geboorte wonen zijn ouders in de omgeving van de visserskaai te Oostende. Zoals zoveel vissersgezinnen uit De Panne zijn ook zij om den brode uitgeweken naar Oostende. Wanneer de geboorte zich aankondigt trekt de aanstaande jonge moeder, zoals toen nog gebeurde, naar het ouderlijk huis om te bevallen. In juli 1923 zal in het gezinnetje een tweede zoon, Raymond; in mei 1933, een derde, Roland, geboren worden.

Als knaap loopt Camiel lagere school in het parochieschooltje op het St. Petrus- en Paulus- plein. In 1929 verhuist het gezin naar de Conterdam. Na zijn lager onderwijs, intussen twaalf jaar oud, gaat Camiel naar de "Vrije Visserijschool Paster Pype" in de St. Franciscus- straat waar hij door de "Broeders van liefde" René en Dagobert twee jaar ingewijd wordt in de kennis van kompas, instrumenten, kaartlezen, zeevaartrekenen en andere zeevaartweten- schappen. De praktijklessen: knopen maken, netten breien, zeilnaaien, kaartpassen, seinen, motortechniek en eerste hulp leert hij in de "Germaine" in de Wellingtonstraat waar toen het museum van wijlen Paster Pype gevestigd was.

Op 07 juli 1934 slaagt Camiel Cogghe met onderscheiding in het examen van leerling-schipper, examen dat wordt afgelegd in de lokalen van de Zeevaartschool op de hoek van de Zuidstraat en de Vindictivelaan. Onder zijn klasgenoten: "Zjef" Zonnekeijn, "Lewie" en "Guusten" Laplasse en "Guusje" Vanbillemont.

Ondertussen is vader Cogghe eigenaar geworden van de houten motortreiler O.194 "GODS GENADE", 61 brutoton groot en voortbewogen door een Deutz dieselmotor van 150 Pk. Op 20 juli monstert Camiel als scheepjongen op vader's schip en trekt naar zee om de opgedane kennis, op een niet te zachtvaardige manier, in de praktijk te brengen beginnende onderaan de ladder. Op 16 juni 1936 ontvangt de jonge Cogghe met grote onderscheiding het "Bijzonder getuigschrift van bekwaamheid in de zeevaart en zeevisserij" nadat hij de twee examens voor bescheepte jongen der nationale zeevisserij afgelegd heeft.

Nog hetzelfde jaar, koopt vader Cogghe de O.305 "PATIENCE", een stalen motortreiler van 108 brutoton aangedreven door een Deutz machine van 200 Pk. Het schip is de vijf jaar oude O.188 "St. KILDA" van reder August "Minister" Martinsen. Camiel monstert opnieuw als scheepjongen op de nieuwe eenheid. Enkele Noordzeevisgronden beginnen hem vertrouwd in de oren te klinken: Witte Bank, Kreeftenput (Zilverpit), de Oost of de Bankjes, e.a. Hij vaart twee jaar op Spaanse- en Portugese visgronden met zijn vader als gezagvoerder, reizen van 18 dagen op tong, rog, roobaard, mooie meid (heek) en "stekkers". Ondertussen, 17 jaar oud, wordt hij bevorderd tot matroos. Vanaf 1938 zal ook zijn broer Raymond met hen meevaren. Niettegenstaande de oorlogsdreiging blijft de O.305 varen bewesten het Nauw van Kales.

10 mei 1940, de Tweede Wereldoorlog verrast de 19-jarige Camiel en zijn scheepsgezellen aan boord van de O.305 "PATIENCE" vissend in de omgeving van Bishop Rock.

Schipper Henri Verstraete wendt onmiddellijk de steven naar zijn thuishaven Oostende want de mannen zijn bezorgd over het lot van hun families. Verder dan het Franse Boulogne, waar de maritieme overheid hen vaarverbod oplegd, geraakt hij echter niet. Naarmate de tijd verstrijkt wordt het de bemanning duidelijk dat naar huis terugkeren onmogelijk zal zijn. Men besluit uit te wijken naar Engeland.

Schipper Verstraete neemt de O.200 "DE JONGE JAN", een treiler van de rederij Jan Troost, die ook in Boulogne binnengelopen is met motorpech en veel vluchtelingen aan boord heeft, op sleeptouw. De overtocht verloopt vlot. Te Newhaven krijgt hij opdracht de vluchtelingen in het westelijker Poole te ontschepen en zich vervolgens naar Dartmouth te begeven. Uiteindelijk belandt hij met zijn schip in Milford Haven op de westkust van waaruit ze enkele malen ter visserij varen.

Ondertussen zijn vader en moeder Cogghe en hun twee jongens er, samen met enkele andere vissersgezinnen, eveneens in geslaagd met de houten motortreiler O.246 "FRANS-ELZA", naar Engeland te ontkomen. Gezagvoerder aan boord is Marcel Legein zoon van de eigenaar Frans Legein. Zo wordt de familie herenigd. De vluchtelingen worden door de Engelsen goed ontvangen en de Cogghe's vestigen zich te Penzance-Newlyn in Cornwall, Forestreet 58.

Op 26 juli wordt de O.305 met haar bemanning door de Britse admiraliteit opgeëist en te Avonmouth-Bristol en te Cardiff omgebouwd om dienst te doen als "Balloon Barrage Vessel" (sperballon schip). Vanaf september 1940 geeft de Britse admiraliteit toestemming aan een aantal Belgen om dienst te doen in de Royal Navy hetzij op Britse oorlogsbodems, hetzij op het "stof van de vloot": bewapende vissersschepen, patrouilleboten, hulpschepen, e.d.

Op initiatief van Luitenant-ter-Zee Victor Billet en met de hulp van Admiraal Sir Gerard Charles Dickens ⁽¹⁾voornaamste verbindingsofficier bij de vloot wordt de "Belgian Section" van de Royal Navy (R.N.) opgericht. Het is de bedoeling Belgische bemanningen te vormen voor de dienst op zee. Zij die zich aanbieden worden vrijgesteld van legerdienst. De vrijwilligers, jonge en oudere, stromen toe. Zo ook de jonge Cogghe die zich bij de R.N meldt als "vrijwilliger voor de duur van de oorlog". Andere Belgen doen dienst bij de Royal Air Force (R.A.F.) en later bij de, in Engeland opgerichte, "Brigade Piron".

Reeds op 30 december 1940 vervoegt Camiel, samen met een vijftigtal andere landgenoten, het opleidingskamp van de R.N.: HMS ⁽²⁾ROYAL ARTHUR nabij Skegness. Het kamp is ingericht in een opgeëist Butling vakantiecentrum op de Engelse oostkust. Het centrum verschaft de nodige infrastructuur voor het opleiden van recruten: loodsen, logement, zwembaden, voetbalvelden, schietstanden, messes, een cinemazaal met 2300 plaatsen, enz...

Honderden Belgische zeelui: oud-officieren en personeel van de koopvaardij en staatsmarine en vissers zullen er hun eerste opleiding krijgen. Iedereen vangt zijn loopbaan bij de R.N. aan als "Ordinary Seaman" (lichtmatroos). De basisopleiding duurt zes weken en behelst drilloefeningen, zeemanschap, wapenkennis, schieten met draagbare wapens zoals het geweer .303 Lee Enfield en het .303 Brengun-machinegeweer, het vlagge- en lichtseinen, roeien, sport, enz...Ze krijgen er ook nog les in de Engelse taal. Dit is noodzakelijk gezien het internationaal gezelschap: Belgen, Fransen, Noren, Denen, dat er opgeleid wordt.

Op 13 februari 1941 zit de opleiding in Skegness er op en 's anderendaags moet Camiel zich melden in Lochinvar voor zijn verdere opleiding tot "Able Seaman" (volmatroos). Hij blijft er tot 30 april 1941. Op 01 mei meldt hij zich in de marinebasis HMS OLIO, Barrow-in-Furnes, benoorden s Ship.Fleetwood aan boord van de hulppatrouilleboot HMS ELECTRA II. Het is een Britse gewapende treiler onder bevel van Luitenant RNR ⁽³⁾Trilfall. Vanaf 01 juli 1941 tot 04 juli 1943, wordt HMS IRWELL de basis van Cogghe's schip. Op 16 mei 1943, enkele maanden nadat ook zijn

(1) "Les Ancêtres de la Force Navale blz. 467 en volgende

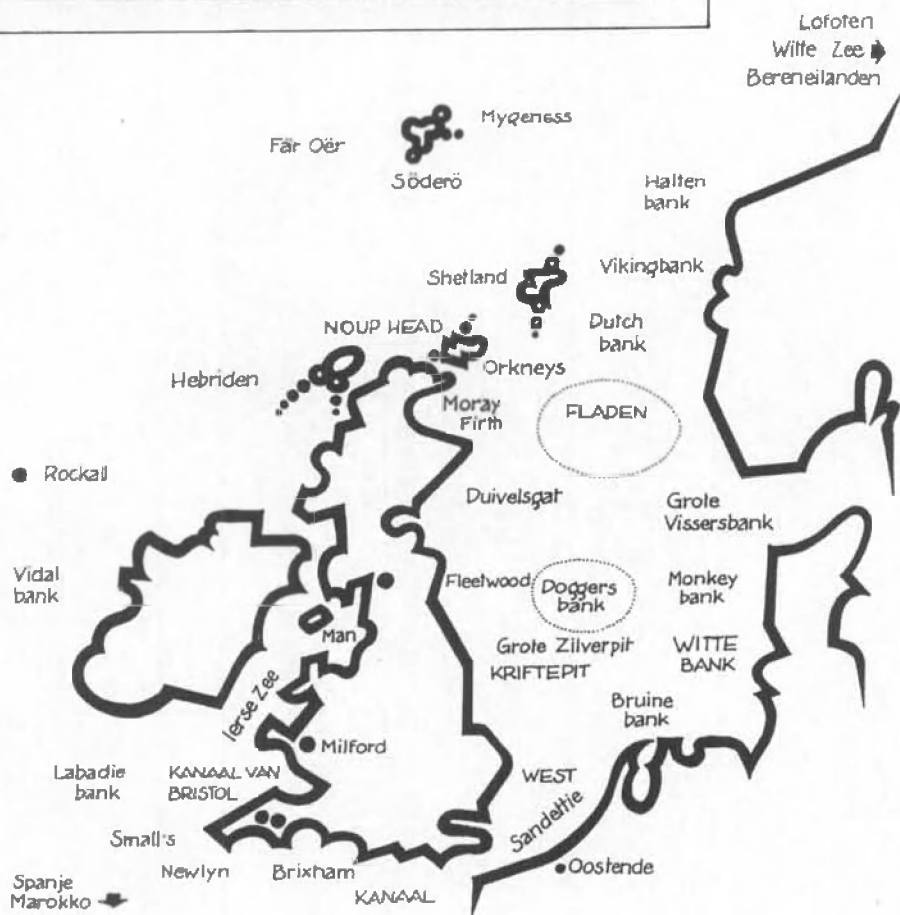
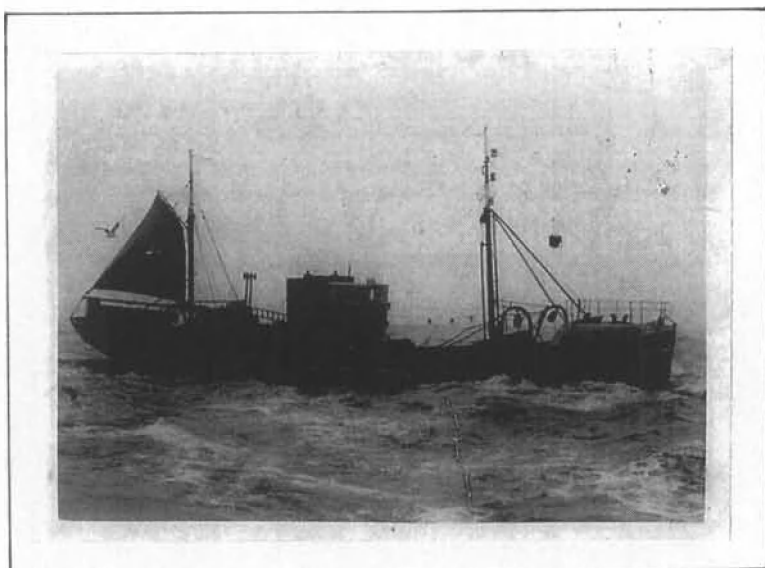
(2) HMS : His Majesty's Ship

(3) RNR : Royal Navy Reserve

Kwartiermeester Camiel Achiel COGGHE.
Stamnummer RN. - D / S.B. / JX 70.

DE O.218 "PATIENCE" OP VISGRONDEN IN DE NOORDZEE

broer Raymond de R.N. vervoegt heeft, wordt de familie Cogghe in rouw gedompeld. Vader Cyriel overlijdt. Camiel zal na de oorlog het lichaam van zijn vader repatriëren en te rusten leggen in Vlaamse grond.

Op 05 juli van hetzelfde jaar moet hij zich melden in het grote arsenaal van Devonport bij Plymouth in de marinebasis HMS DRAKE voor een duur van drie weken. Vervolgens maakt hij van 27 juli 1943 tot 23 januari 1944 deel uit van de bemanning van de "KERNOT" (ex loodsboot 16) op de marinebasis HMS EAGLET te Liverpool. Op 04 oktober wordt hij bevorderd tot "Leading Seaman" (kwartiermeester). 's Anderendaags meldt hij zich terug in Devonport, op de marinebasis HMS DRAKE, waar hij blijft tot 10 mei 1944.

Op 11 mei wordt hij gedraft naar de K.193 "BUTTERCUP", een door Belgen bemande korvet, gestationeerd op de marinebasis HMS EAGLET te Liverpool. Ook een tweede korvet de K.226 "GODETIA" wordt door Belgen bemand. Deze korvetten van het Flowertype, gebouwd op Engelse scheepswerven, varen onder dubbele vlag: de Belgische en de Engelse, meten 850 ton, halen een snelheid van 18 knopen en voeren een bemanning bestaande uit zes officieren en tachtig onderofficieren en matrozen. De bewapening bestaat uit een kanon van 4" op de voorplecht, een 2 pounder A.A. (anti aircraft-luchtafweer) in een geschutstoren achteraan, verschillende mitrailleurs .30 en .50 en dieptebommen voor de onderzeebootbestrijding.

Camiel neemt met dit schip op 06 juni 1944, D-day, deel aan de operatie OVERLORD, de historische landing op de Normandische kust waaraan meer dan 5000 schepen van alle slag deelnemen. De bevrijding van Europa is ingezet. Voor de jonge marineonderofficier een onvergetelijke gebeurtenis en een hoogtepunt in zijn zeemansloopbaan. De "BUTTERCUP" wordt belast met escorteopdrachten waarbij ze opererend uit Southend-on-Sea in zuidoost Engeland en vaak in bar slecht weer, 200 Britse schepen begeleiden naar het oorlogstoneel. Deze vaartuigen zijn "Colliers", kolenboten die uit de koolmijnen van Wales de grote elektrische centrales van Londen bevoorraden. Het zijn eenvoudige kustvaarders van 1500 ton die nu afgeladen vol soldaten naar de Franse kust begeleid worden. Het konvooi vaart onder de Britse kust en zijn luchtdekking, draait vervolgens ter hoogte van het eiland Wight pal zuid en stevent zo op het Normandische strijdtoneel af.

Op 04 augustus 1944 verneemt kwartiermeester Cogghe op de marinebasis HMS DRAKE zijn overplaatsing naar de marinebasis HMS EPPING in Harwich op MMS 188 ⁽¹⁾(Motor Minesweeper), één van de negen mijnveegers van de 118e mijnveegflottielje. Deze staat onder bevel van Lieutenant-Commander RNR L.F. Petitjean. Petitjean vervoegt de R.N. op 05 september 1941. Hij is kapitein ter lange omvaart, oud-officier van de staatspakketboten en krijgt in maart 1943 het commando over het 118e. Tussen 28 mei 1942 en 05 oktober 1944 opereert het 118e in de Noordzee waar het mijnveegoperaties uitvoert in de sector Harwich-Lowestoft.

Bij de bevrijding van België krijgt de flottielje opdracht de Schelde, belangrijke aanvoerweg voor de geallieerde bevoorrading, te zuiveren van mijnen. Tussen 05 oktober en einde november zuivert het 118e de toegangswegen tot de Schelde. Vanaf 09 januari 1945 wordt, onder het vuur van de Duitse vergeldingswapens V1 en V2, de Schelde zelf gezuiverd van mijnen. Nadien volgt veegwerk op onze kust. Onze territoriale wateren dienen ook van mijnen gezuiverd. Tijdens beide opdrachten vernietigt de flottielje maar eventjes 374 zeemijnen.

Op 01 februari 1945 vinden we kwartiermeester Cogghe en zijn schip terug op de marinebasis HMS PEMBROKE waar zij zullen blijven tot 01 november. Begin januari 1946 is hij terug te Oostende waar hij door de R.N. overgedragen wordt aan de Belgische overheid en waarna hij in de HMS ROYAL EDMUND II, op de hoek van het St.Pieters-en Paulusplein en de Paster Pypestraat gedemobiliseerd wordt. Camiel is terug waar het allemaal begon, de cirkel is rond.

Eind 1945 is de familie Cogghe-Legein ook uit Engeland teruggekeerd. Het gewone leven herneemt stilaan zijn gang.

(1) De latere M 942 van de Belgische Zeemacht

Ondertussen, hij moet zijn schade inhalen, leert hij tijdens een verlof waarbij hij een bezoek brengt aan zijn familie in De Panne zijn toekomstige echtgenote Julienne Marie Timmerman kennen. Het meisje komt uit een bakkersgezin en is afkomstig van De Panne. Op 16 oktober 1945 treden ze in het huwelijk. Het gezin wordt verrijkt met twee zonen: Arthur (1949) en Wilfried (1953) en een dochter Viviane (1957).

Camiel begint onmiddellijk aan de voorbereiding voor het verwerven van het brevet van schipper. Reeds op 14 februari 1946 heeft hij het "Brevet van Schipper ter Visserij 2e Klasse" op zak. De, ondertussen door de R.N. vrijgegeven, O.305 "PATIENCE" wordt terug bedrijfs- klaar gemaakt voor de visserij. Het schip wordt ook hernummerd. Het wordt de O.218. Camiel monstert aan als matroos en wordt na een paar maanden voor korte tijd stuurman. Tussen 07 februari en 05 maart 1947 vaart hij opnieuw als matroos maar daarna wordt hij als schipper aangemonsterd. Eindelijk voert hij "zijn" schip. Zijn broers Raymond en Roland maken deel uit van zijn bemanning. Ze varen respectievelijk als scheepsjongen en stuurman.

De vangsten zijn overvloedig want in de oorlogsjaren is het visbestand flink aangegroeid. Wie herinnert zich niet dat de haring aanspoelde op het strand waar ze met de blote hand kon gevangen worden. Mooie liedjes duren echter niet lang, de miraculeuze vangsten worden al spoedig zeldzamer. In 1949 neemt Camiel drie maanden verlof om zich aan zijn oude Paster Pypeschool voor te bereiden op het examen van "Schipper ter Zeevisserij 1e Klasse", examen waarin hij op overtuigende wijze slaagt. Camiel wordt opnieuw gezagvoerder op de O.218. Onder de ongeveer dertig kandidaten die aan het examen deelnemen: Basiel Haelewyck, Maurice Cloet, Robert Verbiest, "Teur" Laplasse, Engel Butseraen, "Toone" Beyen en Georges Vilein.

De vistechiek evolueert en moderniseert. De navigatiehulpmiddelen en deze voor de opsporing van de visbanken groeien uit tot een indrukwekkende verzameling electronisch vernuft van ontstellende nauwkeurigheid. De hefboom voor de bediening van de omkeer- koppeling maakt plaats voor een klein hefboompje waarmee de hydraulische keerkoppeling van op afstand bediend wordt.

De visvangst kent hoogten en laagten. Men maakt goede en minder goede reizen, soms ook ronduit slechte. Camiel loopt in die tijd meerdere keren de thuishaven binnen met 10 ton tong aan boord. Als de tijd er is jaagt hij op haring.

Halfweg 1968 legt Camiel de visserij stil. De "PATIENCE" wordt verkocht. Hij vaart vervolgens een kleine twee jaar als kapitein op de "AVANTI II" een Essotanker die voor de firma Aspeslagh tussen Antwerpen en Oostende pendelt.

Camiel verkent nu nieuwe horizons. In 1970 treedt hij in dienst van de baggerfirma Decloedt en Zonen als matroos. Hij maakt deel uit van de bemanning van de hopperzuiger "VLAANDEREN I" die bedrijvig is op de Vlaamse kust. Na drie maanden wordt hij stuurman en in 1975 wordt hij bevorderd tot kapitein. De firma werkt ook in Libië met de "VLAANDEREN 14" waarop Camiel eerst stuurman en later kapitein wordt.

Het aflossen van de bemanningen gebeurt per vliegtuig: Zaventem, Zurich, Tripoli en dan moeten ze nog 800 km. vliegen met een tweemotorige Fokker om hun bestemming te bereiken. Hij zal bij de firma Decloedt in dienst blijven tot zijn opruststelling op 30 april 1982, jaar waarop zijn avontuurlijke en welgevulde loopbaan als zeeman een einde neemt.

Camiel Cogge is drager van volgende militaire eretekens:

-Het "Zee-ereteken" met volgend citaat:

"Heeft zich vrijwillig voor de Belgische Sectie van de Royal Navy aangegeven waar hij sinds het begin der vijandelijkheden meer dan twee jaar goede en trouwe diensten heeft bewezen".

-De "1939-45 Star".

-De "Atlantic Star".

-De "Defence Medal".

-De "War Medal 1939-45".

K193 - HMS. BUTTERCUP

Deze Korvet van de Flowerklasse wordt samen met haar zusterschip Godetia bemand door zeelui van de Belgian Section van de Royal Navy tijdens WO II. Zij escorteren konvooien in de Atlantische Oceaan en nemen op 06 juni 1944 deel aan operatie "Overlord", de historische landing in Normandië. Kwartiermeester C. Cogghe maakt tussen 11 mei en 04 augustus 1944 deel uit van haar bemanning.

M188 (MSC)
(ex- HMMS 188) BRITSE "MOTORMINESWEEPER 105' " - Klasse
Kustmijnenveger - Dragueur de mines côtier - Coastal minesweeper

Gebouwd bij / Chantier / Builder	:	Wilson Noble, Fraserburgh, UK	
Tewaterlating / Lancement / Launched	:	05 Mar 1942	
Indienstname / Commissionement / Commissioning	:	25 May 1942	
WATERVERPLAATSING / Déplacement / Displacement	:	163 T (*175 T)	
Afmetingen / Dimensions / Dimensions	:	36,37m x 6,86m x 2,60m	
Machines / Machines / Engines	:	1 Diesel "NATIONAL", 375hp; 22 T fuel	
Schroeven / Hélices / Screw	:	1	
Snelheid / Vitesse / Speed	:	11 Kn - 9 Kn (MCM)	
Bewapening / Armement / Armament	:	1 x I 20mm OERLIKON, 2 x I 12,7mm	
Bemanning / Equipage / Crew	:	2 Off + 18 bemanningsleden - <i>hommes d'équipage</i> - crewmembers.	
Actieradius / Rayon d'action / Range	:	2950 NM / 9 Kn.	
Opmerkingen / Remarques / Remarks	:	<i>Cfr. : "M942"</i>	
Curriculum vitae	:	25 May 1942 - 08 May 1946 : "HMMS 188"	Royal Navy
		08 May 1946 - 1950 : "M188"	Belg. Marine

- De "Herinneringsmedaille van de oorlog 1940-45 met twee elkaar kruisende bronzen ankers".
- De "Medaille van de Vrijwilliger 1940-45".
- Het "Oorlogskruis 1940 met palm" met volgend citaat:
"Oorlogsvrijwilliger vanaf december 1940. Vervulde op bijzonder schitterende wijze zijn plicht in moeilijke en gevaarvolle omstandigheden gedurende mijnveegoperaties in de Noordzee en de Scheldemonding. Was steeds op de bres voor het vervullen der hem toevertrouwde opdracht. Plichtbeseffend kwartiermeester en een voorbeeld voor zijn minderen".
- De "Naval General Medal Minesweeping 1945-51".
- De "Gouden medaille in de Kroonorde".
- De "Medaille van de militair, strijder van de oorlog 1940-1945".
- De "Orde van Leopold II met twee gekruiste zwaarden met staafje 40-45 in zilver".

Camiel, Achiel Cogghe wordt aan de liefde van de zijnen ontrukkt te Oostende op 23 februari 1993, 72 jaar oud. Een goed en nederig mens, een schitterende zeeman die steeds handelde overeenkomstig de hoogste militaire en burgerlijke waarden en tradities van goed zeeman- schap, een goede echtgenoot en vader is niet meer. Ik beschouw het als een voorrecht dat ik zijn vriend mocht zijn. Wij blijven hem gedenken.

Bronnen:

Bibliografie-Archieven-Foto's:

- "Les Ancêtres de notre Force Navale" van Louis Leconte: ereconservator van het Koninklijk Legermuseum, lid van de Marineacademie.
- "Fotoboek Belgische Zeemacht"-L. Vanginderen en C. Delgoffe.
- Contactblad Vrije Visserijschool "Paster Pype" nr.8 van april 1986.
- "De Oostendse Visserij"- Roland Desnerck, blz. 147.
- Familiearchief van de familie Cogghe.

PIERRE DEMEY

In het artikel "100 jaar bijzondere dienst der kust" in het oktober '98 nummer lezen we over het borstbeeld van ingenieur Pierre DEMEY in het Museum voor Schone Kunsten te Oostende.

Het beeld berust in de reserves van het museum. Het staat trouwens afgebeeld en beschreven in de in 1988 verschenen catalogus van de sculpturenverzameling van het Museum waarmee deze verzameling ontsloten werd (exemplaar in de Stadsbibliotheek, fonds Ostendiana).

Het is dus geenszins vergeten.

Het museum bezit wel meer portretsculpturen, maar dergelijke beeldhouwkunst heeft eerder een documentaire waarde dan een functie als permanent expositiestuk. Zo werd het tijdens de voorbije decennia reeds tweemaal uitgeleend aan Brugge voor tentoonstellingen over de haven van Zeebrugge.

Norbert HOSTYN

HET TRAMWACHTHUIS AAN DE MARIE-JOSÉPLAATS

door Emile SMISSAERT

Om het ronduit te zeggen : ik noem het een zeer geslaagde, esthetisch en urbanistisch verantwoorde renovatie, een realisatie waarvoor én het stadsbestuur én de directie van "De Lijn" (want het was een gezamenlijk voornemen) een dikke pluim verdienen ! Ware het wachthuis - vermolmd, totaal vervallen en niet meer te redden - vervangen geweest door iets mordern - en men zal dat, denk ik, ook wel overwogen hebben en er bestaan misschien tekeningen of schetsen van, ik weet het niet - dan was het Marie-Joséplein een essentieel bestanddeel van haar charme ontnomen ! Zover kwam het niet, wel integendeel. Anderen - en niet van de minsten - zagen in, erkenden tijdig dat dan een misrekening van formaat ware geschied, dat dan dit kleurige, naar groen en bloem geurende, met bomen verfriste plein in haar eigenste eigen ware geraakt geworden....Zover kwam het niet, een flater werd vermeden.

Heb jij al staan wachten aan dit vernieuwde wachthuis ? Kom maar eens dichterbij. Het nieuwe gebouw lijkt sprekend op het oude, op enkele kleine verschillen na, nodig voor het op een meer moderne, op een efficiëntere manier gebruikmaken van haar bestemming. Nog vòòr de afbraak van het oude gebouw was de voorstoep aanzienlijk in ruimte vergroot en dit is zo gebeven. Nieuw is dat de loketruimte van rechts naar links, daar waar de stoep het breedst is, overgebracht is. Middenin, in een open maar tegen de regen beschutte plaats, bevinden zich stenen blokken om op te zitten, daar waar vroeger een ongerieflijke, gekromde houten bank in voorzag. Nieuw is, vlak daarachter, een gebogen, metalen hekken en barrières in glas waarachter toegang voorzien is op de trap naar beneden waar een openbaar, eigentijds toilet weer open is na vele jaren sluiting. Sta me toe ietwat uitvoerig het daaraan gewijde artikeltje, verschenen in het dagblad "Het Laatste Nieuws" (7 juli 1998, p. 15), aan te halen. Dit toilet "(...) is toegankelijk tot en met 30 september 1998. En volgend jaar 1999 vanaf de eerste week vòòr Pasen, dagelijks van 10 tot 12.30 en van 13.30 tot 18 uur, ook tijdens de schoolvakanties, weekend en op feestdagen. De toilet dame kan voor de rest zelf bepalen of ze al dan niet de deuren opent (...)". Trouwens, ook elders in stad heeft de stad Oostende vier miljoen klaar om nieuwe openbare toiletten te bouwen, weer iets waar al jaren vraag naar is en wat blijkbaar pas nu kan ingewilligd worden. Maar beter laat dan nooit. Oostende fleur op, hier en daar is het al goed merkbaar en het verdient geboekstaafd te worden.

Want hoe vreemd ook, aan de nieuwbouw van het tramwachthuis aan de Marie-Joséplaats is bij mijn weten nagenoeg geen ruchtbaarheid gegeven en er is ook geen officiële plechtigheid aan vooraf gegaan. Jammer.

Het wachthuis is op zijn mooist in het schemerdonker wanneer de openbare verlichting van het plein nog niet aangestoken is. Bij valavond of 's morgens vroeg, op zijn Oostends "bie doenkeren en kloaren". Aan de zijwanden, drie in aantal, van het gekanteelde dak, aan het plafond van het op zichzelf staande gebouw zijn zes lichten aangebracht. Wanneer de straatverlichting nog niet in werking is gebracht, is de verlichting buiten en binnen het tramwachthuis reeds aan en aldus komt dit gebouwtje nog beter tot zijn recht.

Als de tram zelf aankomt, richting Knokke of richting De Panne, komt er leven en beweging. 's Morgens vroeg met mate, tenzij heel wat leerlingen voor de scholen mee zijn want het jonge volk zorg voor deining. Bij valavond wat meer, want dan moet heel wat cliënteel, gedeeltelijk wast gedeeltelijk occasioneel, weggevoerd worden uit het hart van onze Stad aan Zee. Juist door het behouden van de cottage-stijl van het heropgebouwde tramhuis, weet de Marie-Joséplaats te Oostende haar attractieve eigenheid te behouden. Ook de uurregeling varieert. Tijdens de

In en om het kerkje van Ensor

De Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinenkerk
te Mariakerke

Freddy Dufait

In en om het kerkje van Ensor

De Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinenkerk te Mariakerke

Freddy Dufait

Het boek

Wanneer u het Duinenkerkje, zoals de Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinenkerk gemeenzaam wordt genoemd, bezoekt, dan zal u zeker bekoord zijn door dit kleine kerkje. Het is wonderlijk welke rust en kalmte uitgaat van deze plaats, die nochtans gelegen is tussen twee drukke invalswegen van Oostende. Wat bezorgt zo'n plaats nu juist dergelijk uniek karakter? Is het het polderlandschap of juist de aangrenzende duinenrij? Is het het kerkje of enkel de kleine, intieme begraafplaats die het kerkje omringt? Ieder zal wel zijn eigen voorkeur hebben, maar niemand zal ontkennen dat juist de totaliteit van deze locatie er het nodige karakter aan schenkt. Het mag dan ook niemand verwonderen dat de kerk, haar begraafplaats en het landschap erond voorwerp waren van 4 afzonderlijke beschermings-K.B.'s.

Zo'n unieke samenloop van omstandigheden kan onmogelijk aan het oog van de kunstenaar ontsnappen. De uitstraling van deze beschermde site is bijna magisch. Ze inspireerde honderden schilders tot het uitleven van hun emoties.

En juist daarin schuilt het unieke van dit boek, want neen, dit boek is geen geschiedkundig boek rond de kerk, het is geen kunstboek, noch een gelegenheidsuitgave naar aanleiding van een of andere herdenking. Het boek is een totaalproject; het geeft u aan de hand van foto's, documenten, maar vooral schilderijen en grafisch werk op een voortreffelijke wijze een overzicht van de evolutie van de Duinenkerk.

Dat het merendeel van deze uitgave gewijd is aan de wijze waarop de kunstenaars de omgeving 'in kaart brachten', mag hen die de auteur kennen niet verwonderen. Als secretaris van *Vrienden van de Stedelijke Musea* is Dhr. Dufait een liefhebber en kenner van de Schone Kunsten. Dit werkstuk van zijn hand toont op een unieke wijze aan hoe kunstenaars, hoe eigenzinnig ze ook mogen zijn, toch kinderen zijn van hun tijd. Aan de hand van hun werken kan immers, op bijna minitieuze wijze, de geschiedenis van deze kerk verhaald worden. De wijzigingen aan de toren, de gevolgen van de oorlog, de uitbouw van de begraafplaats,... allen zijn ze te volgen in de in het boek gepresenteerde collectie. Het oeuvre van Ensor vormt een bijzonder deel. Niet alleen omwille van de persoonlijke appreciatie van de auteur voor de figuur van Ensor, maar vooral ook omwille van de kwaliteit van de impressies. Terecht kan dit boek dan ook een lofzang op zowel het Duinenkerkje en haar omgeving als op Ensor genoemd worden.

Op die wijze vormt dit boek een historisch document. De enorme energie die haar auteur eraan besteedde, levert ons een boeiend portret van een innemende omgeving in een tijdloos kader. Ik laat het oordeel aan de lezer, hoewel ik ervan overtuigd ben dat u dit werk meermaals voor studie of plezier ter hand zal nemen.

Geert Lambert, Schepen voor Cultuur, Oostende

Inhoud

- Voorwoord door Geert Lambert, Schepen voor Cultuur, Oostende
- De Onze-Lieve-Vrouw-Ter Duinenkerk : een historische schets
- De omgeving van het kerkje in "de tijd van toen", de woningen en hun bewoners
- Het kerkje in Ensors leven : anekdotes, schilderijen, etsen en geschriften van Ensor die verband houden met het kerkje. Ensors strijd voor het behoud van het kerkje.
- Diverse kunstenaars uit hun liefde voor het kerkje

Over de auteur

Freddy Dufait werd op 13 maart 1938 geboren in Oostende. In Torhout behaalde hij zijn onderwijzersdiploma en zijn diploma hogere opvoedkundige studies (DHOS). Tijdens zijn loopbaan als leraar basisschool was hij jarenlang secretaris van de pedagogische en syndicale commissie van het Christen Onderwijsverbond (COV) West-Vlaanderen. Daarnaast publiceerde hij in onderwijstijdschriften heel wat artikels over kunst en verleende hij zijn medewerking aan talrijke educatieve pakketten over kunst. Freddy Dufait was ook actief als voorzitter en secretaris in cultuur- en handelskringen. Momenteel is hij secretaris van de Vrienden van de Stedelijke Musea Oostende. Hij is een fervent verzamelaar van de Oostendse meester James Ensor. Zijn Ensor-passie zette hem ook aan tot het schrijven dit boek.

Technische Gegevens

Formaat : 32 x 25 cm

Omvang : ca 144 blz.

Papier : kunstdruk 150 g / m²

Kaft : harde kaft met opdruk in goud en stofwikkelt in vierkleurendruk.

Illustraties : ca 150 waarvan velen in vierkleurendruk.

Verschijningsdatum : 19/12/1998

Oplage : slechts 950 genummerde exemplaren

Verkoopprijs : 1450 BEF tot verschijningsdatum, 1595 BEF daarna.

Luxe-editie

Voor vlugge beslissers is er een luxe-editie op 50 Romeins genummerde exemplaren. Deze uitgave bevat een originele ets van het Duinenkerkje door Roland Devolder. Deze ets werd door hem getekend en genummerd in potlood en de plaat werd na druk vernietigd. Het boek wordt aangeboden in een luxe-inbinding. Alleen de eerste 50 aanvragers komen in aanmerking. Verkoopprijs : 4950 BEF

Het boek is verkrijgbaar in elke boekhandel.

Uitgeverij Van de Wiele BVBA

Jakobijnessenstraat 5

B-8000 Brugge

wintermaanden rijden trams om het half uur richting oostkust en westkust. In het tussenseizoen wordt het aantal opgedreven tot om het kwartier. En tijdens het hoogseizoen draait de dienst op zijn maximum : om de tien minuten rijdens de dikwijls bont-met-reclame-getooide trams op en af de kustlijn. Zoals Raymond VANCRAEYNEST zijn geschiedenis van dit vervoer betitelde : "De Tram maakt de kust" (in eigen beheer uitgegeven in 1985).

Ik weet het, aan het Marie-Joséplein is ook begin- en eindpunt voorzien van twee stadsbuslijnen die de verbinding verzekeren met de Vuurtorenwijk en, via Sas-Slijkens, met een stuk van Bredene. Zij staan in eigen bedding opgesteld links en rechts van het wachthuis, tussen voornoemd plein en de Leopold II-laan, evenwijdig met de wegdraaiende tramlijn richting Koningstraat. Vroeger waren het geen bussen maar stadstrams. De terminus is echter behouden gebleven, gelet op de centrale plaats van het plein...dat binnenkort zelf aan revovatie toe is. Er wordt werk gemaakt van het geven van een soort "face lift" aan de Koningin de Badsteden van weleer. Wij allen kunnen er maar wel bij varen en, zelfs als specialist van het verleden : het kan nooit kwaad een oplettend oog te hebben voor wat de toekomst in petto heeft en over wat de historici-van-later als stof hebben om te beschrijven van wat binnen afzienbare tijd óók tot het erfgoed-van-het-verleden zal behoren ! Zo wordt er, bouwend aan de toekomst, voorzien in "werk" voor historici die graag een artikel schrijven....

Bij Vancraeynests knappe studieën ging ik te rade om wat meer te weten te komen over de herkomst van dit wachthuis. Zonder in details te treden, daarvoor verwijs ik naar het boek op bladzijden 59-61, ontleen ik volgende passus aan wat hij schrijft in zijn recent verschenen historisch werk over "De Oostendse stadstram", meer bepaald over "Een nieuw lusspoor bij het Marie-Joséplein" :

"(...) De opstapplaats voor de reizigers was aan het nieuwe wachthuis op het Marie-Joséplein. Het werd daar opgetrokken in de maand mei 1909 en was praktisch af tegen het einde van de maand. Onderaan werd het gebouw in wit gevermiste Hasseltse baksteen en bovenaan uitgevoerd in hout. Het was 12 m. lang, 3 m. breed en 3,5 m. hoog. Het middelste deel van 6 m. was bestemd voor de reizigers. Langs weerskanten daarvan was er een zaaltje bestemd voor de dienst en voor de aflevering van reiskaartjes. Het geheel werd uitgevoerd in cottagestijl en met de bomen erachter werd die indruk nog versterkt. Gelijkaardige wachthuisjes werden in de daarop volgende jaren opgetrokken op het Van der Sweepplein (nu Ernest Feysplein genoemd), te Blankenberge aan het station, te Heist, te Knokke op de Lippenslaan, op het Van Bunneplein en in het Zoute. Het wachthuis van het Marie-Joséplein is het enige (in zijn soort) dat nog bewaard is. De functies van de verschillende delen zijn wel niet meer helemaal dezelfde gebleven(...)"

Beste lezer(es). Wanneer gij in stad over het Marie-Joséplein wandelt of voornemens bent om aldaar op de tram of bus te stappen, bekijk dan eens met aandacht dit wachthuis dat volgend jaar negentig wordt. Men zou het haar niet meegeven !

ENSORIANA

In bijlage vindt U een folder over "In en om het kerkje van Ensor". het boek wordt voorgesteld in het Feest- en Cultuurpaleis op 19 december aanstaande. Voorinschrijvingen kunnen gebeuren in alle grote boekhandels of bij de auteur Freddy Dufait "Res. De Mast" Ernest Feysplein 15/27 8400 Oostende op nr. 475-8164249-66.

De luxe-uitgaven zijn uitverkocht, maar de gewone uitgave is nog verkrijgbaar. Niet te missen !

ROYALTIES IN OOSTENDE : 1851-1860

door Ivan VAN HYFTE

In mijn Plate-artikel 1987-305 alludeerde ik op de wenselijkheid ooit eens nader in te gaan op de vele "gekroonde" hoofden die vóór de Eerste Wereldoorlog onze stad met een bezoek hebben vereerd. De "Koningin der Badsteden" is een al te gemakkelijk cliché als dit niet met namen wordt onderbouwd.

Voor zover ik weet, is dit nog niet systematisch gebeurd. Weinig zin vol ? Niet relevant ? Tijdverlies ? ...Gedreven door een menselijke inventarisatiedrang heb ik, bij wijze van proef en bewust van nooit volledig te kunnen zijn, een decennium aangepakt (1) toen Oostende nog niet echt die exclusieve neo-barokke badplaats was met kosmopolitische allures. Er was weliswaar al een gunstige verkeersinfrastructuur (boot Engeland/spoorwegverbinding Brussel) maar de grote stedenbouwkundige realisaties kwamen er pas na de 2e helft van de 19e eeuw. En al kwam Leopold I vrijwel ieder jaar met de familie naar Oostende, toch moest men in die vijftiger jaren nog steeds over een vuile stadsgracht om te kunnen baden.

Daarom is tegen deze achtergrond het fenomenaal aantal verblijfstoeristen, zowel de oude adel als de nieuwe elite, des te markanter. Vooral de opvallende aanwezigheid vaneersterangs adellijke figuren wekt verbazing. Tot in Parijs waar het plaatselijk weekblad "L'illustration" op 1 september 1849 schrijft ; "...Ostende c'est la Prusse, la Suisse, la Westfalie, la Saxe, l'Angleterre, la Russie, la Hollande...". Een stelling die ik met namen zal staven. De vele baronnen, ridders, burggraven, markiezen, hertogen, graven en andere excellenties die er geweest zijn laat ik dan nog achterwege. Enkel wie vóór zijn naam S.A., S.A.R(oyale) of S.A.I(mpériale) staan heeft, komt in aanmerking. Mijn bronnen zijn eerder schaars : de Feuille d'Ostende, la Flandre Maritime en een paar La Gazette Rose d'Ostende met hun "Liste des Etrangers" die alle niet vrij zijn van slordigheden (eigennamen ??) en daarenboven (wat ze zelf toegeven) onvolledig. Verder beperk ik me tot het badseizoen (1 juni tot 31 oktober) en sla alle "koninklijke" passanten op doortocht naar Engeland en even verblijven in Oostende, over.

Nog even dit. De nummers bij Hunne Hoogheden zijn als volgt te lezen : 1 = aankomst (=A) of datum die de Liste opgeeft van verblijf (=V); 2 = De residentie; 3 = Eventuele bijzonderheden

* * *

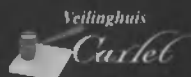
1851 Jacobus HAMERS' paviljoen op de zeedijk gaat zienderogen achteruit. De upper class komt er niet meer voor warme zeebaden. De elite tafelt voortaan rijkelijk à la carte in de chique Cercle du Phare. De gelijkvloerse kolonnades en minarettoentjes zijn om te paraderen een meer geschikt decor dan het volkse Pavillon des Bains. The place to be is de eerste verdieping ; daar kunnen salonfähig de "fleur de l'aristocratie européenne" bijna alles bediend krijgen.

* De prinsen Charles-Marie Joseph en Leonard-Balthazar van Aremberg (Brussel)

1. 17 augustus 1851 (L)
2. Hotel Marion

Onder toezicht van Gerechtsdeurwaarder FISHER, met standplaats te OOSTENDE

STAD OOSTENDE

BELANGRIJKE OPENBARE KUNST- EN ANTIËKVEILING VEILINGZAAL DIOSCURES

STOCKHOLMSTRAAT, 51 TE 8400 OOSTENDE

Veiling & Tentoonstelling

Veiling

ZATERDAG 07 NOVEMBER 1998

15.00 Uur

ZONDAG 08 NOVEMBER 1998

15.00 Uur

Tentoonstelling:

VRIJDAG 06 NOVEMBER 1998

15.00 - 21.00 Uur

ZATERDAG 07 NOVEMBER 1998

10.00 - 12.00 Uur

- 1) Belangrijke liquidatieverkoop van een lot Perzische tapijten: +/- 120 Perzische tapijten van hoogstaande kwaliteit. De meeste geknoopt onder het regime van de Sjah van Iran. Met kennisgeving aan het Ministerie van Economische Zaken. Wegens stopzetting van groothandel en ter vereffening van kredieten. Alle tapijten worden verkocht met certificaat van echtheid en oorsprong. Tapijten in zijde en/of wol: Ghoum, Sarough, Tabriz, Bidjar, Isfahan, Kirman, Mehravan, Gabbeh, Kashmar, Hamadan,...
- 2) Belangrijke liquidatieverkoop van een lot lederen salons: +/- 40 lederen kwaliteitssalons. In diverse kleuren en soorten leder. Ter verffening van kredieten. Salons 3+2 / 3+1+1 / 2+2
- 3) Belangrijke collectie bronzen (fonte postuum) Clodion, Chiparus, A. Moreau, H. Moreau, P.J. Mène, Moigniez, ...
- 4) Schilderijen van bekende meesters: Anglade, Denato, Boutry, Pannier, Luce, Gardy, Zabin, ...
- 5) Aquarellen, pastels, etsen, litho's, gravures: Corneille, Saverys, Renoir, S. Dali, P. Picasso, J. Miro, ...
- 6) Antieke tijdvaks- en stijlmeubelen: burelen, eendeurskasten, vaisseliers, banken, stoelen, sokkels, bijzetmeubels, ...
- 7) Belangrijke collectie kunst- en decoratievoorwerpen, glaspasta, kristal, porselein, glazenserviezen, ...

Alles wordt toegewezen aan de meestbiedende - Catalogus en inlichtingen ter plaatse

Niet op de openbare weg gooien

V.U. JANSSENS J.P.

- * Prins Georg Ribesco (Wenen)
 1. 28 augustus 1851 (L)
 2. Capucijnenstraat 31
- * Prins Louis Zu Lain Wittgenstein (Hohenstein)
 1. 31 augustus 1851 (L)
 2. Hotel Fontaine
- * Prins Carl Zu Salm (Sayn ?) Horstmar (Varlach)
 1. 31 augustus 1851 (L)
 2. Hotel Fontaine
- * Prins Narischkin (Sint Petersburg)
 1. 11 september 1851 (L)
 2. Hotel de Berlin
- * Prins Jablonowski (Krakov)
 1. 14 september 1851 (L)
 2. Hotel Royal
- * De prinsen Adolf en Ferdinand von Wittgenstein
 1. 14 september 1851 (L)
 2. Hotel Fontaine

1853 Nergens vinden de toeristen de oesters lekkerder dan in het Pavillon Musin. August laat er de marines zien van zijn broer-kunstschilder aan de "étrangers" die, vóór ze de Kanonnendijk en de Jeneverbrug opwandelen naar het Westerstaketsel, van een biertje genieten.

In het één jaar oude houten Kursaal hangen allerlei Europese wapenschilden. Russische, Balkanese en andere Donau-monarchen geven er elkaar overdag en 's avonds rendez-vous. Op bals, concerten en dansavonden vergaapt men zich aan Sissi-figuren...

- * Groothertogin Maria van Rusland
 1. 9 juli 1853 (A)
 2. Hotel des Bains
 3. Als weduwe van de hertog van Leuchtenberg was ze vergezeld van haar kinderen en een suite van meer dan 40 personen.
- * Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Pruisen
 1. 23 juli 1853 (A)
 2. Hotel d'Allemagne
 3. - Reist onder de naam "graaf von Lingen"
 - Komt speciaal naar Oostende "pour y prendre les bains"
- * Prinses Kisynsky (Hongarije)
 1. 28 juli 1853 (L)
 2. Hotel d'Allemagne
 3. Speciale vermelding "propriétaire"

- * Prins Adelbert van Pruisen
 1. 15 augustus 1853 (L)
 2. Hotel du Grand Café
- * Prins De Rocca
 1. 18 augustus 1853 (L)
 2. Hotel de la Couronne
- * Prinses Koraly (Pesth/Hongarije)
 1. 8 september 1853 (L)
 2. Hotel du Grand Café
- * Prins Nicolas Bibesko (Turkije)
 1. 15 september 1853 (L)
 2. Capucijnenstraat 31
- * Prins Galitzin (Rusland)
 1. 26 september 1853 (L)
 2. Hotel des Bains

1854 De zondagse trains de plaisir brengen massa's dagjesmensen naar zee. Duitsers en Russen daarentegen blijven niet zelden een maand of zelfs meer. Ze flaneren in het nieuwe Leopoldpark of ontmoeten elkaar in ontspanningscentra zoals het Casino, de Cercle Littéraire, het Theater of in het Prinsenspark. De Société des Bains programmeert er een Soirée Dansante, een Concert au Jardin of een Bal d'Enfants...

- * De prins van Schönbourg (wellicht Schöneberg)
 1. 20 juli 1854 (L)
 2. Cour Impériale de Russie
 3. Was adjudant van de koning van Saksen
- * Prins en Prinses van Schwarzburg (Rudolstadt)
 1. 23 juli 1854 (L)
 2. Hotel d'Allemagne
 3. Een ander prinselijke telg uit de familie logeert in Hotel Fontaine
- * Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Pruisen
 1. 23 juli 1854 (L)
 2. Wapenplein 14 A
- * Prins Barclay de Toly (Rusland)
 1. 27 juli 1854 (L)
 2. Kapellestraat 2
- * Prins Georg van Pruisen
 1. 24 augustus 1854 (L)
 2. Rocher de Cancale

- * Prinses Kotschoubey (Sint Petersburg)
 1. 27 augustus 1854 (L)
 2. Hotel Mertian
- * Prins en Prinses Belosselsky (Sint Petersburg)
 1. 27 augustus 1854 (L)
 2. Hotel Mertian
- * Prins Radziwill (Maagdenburg)
 1. 31 augustus 1854 (L)
 2. Hotel d'Allemagne
- * Zijn Majesteit don Pedro V, koning van Portugal
 1. 3 september 1854 (A)
 2. Hotel des Bains
 3. Tijdens zijn kort verblijf (tot 6 sep) heeft hij speciaal het Kursaal en de Cercle du Phare bezocht
- * De hertog van Holstein-Glucksburg
 1. 14 september 1854 (L)
 2. Wapenplein 14 A
 3. Een naamgenoot van hem logeert terzelfdertijd in Hotel Mertian

1855 De Russen laten het duidelijk afweten, dit jaar. De Portugeze koning don Pedro V niet, net als de Duitsers. Met de "Duchesse de Brabant" maken ze graag zuurstof-rijke zeetochtjes. Sommigen nemen "Bains de mer", anderen dan weer "bains d'air"...

Schitterend nazomertje, die van '55. "On se baigne encore comme au mois d'aout" (23-9). Euforische geluiden in de pers : Scheveningen visgeur ! Le Havre kiezelsteen ! Dieppe keien. Maar Oostende...daar zijn geen woorden voor; wel meer dan 11.000 vreemdelingen !

- * De prinsen Constantijn en Boguslar Czartoryski (Posen-)
 1. 12 augustus 1855 (L)
 2. Hotel Mertian
- * De Koninklijke Prins Georg van Saksen
 1. 9 augustus 1855 (A)
 2. Hotel d'Allemagne
- * Prinses Jeanne (Warschau)
 1. 12 augustus 1855 (L)
 2. Capucijnenstraat 4
- * Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Pruisen
 1. 30 augustus 1855 (L)
 2. Sint Jozefstraat 26
- * Prins Stourdza (Jassy/Roemenië)
 1. 2 september 1855 (L)
 2. Hotel Fontaine

- * Prins Frederik Willem van Hessen en zijn prinses Anna van Pruisen
 1. 6 september 1855 (L)
 2. Kaaistraat 6
 3. Bij hun vertrek, begin oktober, zal zijn echtgenote aan de uitbaatster van het restaurant van het Kursaal, mevr. HUNGS, een sierspeld overhandigen als teken van erkentelijkheid.
- * Prins Yousouppoff (Sint Petersburg)
 1. 6 september 1855 (L)
 2. Hotel d'Allemagne
- * Prins Frederik Willem van Pruisen
 1. 9 september 1855 (L)
 2. Apestraat 12
- * Prins Hohenlohe (Wenen)
 1. 9 september 1855 (L)
 2. Hotel Mertian
- * Prinses Galitzin (Wenen)
 1. 13 september 1855 (L)
 2. Sint Jorisstraat 9
- * Prins Sopiha (Wenen)
 1. 16 september 1855 (L)
 2. Capucijnenstraat 4
- * Prins Karel van Hessen (Darmstadt)
 1. 20 september 1855 (L)
 2. Hotel du Lion d'Or
- * Prins Trubetzkoy (Sint Petersburg)
 1. 23 september 1855 (L)
 2. Hotel Fontaine
- * Prinses Ghyka (Jassy/Roemenië)
 1. 23 september 1855 (L)
 2. Hotel Mertian

1856 Dr. DE JUMNÉ uit Oostende publiceert een medische gids voor al wie een zeebad neemt. "Waterdokers" zien brood in de nieuwe therapie. Badhuizen en badkoetsen duiken overal op, vooral op het weststrand waar de Russische groothertogin Helena en de Pruisische prins-regent (2 trouwe Oostende-fans) regelmatig vóór hun eigen luxecabine zitten. Naar Mariakerke toe voelen Russische en Duitse naturalisten zich lekker in hun blootje. Zelfs kroonprins Wilhelm is op Oostendes eerste naaktstrand, le Paradis, te vinden...

- * De prins van Hessen-Kassel
 1. 7 juli 1856 (A)
 2. ?
 3. "...avec sa famille et une suite nombreuse, pour y passer une partie de la saison des bains..." (F.O. nr. 3929)

- * Prins Wjasenski (St Petersburg)
 1. 10 juli 1856 (L)
 2. Capucijnenstraat 15

- * De prins en de prinses van Aremberg (Brussel)
 1. 17 juli 1856 (L)
 2. Kattestraat 11

- * De prinsen von Löwenstein (Heubach)
 1. 17 juli 1856 (L)
 2. Hotel Fontaine

- * Prins Georg van Saksen
 1. 18 of 19 juli 1856
 2. Hotel d'Allemagne

- * Prins Trauttmansdorff (Wenen)
 1. 18 of 19 juli 1856
 2. In de Liste des Etrangers, F.O. nr 3940, staat hij, samen met zijn echtgenote en de prinselijke kinderen Anna, Fany, Marie en Charles vermeld op Langestraat 79

- * Prins Von Löwenstein (Monasterziska)
 1. 20 juli 1856 (L)
 2. Kapellestraat 6

- * Aartshertog Albrecht van Oostenrijk
 1. 29 juli 1856 (A)
 2. Hotel Mertian

- * De prins en de prinses van Pruisen
 1. 30 juli 1856 (A)
 2. ?
 3. "...pour passer une partie de la saison des bains..." (F.O. nr 3934)

- * De prins van Hanau (Kassel)
 1. 31 juli 1856 (L)
 2. Kapellestraat 5

- * Prins en prinses Kinsky
 1. 31 juli 1856 (L)
 2. Hotel Fontaine

- * De prinsessen van Liechtenstein (Wenen)
 1. 31 juli 1856 (L)
 2. Hotel Fontaine

* Aartshertog Albrecht van Oostenrijk

1. 29 juli 1856 (A)
2. Hotel Mertian

* Prinses Reuss-Kostritz (Leipzig)

1. 6 augustus 1856 (L)
2. Langestraat 31

* De prins en prinses von Hohenlohe-Waldenburg (Stuttgart)

1. 6 augustus 1856 (L)
2. Hotel Fontaine
3. Een andere prinselijke telg uit die familie logeerde op het Wapenplein 14 samen met prins von Hohenlohe-Oehringen. Nog een Hohenloher verbleef in Hotel Mertian

* Prins Lobkowitz (Praag)

1. 10 augustus 1856 (L)
2. Kapellestraat 22 A

* Prinses Stourdza (Parijs)

1. 17 augustus 1856 (L)
2. Hotel d'Allemagne

* Prins Legnowsky (Berlijn)

1. 17 augustus 1856 (L)
2. Hotel de Flandre

* Prins en Prinses de Croy (Brussel)

1. 24 augustus 1856 (L)
2. Capucijnenstraat 3
3. Ook uit Brusse, en met dezelfde prinselijke titel logeert iemand in Hotel Mertian (F.O. nr. 3943)

* Prins Gortchakoff (Rusland)

1. 4 september 1856 (L)
2. Hotel Fontaine

(1) De periode 1851 tot 1860, behalve het jaar 1852 bij een totaal gebrek aan bronnen.

(wordt vervolgd)

Wie was Judocus Ignatius BALBAERT ? Een antwoord

door Jean-Marie BEKAERT

De vraagstelling kwam van Emile SMISSAERT in "De Plate", 1997, p. 265. Eén en ander is te vinden in mijn boek : "Huizen en mensen in de Adolf Buylstraat (1604-1990), deel 3 (1996), p. 669-671 en 686, onder wat ik neergeschreven heb over "(Boetiek) Stefanel".

"(...) Anno 1793 woonde Jacobus Ignatius BALBAERT hier (= op het nummer 35 van de Adolf Buylstraat). Bewust dat de Franse Revolutie ook Oostende zou treffen, legde BALBAERT in 1793 een dagboek aan. In zijn "Oostends Dagjournaal" noteerde hij chronologisch alle feiten, gebeurtenissen en voorvallen die onze stad troffen. Dit dagboek bevat onschatbare geschiedkundige gegevens voor Oostende. Zijn laatste aantekeningen dagtekenen van 1802 (...)"

"(...) Op 30 september 1794 werd Oostende in 15 wijken ingedeeld (...). Voor wijk 2 werd Michael BALBAERT, senior, West-sstraat bewoner, als wijkmeester aangeduid. Per decreet van 1 oktober 1795 werd onze provincie Frans grondgebied (...).

(...) Naar de Franse volkstelling van 1796, overgedaan en afgesloten in januari 1798, was het pand op nummer 77 bewoond door Michael BALBAERT (56 j.) en echtgenote Anna DAEGHELET (60 j.). Hun kinderen; Judocus-Ignatius (29 j.), Anna-Maria (26 j.) en Joanna-Theresia (24 j.) verbleven bij hen. Op 11 oktober vierde de familie BALBAERT feest. Hun dochter, Joanna-Theresia, te Oostende geboren op 7 oktober 1773, trad in het huwelijk met Joannes DUVIVIER, "dokter in de medicinen", te Bredene geboren op 7 augustus 1772 (...).

(...) In 1804 kreeg Thomas BLAKE, Maire d'Ostende, van de Fransen de opdracht de lijst van de 100 meest belaste stadsgenoten op te stellen. Deze lijst, op 30 Ventôse de l'An XII afgesloten (21 maart 1804), vermeldde ook Michael BALBAERT. Wat een bevestiging inhoudt van zijn sociaal statuut (...).

"(...) Anno 1814, onder het Koninkrijk der Nederlanden, werd er opnieuw geteld. De 72-jarige BALBAERT en echtgenote, de 76-jarige Anna DAEGHELET, bewoonden nog steeds hun eigendom, op nr. 33. Judocus BALBAERT, nu 46 jaar, en zijn 43-jarige zuster Anna, beiden ongehuwd, woonden nog thuis. De 24-jarige Oostendse, Theresia SCHIPMAN, was er dienstmeid. De 77-jarige Anna Isabella Françoise DAEGHELET overleed hier, op 29 januari 1816. (...) Precies wanneer de familie BALBAERT het pand verliet was niet te achterhalen (...)"

Einde citaten.

* * *

BEZOEKT DE THEMATENTOONSTELLING

HOMMAGE AAN JAN B. DREESEN

Deze tentoonstelling is, zoals de titel het zegt, een hulde aan onze in 1997 plots overleden secretaris. We maken kennis met zijn jeugd, zijn jaren doorgebracht bij de Belgische Marine, en zijn actief leven als bestuurslid en lid van verschillende Oostendse verenigingen. Diegene die Jan nog niet vergeten zijn bezoeken zeker deze tentoonstelling.

De openingsdata en - uren staan vermeld op de voorlaatste bladzijde van het tijdschrift.

EEN VISSERSVLOOT VERDWIJNT

door Jan G. DE BROUWERE

1875 : Oostende telt drie FRUTSAERT-vissersvloten. De ene behoort aan Charles, de tweede aan Emile, de derde aan Eugène.

1880 : Oostende telt nog slechts twee FRUTSAERT-vissersvloten. Deze van Emile was verdwenen.

* * *

Op vrijdag 07 april 1837 werd Emilius Franciscus FRUTSAERT (1) te Oostende geboren (2), en twee dagen nadien, zijnde zondag 09 april 1837 in de Sint-Pieters-parochiekerk gedoopt (3).

Emile groeide op in de Visserstraat, - in een "staminee" waar véél vissers over de vloer kwamen. Want ja, vader FRUTSAERT, de herbergier, bezat een paar vissersvloepen, en moeder Jeanne ASAERT was een echte vissersdochter (4). Emile liep school in de "école primaire payante", Kapucijnenstraat 3. Daarna nog wat studies en -meerderjarig geworden - werd hij reder. Reder ter visserij namelijk, en hij bouwde een vissersvloot op.

Deze vloot is goed gekend (5). Met beloop van jaren kocht Emile samen 15 boten :

Alice

Edmond (0.141), kapitein Leopold PEERE, gezonken 20 juni 1881 door een lek, op 3 mijl van Oostende. Bemanning gered door de Belgische loodsboot 13 en te Oostende ontscheept.

Emile et Jeannette later verkocht aan de Oostendse reder ter visserij J. POELAERT.

Frère Alphonse

Irma

Léon-Virginie

Léonce gebouwd 1862, verging met man en muis op 15 januari 1865 in een sneeuwstorm bij Helgoland : kapitein Leopold LOY, 7 bemanningsleden en 1 scheepsjongen.

Marie-Walburge

Mère Frutsaert (0.100) kapitein Emile Luc, 08 februari 1881 nabij de Belgische kust aangevaren door een Engelse snack (LT.18) uit Lovestoft; strandde te Blankenberge, maar weer vlot gemaakt, en bemanning te Oostende ontscheept.

Poes

Sidonie

Silvie

Vincent-Charlotte

Voltigeur (0.116), kapitein H. JANSSENS, ter hoogte van Flamsborough Head op 02 augustus 1878 lek geslagen; bemanning door Britse SS Falcon gered en te Antwerpen ontscheept.

Willem Tell kapitein DECKMIJN, voer midden april 1871 de haven van Leith binnen, met aan boord 8 bemanningsleden van een gezonken Noorse vissersvloep (6)

De vissersvloot heeft een forse investering gevergd, - en een groot krediet.

Ondertussen was Emile getrouwd, en wel op dinsdag 08 oktober 1861 (7) met Jeanne-Marie DE MOOR, wier ouders Sint Paulusstraat 41 een winkel in "koloniale waren" open hielden. Het jonge gezin vestigde zich in Kaaistraat 39, waar zeven kinderen geboren werden (en nog eens drie, die zéér jong stierven) : Léonce-Emile-Pierre (8), Alice-Jeannette (9), Alfons-Karel (10), Maria-

Augusta (11), Irma-Catherine (12), Edouard-Charles (13) en Emile-Alfred-Maximilien (14). Alle samen een grote kinderlast, én een zware bedrijfsactiviteit. Maar geen nood : de zaken floreerden, Emile en Jeanne waren voornamelijk burgers. Het gezin leefde rustig, werkzaam en gelukkig, - met ups en downs (maar wie heeft er geen ?).

Dat duurde tot vrijdag 2 augustus 1879. Op die dag overleed Emile, onverwachts.

Voor de weduwe-met-kinderen was dat een bijzonder harde klap : geen echtgenoot, geen vader voor de kinderen, en - wellicht nog erger - geen bedrijfsleider meer. Jeanne poogde eerste de flotilje zelf te beheren, - maar dat viel niet mee, en de geldschieters eisten hun geld terug. De familie FRUTSAERT sprong bij. Broers Charles en Eugène namen de sloepen over, op twee na. Jeanne hield er immers een paar voor zich : de "Emile en Jeannette" (naar haar man en haarzelf genaamd) en de "Léon-Virginie". Ze koesterde de illusie de rederij Emile FRUTSAERT niet slechts in leven te houden, maar in haar vroegere luister weer op te trekken. Wat evenwel niet meeviel. De twee sloepen werden aan een stadsgenoot, reder ter visserij, J. POELAERT verkocht.

XIXde eeuw, tweede helft : te Oostende sterft een reder ter visserij. Daarmee verdwijnt een éénmansbedrijf, - en ook een toch aanzienlijke vissersvloot.

* * *

Emile werd op maandag na overlijden plechtig uitgevaren, en in een nu nog bestaande grafkelder neergelegd, op de stedelijke begraafplaats, Nieuwpoortsesteenweg (15). Na de teloorgang van haar kleine rederij verliet Jeanne de Kaaistraat, en verhuisde naar de Rogierlaan 51 (16), en opende daar een winkel in een waar die ze allang kende : de zgn. "koloniale waren", - een kruidenierszaak (17). De winkel draaide goed, en Jeanne's kinderen genoten een goede, zelfs een zéér goede opvoeding.

Jeanne DE MOOR, weduwe FRUTSAERT, overleed op dinsdag 08 september 1894. De uitvaart werd, de vrijdag daarop, in een bomvolle (voorlopige) (18) Sint-Jozefkerk gehouden, - en was een uitzonderlijk solemneel gebeuren. Priester-zoon Alfons stond mee aan het altaar, en zoon-seminarist stond ook in het koor. Na de Mis hieven ze samen met de mede-celebrerende geestelijken het "non intres" en het "libera me" aan. Daags tevoren, te 18 uur, hadden ze de Laudens voorgezongen, in een eveneens bomvolle kerk. Jeanne werd bij haar overleden man bijgezet, en het grafschrift aangevuld :

a la pieuse memoire de
M. EMILE FREDERIC FRUTSAERT
ne a ostende
et y decede le 2 aout 1879
a l'age de 42 ans
et de son epouse dame
JEANNE MARIE DE MOOR
nee a ostende et y
decedee le 8 septembre
1894 a l'age de 56 ans

let op : er zijn geen accenten ingebeiteld !

En daarmee is de geschiedenis van het redersechtpaar FRUTSAERT- DE MOOR afgesloten.

* * *

Na de plotse dood van Emile werd een aandenken vervaardigd, in typische vissersstijl : in een ovaal zwart houten raam een portret (in zgn. carte-de-visite formaat) omgeven door een torsade en een bloemenversiering, beide vervaardigd uit haar van de baard van de overledene (20).

NOTEN

- (1) Stamreeks : I. Joannes Franciscus, Oostkerke-Damme 14/03/1807- Oostende 03/07/1862 en Jeanne ASAERT (Hazard), Blankenberge 27/12/1801 - Oostende 29/04/1885. II. Jean-Donatien, Flêtre (F., Nord) 19/04/1767 - Brugge 11/01/1843 en Marie-Françoise-Caroline CORTEYN, Ieper 23/09/1765 - Brugge 29/10/1834. III.- Henry-Louis, Vlamertinge 11/03/1735 - Flêtre 11/09/1806 en Isabelle-Claire ROELENS (Roulens), Vlamertinge 15/08/1734 - Flêtre 07/06/1801. IV. Petrus-Christianus-Franciscus, Belle (Bailleul) en Marie-Françoise BAEKDE, - deze laatste zijn de voorouders van al de thans levende FRUTSAERTS.
- (2) Op het stadhuis aangegeven door de vader, samen met de 23-jarige timmerman Pieter BRACKX, vriend van de vader, en de stadsbode Jacobus DE COOCKER (57 jaar oud), die daar (toevallig ?) stond en als tweede getuige optrad.
- (3) Peter : Philipus SANDERS en meter : Joanna DE GROEVE.
- (4) Zie : Voorouders van een Blankenbergse vissersdochter, in : Vlaamse Stam, XXIII (1987), 326-327.
- (5) Dank zij deel II van Gustaaf ASAERT. Analytische inventaris van monsterrollen ter visserij (1818-1841 en 1860-1910). Brussel, ARA, 1986, blz. 38.
- (6) L'Echo d'Ostende, nr 678 van 27/04/1871.
De legendarische Willem Tell werd weer "tot leven geroepen" midden XIXde eeuw, en werd overal in W-Europa bijzonder populair, dank zij het drama van Schiller en de opera van Rossini, - van daar die Zwitserse naam, na al die bootsnamen van bij ons.
- (7) Huwelijkscontract verleden voor notaris Hyp. VAN ISEGHEM te Brugge op maandag 18/09/1861. Getuigen bij het huwelijk : Michel MINNE, timmerman, Joseph DE BONINGHE, koopman, Armand VAN BEYL, koopman en Felix VAN WYNENDAELE, bizondere. Jeanne DE MOOR was geboren te Oostende op zondag 01/09/1833, en daags daarop gedoopt, peter : Jan DOYENS; meter : Jeanne CUYLE.
- (8) 07/03/1862, D. 08/03/1862 in St-Pieterskerk - 31/10/1882, std. KUL.
- (9) 16/11/1863, D. 18/11/1863 - 25/01/1941 x Charles DE SORGHIER 14/05/1887; zie : Ostendiana VI (1993) p. 161.
- (10) 28/02/1867 - Roeselare 23/11/1933. Priesterwijding Brugge 31/05/1890, eerst leraar rhetorica, dan principaal O.L.Vr. College te Oostende, 29/09/1902 geprotest Redemptorist te Sint-Truiden.
- (11) 07/12/1870. D. 09/12/1870; x Oostende 06/05/1913 Hans RICHTER, gemeenteontvanger Ibenbüren (D. Westfalen), waarvan afstamming.
- (12) 09/02/1773, D. 11/02/1873 (peter Felix VAN WYNENDAELE, meter Jeanne FRUTSAERT- - Brugge 13/03/1932.
- (13) 27/04/1875 - Kandy (Sri Lanka) 02/05/1957, D. 29/04/1875 (peter Eduard DE LANGHE, meter Catharine THIENPONDY). Priesterwijding Brugge 28/05/1898. Eerst leraar poësis O.L.Vr. College Oostende, later Jezuit (o.m. president Pauselijk Seminarie Colombo). Dr. Phil.
- (14) 19/02/1878 - Brugge 08/01/1936, D. 23/02/1878 (peter Emile VAN WYNENDAELE, meter Sidonia DE MOOR). Priesterwijding Brugge 22/12/1900, priester in het Bisd. STD (= Sacrae Theologiae Doctor).
- (15) Grafkelder 06-04-11/1879.
- (16) In een stadsdeel dat sterk aan het groeien was.

- (17) Van Jeanne's winkel bewaart de familie nog een kistje, waarin rijst uit Londen ingevoerd werd.
- (18) Deze voorlopige kerk werd op de oude vestingen gebouwd, daar waar na haar afbraak het Koninklijk Atheneum gebouwd werd. De kerk werd gebouwd op kosten van de familie HALWIJK en van Edmond VAN ISEGHEM.
- (19) Het bidprentje vermeldt een vraag van de overledene : Mes fils souvenez-vous de moi à l'autel du Seigneur. Deze vraag (die allicht nooit formeel was uitgesproken) duidt op zoon Alfons, toen reeds priester, en op zoon Eduard, toen seminarist; de overledene heeft wellicht nooit vermoed dat haar derde zoon ook priester zou worden !
- (20) Piëteitsvol door de familie bewaard.

LIDGELD 1999

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 1999 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 Fr
Steunend lid :	500 Fr
Beschermend lid :	vanaf 1.000 Fr

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin. Alleen diegenen die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 30 oktober) ontvangen hierbij een stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "NOGMAALS LA BELLE EPOQUE (prentkaarten 1893-1923)" gekozen.

Jean Pierre FALISE
Penningmeester

De lidgelden die nu van toepassing zijn werden ingevoerd in 1989. Dit is nu het 11e jaar dat ze niet gewijzigd worden !!!

Dit is o.a. mogelijk doordat enkele leden hun bijdrage gevoelig verhoogden.

Volgt hun voorbeeld en geef ons een financieel steuntje

**Wordt Steunend lid i.p.v. Aangesloten lid
Wordt Beschermend lid i.p.v. Steunen lid**

GESCHIEDENIS VAN DE RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE-OOSTENDE

door Jozef VAN OOTEGHEM
Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Brugge

1. De Franse tijd.

1.

Per decreet van 1 oktober 1794 werden de Zuidelijke Nederlanden en het Prinsbisdom Luik bij de Franse Republiek ingelijfd en verdeeld in negen departementen, die in 1814 de Nederlandse en in 1830 de Belgische provincies zouden worden (de oprichting van het Groot Hertogdom Luxemburg buiten beschouwing gelaten).

Bij het Verdrag van Campo Formio dat Frankrijk en Oostenrijk op 17 oktober 1797 afsloten werd de annexatie bij Frankrijk definitief.

De annexatie bij Frankrijk had tot gevolg dat het Franse decreet van 16-24 augustus 1790 betreffende de rechterlijke organisatie van toepassing werd in de geannexeerde gebieden.

Dit decreet voorzag de oprichting van rechtbanken van koophandel in de steden, waar de overheid zulks nuttig oordeelde.

Deze rechtbanken van koophandel hadden tot opdracht alle handelsgeschillen, zowel die te land als te water, te beslechten.

Ze bestonden uit vijf rechters, gekozen door en uit de vergadering van handelaars, kooplui, nijveraars, reders en scheepskapiteins van de stad waar de rechtbank zetelde.

Bij wet van 24 september 1798 (3 vendémiaire an VII) werden op het grondgebied van de "*neuf départements réunis*" (het huidige Koninkrijk België en het Groot Hertogdom Luxemburg) tien rechtbanken van koophandel opgericht namelijk te Antwerpen, Bergen, Brussel, Doornik, Gent, Leuven, Luik, Namen, Oostende en Luxemburg.

2.

In het proces-verbaal van de vergadering van 2 november 1798 (12 brumaire an VII) tot oprichting van de rechtbank van koophandel te Oostende (gepubliceerd in 1898 ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de rechtbank) leest men :

"Ce jourd'hui, 12 brumaire an VII, à quatre heures de relevée, les citoyens ayant droit de voter dans l'assemblée des négociants, banquiers, marchands, armateurs et capitaines de navire, convoqués par l'administration municipale de ce canton, s'étant réunis dans une des salles de la maison commune en suite de diverses publications et affiches faites par la susdite municipalité à l'effet de choisir les suppléants d'un tribunal de commerce à fixer en cette commune en vertu de la loi du 3 Vendémiaire an VII on a procédé ainsi qu'il suit."

Het proces-verbaal vermeldt dat een lijst van 87 personen ingeschreven in het "*registre civique*" werd voorgelegd en dat 28 ervan erkend werden als stemgerechtigd.

Frederik Belleroche werd tot voorzitter van de rechtbank verkozen en werd in die functie geïnstalleerd na voorafgandelijk de volgende eed te hebben afgelegd :

"Je jure haine à la royauté et à l'anarchie, attachement et fidélité à la République et à la Constitution de l'an III."

Werden tot rechters verkozen : Louis Devette, Ignace de Coninck, Jean De Gruyter en Jacques Serruys.

Werden tot plaatsvervangende rechters verkozen : Mathieu Brisse, Cooney senior, Mathieu Ocket en Sedron Belpère.

In het proces-verbaal vindt men ook een pijnlijk staaltje van de verfransing waaraan de geannexeerde gebieden onderworpen werden want er blijkt uit dat de oudste aanwezige handelaar de vergadering niet kon voorzitten omdat hij de Franse taal niet kende :

"Le citoyen Ratsé, ayant été reconnu le plus âgé, a été invité par l'assemblée à remplir les fonctions de président d'âge. Il s'en est excusé, ne sachant la langue française ; en conséquence, le citoyen Jean De Gruyter, père, comme plus âgé ensuite, a occupé cette place."

De verkozen rechters verkozen zelf tot griffier Jean Baptiste Hubert Serruys, die een vermaard jurist was en die voor de annexatie bij Frankrijk "*Advocaet van den Raede in Vlaenderen*" en auteur van het "*Zesden Placcaert-Boek van Vlaenderen*" was geweest.

Het was een zeer wijze beslissing een jurist tot griffier te verkiezen want enkele jaren later werden verscheidene zeer belangrijke wetboeken uitgevaardigd onder andere :

- de "*Code civil des Français*" van 21 maart 1804 die op 3 september 1807 opnieuw gepubliceerd werd onder de benaming "*Code Napoléon*";
- de "*Code de commerce*" die in werking trad op 1 januari 1808.

De verkiezing tot griffier van de rechtbank van koophandel te Oostende was niet het eindpunt van de loopbaan van Jean Baptiste Hubert Serruys want later bekleedde hij nog tal van andere ambten zoals dat van vrederechter, notaris en burgemeester van de stad Oostende.

3.

In het dagboek dat een ingezetene van Oostende heeft bijgehouden van 25 maart 1793 tot 28 september 1802 en waarvan in 1997 een gemoderniseerde versie van de hand van A. G. DRIESSEN verscheen wordt de oprichting van de rechtbank van koophandel herhaaldelijk ter sprake gebracht.

Men leest er onder andere het volgende in.

19 oktober 1798

Er werd afgekondigd dat allen, die gerechtigd waren tot de verkiezing van de leden der Rechtbank van Koophandel, hun patent dienden bij zich te hebben om toegelaten te worden.

De benoeming, die normaal om 15 uur diende plaats te grijpen, ging niet door wegens gebrek aan voldoende kiezers en werd verschoven naar de 12 brumaire (2 november).

2 november 1798

Na de vergadering van de notabele kooplieden voor de verkiezing van de leden van de Rechtbank van Koophandel werden volgende leden benoemd : FREDERIK BELLEROCHE, voorzitter, LOUIS DE

VILLE (volgens het proces-verbaal van de vergadering LOUIS DEVETTE), IGNACE DE CONINCK, JAN DE GRUYTTERS en JACOBUS SERRUYS rechters en MATHEUS BRISSE, JAN COONEY (vader), MATHEUS OCKET en SEDRON BELPAIRE als rechters-plaatsvervangers.

8 november 1798

Om 15 uur werd de rechtbank van koophandel geïnstalleerd in een lokaal van de gewezen Oratorie.

21 januari 1799

Vandaag was het het verjaardagsfeest van de dood van koning Lodewijk XVI. In het midden van de markt was een theater opgesteld. Het feest begon met de beiaard en het afschieten van de stadskanonnen. Alle stads- en staatsbedienden en de staf verenigden zich om 10 uur op het stadhuis, terwijl het garnizoen zich rond het theater schaarde. Nadat de stoet op de markt kwam werd het feest geopend met enige toespraken tot het volk. Daarna zongen enige Franse toneelspelers enkele vaderlandse liederen. Nadien volgde een toespraak van de president van de Municipaliteit die besloten werd met volgende eed : "Ik zweer haat aan het Koninkrijk en aan de regeringsloosheid, getrouwheid en aangekleefdheid aan de Republiek en aan de constitutie van her jaar 3". Deze eed werd door alle bijzijnde beambten en militairen uitgesproken. Hierop heklom de commissaris van de Uitwerkende Macht het theater en gaf een lezing betreffende het feest. Nadien volgden nog enkele patriotische liederen. Nadien werden alle bedienden op het stadhuis uitgenodigd om het proces-verbaal van de afgelegde eed te komen ondertekenen. Ze werden als volgt gerangschikt :

- de leden van de Municipaliteit
 - de plaatscommandant aan het hoofd van de staf
 - de leden van de Rechtbank van Koophandel
 - de vrederechters en hun assesseurs
- (.....)

4.

De rechtbank van koophandel te Oostende was bevoegd voor het gehele rechtsgebied van de correctionele rechtbank te Brugge.

Heel snel gingen echter te Brugge stemmen op om ook daar een rechtbank van koophandel op te richten wat geschiedde bij wet van 9 januari 1805 (19 nivôse an XIII).

Per decreet van 18 november 1810 werd het rechtsgebied van de rechtbanken van koophandel te Brugge en te Oostende als volgt vastgesteld :

- het rechtsgebied van de rechtbank van koophandel te Brugge omvatte de kantons Ardoosie, Brugge, Ruiselede en Tielt ;
- het rechtsgebied van de rechtbank van koophandel te Oostende omvatte de kantons Gistel, Oostende en Torhout.

2. Het Verenigd Koninkrijk.

5.

In 1814 werd Brussel door Russische en Pruisische troepen bevrijd en werden de Zuidelijke en de Noordelijke Nederlanden verenigd onder prins Willem van Oranje, die Koning Willem I werd.

In 1818 schafte Willem I de Rechtbank van koophandel te Brugge en de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk af.

De auteur Ph. van Hille schrijft hierover in zijn werk *"Het Hof van Beroep te Brussel en de Rechtbanken van Eerste Aanleg in Oost- en West-Vlaanderen onder het Nederlands Bewind en sinds de Omwenteling van 1830 tot 4 oktober 1832"* onder meer het volgende (bladzijde 18) :

"Willem I met zijn cartesiaanse geest had geen goed oog voor uitzonderingsrechtbanken, daurbij begrepen de handelsrechtbanken. Op 6 maart 1818 werden de koophandelsrechtbanken van Brugge en Kortrijk afgeschaft.

In Vlaanderen bleven alleen behouden, al moesten zij later bij de gerechtelijke hervorming verdwijnen, de rechtbanken van koophandel van Gent, Sint Niklaas en Oostende."

De gerechtelijke hervorming, die Willem I reeds bij het begin van zijn bewind had aangekondigd en die de afschaffing van alle rechtbanken van koophandel voorzag, kwam slechts tot stand door de wet van 18 april 1827. De toepassing van die wet werd uitgesteld. Ondertussen was België onafhankelijk geworden.

3. Het Koninkrijk België.

6.

Na de totstandkoming van de Belgische onafhankelijkheid in 1830 werden de Rechtbank van Koophandel te Brugge en de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk heropgericht bij wet van 4 augustus 1833 (Belgisch Staatsblad van 8 augustus 1833).

In het verslag van de commissie die belast was met het onderzoek van het wetsontwerp betreffende de heroprichting van deze rechtbanken (Belgisch Staatsblad van 15 juli 1833) leest men het volgende :

"Le tribunal de commerce de Bruges fut établi par la loi du 19 nivôse an XIII.

Un décret impérial du 6 octobre 1809, porté en exécution de l'article 615 du code de commerce, réorganisa ce tribunal, et en établit un autre à Courtray.

Le gouvernement des Pays-Bas se montra constamment hostile aux tribunaux de commerce. Il avait conçu le projet de les supprimer tous et ce projet reçut un commencement d'exécution en 1818, par la suppression de ceux de Bruges et de Courtray, et de quelques autres encore. La loi sur l'organisation judiciaire devait compléter la mesure, en l'appliquant au royaume entier.

Cette suppression, conséquence d'un système que la Belgique a repoussé, paraît ne plus devoir être maintenue. Aussi votre commission vous propose-t-elle d'adopter le projet du gouvernement en tant qu'il a pour objet le rétablissement des tribunaux de commerce de Bruges et de Courtray."

7.

In de loop der jaren werden heel wat wijzigingen gebracht aan de rechtbanken van koophandel.

De meest ingrijpende wijzigingen zijn deze doorgevoerd door het Gerechtelijk Wetboek dat in werking trad op 1 november 1970 onder meer de volgende :

- het voorzitterschap van de rechtbank en het voorzitterschap van de kamers van de rechtbank wordt waargenomen door beroepsmagistraten in plaats van door lekenrechters ;
- de rechters in handelszaken worden niet meer verkozen maar benoemd door de Koning ;
- in de arrondissementen waar er nog geen rechtbank van koophandel bestaat wordt er een opgericht ;
- in de arrondissementen waar er meerdere rechtbanken van koophandel bestaan komt er één enkele rechtbank van koophandel : dit geschiedde zo in het gerechtelijk arrondissement Brugge waar er twee rechtbanken van koophandel bestonden namelijk een te Brugge en een te Oostende : de twee

rechtbanken werden verenigd tot één rechtbank verdeeld in twee afdelingen zijnde de rechtbank van koophandel te Brugge die bestaat uit een afdeling met zetel te Brugge en een afdeling met zetel te Oostende.

Slot.

De oprichting van rechtbanken van koophandel en meer in het algemeen de gerechtelijke hervormingen doorgevoerd door de Franse Revolutie worden doorgegaan als zeer positief aangezien.

De meeste excessen, die gepaard gingen met deze hervormingen, verdwenen snel.

Over de oprichting van de rechtbanken van koophandel schrijft Georges Soyer in zijn in 1928 verschenen - zeer kritisch - boek "Le Drame Révolutionnaire et Napoléonien à Ostende":

"Mais serons-nous contraints de consigner toujours, sans désespérer, le triste bilan de toutes ces misères imposées par le Directoire, au nom du "bonheur du peuple", sans jamais y découvrir une mesure utile et bienfaisante ?

Non. Voici heureusement décrétée par la République le 3 vendémiaire, l'érection dans les départements belges de dix tribunaux de commerce, à Bruxelles, Anvers, Louvain, Ostende, Gand, Mons, Tournai, Liège, Namur et Luxembourg.

C'était une innovation favorable, qui allait rendre plus tard au commerce, alors anéanti, les services les plus signalés, et une juridiction dont le dix-neuvième siècle devait épanouir l'action efficace et intelligente."

De Vlaamse rechtsgeleerde R. Van Lennep drukt zich in zijn werk "Belgisch Burgerlijk Procesrecht, Deel IX Rechterlijke inrichting" verschenen omstreeks 1958 op pagina 7 als volgt uit over de hervormingen doorgevoerd door de Franse revolutie :

"De grondstellingen uitgevaardigd door de Franse omwenteling liggen nog steeds aan de basis van onze huidige gerechtelijke organisatie en hun behoud blijkt zonet de enige, dan toch een voorname waarborg of zelfs voorwaarde van westerse beschaving en een lichtbaken voor andere beschavingen.

Die grondstellingen zijn de scheiding der machten, de omschrijving der taak van de Rechterlijke Orde als draagster van de Rechterlijke Macht, de afschaffing der berechtigingsvoorrechten of onttrekkingen aan de gewone rechtsmacht, de afschaffing van het venaal en hereditair karakter van judiciale ambten, de openbaarheid der terechtzittingen en de motivering van gerechtelijke uitspraken."

KLEINKUNSTAVOND EN SOUPER

Onze jaarlijkse kleinkunstavond en souper gaat dit jaar door op
zaterdag 5 december

Voor meer details zie bijgevoegde nota

DECEMBER 1 - ACTIVITEIT. Diner en kleinkunstavond.

Onze jaarlijkse kleinkunstavond voorafgegaan door het, even, jaarlijks souper van de Kring gaat door op

zaterdag 5 december 1998 om 19 uur

in de sfeervolle zaal van het restaurant BENNY, hoek Langestraat-Vlaanderenstraat.

Op het menu staan

Degustatie : Versnijding van de ijsvis filet naar de wijze van
"Camille Cerf" met fijne saffraandraadjes

"Cuvée La Duchesse Méthode Champenoise"

* * *

Ruitvormig ingeschroeide St. Jacobsoester in kwartet
op een toonladder van peterseliestengels
groenteneria in filodeeg verpakt

"Mouton A Cinq Pattes Appellation Bordeaux Contrôlée 1997"

* * *

Gebraden bosduif met gekarameliseerde appeltjes
met infuus van Calvados Trou Normand
wintergroenten in koolblad opgeroid
knolselderpuree

"Château Les Tempeliers Appellation Côtes de Bergerac Contrôlée"

* * *

Partjes Ganeese ananas in suiker gebakken
piramide als Cheops ijsbereiding
coulis met vleugje dragon

"Arabica koffie"

De gekende volkszangeres **Lucie Loes** zal ons na de maaltijd vergasten op haar gekende repertoire met o.a. prachtige Oostendse "evergreens". Diegenen die haar reeds hebben horen zingen weten welke ambiance zij in een zaal kan scheppen. Daarom belooft dit een schitterende avond te worden.

De deelname in de kosten bedraagt 1.300 Fr. Hierin zijn begrepen : het aperitief, de maaltijd, de wijnen en het optreden.

De deelname gebeurt door storting op rekening 380-0040384-06

Jean Pierre Falise
H. Serruyslaan 78/19
8400 Oostende

met vermelding "deelname aan de kleinkunstavond en diner op 5 december met X personen en dit vóór 28 november. Wij rekenen stellig op Uw aanwezigheid en elk zegge het voort.

J.P. FALISE

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag
- van 31 oktober t/m 08 november (gesloten 01 en 3 november)
- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

BON COCK
CAMERA
SERVICE

Jozef II straat 44
Hoek Christinastraat
8400 Oostende

**VANAF HEDEN HEBBEN ONZE LEDEN OP VERTOON VAN HUN LIDKAART
GRATIS TOEGANG TOT HET MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN OOSTENDE**

B. & C. Nuytten NV

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET UITVAARTKONTRAKT IS
DE ABSOLUTE **ZEKERHEID** DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS **UW WENSEN** EN DAT
UW FAMILIE ACHTERAF **GEEN FINANCIËLE**
BESLOMMERINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39

Foto Luc - archief De Plate

Hippodroom Wellington Oostende

DE PLATE

Maandblad

-- DEC. 1998

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de CULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 4 december 1986 nr. 31023, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 5 oktober 1989 nr. 13422 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 10 oktober 1996 nr. 22600.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
De inhoud van een artikel weerspiegelt niet noodzakelijk het standpunt van de Kring.
Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.
Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.
De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris	Verantwoordelijke uitgever	Penningmeester	REKENINGEN
F. HUBRECHTSSEN	A. VAN ISEGHEM	J. P. FALISE	750-9109554-54
Gerststraat 35 A	Ijzerstraat 1	H. Serruslaan 78/19	000-0788241-19
8400 Oostende	8400 Oostende	8400 Oostende	
Tel-Fax 059/50.71.45	Tel : 059/50.57.38	Tel-Fax : 059/70.88.15	

JAARGANG 27
NUMMER 12
MAAND december 1998

IN DIT NUMMER

- blz. 245 : **R. WEISE** : Zeelui van bij ons (1) - Onze Vlaamse vissers in de 1e Wereldoorlog.
- blz. 256 : **I. VAN HYFTE** : Royalties in Oostende : 1851-1860 (2).
- blz. 263 : Boeken en brochures te koop aan de balie van ons museum.
- blz. 264 : **F. GEVAERT** : Zeewezensprokkels 8. Het M.S. Prince Baudouin tijdens de periode 18 mei 1940 - 31 maart 1941
- blz. 265 : **R. OUVRY** : De familie Bauwens in Oostende.
- blz. 271 : Plate-Veiling 1999
- blz. 271 : **N. HOSTYN** : Onvindbare Oostendse gezichten.

DECEMBER - ACTIVITEIT

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's die doorgaat op

donderdag 17 december 1998 om 20u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6.

Onderwerp : **HISTORIEK VAN DE DRINKWATERVOORZIENING TE OOSTENDE**

De spreker : ons geacht lid dhr. Lucien **VALCKE**

Van geboorte Oostendenaar, groeide dhr. **VALCKE** tot aan zijn 16e levensjaar op in het Westerkwartier.

Daarna verdween hij ongeveer 22 jaar uit het Oostendse stadsbeeld om een militaire carrière op te bouwen via de Koninklijke Cadettenschool en de Koninklijke Militaire School. Hij kreeg daarna een opleiding in de School voor Pantserstroepen en oefende verscheidene functies uit in verschillende garnizoenen in Duitsland en België.

In 1977 spoelde een goeie golf zeewater hem terug naar onze kust en hij vestigde zich te Mariakerke.

De belangstelling voor het "Historisch Oostende" groeide gaandeweg en toen er na zijn op-pensioenstelling in 1991 een cursus voor toeristische gids georganiseerd werd door de Oostendse Gidsenkring Lange Nelle, profiteerde hij ervan om op een wat meer professionele wijze kennis te vergaren over het heden en verleden van Oostende.

Gefascineerd en geïntrigeerd door onze "Oede Woatertorre" koos hij voor het proefwerk dat het examen van de cursus afsloot resoluut voor een onderwerp waarin die watertoren een eersterangsrol vervulde. Het resultaat was een werkje met als titel "Van Woaterhuus tot Woatertorre of drinkwaterperikelen te Oostende vanaf de 17 eeuw".

Niemand in onze streken staat er vandaag nog bij stil dat wij slechts het kraantje hoeven op te draaien om aan drinkwater te geraken maar ooit was het anders !

Na een chronologisch overzicht van allerlei pogingen om Oostende van drinkwater te voorzien, wordt tevens de evolutie van het waterbedelingsnet uit de doeken gedaan.

Deze laatste voordracht van het werkjaar 1998 is een absolute "must" voor de Ostendiana liefhebbers. De toegang is zoals steeds vrij en kosteloos; ook voor niet leden.

Men zegge het voort !!!

Het Bestuur

ONZE VLAAMSE VISSERS IN DE 1e WERELDOORLOG

door Rudolf WEISE.

Onze Vlaamse vissers hebben zich tijdens de 1e Wereldoorlog dikwijls, op gevaar van hun leven, onderscheiden bij reddings- en gevechtsoperaties op zee. Veel van deze moedige mannen zijn omgekomen toen hun schip beschoten of getorpedeerd werd of op een mijn liep. Sommigen onder hen werden voor deze acties reeds tijdens of na de oorlog onderscheiden. Deze, soms heldhaftige, bemanningen hebben voor hun moedige inzet recht op onze erkenning. Niettegenstaande hun exploten bekend zijn, zijn ze voor zover ik weet nog weinig beschreven. Hun avonturen liggen veelal veilig opgeborgen in diverse archieven. Dit artikel wil bijdragen om aan enkele van hun wapenfeiten wat meer verdiende bekendheid te geven.

1914

Ons overzicht vangt aan op 21 augustus 1914. De oorlog is zeventien dagen oud wanneer de O.103 "MARIE-LOUISE" in Oostende binnenloopt met 41 opgepikte schipbreukelingen van de Deense "MARYLAND" uit Copenhagen die op een mijn gelopen is en gezonken.

Bemanning: Lus Emiel, schipper. Barbaix P., Larsen C. en Decraecke J.M., matrozen.

1915

26 mei 1915, de oorlog is nu volop aan gang. De O.190 "JACQUELINE" met zijn twaalfkoppige bemanning onder schipper Arsène Blondé is aan het vissen op 50°27' NB - 8°44' WL wanneer zij plots getuige zijn van de beschieting door een Duitse U-boot van de Engelse koopvaarder "SS. Morwina" met zijn 29 koppige bemanning.

Schipper Blondé geeft onmiddellijk bevel het vistuig te kappen en vaart zigzaggend en op volle kracht, het geschut negerend, naar de duikboot met het inzicht deze te rammen en zo in de grond te boren. De bedreigde Duitser breekt snel het gevecht af en verdwijnt als de bliksem onder water. De "Morwina" en zijn bemanning zijn gered.

Arsène Blondé wordt voor zijn stoutmoedigheid door de Belgische Minister van het Zeewezen gelukgewenst. De Engelse regering schenkt hem een medaille en een zilveren beker met inscriptie, zijn bemanning ontvangt een geldelijke beloning.

Bemanning:

Blondé Arsène, schipper. Labbeke Antoon, stuurman. Klausing Alfred, Pauwels Karel, Vermeire Ferdinand, Brackx Polydoor en Dewaele Louis, vissers. Driesmans Gustaaf, scheepsjongen. Vanmuysen Alfons, machinist. Gyssens Alfons en Dedrie Jan, stokers. Fontaine Hendrik, hulpstoker.

Op 29 juni 1915 rond 19u torpedeert een Duitse onderzeeër op 50°40' NB - 5°55' OL het Engelse koopvaardijship "SS. Arminia". Honderdvijfentwintig opvarenden gaan in de reddingsboten. 's Anderendaags rond 06u worden ze opgemerkt door de bemanning van de O.85 "PRESIDENT STEVENS". Schipper Pieter Defer draait bij, neemt de 125 schipbreukelingen aan boord en brengt ze veilig aan de wal te Milford Haven. Uit dankbaarheid bedenkt de Engelse regering hem met een gouden uurwerk met inscriptie. De tienkoppige bemanning ontvangt een geldelijke beloning. Onder de bemanningsleden, mijn oom Kamiel Weise. Kamiel zal later deel uitmaken van de bemanning

van de motortreiler O.294 "VAN DER GOES" die jammerlijk met man en muis zal verdwijnen in de nacht van 22 op 23 januari 1939 ter hoogte van Trevoise Head in het kanaal van Bristol. Hij laat een weduwe en drie kinderen na.

Bemanning:

Defer Pieter, schipper. Junqui Albert, stuurman. Hagers Karel, Koten Désiré, Defer Pieter en Degruyter Richard, vissers. Vandenbussche G., machinist. Degruyter August, lichtmatroos. Vincke Jacques en Weise Camiel, stokers.

De volgende dag, 30 juni 1915, de O.82 "GABY" vaart ter visserij wanneer de bemanning op 60 mijlen westelijk van de Scilly eilanden getuige is van de beschieting door een U-boot van de Engelse "SS. LOMAS". Het schip zinkt. Ze slagen er in 25 schipbreukelingen te redden en te Milford Haven te ontschepen. Schipper August Declercq ontvangt vanwege de Engelse regering als beloning een zilveren inktkoker met inscriptie. Zijn bemanning ontvangt, zoals gebruikelijk, een geldelijke beloning.

Bemanning:

Declercq August, schipper. Molleman Eduard, stuurman. Heinderson Pieter, Deley Polydoor, Devriendt Henri, Geril Frans, Declercq Alfons, vissers. Dewitte Adrien, scheepsjongen. Jolijt Gustaaf, werktuigkundige. Borgoo Emiel, Pollet Alfons en Brackx Richard, stokers.

Op 04 juli maakt de Duitse U-39, op patrouille in de omgeving van de Scilly eilanden, contact met de "FURY CROSS" een Noorse bark. Het schip wordt tot zinken gebracht. De negenkoppige bemanning van de O.35 "ALFRED-EDITH" onder schipper Richard Brouckxon redt de achttien bemanningsleden en zet ze in Milford aan de wal.

Bemanning:

Brouckxon Richard, schipper. Deplanterd Eduard, stuurman. Braem Corneel, Braem Pieter, Dely Eduard en Ocket August, vissers. Wouters Gerard, scheepsjongen. Devos Arthur, werktuigkundige. Coosemans Jan en Haeghebaert Emiel, stokers.

Ook de Engelse "SS. VANSTERUM" ontsnapt niet aan de heftige duikbootoorlog en wordt op 25 december ter hoogte van de Smalls gezonken. De 42 schipbreukelingen worden gelukkig door de O.151 "NADINE" opgemerkt, opgevist en veilig aan de wal gebracht. Schipper Lodewijk Ponjaert ontvangt van de Engelse regering een gouden uurwerk met inscriptie. Zijn tien bemanningsleden ontvangen een geldelijke beloning.

Bemanning:

Ponjaert Lodewijk, schipper. Rouzee Pieter, stuurman. Ponjaert Robert, Hubrechsen Eduard, Ponjaert Leopold, Falin Max en Laneres Henri, vissers. Wallaey's Isidoor, machinist. Rouzee Oscar, Devriendt Frans en Monteny Jozef, stokers.

1916

23 Maart 1916, 20 mijlen ZZO van Main Head verplicht de kommandant van een Duitse U-boot de vijf-koppige bemanning van de Noorse bark "CHAEMA" in de reddingsboot plaats te nemen waarna hij hun schip met kanonvuur zinkt. Ze worden door de O.83 "MARCELLA", gezagvoerder August Wittrock opgemerkt, aan boord genomen en te Milford ontscheept. De "MARCELLA" wordt op 02 februari 1917 zelf het slachtoffer van een Duitse onderzeeër die haar in de grond boort. De elf bemanningsleden kunnen zichzelf gelukkig redden.

Bemanning:

Wittrock August, schipper. Pierre Emiel, stuurman. Ponjaert Jan, Jooris Pieter, Zonnekeyn Pieter en Deley Polidoor, vissers. Neuts Gustaaf, scheepsjongen. Engelbrecht Jules, werktuig- kundige. Lust August, Depuydt Robert en Houcke Jan, stokers.

De bemanning van de O.82 "GABY" onderscheidt zich opnieuw wanneer ze op 02 mei 1916 op 52°20' NB - 11° OL de vier overlevenden van de Franse vissersloep "BERNADETTE", die al 28 uren ronddobberen in hun reddingsboot, oppikken en te Milford Haven aan wal brengen. Schipper August Declercq ontvangt van de Franse regering een zilveren reddingsmedaille, zijn stuurman Declercq A. een bronzen.

Bemanning:

Declercq August, schipper. Declercq A., stuurman. Heinderson Pieter, Degruyter A. en Crikillie E., vissers. Seys Frans, scheepsjongen. Jolijt Gust, werktuigkundige. Mestdagh Karel, Depuydt Lodewijk en Ryngoudt Jozef, stokers.

1917

Het wordt 30 januari eer onze vissers opnieuw betrokken worden bij een reddingsoperatie. De O.97 "MARIE-LOUISE" pikt op 60 zeemijl ZZO van St. Amus Head de vijfkoppige bemanning van de Engelse smack WHH 539 uit Lowestoft op. Ook dat scheepje werd gezonken door een U-boot. Schipper Hendrik Beuren ontvangt in naam van zijn tienkoppige bemanning van de Engelse regering een zilveren beker met inscriptie.

Bemanning:

Beuren Hendrik, schipper. Klausing Alfred, stuurman. Herborn Arthur, Depuydt August, Labbeke Eugeen en Vanacker Leon, vissers. Vandenberghe F., scheepsjongen. Poppe Lodewijk, werktuigkundige. Declercq A., Wery Paul en Viaene Pieter, stokers.

De Engelse smack R.184 "ADA" uit Ramsgate wordt op 02 februari 1917 25 mijlen ten NW van Trevoze Head in de grond geboord. De driekoppige bemanning zal zes uren in een reddingsboot rondwalpen eer ze door de stoomtreiler O.25 "KONING ALBERT" gered worden en te Milford ontscheept. De drie mannen zullen schipper Emiel Zanders en zijn negen bemanningsleden wel erg dankbaar geweest zijn.

Bemanning:

Zanders Emiel, schipper. Wittrock Camiel, stuurman. Deley Jan, Rassaert Emiel, Nierinck Corneel en Vanmaele Jan, vissers. Lauwers Lodewijk, werktuigkundige. Henry Jozef, Rouzee Maurice en Vanhecke Jozef, stokers.

Op 30 maart 1917 redt de bemanning van de O.151 "NADINE" voor de tweede maal een bemanning van een koopvaarder, deze keer deze van het Engelse "SS. CRISPIN" met thuishaven Liverpool. De redding van de 73 man gebeurt ter hoogte van Waterford in de Ierse zee waar hun schip door een vijandelijke onderzeeër getorpedeerd werd. De onfortuinlijke bemanning wordt veilig te Milford Haven geland. De Booth Steamship LTD., eigenaar van het schip, belooft schipper en bemanning met een zilveren beker met opschrift en een geldelijke beloning.

Bemanning:

Ponjaert Lodewijk, schipper. Goetghebeur A., stuurman. Hubrechtsen Eduard, Laneres Henri, Ponjaert Leopold en Ponjaert Robert, vissers. Wallaey Isidoor, werktuigkundige. Willem Isidoor, Boussemaere Willem en Carbon Gaspard, stokers.

Op 21 mijlen westelijk van Trevoze Head redt de O.38 "PRINSES MARIE JOSE" op 05 juni 1917 vier bemanningsleden van het Engelse watervliegtuig nr. 8654 dat in zee gevallen en gezonken is. De Engelse admiraliteit stuurt schipper Pierre Lefever een bedankingsbrief. Zijn bemanning krijgt een geldelijke beloning.

Bemanning:

Lefever Pierre, schipper. Verstraete F., stuurman. Vanleke G., Rouzee G., Dely Emiel en Smissaert A., matrozen. Hoste Camiel, machinist. Verburgh Charles en Seuryneck A., stokers. Tourlemain A., scheepsjongen.

Zoals al eerder gebeurde, gaan onze vissers de confrontatie met de Duitse Kriegsmarine niet uit de weg. Het is weer eens de onverschrokken Arsène Blondé die op 17 juli 1917 in St. Georges Channel samen met de bewapende stoomtreiler C.P.12 van Cardiff door een grote Duitse onderzeeboot aangevallen wordt. De C.P.12 wordt in de grond geboord en zinkt, een groot gedeelte van de bemanning meeslepend in de dood. Niettegenstaande schipper Arsène Blondé met zijn O.140 "RAYMOND" in de mogelijkheid is te vluchten tot het gevaar geweken is blijft hij op de gevechtsplaats. Hij gelukt er in een groot passagierschip van het gevaar te verwittigen en de komst van een Engelse torpedojager te verhaasten. Voor zijn moedig gedrag krijgt hij van de Engelse regering, na tussenkomst van de admiraliteit, een brief met gelukwensen. De verenigde Belgische reders ter visserij betonen hem eveneens hun erkentelijkheid.

Bemanning:

Blondé Arsène, schipper. Labbeke Antoon, stuurman. Vandewalle Karel, Ponjaert Jan, Vanacker Karel en Geselle Jules, vissers. Gallé Antoon, scheepsjongen. Borgo Emiel, werktuigkundige. Lust August, Coenye Alfons, Brackx Richard en Gillegot Theo, stokers.

Op 52°40' NB - 12°05' WL wordt de Engelse "SS. BAYSTATE" met thuishaven Liverpool door een Duitse U-boot gezonken. Gelukkig vinden de 32 schipbreukelingen weer schipper Arsène Blondé en de tien bemanningsleden van de O.140 "RAYMOND", op hun weg. De schipper ontvangt van de Engelse admiraliteit een zilveren beker met inscriptie, de bemanning een geldelijke beloning. Deze reddingsoperatie verloopt in samenwerking met de O.81 "ISA" van schipper Louis Dedrie.

Bemanning:

Blondé Arsène, schipper. Labbeke Antoon, stuurman. Vandewalle Karel, Ponjaert Jan, Ureel Alberic, Vanacker Karel en Geselle Jules, vissers. Gallé Antoon, scheepsjongen. Engelbrecht J., werktuigkundige. Lust August en Coenye Alfons, stokers.

Schipper Louis Dedrie van de O.81 "ISA" schrijft in zeer korte tijd maar liefst drie reddingen op zee op zijn naam. Een eerste maal wanneer hij op 52°40' NB - 12°05' WL samen met de O.140 "RAYMOND" de opvarenden van het Engelse "SS. BAYSTATE" oppikt. Een tweede maal wanneer hij met zijn elfkoppige bemanning op 20 juni 1917 op 52°42' NB - 12°10' WL nog eens 18 schipbreukelingen van de Engelse "SS. MONARCH" met thuishaven Glasgow, oppikt en te Milford aan land brengt. Een derde maal op 02 juli 1917 wanneer hij ter hoogte van Bull Rock 24 bemanningsleden van het door een Duitse U-boot gekelderde Italiaanse "SS. HOIBUS", thuishaven Genua, redt en te Milford binnen brengt. Dit zal wel een record zijn. De Engelse Admiraliteit beloont hem met een zilveren beker met inscriptie. De bemanning ontvangt een geldelijke beloning. Van de Italiaanse regering ontvangt de schipper het "Kruis van Ridder in de orde der kroon".

Bemanning:

Dedrie Louis, schipper. Coene Frans, stuurman. Hallemeersch C., Deroo L., Brackx Frans en Desmit Leopold, vissers. Dewitte Adrien en Beauprez Eduard, scheepsjongens. Gorrebeeck L., machinist. Dedrie Jan, Pollet Alfons en Viaene Pieter, stokers.

Op 06 augustus worden de zes bemanningsleden van de gezonken Deense schoener "DIANA" met thuishaven Marstal door de twaalf bemanningsleden van de stoomtreiler O.55 "COMTE HORACE VANDENBURGH", onder gezagvoerder schipper August Van Wetter, aan boord genomen op 52°25' NB - 12° WL en overgebracht naar Milford.

Bemanning:

Van Wetter August, schipper. Barbaix Frans, stuurman. Legein Rochus, bootsman. Verhelst Pieter, Willaert Henri, Steenkiste Georges en Huys Camiel, vissers. Everaert Gustaaf, scheepsjongen. Terpoorter Louis, werktuigkundige. Boussemaere H., Dewitte Frans, Martinsen O. en Corveleyn O., stokers.

Dezelfde dag ontdekt de bemanning van de O.85 "PRESIDENT STEVENS" op 52°25' NB - 12° WL twee reddingsboten die reeds sedert de vorige dag, met 33 bemanningsleden van de Engelse "SS. KATLEEN" uit Londen, ronddobberen. Hun schip werd door een vijandelijke onderzeeër gezonken. Ze worden veilig thuis gebracht.

Bemanning:

Defer Pierre, schipper. Laforce Eugeen, stuurman. Haeck André, Makelberghe Louis, Hagers karel, Vanhoucke August en Declercq Pierre, vissers. Seys Ferdinand, scheepsjongen. Van Muysen Alfons, machinist. De Keyser Hendrik, Pierre Emiel en Verbrugge Jules, stokers.

Op 10 mijl zuidoost van Hook Point, de vuurtoren van Waterford, redt schipper Goderis met de O.170 "DELTA A" op 06 oktober 1917 25 zeelieden van de Engelse "SS. BEDALE" gekelderd door een Duitse onderzeeër. Hij ontvangt van de Britse admiraliteit een brief waarin ze hun waardering uitspreken voor "het schoon gedrag" van onze vissers. De O.170 zal op 20 april 1918 zelf door een vijandelijk schip in de grond geboord worden.

Bemanning:

Goderis H., schipper. Vanhoucke Jan, stuurman. Desitter Eduard, Van Loocke Pierre, Defer Eduard, Van Houck Frederic, Leyne Alfons en Vynck Pierre, matrozen. Ansquer Antoon, machinist. Reilzen Emiel, Allaert Victor, Vandenbergh Jos en Provoost Alfred, stokers. Van houck Alfons, hulpvisser.

Ook schipper Louis Dedrie valt op 04 december 1917 met zijn bewapende stoomtreiler de O.81 "ISA" zonder aarzelen een Duitse duikboot aan, lost enkele kanonschoten en verplicht de Duitser te duiken. De confrontatie heeft plaats op 51°15' NB - 05°05' WL.

Bemanning:

Dedrie Louis, schipper. Major René, stuurman. Hallemeersch Pierre, Deroo Louis, Brackx Frans en Desmet Leopold, matrozen. Dewitte Adrien, scheepsjongen. Gorrebeeck Louis, machinist. Dedrie Jan en Gorrebeeck Henri, stokers.

De O.131 "JOHN" dwingt op 13 december in St.Georges Channel door zijn vastberaden actie een Duitse duikboot te duiken.

Bemanning: zie 09 januari 1918.

Op 21 december ontmoet de O.75 "IBIS V", een bewapende treiler, in St.Georges Channel op de oostkust van Ierland ook een Duitse onderzeeër. Schipper Adolf Brys opent onmiddellijk de jacht en verplicht de Duitser het hazenpad te kiezen. Onder zijn elfkoppige bemanning Adrien Weise, mijn grootvader, werktuigkundige aan boord.

Bemanning:

Brys Adolf, schipper. Pierre Emiel, stuurman. Vandeputte Corneel, Locquet Vincent, Van Roose Jeroom, Defer Pieter en Arents Florimond, vissers. Weise Adrien, werktuigkundige. Vandenbussche Gust en Rouzee Ernest, stokers. Vandenbussche Gerard, hulpstoker. Declerck Arthur, scheepsjongen.

22 December 1917 wordt voor onze zeelui aan boord van de bewapende escorteschepen een drukke dag. De O.154 "MARGUERITE", onder schipper Frederik Verduyn, bestrijdt op 35 mijl westelijk van de Smalls gedurende ruim een half uur een vijandelijke duikboot en verplicht deze te duiken. Bij deze mini-zeeslag vuurt hij niet minder dan 28 kanonschoten af.

Bemanning:

Verduyn Frederik, schipper. Vermeersch Michel, stuurman. Vanhoeck August, Falin Max, Lambrecht Henri en Hennaert Frans, vissers. Devriendt Karel, werktuigkundige. Vandenameele Jules, Labbeke Jan, Daen Jeroom en Steenhuyzen Edmond, stokers.

Eveneens op 22 december 1917 snelt schipper Pieter Azaert met de O.43 "MARTHE" verschillende schepen ter hulp die door een Duitse onderzeeër onder vuur genomen worden op 35 mijlen WZW van de Smalls. De O.43, een bewapende treiler, opent zonder aarzelen het vuur en verplicht de U-boot tot tweemaal toe te duiken.

Bemanning:

Azaert Pieter, schipper. Deplanterd Eduard, stuurman. Desmet August, Wauters Leopold, Asaert Eduard, Therry Frans en Smissaert Emiel, vissers. Clayes Eduard, werktuigkundige. Degrave Jan en Bauwens Karel, stokers.

In St. Georges Channel valt de O.38 "PRINSES MARIE-JOSE", onder bevel van schipper Louis Klausing, dezelfde dag een Duitse duikboot aan die schoten lost op de O.154. Het verslag vermeldt dat na een gevecht dat veertig minuten duurde de Duitser "in de grond werd geschoten". Voor dit feit beloont de Engelse Koning hem met het D.S.C. (Distinguished Service Cross). Wellicht ging het in de drie voorgaande acties om dezelfde Duitse duikboot.

Bemanning:

Klausing Louis, schipper. Verstraete Frans, stuurman. Vanleke Gustaaf, Rouzee Gustaaf, Dely Emiel en Smissaert Arthur, matrozen. Hoste Camiel, machinist. Verburch Karel en Seurinck Arthur, stokers. Van Houcke Leon, scheepsjongen. Tourlemain Alfons, tremmer.

1918

Het jaar begint slecht. Op 09 januari, terwijl de O.131 "JOHN", op 18 mijlen ZW van de Smalls, aan de korre ligt samen met de O.55 "COMTE HORACE VANDENBURGH" komen ze door een verkeerd maneuver van deze laatste in aanvaring. De "JOHN" zinkt binnen de drie minuten. Schipper Pieter Pincket redt, na het ondergaan van zijn schip, al zwemmend drie leden van zijn bemanning. Zes andere verdrinken. (Er staan er slechts vijf op de verlieslijst). Of schipper Pieter Pincket voor zijn heldendaad beloond werd wordt niet vermeld.

Bemanning:

Pincket Pieter, schipper. Dedrie Louis, stuurman. Calcoen August (+), Declerck Pieter, Allary Leonce (+), Meyer Eduard (+), Baert Pieter, Gillegot Theodoor en Gillegot Hendrik, vissers. Vanhoucke Frans, scheepsjongen. Deman André (+), machinist. Deman Jozef, stoker. Degruyter Arthur, hulpstoker (+).

Na dit dramatisch zeeongeval zal de O.55 "COMTE HORACE VANDENBURGH" op 17 februari 1918 door zijn stoutmoedig optreden bij Main Head een vijandelijke duikboot onder water jagen.

Bemanning:

Van Wetter August, schipper. Barbaix Frans, stuurman. Legein Rochus, bootsman. Willaert Hendrik, Steenkiste Georges, Goetghebeur Frans, Dewitte Frans en Dewitte Louis, vissers. Terpoorter Louis, machinist. Boussemaere Hendrik, Henry Jozef en Everaert Gustaaf, stokers.

Schipper Frans Coopman aan boord van de O.76 "IBIS VI" pikt op 20 mijl zuidelijk van de Lundys op 23 februari 1918 rond middernacht 18 schipbreukelingen van het Engelse "SS. TOWNELAY" op. De bemanning van het getorpedeerde schip bevindt zich reeds 27 uren in de reddingsboten wanneer hun Vlaamse collega's hen opmerken en in Milford in veiligheid brengen. Later, de datum is echter niet vermeld, redt de "IBIS VI" 10 mijl westelijk van de Smalls nog twee Amerikaanse piloten die met hun vliegtuig in zee gevallen zijn. Het vliegtuig gaat verloren. Er wordt niet vermeld of schipper Frans Coopman en zijn elfkoppige bemanning voor deze acties een beloning kregen.

Bemanning:

Coopman Frans, schipper. Labbeke Eugeen, stuurman. Acken Eduard, Henri Leonard, Degruyter Richard en Dewitte Antoon, vissers. Neuts Gustaaf, lichtmatroos. Willeput Hendrik, scheepsjongen. Tack Désiré, werktuigkundige. Coenye Alfons, Hennebel Richard en Coopman Gerard, stokers.

Op 07 maart zal de O.120 "BARON RUZETTE" op 35 mijl WNW van de Smalls een duikboot, die andere schepen in de regio aan het beschieten is, verplichten te duiken.

Bemanning:

Zonnekeyn Pierre, schipper. Klausing Leon, stuurman. Gonsales Edmond, Martinsen Oscar, Verkouillie Oscar, Corveleyn Victor, vissers. Brackx Maurice, scheepsjongen. Messing Corneel, machinist. Vandaele Pierre en Heylen Victor, stokers.

Op 31 maart, in St.Georges Channel, jaagt de O.85 "PRESIDENT STEVENS" een grote duikboot, die er andere schepen aanvalt, op de vlucht.

Bemanning:

Defer Pierre, schipper. Laforce Eugène, stuurman. Haeck André, Makelberghe Louis, Hagers Charles, Van Houcke August en Declercq Pierre, vissers. Seys Ferdinand, scheepsjongen. Van Muysen Alfons, machinist. Dekeyser Hendrik, Verbrugge Jules en Pierre Emiel, stokers.

We besluiten dit overzicht op 27 april 1918 dag waarop de O.35 "ALFRED-EDITH" in het St.Georges Channel een twintig minuten durend gevecht aangaat met een Duitse onderzeeër die haar en andere vaartuigen aanvalt. Het verslag vermeldt dat de U-boot in de grond geboord werd. Schipper Richard Brouckxon ontvangt hiervoor uit handen van de Engelse Koning het DSC (Distinguished Service Cross), de bemanning een geldelijke beloning.

Bemanning:

Brouckxon Richard, schipper. Deprée Charles, stuurman. Ocket August, Smissaert Karel, Cottriau Leopold en Braem Corneel, vissers. Devos Arthur, machinist. Coosemans Jan en Haegebaert Emiel, stokers.

LIJST VAN DE VISSERSCHEPEN DIE VERDWENEN DOOR EEN OORLOGSFEIT

07 Oktober 1914:

O.213 "LOUIS-EMILE": gezonken na contact met vijandelijke mijn. Er waren geen overlevenden.

Bemanning: Smissaert Hendrik (+), stuurman. Droogenbrood Alfons (+), Degruyter Jean (+), Janssoone Gustaaf (+), vissers. Smissaert Arthur (+), scheepsjongen. Simoen Hendrik (+).

02 Juni 1915:

O.171 "DELTA B": wordt in de grond geboord door de U.34. De bemanning wordt gered.

Bemanning: Titeljon Pierre, schipper. Titeljon Gerard, stuurman. Demesmaecker Alfred, Remaut Leopold, Allary Leonce, Gonsales Achiël en Labbeke Jean, vissers. Messing Corneel, machinist. Cornu Gustaaf, Terpoorter Adolf en Deurtte Frans, stokers.

14 Juli 1915:

N 1 "VIVID": gezonken na mijnexplosie. Er waren geen overlevenden.

Bemanning: Nyville Benjamin (+), stuurman. Nyville Hubert (+), Boels Hendrik (+) en Devey Emiel (+), vissers.

- November 1916:

O.218 "ALFONS-MARCELINE": beschoten door vijandelijk schip en gezonken. Er waren geen overlevenden.

Bemanning: Desomer Jan (+), stuurman. Desomer Jozef (+), Laforce August (+) en Carbon Frans (+), vissers.

23 November 1916:

N 25 "HENDRIK": door vijandelijke onderzeeër in de grond geboord.

Bemanning: Vyaene Louis, stuurman. Vyaene Emiel, Nassel Frans en Blondé August, vissers.

26 December 1916:

O.126 "NEPTUNE": door een vijandelijke U-boot getorpedeerd.

Bemanning: Zonnekeyn Louis, schipper. Aspeslagh Jacques, stuurman. Corveleyn Victor, Labbeke Eugeen, Vanacker Charles en Vanacker Leon, matrozen. Vansielegem Louis, machinist. Torreborre Vincent en Depaep Leon, stokers.

30 December 1916:

N 20 "MARGUERITE": door vijandelijk onderzeeër in de grond geboord.

Bemanning: Decrop Paul, stuurman. Popelier Albert en Decrop Nestor, vissers.

30 Januari 1917:

O.83 "MARCELLE": door vijandelijke onderzeeër in de grond geboord.

Bemanning: Wittrock August, schipper. Pierre Emiel, stuurman. Ponjaert Jan, Deley Polidoor, Acken Edouard en Janssoone Louis, vissers. Neuts Gustaaf, scheepsjongen. Engelbrecht Jules, machinist. Vandenameele Jules en Soete Jules, stokers. Pierre Emiel, hulpstoker.

19 Februari 1917:

P 82 "JUSTINE-MARIE": gezonken na het tot ontploffing brengen van een springlading aan boord geplaatst door bemanningsleden van een vijandelijk schip.

Bemanning: Lenaers Louis, stuurman. Falleyn Albert, Vernieuwe Charles en Messuwe Arthur, vissers.

01 Maart 1917:

P 103 "DIAMOND CROSS": in de grond geboord door vijandelijke onderzeeër.

Bemanning: Vercouter August, stuurman. Creveele Camiel, Zonnekeyn Louis en Dewaele Pierre, vissers.

23 April 1917:

P 51 "MARIE-ZENOBIE": gezonken na mijnexplosie. Er waren geen overlevenden.

Bemanning: Christiaen Camiel (+), stuurman. Provoost Henri (+) en Pyson Charles (+), vissers. Christiaen Hendrik (+), scheepsjongen.

03 Januari 1918:

O.131 "JOHN": werd, toen ze verplicht in groep visten, aan boord gelopen door de O.55.

Bemanning: Pincket Pierre, schipper. Dedrie Louis, stuurman. Calcoen August (+), Gillegot Theodoor, Gillegot Hendrik, Baert Pieter, Declerck Pieter, Allary Leonce (+) en Meyer Eduard (+), vissers. Vanhoucke Frans, scheepsjongen. Deman André (+), machinist. Deman Jozef, stoker. Degruyter Arthur (+), hulpstoker.

29 Januari 1918:

P 59 "LE JEUNE ARTHUR": door vijandelijke onderzeeër in de grond geboord.

Bemanning: Calcoen Louis, stuurman. Smit Jules en Demeester Hector, vissers.

29 Januari 1918:

P 48 "MARIE": door vijandelijke onderzeeër in de grond geboord.

Bemanning: Gonsales Pierre, stuurman. Missuwe Arthur, Legein Theodoor en Bryne Alfons, vissers.

29 Januari 1918:

O.31 "DE TWEE MAREELS": door vijandelijk schip beschoten en gezonken. Er waren geen overlevenden.

Bemanning: Comeau Henri (+), stuurman. Lusyne Jozef (+) en Nassel Gerard (+), vissers. Lusyne Albert (+), scheepsjongen.

05 Maart 1918:

O.216 "EDOUARD-MARIE": gezonken door de vijand waarbij de zwaar gekwetste stuurman Severy Jean aan boord van zijn schip door een Duitse officier uit zijn lijden verlost werd.

Bemanning: Severy Jean (+), stuurman. Van Wulpen Charles, Van Maele Joseph en Severy Frans, vissers.

21 April 1918:

O.170 "DELTA A": werd door een vijandelijk schip in de grond geboord.

Bemanning: Coene Louis, schipper. Vanhoecke Jan, stuurman. Desitter Edouard, Defer Edouard, Vanhoucke Pierre, Vanhoucke Edouard, Devos Albert, Leyne Alfons en Bogaert Pierre, vissers. Desitter Louis, scheepsjongen. Ausquér Antonie, machinist. Reilzen Emiel, Degroote Edouard, Goderis Isidoor en Ackillie Jan, stokers.

06 Juli 1919:

O.204 "ANNA" gezonken na mijnexplosie. Er waren geen overlevenden.

Bemanning: Vercnocke Charles (+), stuurman. Vynck Gaspard (+), Vanleke Pierre (+) en Vercnocke Henri (+), vissers.

LIJST VAN DE VISSERS GESTORVEN TIJDENS HET UITOEFENEN VAN HUN BEROEP GEDURENDE DE 1e WERELDOORLOG

ALLARY Leonce	Oostende	omgekomen op zee bij aanvaring
ALLEMEERSCH Jozef	Blankenberge	gedood tijdens het uitoefenen van zijn beroep
BLOMMAERT Eduard	Oostende	omgekomen op zee
BURCKE Leon	Oostende	schielijk overleden aan boord
BOELS Henri	Nieuwpoort	omgekomen bij mijnexplosie
CORNEAU Henri	Oostende	gezonken op zee
CALCOEN August	Oostende	omgekomen bij aanvaring
CALCOEN August	Nieuwpoort	gedood tijdens het uitoefenen van zijn beroep
CALCOEN Alberic	Nieuwpoort	idem
CALCOEN Julien	Nieuwpoort	idem
CHRISTIAEN Camiel	Nieuwpoort	omgekomen bij mijnexplosie
CHRISTIAEN Henri	Nieuwpoort	idem
COLLEMAN Jean	Oostende	idem
CARBON Frans	Oostende	getorpedeerd
COUWIJZER Pierre	Heist	gedood tijdens het uitoefenen van zijn beroep
DAVID Louis	Oostende	omgekomen op zee
DESAEVER Isidoor	Nieuwpoort	idem
DESOMER Jean	Oostende	gezonken na kanonvuur
DESOMER Jozef	Oostende	idem
DEWAEY Desiré	Oostende	aangevaren en gezonken
DEGRUYTER Arthur	Oostende	omgekomen bij aanvaring

DEGRUYTER Jean	Oostende	omgekomen bij mijnexplosie
DOBBELAERE Jacques	Heist	idem
DROOGENBROOD Alfons	Oostende	idem
DEMAN André	Oostende	aangevaren en gezonken
DEWAELE Richard	Oostende	omgekomen bij mijnexplosie
DECOCK Comeel	Blankenberge	gedood tijdens het uitoefenen van zijn beroep
DEVEY Emiel	Nieuwpoort	omgekomen bij mijnexplosie
EVERAERT Camiel	Oostende	omgekomen op zee door stormweer
GOETGHEBEUR Frans	Oostende	verdwenen op zee
GRUNEWALD Ernest	Oostende	omgekomen op zee door stormweer
GUNST Edmond	Blankenberge	gedood tijdens het uitoefenen van zijn beroep
HEMELEERS Frans	-	verdrongen toen hij de boot verliet
JANSSOONE Gustaaf	Oostende	omgekomen bij mijnexplosie
KROOTHOEP Jozef	Oostende	verdwenen op zee
KABO Jozef	Oostende	idem
LUSYNE Jozef	Oostende	gezonken na kanonvuur
LUSYNE Albert	Oostende	idem
LAFORCE Eduard	Oostende	per ongeluk over boord gevallen
LAFORCE August	Oostende	getorpedeerd
LENAERS Nestor	Oostende	gestikt gevonden aan boord in Milford Haven
MAKELBERGHE August	Oostende	verdrongen toen hij de boot verliet
MAJOR Frans	Oostende	verdwenen op zee
MEYER Eduard	Oostende	omgekomen op zee
MAERTENS Jean	Blankenberge	gedood tijdens het uitoefenen van zijn beroep
MAERTENS Jozef	Blankenberge	idem
NASSEL Gerard	Oostende	gezonken na kanonvuur
NASSEL Alfred	Oostende	omgekomen op zee
NYVILLE Benjamin	Nieuwpoort	omgekomen bij mijnexplosie
NYVILLE Hubert	Nieuwpoort	idem
PIETERS Frans	Oostende	gedood op zee door vijand
PROVOOST Henri	Nieuwpoort	omgekomen bij mijnexplosie
PYSON Karel	Nieuwpoort	idem
PONJAERT Jozef	Oostende	gezonken na kanonvuur
SAELENS Julien	Oostende	aangevaren en gezonken
SMISSAERT Arthur	Oostende	omgekomen bij mijnexplosie
SMISSAERT Henri	Oostende	idem
SEVERY Jean	Oostende	gekwetst en gedood op zee door vijand
SIMOEN Hendrik	Oostende	omgekomen bij mijnexplosie
USTERWELGHE Louis	Heist	omgekomen op zee

USTERWELGHE Albert	Heist	idem
UNGENAERT Thomas	Heist	idem
VANHOVE David	Oostende	getorpedeerd
VANDIERENDONCK Constant	Heist	omgekomen bij mijnexplosie
VANTOURNHOUT Eduard	Oostende	idem
VANDEWALLE Jozef	Oostende	idem
VERCNOCKE Karel	Oostende	idem
VERCNOCKE Henri	Oostende	idem
VYNCK Gaspard	Oostende	idem
VANLEKE Pieter	Oostende	omgekomen op zee
VANDEWALLE Pieter	Heist	idem
VANHOUCKE August	Oostende	omgekomen toen boot omsloeg
VANWULPEN Louis	Oostende	verdwenen op zee

Oostende, 21 augustus 1919.
De maritieme commissaris.

Bron: Rijksarchief Brugge - Hoofdwaterschoutambt Oostende - Dossier nr. 182.

VERBETERING AAN HET TIJDSCHRIFT VAN NOVEMBER 1998

Zeelui van bij ons (1) : Schipper Camiel Achiel Cogghe

blz. 218, lijn 31 : schrappen :.....als kapitein....

ROYALTIES IN OOSTENDE : 1851-1860 (2)

door Yvan VAN HYFTE

1857 Een brok ongerepte duinnatuur is het decor waarin een nieuw hotel-restaurant het probeert waar te maken : "Pavillon du Rhin" ! De oester- en kreeftenparken vlakbij geven de toon aan. Leopold II, toen nog hertog van Brabant, heeft er op 2 juli al de smaak te pakken, zijn prinses Marie Henriette eveneens....

In de Cercle du Phare hoor je alsmaar meer Russisch praten. Adel uit Smolensk, Kiev, Riga en vooral Sint Petersburg voelt er zich thuis. Hun kinderen kunnen nooit vermoeden dat over pakweg 50 jaar ze misschien nog de Bloedige Zondag op het Winterpaleis en de revolte op de kruiser Potemkin zouden meemaken.....

* Hertogin Maria van Rusland

1. ? (zie F.O. nr. 4028)

2. ?

3. Heeft appartementen afgehuurd voor een gevolg van 34 personen

* De prins van Monaco

1. 8 juli 1857 (L)

2. Langestraat 75

* De prinses van Monaco

1. 12 juli 1857

2. Hotel Fontaine

* De prins en prinses van Aremborg

1. 12 juli 1857 (L)

2. Kaaistraat 6

* Prins Poonislafs (Sint Petersburg)

1. 19 juli 1857 (L)

2. Hotel Marion

* Prins Ollendorf

1. 18 juli 1857 (L)

2. Hotel Fontaine

* Zijne Koninklijke Hoogheid B. Wasiltchikoff (Rusland)

1. 26 juli 1857 (L)

2. Hotel Fontaine

* De prinsen Maximiliaan en Emiel von Fürstenberg (Wenen)

1. 26 juli 1857 (L)

2. Kerkstraat 28

* Prins Civanja (Boekarest)

1. 30 juli 1857 (L)

2. Hotel Marion

- * Prins Pozzo di Borgo
 1. 30 juli 1857 (L)
 2. Hotel des Bains
- * Prins Wasiltchikoff (Dresden)
 1. 30 juli 1857 (L)
 2. Langestraat 41
- * De prinsen van Aremborg
 1. 2 augustus 1857 (L)
 2. Hotel des Bains
- * Prinses van Hessen-Kassel
 1. 6 augustus 1857 (L)
 2. Hotel des Bains
- * Prins August van Löwenstein-Wertheim-Rochefort
 1. 6 augustus 1857 (L)
 2. Hotel d'Allemagne
- * Prins Windischgratz (Oostenrijk)
 1. 6 augustus 1857 (L)
 2. Platformstraat 3
- * Zijne Hoogheid Willem van Hessen
 1. Verwacht op 6 augustus 1857 (F.O. nr. 4036)
 2. Logeert bij de h. VANDERHEYDE-CORNELIS "ébéniste de la cour".
- * Prins Barley de Folly (Rusland)
 1. 9 augustus 1857 (L)
 2. Hotel Mertian
- * Prins Von Löwenstein (Mistobor)
 1. 9 augustus 1857 (L)
 2. Cirkelstraat 4
- * Prins Pichanelli (St. Petersburg)
 1. 13 augustus 1857 (L)
 2. Hotel Marion
- * De prins van Pruisen
 1. 15 augustus 1857 (L)
 2. ?
 3. Samen met een suite van 14 personen, waaronder zijn hofmaarschalk, een kolonel, een majoor, zijn eigen raadgever, zijn dokter
- * Groothertogin Helena Pavlowna
 1. 26 augustus 1857 (A)
 2. ?
 3. Kwam speciaal voor het badseizoen samen met haar dochter Catharina Michailowna

* Groothertogin Maria Nikolajevna (St Petersburg)

1. 20 augustus 1857 (L)

2. Langestraat 35

3. Bij haar vertrek (15-9-1857) heeft ze aan de directeur van het Kursaal, VANDENABEELE, een ring met diamanten gegeven omwille van zijn attenties t.o.v. de keizerlijke familie in Oostende.

De 1e etage van de Cercle du Phare (où toute la famille de Russie avait l'habitude de se réunir...". F.O. n° 4048) werd door hem ter beschikking gesteld.

* Prinses Hohenlohe-Bartenstein

1. 20 augustus 1857 (L)

2. Kapellestraat 56 A

* Prinses Aglaé de Mourousi (Jassy)

1. 27 augustus 1857 (L)

2. Hotel d'Allemagne

* Prins Gagarine

1. 27 augustus 1857 (L)

2. Capucijnenstraat 1

* Groothertogin Helena van Rusland

1. 28 augustus 1857 (A)

2. Langestraat 79

3. Ze laat op 11 september 1857 een Te Deum celebreren in één van haar appartementen n.a.v. de tweede verjaardag van de kroning van Tsaar Alexander II. Dit in aanwezigheid van de groothertoginnen Maria en Catharina, hun kinderen, de prins Georg van Pruisen en "la plupart des Russes présent à Ostende" (F.O. n° 4050)

* Prins Obernovich (Wenen)

1. 30 augustus 1857 (L)

2. Kapellestraat 8

* Prinses Galitzin (Warchau)

1. 3 september 1857 (L)

2. Kaaistraat 7

* De Prins en Prinses Stourdza (Parijs)

1. 3 september 1857 (L)

2. Kattestraat 11

* Prins Cosomotiné (Boekarest)

1. 3 september 1857 (L)

2. Hotel Marion

* Prinses Mathilde (Parijs)

1. 10 september 1857 (L)

2. Hotel Fontaine

* Prinses Radziwill

1. 10 september 1857 (L)

2. Hotel d'Allemagne

* Prins von Lippe (Frankfurt a/ Main)

1. 13 september 1857 (L)
2. Capucijnenstraat 25 B

* Prinses von Gagarin (St Petersburg)

1. 17 september 1857 (L)
2. Hotel de Flandre

* Prins Radziwill (Wilno)

1. 20 september 1857 (L)
2. Witte Nonnenstraat 6

1858 Een nieuwe rage is in de maak, maar je moet er een eind voor lopen. Ter hoogte van het huidig Kursaal lanceert fotograaf GERUZET de portretfotografie. Duitse prinsen vinden het leuk. Dit is wat anders dan paardrennen, roeiwedstrijden op zee, een "tir au pistolet" of naakt zwemmen voor het Hotel du Rhin. Zouden ze ooit geweten hebben dat de Oostendse badmeesters BILLIAERT en BUCKENS tot gevangenisstraffen werden veroordeeld "pour avoir donné des bains sans costume" ?... Leopold I zette de straf om in geldboetes.

* Zijn Keizerlijke Hoogheid Albrecht van Oostenrijk

1. 11 juli 1858 (L)
2. Hotel Fontaine
3. De koninklijke familie brengt hem een bezoek "en équipage gala"

* De Prins en Prinses van Joinville

1. 18 juli 1858 (L)
2. Hotel d'Allemagne

* De Prins en Prinses von Hohenlohe (Munchen)

1. 25 juli 1858 (L)
2. Hotel Fontaine

* Groothertogin Helena van Rusland

1. 28 juli 1858 (A)
2. Langestraat 65
3. Ze was de zuster van tsaar Alexander II. Ze verbleef met haar suite op appartementen van de hr. BRASSEUR, consul van Rusland die begin 1858 gedecoreerd werd door de Russische tsaar met de Orde van Stanislas.

* De Prinsen Emile en Maximiliaan von Fürstenberg

1. 29 juli 1858 (L)
2. Hotel Fontaine

* Frederik-Willem, prins-regent van Pruisen

1. Eind juli 1858
2. Wapenplein 14

* Prins Montmorency-Luxembourg (Parijs)

1. 1 augustus 1858 (L)
2. Hotel Marion

* De Prins en Prinses von Fürstenberg

1. 5 augustus 1858 (L)
2. Langestraat 75

* Prins de Croy (Munster)

1. 5 augustus 1858 (L)
2. Hotel Fontaine

* Prins Lubezki (Minsk)

1. 12 augustus 1858 (L)
2. Spaans Kwartier 8

* Prins Potanoffski (Warchau)

1. 12 augustus 1858 (L)
2. Hotel Marion

* Le prince d'Imérétie du Caucase (Rusland) (1)

1. 15 augustus 1858
2. Hotel d'Allemagne

* Hunne Kiezerlijke Hoogheden de prinsen Eugeen, Serge en Nikolaas Romanowsky, hertogen van Leuchtenberg

1. 18 augustus 1858 (A)
2. Wapenplein 14
3. logeerden voor 5 weken op de appartementen van de hr. VANDER HEYDEN-SOMERS

* Prins Von Droutsky (St. Petersburg)

1. 26 augustus 1858
2. Langestraat 87

* Prinses Troubetzkoy (Rusland)

1. 26 augustus 1858 (L)
2. Kalvermarkt 3

* Prins en prinses d'Auersperg

1. 26 augustus 1858 (L)
2. Hotel Mertian

* Prince de Croy (Roelx)

1. 29 augustus 1858 (L)
2. Kalvermarkt 9

* De prins en prinses Von Hessen-Darmstadt

1. 16 september 1858 (L)
2. Hotel du Lion d'Or
3. Ze logeerden er met een gevolg van 14 personen

1859 Het seizoen opent onder een slecht gesternte : oorlog in Italië, crisis in commerciële en financiële middens, een epidemie nadert stap voor stap ons land. Toch komt het nog goed. De noblesse "riche par sa naissance et sa position" is er opnieuw. Ook Leopold I is er nog steeds : 9 jaar na het overlijden van Louise Marie is de vorst er met de kinderen. De hertog van Brabant, Leopold, en de graaf van Vlaanderen, Filips.

Bij gebrek aan bronnen in de stadsbibliotheek is er wat puzzelwerk bij te pas gekomen. Uit de Feuille d'Ostende 1860 (n° 4293) vond ik ondermeer :

- * De prins regent van Pruisen
- * Groothertogin Helena van Rusland
- * De prinsen Serge en George van Rusland
- * De prinsessen Maria en Eugenia van Rusland
- * Prins Georg van Pruisen
- * Prins Pichanelli (Dresden)
- * Prins en prinses Masserano (Turijn)
- * De Russische prins Kouraxine
- * De prinses van Hohenlohe
- * De prins van Wittgenstein
- * Prins Zekanoffski (St Petersburg)
- * Prins en prinses Galitzin (St Petersburg)
- * De prinsen Caragegevitsch (Servië)

1860 Het handelshuis Daniels-Dubar in de Kapellestraat doet gouden zaken. Langverblijvende toeristen kopen er de Vues et caricatures des bains alvorens ze naar Genua, Potsdam, Krakow, Jena, Odessa of Dresden terugkeren met een publicitaire porseleinkaart van hun hotel.

De aanvankelijk wat terughoudende Oostendenaars bouwen hun kamers om tot rendabele appartements garnis waar (zelfs) adellijke kapitaalkrachten een optrekje vinden. Niet iedereen logeert tenslotte in Hotel d'Allemagne of Fontaine die koude en warme zeewaterbaden verstrekt...

- * Prins Jozef van Aremborg (Brussel)
 1. 5 augustus 1860 (L)
 2. Hotel Royal de Prusse
- * De prins en prinses André Caragegevitsch van Servië (Belgrado)
 1. 12 juli 1860 (L)
 2. Hotel Marion
- * De prins en prinsessen Doria, D'Alfonse, Quendalina D'Olympia
 1. 2 augustus 1860 (L)
 2. Hotel Royal de Prusse
 3. de naamvermelding in de Liste lijkt mij niet correct
- * De prins-regent van Pruisen
 1. 5 augustus 1860 (A) tot 29 augustus 1860
 2. Wapenplein 11 (bij de hr. VANDERHEYDE)

3. Hij bezoekt het prentenkabinet van BUFFA waar hij ondermeer een marine van MUSIN koopt - Hij decoreert dokter A. JANSSENS met een Pruisische onderscheiding (ridder 4e klasse in de Orde van de Rode Arend) - Hij laat zijn eigen muziekkorps van het 33e infanterie-regiment naar Oostende overkomen - Op 17 augustus biedt hij in de Pavillon Royal op de zeedijk baron DE VRIERE, Belgisch minister van Buitenlandse Zaken, een diner aan.

* De erfprins van Württemberg en zijn echtgenote prinses Olga

1. 9 augustus 1860 (L)
2. Hotel d'Allemagne

* Prins Czartoryski (Wenen)

1. 12 augustus 1860 (L)
2. Hotel Fontaine

* Hunne Hoogheden hertog en hertogin Emilio Rignano (Rome)

1. 12 augustus 1860
2. Hotel Royal de Prusse

* Prins Georg van Pruisen

1. 20 augustus 1860 (A)
2. logeert bij YSENGRIN, "receveur de pilotage"

* Prinses Carageorgevitsch (Belgrado)

1. 6 september 1860 (L)
2. Hotel Marion
3. zie 12 juli 1860

* Prinses Julie Obrenovitch (Belgrado)

1. 13 september 1860 (L)
2. Kapellestraat 16

* De prins van Aremborg (Brussel)

1. 13 september 1860 (L)
2. Hotel Fontaine

(2) Is dit geen lapsus voor gewoon weg : prins Dimitri van de Kaukasus ?

Zomerpret in het Leopoldpark

Winterpret in het Maria - Hendrikapark

BOEKEN EN BROCHURES TE KOOP AAN DE BALIE IN ONS MUSEUM

Misschien vindt U in deze lijst een idee voor een mooi Kerst- of Nieuwjaarsgeschenk ??

Ostendiana III	500 Fr
Ostendiana IV	500 Fr
Ostendiana V	650 Fr
Ostendiana VI	750 F
150 jaar spoor	200 Fr
Beschrijving der stad Oostende door Bowens	950 F
Geschiedenis van de Kapucijnen te Oostende	200 Fr
Het oude Oostende en zijn driejarige belegering door Vlietinck	600Fr
Westvlaamse Wondersprookjes	300 Fr
De Tram maakt de kust	1.200 Fr
Oostende bevrijd	650 Fr
De Droogenbroodroute	975 Fr
Tussen Knokke en De Panne	300 Fr
De haven van Zeebrugge	150 Fr
100 jaar "Visserijschool P. Pype"	250 Fr
Wenskaarten EREL	32 Fr
Le petit Belge que voici	340 Fr
Jadis en Flandre	190 Fr
Cassette Ostendsche Ploaten	380 Fr
De Oostendse stadstram	1.100 Fr
Hommage aan Henri Storck. Films en oeuvre catalogus	300 Fr
Rat Mort 100 jaar	500 Fr
Jan Piers 1920 - 1990 (70 jaar - 700 foto's)	950 Fr

door Ferdinand GEVAERT

HET M.S. PRINCE BAUDOIN TIJDENS DE PERIODE 18 MEI 1940 - 31 MAART 1941

De vraag wordt nogal eens gesteld wat er gebeurde met de maalboten van het Zeewezen na hun uitwijking naar Groot-Brittannië in de "meidagen" van 1940 tot hun overdracht aan de Royal Navy.

In "Zeewezensprokkels - 5" (De Plate, jg. 1996, blz. 96-144/-147) hebben we, met de gegevens waarover we beschikten, een algemeen overzicht gegeven van wat er met "onze" maalboten gebeurde.

Onlangs ontdekten we tussen een stapeltje nota's en knipsels een overschrift uit het persoonlijk logboek van de heer Emiel CHAPEL, officierhoofdwerktuigkundige o.r., in 1940 machinist op de "Baudouin".

Gelet op het geschiedkundig belang, voor wat de geschiedenis van de pakketboten betreft, brengen we hier voor wat de periode 18 mei 1940 - 31 maart 1941 betreft, de notities van "Miel" CHAPEL, in ongewijzigde vorm.

- Op 18 mei 1940 om 15u20 vertrokken uit Oostende met vluchtelingen aan boord (samen met de "Prins Albert").
- Op 19 mei 1940 aangekomen om 16u30 te Southampton.
- 28 mei 1940 stand-by in de Downs (ten anker met de "Prins Albert").
- 29 mei 1940 orders voor afhalen van troepen te Duinkerke - niet vertrokken wegens kapitulatie van Koning Leopold III (wachten op orders).
- 30 mei voor Southampton.
- Op 31 mei 1940 orders stand-by te Southampton voor het vervoeren van troepen naar Frankrijk.
- Op 2 juni 1940 reis met troepen, orders naar Cherbourg - haven gesloten. Doorgevaren naar Brest (in mist) samen met één van onze turbineschepen.
- Op 5 juni 1940 reis met troepen Southampton-Cherbourg.
- Op 10 juni 1940 reis met troepen Southampton-Brest - orders troepen terug naar Southampton + extra lading (evacuatie).
- Op 12 juni 1940 reis Southampton-St. Malo evacuatie troepen uit Frankrijk. Na deze reis niet meer gevaren naar Frankrijk.
- Aan boord Southampton tot 26 augustus 1940, onderhoud motoren, nadien "Refugee".
- Op 19 oktober 1940 orders terug naar Southampton, a/b Prince Baudouin.
- Op 31 oktober 1940 schip vertrokken om naar veilige haven te varen (haven onbekend), ten anker Eiland Wight (in konvooi).
- Op 1 november 1940 in konvooi naar Dartmouth, snelheid konvooi 10 knoop.
- Op 2 november 1940 aankomst te Dartmouth.
- Op 3 november 1940 uitgevaren - doch wegens slechts weer terug naar Dartmouth.
- Op 5 november 1940 in konvooi naar Pembroke Docks - bij Milford Haven, bunkeren.
- Op 9 november 1940 vertrokken naar Gourock (Clyde, Schotland), orders stand-by (onderhoud motoren).
- Op 3 maart 1941 in herstelling te Dumbarton, Shipyard Denny Brothers.
- Op 13 maart 1941 Clyde Blitz (tot Glasgow).
- Op 31 maart 1941 geleidelijk ontschepen van de bemanning.

DE FAMILIE BAUWENS IN OOSTENDE

door Robert OUVRY

Er waren twee merkwaardige families BAUWENS in Oostende. De eerste die reeds voor het beleg van Oostende alhier woonde en waarvan in het algemeen de meest gekende reder John BAUWENS was en de tweede familie BAUWENS, aangekomen in Oostende in 1653, van wie wij de "Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde zee-stad Oostende" te danken hebben, geschreven door Jacobus BAUWENS, meestal gekend als BOWENS.

De eerste familie BAUWENS moet na het beleg van Oostende (1601-1604) snel naar Oostende terug gekomen zijn daar wij reeds het huwelijk van Hubert BAUWENS terugvinden in Oostende op 10 oktober 1608 met Claudine DE MOOR, tante van onze beruchte Oostendse kaper Pasquier DE MOOR,(1614-1684).

De oudste zoon van Hubert werd Jean genoemd. Deze laatste trad in het huwelijk op 18 oktober 1639 met Françoise NEUVILLE BAILLEUX. Hun tweede zoon was Jean BAUWENS, geboren te Oostende op 30 augustus 1642, die op zijn beurt in het huwelijk trad met Cornélie MARCELIS op 14 oktober 1665. Zij hadden acht kinderen en hun vierde zoon was Jacques-Jean BAUWENS, geboren te Oostende op 20 januari 1704.

Tijdens zijn jeugd heeft hij Oostende zien overgaan van het Spaans naar het Oostenrijks regime. Hij heeft ook de St Pieters en Paulus kerk zien afbranden in 1712 en de bouw zien verwezenlijken van de nieuwe kerk waarvan wij nog de "Peperbusse" bezitten. Op 14 januari 1730 huwde hij met Marie Françoise MOENTACK en in tweede huwelijk met Marie Thérèse VAN MAESTRICHT, kleindochter van onze beroemde kapitein Philippe VAN MAESTRICHT.

Uit dit huwelijk werden drie kinderen geboren waarvan het derde Jacques Fidèle BAUWENS geboren werd te Oostende op 19 december 1757. Hij trad in het huwelijk met Jacqueline WEYTEN op 29 mei 1786. Zij hadden 8 kinderen.

De oudste was Salomon Jacques BAUWENS, geboren te Oostende op 1 oktober 1787. Hij huwde op 18 november 1813 Sophie DE JONGHE. Zij hadden ook 8 kinderen en vertrokken naar Gent met uitzondering van hun tweede kind Philippe Jacques BAUWENS die geboren was te Oostende op 20 oktober 1819. Hij trad in het huwelijk met Isabelle Claire DOBBELAERE en zij hadden vijf kinderen :

- Joseph, geboren te Oostende op 24 december 1832
- Jean, geboren te Oostende op 12 april 1824
- Jacqueline
- Clémence-Hortense, geboren te Oostende op 3 november 1831, bleef vrijgezel en overleed te Oostende op 25 december 1880
- Philippe Jacques Jean, geboren te Oostende op 20 oktober 1819 en die in het huwelijk trad met Marie Louise BENS op 20 mei 1858.

Philippe BAUWENS had vijf kinderen waarvan de jongste Jean Philippe was, geboren te Oostende op 31 maart 1866 en die wij verder kennen als "JOHN" en aan de bron van dit relaas ligt.

John BAUWENS bouwde zijn eerste sloep toen hij 17 jaar was, met zijn broer. Als 19-jarige, in 1885, stichtte hij de rederij "BAUWENS, POTTIER & Cie" die de eerste te Oostende gebouwde

stoomtreiler voor haar rekening nam. Het was de 0.30 die eerste vaarde onder de naam "ELISABETH" en later onder de naam "LOUISE-MARIE". Twee jaar verder was het weder John BAUWENS die als eerste een stoomtreiler van 5 pk op zijn sloep "NAAR MIJN GENOEGEN" plaatste.

In 1895 werd de NV "Pêcherie à Vapeur" gesticht.

Op 25 september 1897 trad hij in het huwelijk met Gabrielle VANWYNENDAELE, dochter van Emiel en Eulalie DEVISSCHER. Zij vestigden zich "Boulevard du Midi" 16 (thans Alphons Pieterslaan).

Reeds in 1900 dacht John BAUWENS ernstig aan de stichting van een visserijschool; Het oud oorlogsschip H.M.S. ALBACORE werd aangekocht en er werd jaren aan gewerkt om het te voorzien van leslokalen en slaapvertrekken. Z.K.H. Prins Albert steunde volledig dit initiatief en op 15 juli 1906 vaarde het schip Oostende binnen onder de naam IBIS.

Havenkapitein Jean LAROYE en John BAUWENS waren de bestuursleden en Ir. Edouard DE CUYPER was voorzitter (Le Carillon 20.07.1906).

In 1906 schonk prins Albert een motor aan het K.W. IBIS en die werd in de treiler 0.200 "PIONIER" van de rederij "Bauwens en Van de Walle" geplaatst.

Een oud gediende van de rederij, Frans VERBANC, vertelde aan Robert COELUS (Ibis-story, blz. 5): "De redingote en buishoed van John Bauwens hingen steeds klaar op de rederij voor het geval hij naar de prins moest".

Hij werd lid van "Yacht Club d'Ostende" (toen nog niet "'Royal" op 10.4.1902 en tijdens de algemene vergadering van 12.4.1924 in de lokalen van de "Société Littéraire" benoemd tot erevoorzitter. Hij had de 6m. J.I. EDELWEIS gekocht die de wereldtitel behaalde tijdens de Olympische zeilwedstrijden te Oostende van 7 tot 10 juli 1920 (Le Carillon van 21.4 en 27.6.1920).

John BAUWENS werd voorzitter van de "Cercle d'Escrime" (Echo d'Ostende 17.4.1920), voorzitter van de Redersvereniging (Echo d'Ostende 1.1.1919), lid van de "Syndicat d'Initiative (Echo d'Ostende 16 en 25.2.1924). Hij was verder Commandeur in de Kroonorde, Commandeur in de Leopold II orde, officier in de Leopoldorde, titularis van het Burgerlijk Kruis 1ste klasse, Member of the British Empire, Officier du Mérite Français en Ridder van de Christusorde van Portugal (V.V.F. Oostende).

John BAUWENS was secretaris van de afdeling visserij in de Kamer van Koophandel van Oostende (Echo d'Ostende 3.2.1903).

De rederij "P.V". installeerde in 1907 de eerste koelinstallatie aan boord van 0.97 "MARCELLE" en in 1908 werden de eerste treilers naar de Witte Zee en Marokko gestuurd.

In 1910 beschikte de rederij "P.V." over de volgende schepen :

0.20	ALPHONSE	met schipper	E. BAILLEUL
0.55	PROSPER		DEROO
0.81	EMMANUEL		PONJAERT
0.82	ALBERT		M. COOPMAN
0.85	GABRIELLE		C. COOPMAN

0.86	ISA	C. POELART
0.88	BERNARD	J. CECLERCQ
0.89	MARIE LOUISE	L. DEDRIE
0.99	PECHERIE A VAPEUR X	P. DEFER

In 1913 plaatste John BAUWENS, in samenwerking met de IBIS, de eerste radio-apparatuur voor opleiding van marconisten aan boord van een vissersvaartuig. In dat zelfde jaar stichtte hij de NV "Froid Industriel" voor ijsbevoorrading, maar de fabriek bleef zonder opdrachten tot na de oorlog.

Heel de PV vloot was naar Engeland gevlucht en de heldendaden van de kapiteins zoals Arsène BLONDÉ, Louis DEDRIE, Pierre PINCKET e.a. zijn te Oostende legio.

Na de oorlog, in 1919, kwamen 6 schepen terug in Oostende.

John BAUWENS was een leidersfiguur in de visserijmiddens en al zijn initiatieven droegen de stempel van zijn doorzettingsvermogen en grote bevoegdheid. Hij werd voorzitter van de Rotary Club Oostende in 1925.

Vlak voor de crisis in 1929 was de PV-vloot één van de modernste van Europa. Ze telde toen 16 eenheden en pas in 1935 kon aan uitbreiding worden gedacht.

In 1936 werd een prachtig nieuw vaartuig te water gelaten : de 0.88 "JOHN" gebouwd op de Boelwerf te Temse en voorzien van een motor van 500 pk. In 1952 werd een nieuwe "JOHN" gebouwd, 56,5 meter lang, 1090 pk en 560 ton. Dit was het 47ste vaartuig dat John BAUWENS te water zag lopen en het was ook zijn laatste, want hij overleed op 3 augustus 1955 op 89-jarige leeftijd. Vlak voor zijn dood was ook nog de 0.80 "DUCHESSÉ DE BRABANT" van stapel gelopen bij Beliard en Crighton te Oostende (Bron : "De Oostendse Visserij" van Roland DESNERCK).

John BAUWENS had drie kinderen :

- Philippe Emile, ° Oostende 4.3.1901, geneesheer in de Wimpolestreet 91 Londen en er overleden op 21.2.1974.
- Raymond , ° Oostende 4.2.1902, echtg. Frédérique DORZÉE, ° Oostende 3.5.1910.
Vanaf 1960 ging het bij de PV-vloot geleidelijk slechter. De "PRINCE DE LIEGE" liep op de klippen in de buurt van de Orkaden en hij verkocht enkele schepen aan de "Pêcherie Maritime du Congo", andere aan de rederij "Armement et Pêche Maritime". De rederij sloot definitief zijn deuren in 1977.
- Adrienne Marie, echtgenote Marcel VANDENDAELE. Zij was de schoonmoeder van Jean Jacques DECLOEDT.

* * *

De tweede familie BAUWENS kwam zich vestigen te Oostende in 1653 en was die van Rogier BAUWENS. Hij zou van Ierse afkomst geweest zijn en hij nam de poortertij van de stad aan.

Hij was de zoon van Arnoud en was in zijn geboortestad Brussel meester kuiper geweest. Volgens zijn eigen zeggen had Rogier eerst ter kaper en ter koopvaardij gevaren en had hij zich vervolgens te Brest in Frankrijk gevestigd. Daar verdiende hij zijn brood als deelgenoot in de kapersafdeling

van de koning van Engeland. Zijn prestige en goede naam vermeerderde evenredig met de inhoud van zijn geldbeugel.

Toen in Brest de admiraliteit van de Engelse koning vernietigd werd en daarenboven de Engelse zeemacht het kapers- en roversnest, gevestigd op de Sorlingen eilanden (de Scillys), volledig vernietigde, vond Rogier BAUWENS dat het tijd werd om uit te wijken. Hij belande in Oostende zoals veel andere weggejaagde kapers als Nicolas HELT (later vice-admiraal van Zweden), Anthony CLAISSEN VAN DER ZYPE, broer van burgemeester Maeten CLAISSEN VAN DER ZYPE, Pieter TYSSSEN, Patrice GRANT, William HAMILTONE en Maillart VAN DE BROUCKE.

Bij zijn terugkomst in Oostende tekende hij de poortersbrief "in 'tlinge", de meeste tekenden met een kruisje". Hij ging wonen in de Kaaistraat op de westzijde, in een huis dat vroeger eigendom was van Jacques CHEVALIER, burgemeester van Oostende van 7 oktober 1641 tot 20 september 1644 en ontvanger der tolln van inkomende en uitgaande rechten.

Zijn zaken floreerden en kwamen zijn krediet en zijn stand zeker ten goede. Zijn optreden, als borg voor Diego DECIO en Maerten CLAISSEN VAN DER ZYP, twee oud-burgemeesters en schatrijke mannen die in een proces gewikkeld waren, getuigen van zijn aanzien in die tijd.

Oostende beleefde toen onzekere tijden. Verdragen werden getekend en verbroken aan de lopende band.

De Franse kardinaal Mazarini poogde in 1656 Oostende te veroveren met een list, maar zijn Britse bondgenoot Cromwell stak stokjes in 't wiel. Voorzichtigheidshalve werd de zetel van de Vlaamse admiraliteit van Duinkerke naar Oostende verplaatst in 1658.

Alvorens hij naar Oostende kwam wonen, was Rogier BAUWENS reeds gehuwd met de weduwe van Antoon HOSDÉ, waarbij hij verscheidene kinderen had o.a. Barbara, Agnes en Paulus.

Barbara huwde in 1675 met Joannes BACKHUSIOS, geboren te Leipzig en hier werkzaam in de koopvaardij. Uit dit huwelijk werd Tillemans BACKHUSIOS geboren, later kannunik te Brugge.

Agnes trouwde met William GOOLD, een voor geloofzaken uitgeweken Ier, zoals er nog een paar waren in Oostende, o.a. de latere burgemeester CAREV en enkele rijke kooplui waaronder GERARDIN.

Zijn zoon Paulus, aan wie de familie BAUWENS haar luister te danken had, trad in 1686 in het huwelijk met Catharina-Maria CROES, dochter van Jacques CROES, (schepen te Oostende en gewichtig koopman) en Isabelle DE PAPE.

Door dit huwelijk sloot hij zich aan bij de invloedrijkste families van de stad o.a. HOYS, FAUCONNIER, VAN DER HEEDE en GRYSPPERRE. Van zijn kant was hij verwant met de poorters WYNANTS en SCHONAMILLE. Dit huwelijk bevoordeligde hem ook in zijn koopmansondernemingen. Hij profiteerde van de relaties die Jacques CROES en Dionisio FAUCONNIER in hun 50-jarige loopbaan hadden aangeknoopt en overtrof vlug de andere koophandelshuizen.

In 1688 brak een zware en langdurige oorlog uit tussen Frankrijk van Lodewijk XIV en het bondgenootschap waartoe Spanje en dus ook Oostende behoorde. De Spaanse regering benoemde Paulus BAUWENS als burgemeester van Oostende, van 26 november 1690 tot 27 oktober 1692.

Toen de hertog van Malborough de Franse Generaal LA MOTTE uit Oostende verdreef, benoemde hij op zijn buurt Paulus BAUWENS tot burgemeester van 30 mei 1707 tot aan het begin van het Oostenrijks Bewind van 21 oktober 1711.

Tijdens de belegering van de hertog van Malborough beschoot de vloot van admiraal FAIRBURN onze Oostendse vesting zodanig dat geen enkele huis onbeschadigd bleef; het stadhuis was ingestort, de kerktoren stukgeschoten, het klooster van de zusters vernield...enz.

Paulus BAUWENS liet tijdens zijn burgemeesterschap alles herstellen, hij liet een nieuwe vismijn bouwen en een grote waterput omringd door tralies.

In vroegere oorlogstijden had iedere koopman recht depositaris te blijven van de door hem gekaapte goederen tot de Admiraliteit uitspraak deed over de "juiste prise". Paulus BAUWENS werd benoemd tot depositaris-generaal van al de in Oostende gevestigde reders en dit tegen de borgsom van 30.000 gulden.

Paulus BAUWENS stierf waarschijnlijk in 1711 of 1712 en heeft dus de "Keizerlijke Oost-Indische Compagnie" niet gekend. Hij had twee broers en een zoon, Jacobus.

Zijn broer Jan-Baptismus BAUWENS was rechter van de Admiraliteit te Oostende en tevens burgemeester van 1711 tot 1717 en nog eens van 1725 tot 1728. Men kan lezen in de "Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde zee-stad Oostende" van 1792 : "Op de 1ste december landde binnen Oostende met de Pakket boot van Douver, onder dry-mael losbranden van het Geschut der Stads-wallen, den Hertog van Malborough. Hij sliep des nagts by den Heer burgemeester Bowens en vertrok anderendaags naer Antwerpen".

De tweede broer was Philippus-Arnoldus BAUWENS, pensionaris van de stad. Toen Jan-Baptismus overleed in 1728, liet Philippus zijn werk staan en volgde zijn broer op als rechter van de Admiraliteit. Hij werd burgemeester van 1738 tot 1740.

De zoon van Paulus was, zoals hierboven vermeld, Jacobus Franciscus, reeds schepen in 1725 en hij volgde zijn vader op als postmeester. Dit was toen een erfelijke functie.

Hij trouwde met Catherine WOELAERT, dochter van burgemeester WOELAERT die tevens één van de rijkste kooplieden van de stad was.

In februari 1719 stuurde hij het fregat "BRUSSELSE GALEY" naar Kanton samen met drie andere schepen van de Oost-Indische Compagnie; "SAINT LOUIS", "WITENBERGH" en "HUYS VAN OOSTENRIJK". De "BRUSSELSE GALEY" was gewapend met 18 kanonnen en vaarde onder het bevel van kapitein Nicolas DE RUDDER. Deze kreeg 1500 florijnen Frans wisselgeld om in China waren te kopen (Bron : Rijksarchief Brugge, notariaat depot F.J. Van Coillie, 1941, n° 12, akte 133 en 139 van 10.2.1719).

Was het nu door de slechte omstandigheden of door een verkeerde manier van zaken doen, in elk geval liet Jacobus BAUWENS geen groot fortuin na, toen hij overleed in 1761.

Zijn oudste zoon, Jacques Petrus BAUWENS was dus eveneens postmeester en hij werd schepen in 1755. In de proces-verbalen van het schepencollege van Oostende vindt men zijn naam soms terug als "Jacques de Bauwens" of als "Bowens".

In de "Mededelingen" van de Academie van Marine van België, boek VII van 1953, blz. 153 komt een artikel voor van baron Albert DE DORLODOT, onder de titel "Les Ports d'Ostende et de Nieuport et les fournitures d'Armes aux Insurgés Américains de 1774 à 1782" : De bijzonderste huizen die wapens verstuurden waren : BAUWENS, HOYS en zoon, Thomas RAY en VAN ISEGHEM.....

Jacobus Petrus schreef de geschiedenis van zijn familie vanaf de XVII eeuw. Hij gaf zijn ontslag als schepen toen hij benoemd werd tot raadgever van Z.K.H. Prins VAN TURM EN TAXIS. Hij overleed op 6 december 1787.

Zijn broer, François Jacques Arnold liet het boek van Jacobus drukken in 1792 met als hoofding "Nauwkeurige Beschrijving der Oude en Beroemde Zee-stad Oostende, gelegen in Oostenryksch Vlaenderen" door wylent Jacobus BOWENS. Dit boek is genoegzaam gekend door elke Oostendenaar.

Jacobus en zijn broer François zijn overleden zonder afstamming noch erfgenamen en zo eindigde deze merkwaardige familie.

.Bronnen : Bibliographie Nationale : Notice généalogique et historique sur la famille Bauwens, door Joseph SPICHAL, in 1910.
V.V.F. Oostende.
Bibliotheek Oostende : Ostendiana.

LIDGELD 1999

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 1999 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 Fr
Steunend lid :	500 Fr
Beschermend lid :	vanaf 1.000 Fr

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin. Alleen diegenen die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 27 november) ontvangen hierbij een stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "NOGMAALS LA BELLE EPOQUE (prentkaarten 1893-1923)" gekozen.

Jean Pierre FALISE
Penningmeester

De lidgelden die nu van toepassing zijn werden ingevoerd in 1989. Dit is nu het 11e jaar dat ze niet gewijzigd worden !!!

Dit is o.a. mogelijk doordat enkele leden hun bijdrage gevoelig verhoogden.

Volgt hun voorbeeld en geef ons een financieel steuntje

Wordt Steunend lid i.p.v. Aangesloten lid

Wordt Beschermend lid i.p.v. Steunend lid

PLATE-VEILING 1999

Voor de veiling 1999 werden de volgende schikkingen genomen :

1. De aanbieder moet een getypte, of minstens zeer goed leesbaar geschreven, lijst met de te veilen stukken overmaken aan J.P. Falise, H. Serruyslaan 78/19, Oostende en dit ten laatste tegen 31 december 1998. Ieder stuk MOET een minimum van beschrijving (maar hoogstens 2 lijnen) omvatten.
2. De geschatte waarde per stuk moet minstens 100 Fr. bedragen.
3. De lijst wordt door het bestuur nagezien met mogelijkheid tot schrapping van bepaalde stukken.
4. De lijst met beschrijving zal op 16 en 23 januari 1999 tegen kostprijs te koop zijn aan de balie van het museum. Op die wijze kunnen geïnteresseerden een inzage krijgen van wat er zal geveild worden.
De avond van de veiling zal deze lijst eveneens te koop zijn.
5. Het bestuur houdt zich het recht voor de veiling te annuleren indien het aanbod te schraal is.
6. Verder blijven de vroegere schikkingen van toepassing :
 - een % komt ten goede van De Plate. Dit procent wordt vastgesteld op 20 % dat afgehouden wordt van de verkoopsom
 - de stukken (boeken, foto's, affiches, plannen, enz. maar geen breekbare voorwerpen) moeten betrekking hebben op Oostende of de kuststreek.
7. Indien nodig verschijnen verdere schikkingen in ons volgend tijdschrift.

* * * * *

ONVINDBARE OOSTENDSE GEZICHTEN

In antwoord op de bijdrage met die naam van Omer VILAIN (De Plate 98/139) volgende antwoorden :

- foto's van de binnenzijde van het stadhuis voor mei 1940 bestaan wel degelijk. Er zijn meerdere ANTONY-opnamen n.a.v. diverse manifestaties in het gebouw (afb. in gedenkboek : 1893-1993 - 100 jaar Museum voor Schone Kunsten Oostende): ook een groepsfoto van de Oostendse politiemannen werd er gemaakt (afb. in boek over Oostends Politiekorps van Daniël DESCHACHT; alsook in : 100 jaar Museum...); ouder zijn enkele opnamen van LEBON met gezichten op diverse lokalen, voornamelijk deze waarin de schilderijen van VERWEE en MUSIN afkomstig uit het tweede Kursaal werden herbestemd (afb. in : 100 jaar Museum...).
- Bewaarplaats : Sted. Musa Oostende.

- Kon. Schouwburg : meerdere opnames van ANTONY n.a.v. audities en prijsuitreikingen Conservatorium en n.a.v. diverse niet-theatrale manifestaties die er plaats vonden.
Bewaarplaats : o.a. Stadsarchief Oostende.
- Sint Pieterskerk (binnen en buiten; voor 1897) : ook nooit gezien.
- Kon. Chalet (interieurs) : ook nooit gezien (ook niet afgebeeld in "Léopold II Urbaniste" of "Leopold II Koning Bouwheer" !!!; in dat laatste boek wél oude binnenopname van de "Venetiaanse gaanderijen").
- O.L.V. kerk Hazegras : meerdere interieursopnamen (geen prentkaaren) in Stadsarchief Oostende.
- Sint-Janshospitaal (gevel en kapel) : idem.
- Oud station (binnenzijde) : idem (geen prentkaarten, wel foto's - ook n.a.v. handelsbeurzen toen het station zijn eigenlijke functie verloren had).
- Sint Janskerk : tal van foto's in Stadsarchief Oostende (ook van de bouw).
- Bioskopen : tal van foto's in Stadsarchief Oostende.
- Velodroom (aan Maria-Hendrikapark) : idem.
- Postgebouw : tal van foto's (ook interieur en foto's van tijdens de bouw) in Stadsarchief Oostende.
- Sint Sebastiaansgilde :foto's ca. 1964 in fotoverzameling Sted. Musea Oostende (fotoreeks John VAN ROLLEGHEM); foto's van bezoek van Leopold II in Stadsarchief Oostende (dit zijn wel buitenopnamen).
- Stadhuis (huidig) binnenopnamen : in het Stadsarchief : o.a. opnamen van Gemeenteraadzittingen, plechtige ontvangsten in de Alice Freyzaal....

Norbert HOSTYN

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag

- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

BON **COCK**
CAMERA
SERVICE

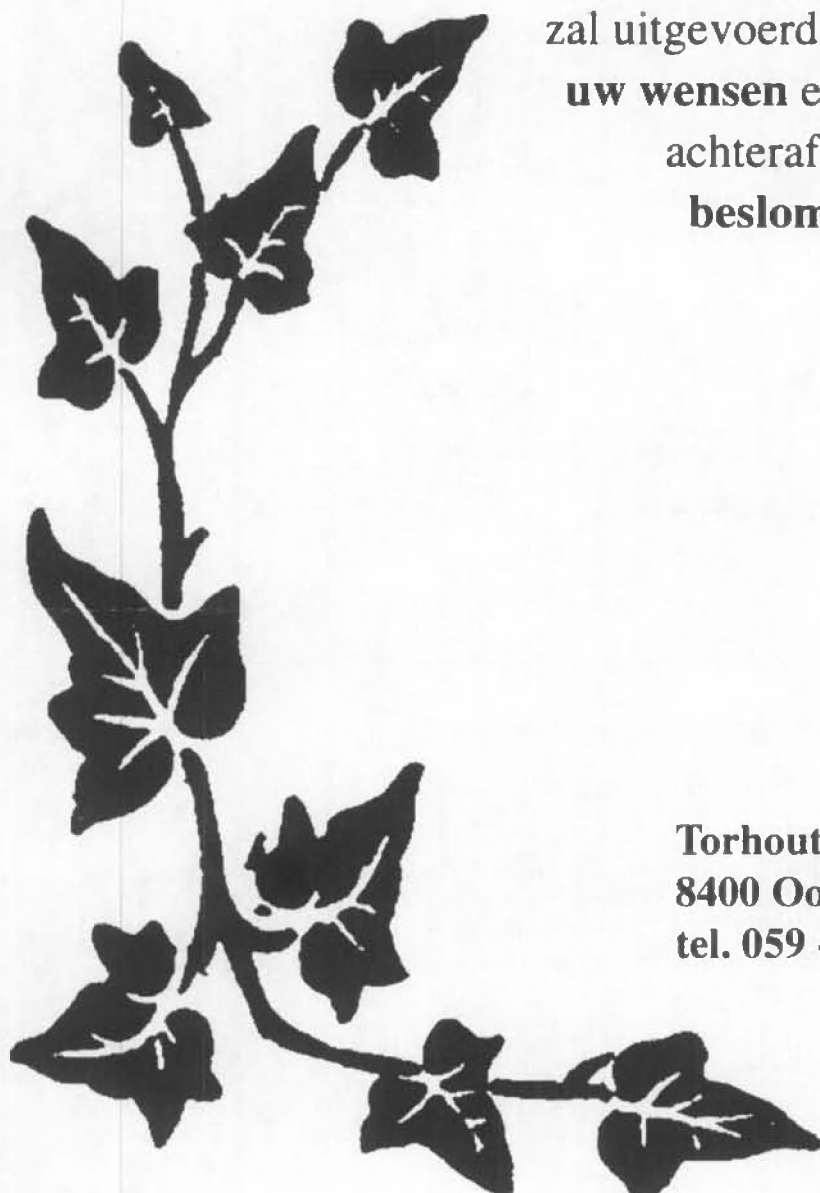
Jozef II straat 44
Hoek Christinastraat
8400 Oostende

**ONZE LEDEN HEBBEN OP VERTOON VAN HUN LIDKAART
GRATIS TOEGANG TOT HET MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN OOSTENDE**

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53